

ပုထိုးပြတ်စွာသာသနာ
ဖွင့်ကာပြခဲ့သည်

မဂ္ဂဇာတ်သိက္ခာ

- ရှုကွက် = သတိပဋ္ဌာန်
- ရှုဉာဏ် = မဂ္ဂင်
- လမ်းကြောင်း = မဇ္ဈိမပဋိပဒါ

မူလဓမ္မာစရိယ ဆရာဦးကြည်

၄

စာစောင်

၃၂၈

ဓမ္မစုတေဇာန်သိက္ခိရဇ်

သဇ္ဇာဒိပက

မူလဓမ္မာစရိယ

ဆရာဦးကြည်

(ပွင့်လင်းစာပေ)

အဘိုး-၂^၀/၈

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာပေခွင့်ပြုချက် အမှတ် (၄၆၄၇)

ပထမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခြင်း
အုပ်စု-၂၅၀၀
၁၃၃၃-ခု၊ ဝါဆိုလ
(၁၉၇၁-ခု၊ ဇူလိုင်လ)

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ။ ဦးမြင့်သိန်း၊ နဝဒေးပုံနှိပ်တိုက် (၀၁၅၀)
ပွင့်လင်းစာပေထုတ်ဝေရေး (၀၂၅၀)၊
အမှတ်(၁၃)၊ နတ်စင်လှမ်း၊ ကျောက်မြောင်း၊
ရန်ကင်းမြို့။ (ဖုံး-၅၁၂၀၉)

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	ပဏာမ	၁
၂	သတိပဋ္ဌာန်သည် သာသနာ	၉
၃	သတိပဋ္ဌာန်မမှန်လျှင် ဘာဝနာမဖြစ်	၁၁
၄	သတိပဋ္ဌာန်အားထုတ်မှ အရိယာဖြစ်သည်	၁၂
၅	သတိပဋ္ဌာန်နှင့်မဂ္ဂင်	၁၃
၆	မည်သည့်ဆရာကိုရှာရမည်နည်း	၁၇
၇	သတိပညာ သာသနာ	၂၀
၈	ချမ်းသာဆင်းရဲတွေ့နေက အစားထိုးရှုရန်	၃၁
၉	အကယ်၍မခံသာကဲ့သော်	၃၃
၁၀	တိဿထေရ်	၃၅
၁၁	ဂေါဓိကထေရ်	၃၈
၁၂	သောဏကောဠိဝိသ	၄၁
၁၃	ဥတ္တရသာမဏေ	၄၄
၁၄	ရုပ် နာမ် ဆိုတာဘာလဲ	၅၀
၁၅	မိမိစကားဖြင့်သိမှုရမည်	၅၅
၁၆	ရှုဒေါင့်ပြောင်းဖို့လိုသည်	၆၁
၁၇	ပညတ်ဖြင့် အချိန်ကုန်လှပြီ	၆၃
၁၈	ပညတ် ပရမတ်	၆၅
၁၉	အရိယာရှာနည်း	၇၀

အမှားပြင်ချက်

စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ	မှား	မှန်
၁	၄	လူကိုတိုင်	လူကိုယ်တိုင်
၂	၅၄	နယု၊	နာယု၊
၄	၁	အထကထာ	အဋ္ဌကထာ
၉	၉	အပ္ပာဝိက္ခဏ	အပ္ပာစိက္ခဏ
၁၂	၇	အထကထာ	အဋ္ဌကထာ
၁၂	၁၉	သောတပန်မှ	သောတာပန်မှ
၁၃	၁၉	ဒီဃနိကာယ်	ဒီဃနိကာယ်
၁၄	၃	စထုတ္တ	စတုတ္ထ
၁၄	၁၁	ရုဒ္ဓ	ရုဒ္ဓါ
၅၅	၁	ဝိဟာရတိ၊	ဝိဟရတိ၊
၁၉	၈	တိဋ္ဌန္တိ	တိဋ္ဌန္တိ၊
၁၉	၁၂	ဩဝါဒါမိ၊	ဩဝဒါမိ၊
၂၂	၉	ထိုဖေါတ်ပြန်မှ	ထိုဖေါက်ပြန်မှ
၂၃	၉	သတိပဋ္ဌာန်ဟူသည်	သတိပဋ္ဌာန်ဟူသည်
၃၈	၄	အဘိညာဏ်	အဘိညာဏ်
၃၉	၁၀	တပြိုင်နက်	တပြိုင်နက်
၄၂	၇	လမ်းဖြစ်နေအော	လမ်းဖြစ်နေသော
၄၆	၃	ထွက်လာခဲ့ရာ	ထွက်လာခဲ့ရာ
၄၇	၁-၄	သုဿန်	သုဿန်
၄၈	၂၂	အဘိညာဏ်	အဘိညာဏ်

အမှားပြင်ချက်

(c)

စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ	မှား	မှန်
၄၉	၁၁	အာဒိနဝေဂါ	အာဒိနဝေဂါ
၄၉	၁၂	သုဒိဋ္ဌော	သုဒိဋ္ဌော၊
၅၁	၂၀	အပေါင်းဖြစ်သော	အပေါင်းဖြစ်သော
၅၅	၁၁	ဖေပြန်သဘော	ဖေကပြန်သဘော
၅၆	၇	ဂဟဏဂေါ	ဂဟဏပဂေါ
၅၆	၇	အစိန္တေယျောတိ	အစိန္တေယျောဟိ
၅၆	၁၉	ဂဟဏံ	ဂဟဏံ
၅၈	၁၁	ဝိညာဏ	ဝိညာဏ
၅၉	၂	ပရမတ္ထကထံ	ပရမတ္ထကထံ
၅၉	၄	မရမတ္ထသစ္စာ	ပရမတ္ထသစ္စာ
၆၀	၁	ဝိညာဏ်နာမ်	ဝိညာဏ်နာမ်
၆၂	၂၀	ဋ္ဌက ကထာများ	ဋ္ဌကထာများ
၆၃	၁၉	ကျနပ်တိကား	ကျနပ်တိကား
၇၂	၁၃	စရန္တေပိ	စရန္တေပိ
၇၂	၁၄	ဒုဇ္ဇာနာ	ဒုဇ္ဇာနာ
၇၂	၂၃	ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား	ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား
၇၇	၁	မသိကြောင့်	မသိမှုကြောင့်
၈၀	၂၂	ပပုဏာတိ၊	ပပုဏာတိ၊
၈၈	၁၇	ပဗ္ဗဇိတေန	ပဗ္ဗဇိတေန
၈၉	၁၇ ၁၈	ဝိရိယ	ဝိရိယ
၉၀	၁၁ ၁၂	ဝိရိယ	ဝိရိယ

(၈)

အမှားပြင်ချက်

စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ	မှား	မှန်
၉၁	၆-၇	ဝိရိယ	ဝီရိယ
၉၂	၁	ပဗ္ဗဇ္ဇေ	ပဗ္ဗဇ္ဇေ
၉၂	၄	ဆိပ္ပံ	ဆိပ္ပံ
၉၆	၅	ယုပ္ပ	ဟုပ္ပ
၁၀၅	၈	ပနတ္တာစ	ပနတ္တာစ
၁၀၅	၁၉	ကြံ့သည်မမည်	ကျံ့သည်မမည်
၁၀၈	၂၁	ပရမတ္ထ	ပရမတ္ထ
၁၀၉	၁၇	ပရမတ္ထ	ပရမတ္ထ
၁၁၀	၅	ယုတ္တကေ၊ ယေဝ	ယုတ္တကေယေဝ
၁၁၃	၉	သတ္တန်	သတ္တာန်
၁၁၅	၁၇	အနတ္တသံဟိတော	အနတ္တသံဟိတော
၁၁၇	၅	အနတ္တသံဟိတော	အနတ္တသံဟိတော
၁၁၈	၈	အနတ္တသံဟိတော	အနတ္တသံဟိတော
၁၁၈	၁၅	သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါ
၁၁၉	၅	အနတ္တသံဟိတော	အနတ္တသံဟိတော
၁၂၂	၂	အတ္တေနဝမေ	အတ္တေနဝမေ
		အတ္တာ	အတ္တာ
၁၂၈	၁၆	ကုပ္ပိတာဝါ	ကုပ္ပိတာဝါ
၁၂၉	၈	ဂိတာ	ဝိတာ
၁၂၉	၁၅	အကုသိုလ်ဖြစ်၍	ကိလေသာဖြစ်၍
၁၃၁	၁၀	ဖိုလ်တရားတို့၌	ဖိုလ်တရားတို့

အမှားပြင်ချက်

(ဆ)

စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ	မှား	မှန်
၁၃၂	၈	သပန္နမယမတ္တာနံ	သမုန္နမယမတ္တာနံ
၁၃၅	၁၁	ကေ	ကေံ
၁၃၈	၁	တကျိုးပေးသော	အကျိုးပေးသော
၁၃၉	၁	အရှင်မဟာကဿာ	အရှင်အာနန္ဒာ
၁၄၃	၆	သဘောမျှ	သဘောမူ
၁၄၆	၇	ကာယဝိညာဏ်	ကာယဝိညာဏ်
၁၅၅	၃	တတံ့	အတံ့
၁၅၆	၁၃	အပ္ပါဗာဓာ	အပ္ပါဗာဓာ
၁၅၇	၂၀	တတာ	တထာ
၁၅၈	၁၁	အပ္ပါဗာဓော	အပ္ပါဗာဓော
၁၆၂	၂၁	သုခဝေဒနဉ္စ	သုခဝေဒနဉ္စ
၁၆၃	၁၈	ပရမတ္ထ	ပရမတ္ထ
၁၆၇	၇	ညဏ်နှင့်	ညဏ်နှင့်
၁၇၂	၇	အတိအကြ	အတိအကျ
၁၇၃	၇	ရချက်နှင့်	၇-ချက်နှင့်
၁၇၄	၁၈	အဆင့်အဆင့်	အဆင့်ဆင့်
၁၇၅	၁၂	ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော၊	ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော၊
၁၇၅	၁၃	ဖုဋ္ဌသရီရော	ဖုဋ္ဌသရီရော
၁၇၇	၁၄	နှစ်ပါးစု	နှစ်ပါးစုံ
၁၇၉	၈	မေဇာနံ	မေဇာနံ
၁၇၉	၉	မိတ္တံ	မိတ္တံ

(၉)

အမှားပြင်ချက်

စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ	မှား	မှန်
၁၇၉	၁၁	အားရုံ၌	အာရုံ၌
၁၈၀	၁၁	တာဝတိံဂ္ဂတု	တာဝတို့ဂ္ဂတု
၁၈၁	၇	ညဏ်ရင့်လာသော	ညဏ်ရင့်လာသော
၁၈၂	၄	ရုံပါမည်လော	ဖြစ်ပါမည်လော
၁၉၂	၁	အဖြေ တခုတည်းရသည်ကို	အဖြေရသည်ကို
၁၉၂	၂၁	တတိယ	တတိယ
၂၀၁	၁၈	အာဒိကေ	အာဒိကေ
၂၀၄	၆	နိဗ္ဗာန်နံ	နိဗ္ဗာန်
၂၀၅	၆	နိဗ္ဗာန်မိ	နိဗ္ဗာန်န္တ
၂၀၅	၉	မဟာဘတဗ္ဗေ	ပဟာဘတဗ္ဗေ
၂၀၆	၁၃	နိဗ္ဗာနတိ	နိဗ္ဗာနာတိ
၂၀၉	၁၃	ထို ရိယတ်သင်နည်း	ထိုပရိယတ်သင်နည်း
၂၁၁	၂	စရိယတ်	ပရိယတ်
၂၁၁	၁၅	မဟာဖုဿရေဝထေရ်	မဟာဖုဿဒေဝထေရ်
၂၁၁	၂၀	မဟာဖုဿရေဝထေရ်	မဟာဖုဿဒေဝထေရ်
၂၁၂	၅	မဟာဖုဿရေဝထေရ်	မဟာဖုဿဒေဝထေရ်
၂၁၂	၁၇	မဇ္ဈန္တိကံတ္ထေရော	ပဇ္ဈန္တိဏထေရော
၂၁၃	၁၄	ဗဟိဟေထ	ဗဟိဟောထ
၂၁၅	၃	အပ္ပိဆဿ	အပ္ပိစ္ဆဿ
၂၁၅	၃	လောကုတ္တရာဓမ္မော	လောကုတ္တရာဓမ္မော
၂၁၅	၉	အပ္ပိဆ	အပ္ပိစ္ဆ

ဤစာအုပ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း အကြောင်းရင်း

ကျွန်ုပ်တို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကျင့်စဉ် အလုပ်တရားကို၊ ဦးထွန်းလွင်နှင့် ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် “မဇ္ဈိမပဋိပဒါရှင်းချက်” ဟု သောစာအုပ်ငယ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက်မကြာမီ(တလအတွင်း) အရပ်ရပ်မှ စာရေး၍ ဆွေးနွေးခြင်း၊ လူ့ကိုတိုင်လာရောက် ဆွေးနွေးခြင်း စသည်ဖြင့် ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်’ အလုပ်တွင်စိတ်ဝင်စား လာကြသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ စာရေး၍ ဆွေးနွေးကြရာတွင် အချို့ တို့မှာ-

၁-မိမိတို့ လက်ကိုင်လက်စွဲ ပြုထားသော ဝါဒကို မှတ်တမ်းတင်၍ ဆွေးနွေးခြင်း။

၂-မိမိတို့၏ ‘မူ’ ဝါဒဟု ယူထားသော လမ်းစဉ်ကို ဝေဖန်သည်ထင်၍ ဆွေးနွေးခြင်း-

၃-ပင်ရင်း ပုဒ်မြတ်စွာ၏ တရားတော်မှန်ကို လေ့လာ သိရှိလို၍ ဆွေးနွေးခြင်း။ အားဖြင့် ၃ မျိုး တွေ ရှိရလေသည်။

ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် အမှတ်စဉ်-၃-အရ ဆွေးနွေးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သာသနာတော်တွင် အားတက်ဝမ်းမြောက် ရပါသော်လည်း-အမှတ်စဉ်-၁ နှင့်-၂-အရ ဆွေးနွေးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဝမ်းနည်းစရာဖြစ်ရပါသည်။ အကြောင်းကို ဆိုသော်....

ဤပုဒ်မြတ်စွာ သာသနာတော်တွင်-ပုဒ်တရား၏ သံသရာ ပြတ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း တရားတော်ကို-ပဌမဋ္ဌိယံကြည်

ချက်ဖြင့်-တရားရှာခြင်း၊ တရားအားထုတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသော်လည်း နောက်ကာလ အတန်ကြာလာသောအခါ အခြားသော ဗုဒ္ဓ၏ ဒေသနာ နည်းအမျိုးမျိုးတို့ကို၊ နားမလည်ဘဲ၊ နားလည်အောင်မလေ့လာဘဲ-မိမိတို့၏ စွဲလန်းယုံကြည်ချက် တခုအပေါ်တွင် အခိုင်အမာ ရပ်တည်လျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ‘အနေက ပရိယာယဓမ္မ’ ဖြစ်သည့် အထူးထူးသော နည်းနာနယ များကို အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များက ပေါ်ပြောဟောကြားကြသည့် အခါ ‘ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်’ ဟုပင် ရိုး-ဖြောင့်မှန်ကန်စွာ အာရုံမပြု၊ နှလုံးမသွင်းနိုင်တော့ဘဲ မိမိတို့သတ်ဖြတ်နေသည့် (တဏှာ-မာန-ဒိဋ္ဌိ) ကိလေသာတို့-တိုးပွားစည်ပင်၍ ဘုရားတရားတော်ကိုပင် ပြန်လှန်ဝေဖန်မိကြလေသည် သို့ဖြစ်၍-ကျွန်ုပ်တို့သည် ...

‘ပရိယတ္တံ တိသာသနဿမူလံ’

ဟူသောပရိဘာသာအရ ‘ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာပင်ရင်းသည်-သင်ကြား၊ လေ့လာ၊ နယူ၊ မှတ်သားရမှု၊ သာသနာဗဟုသုတရှိမှု သုတဝါအရိယသာသနာ ဖြစ်မှုသည် အထူးလိုအပ်ကြောင်းသိမြင်ရလျက်၊ ထိုသို့ သဘောပေါက် နားလည်မှုရှိအောင် သင်ယူမှတ်သားမှု (ပရိယတ်) ရှိမှသာလျှင် ဗုဒ္ဓ၏လမ်းစဉ်မှန် (ပဋိပတ်) ကိုဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိအောင် အားထုတ်နိုင်မည်ဖြစ်၍ ထိုထိုကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးမှု (ပဋိဝေဓ) ကိုရရှိခံစားနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သတိထားမိသည်ဖြစ်ရကား-ဗုဒ္ဓတရားတော်၏ သဘောမှန်ကို ‘ယထာဘူတ’ ကျအောင်မသိဘဲ၊ သိအောင်နားလည်အောင် မလေ့လာဘဲ မည်သို့ပင် အားထုတ်စေကာမူ-လိုအပ်သော ပန်းတိုင်သို့ ရောက်မည်မဟုတ်ကြောင်းကို

“ယထာဘူတံ အဇာနန္တာ၊ သုဒ္ဓိကာမာပိယေဇ္ဇဓ၊
ဝိသုဒ္ဓိံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ၊ ဝါယမန္တာပိယောဂံနော” ဟု-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာတွင် သတိပေးထားလေသည်။

“ဤသာသနာတော်၌ စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အလို့ရှိကြ ပါကုန်သော အမျိုးကောင်းသား ယောဂီများတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ၏ ဟုတ်မှန်တိုင်းသော တရားသမီးစဉ်ကို နားမလည် မသိဘဲလျက် အရိုးကြေကြေ အရေခမ်းခမ်း မည်ကဲ့သို့ပင်ကြိုးပမ်း အားထုတ်နေကြ ပါသော်လည်း၊ ယင်းကဲ့သို့ အမှန်တရားကို မသိကြဘဲ ပင်ပန်းခံမှုသည် မိမိတို့ အလို့ရှိအပ်သော (နိဗ္ဗာန်) ပန်းတိုင်သို့ ရောက်မည် မဟုတ်ချေ” ဟူသည်တည်း။

ကျွန်ုပ်တို့သည်ကား-ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်ကို အရင်းအကျဆုံး၊ ပဓါနအကျဆုံးကို ရှာဖွေလေ့လာ သုံးသပ်လျက်ရှိရာ-တရား တော်၏ တိုး၍ တိုး၍ သိမ်မွေ့နက်နဲသည်ကိုမိမိတို့၏ ဉာဏ်ထောက် နိုင် မှီနိုင်သမျှ - ဒေသနာတော်နှင့် ညှိနှိုင်းကြည့်ရာတွင် အလွန် နူးညံ့ သိမ်မွေ့လှသော (ပရမတ္ထ) ဓမ္မများကို လောကီပညတ် နယ်သားသတ္တဝါ ထိုထိုများအား-နားလည်အောင် ‘ဉာဏဝိ လာသ၊ ဒေသနာဝိလာသ’ တို့ဖြင့် လိမ္မာကျမ်းကျင်စွာ (ကောဓ ယနမဂ်) တခုတည်းသော ကိလေသာငြိမ်းအေးကြောင်း၊ ခန္ဓာ ဒုက္ခငြိမ်းအေးကြောင်း(နိဗ္ဗာန်)တရားကိုနည်းပေါင်းအထွေထွေ၊ ပရိယာယ်ပေါင်းအနန္တ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာအဝဝတို့ဖြင့် နားလည်မှုမရှိ သောသတ္တဝါတို့ကို နားလည်စေရန် ဟောတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား၏ ‘မဟာကရုဏာသမာပတ္တိ’ ဉာဏ်တော်၊ ‘သဗ္ဗညုတ’ ဉာဏ်တော်တို့ကို ပိုမိုကြည်ညိုလာရသည်ဖြစ်၍-မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျပရမတ္ထဓမ္မကို တတ်စွမ်းသမျှ သိရှိသမျှဖော်ထုတ် ပြုရသည်ဖြစ်ရကား (တဏှာ-မာန-ဒိဋ္ဌိ) သံသရာခွဲ အစွဲသမား တို့အား (ပုဂ္ဂလခိဋ္ဌာန်အားဖြင့်) ရည်ညွှန်းခြင်း အာရုံပြုခြင်း လုံးဝမရှိဘဲ ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်ကို ဖော်ထုတ်ပြုသသော နေရာ ဖြစ်၍၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဟောဖော်ချက်(ပါဠိတော်) နှင့် ထိုဟောတော်

မူချက်ကို သိရှိအောင် အနက်ဖော်ပြသော (အထကထာဒီကာ)
 စကားအဆိုအမိန့် အဆုံးအဖြတ် အရသာ အလုပ်သဘောနှင့်
 စပ်ဟပ်ညွှန်ပြမည် ဖြစ်ပါ၍-ရပ်ဝေးရပ်နီးမှ ဆွေးနွေးကြသော
 ယောဂီသုတော်စင်တို့မှ အစပြု၍ ဗုဒ္ဓ၏ပင်ရင်း တရားမှန်ကို
 ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ လေ့လာမှတ်သားလိုသော သုတော်ကောင်းတို့
 အတွက်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာ လေ့လာနိုင်ကြပါစေရန်
 ရေးသားသည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဦးကြည်
 သစ္စာဒီပက-မူလဓမ္မာစရိယ

“နမော သစ္စဒီပကဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ”

သစ္စဒီပကဿ+သစ္စာလေးချက် ဓမ္မစက်ကို ဟောမြက်ဖေပြု ဆုံးမတော်မူတတ်ထသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ - ညေယျငါးတန် တရားမှန်ကို သယမ္ဘူဖြစ် ရှေ့ဉာဏ်စစ်ဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင်သိမြင် တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားအား (အဟံ-သစ္စာလေးတန်စိတ် ရည်သန်၍ သိရန်အားထုတ် အကျွန်ုပ်သည်) နမော-ဒုက္ခသစ္စာ ဤခန္ဓာဖြင့် နောင်လာဇာတိ ဖြစ်မရှိရာ နိဗ္ဗာန်သို့ မြန်စွာ ရောက်မှု အာရုံပြု၍ ဂရုဂါရဝ ပဏာမဖြင့် ကြည်ဆူသဒ္ဓါရှိခိုး ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတော် ဟောစဉ်သည် သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးအတွက် ထိုသတ္တဝါတို့အား ၎င်းတို့၏စရိုက် ဣန္ဒြေအနု အရင့်စသည်တို့နှင့် လျော်သော-တနည်းအားဖြင့်- ထိုထိုသတ္တဝါ တို့ သိမှီနိုင်မည့် ဉာဏ်အလျောက် ပရိယာယ်ပေါင်းများစွာတို့ ဖြင့်အနည်းနည်း အဖုံဖုံမည်မျှပင် မျိုးစုံအောင် ဟောပြောထား ပါသော်လည်း-ရည်သန်ချက်ပန်းတိုင် (နိဗ္ဗာန်) သို့ ရောက်ရန် လမ်းစဉ်ကား-တကြောင်းတည်းပင်ဖြစ်၏ တမျိုး တည်းပင်ဖြစ် ၏။ ပရမတ်ကိုသိမြင်ရန် တခုတည်းပင်ဖြစ်၏ ထိုရည်သန်ချက် လမ်းစဉ်မှလွဲ၍ အခြားတပါးသော(ဝါ) ရာဂ-ဒေါသ-မောဟ

(ကိလေသာ) ဖက်သို့ သွေ့ဖည်စေမည့် တရားမျိုး မဟုတ်
ကြောင်းကို-

‘ယံရက္ခိ’ ဘဂဝါဗောဓိ မဇဏ္ဍအပရာဇိတပလ္လင်္ကေ၊လ။ကေ
တုလာယ တုလိတံဝိယစ တထမေဝဟောတိအဝိတထံ’

(အင်္ဂုတ္တရဂျကထာ-ကေနိပါတ်ကေပုဂ္ဂလဝဏ္ဏနာ-၈၅)

(မူလပဏ္ဏာသဂ္ဂကထာမူလပရိယာယသုတ်အဖွင့်--၅၂)

(ပါသိကဝဂ္ဂ ဌကထာပါသဒိကသုတ်အဖွင့် -- ၉၈)

နှင့်-‘တထာဂတပုဒ်အဖွင့်’ တို့တွင် အကျယ်တဝင့်ရှိပေသည်။

“အဓိပ္ပာယ်မှာ-မြတ်စွာဘုရားသည်-မဟာသက္ကရာဇ်-၁၀၃ ခု
ကဆုန်လပြည့်နေ့ညတွင် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဝယ် အပရာဇိတပလ္လင်၌
နေတော်မူလျက် မာရ်ငါးပါးကို နှိမ်နင်းအောင်မြင်တော်မူ၍-
သစ္စာလေးပါးနှင့်တကွ အလုံးစုံသော သိသင့် သိထိုက်သည့် တရား
ဟူသမျှကို သယမ္ဘုမ္ဘာ၊ ပင်ထွက်ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိမြင်
တော်မူပြီးလျှင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။ ၎င်း
နောက် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၄၈-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညတွင်
ကုသိနာရုံ အင်ကြင်းစုံတို့၏ အကြား၌ ခန္ဓာမကြွင်းအပ် အနုပါ
ဒီသေသနိဗ္ဗာနခါတ်ဖြင့် ဒုက္ခဇာတ်သိမ်း ငြိမ်းတော်မူသည်။ ထိုသို့
ဘုရားဖြစ်သည်မှစ၍၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသည့် တိုင်အောင်(၄၅
နှစ်) ဘုရားသက်တမ်း တလျှောက်လုံး၌-ဟောတော်မူအပ်သော
အလုံးစုံသော ဓမ္မဝိနယ - ဓမ္မက္ခန္ဓာဟူသမျှတို့သည် - အနက်
အဓိပ္ပာယ်သဘောအားဖြင့်၎င်း” အမှတ်အသား အက္ခရာအားဖြင့်
၎င်း၊ အပြစ်ကင်းစင်သည်-အယုတ်အလျော့မရှိသည်- အပိုအလွန်
မရှိသည်-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြည့်စုံသည်။ ထိုဒေ
သနာတော်တို့၏ အနှစ်သာရကား--ရာဂကို၊ နှိမ်နင်းကြောင်း။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဒေါသကိုနှိမ်နင်းကြောင်း၊ မောဟကိုနှိမ်နင်းကြောင်း တို့သာ ဖြစ်၍ တလုံးတပါးဒါမျှ ထိုအနှစ်သာရမှ ဆံခြည်မျှလောက်ပင် ချွတ်ယွင်းတိမ်းပါး-သွေဖည်သွားခြင်း မရှိဘဲ မချွတ်မယွင်းမှန် ကန်ခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ပြလေသည်။

အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏ ဆိုလိုချက်မှာ-ဓမ္မက္ခန္ဓာ၊ ရှစ်သောင်း လေးထောင် စသည်အားဖြင့် နည်းအထွေထွေဝေဖန်၍ ဟော ထားသည်ကား - သံသရာဝဋ်မြစ် ပြတ်ကြောင်း-သစ္စာလေးပါး သိကြောင်းတခုတည်းသောလမ်းစဉ် (နိဗ္ဗာန်ဟူသော) တခုတည်း သော ရည်သန်ချက်သို့ ပို့ဆောင်သောတရားချည်းသာဖြစ်၍- ရာဂ-ဒေါသ-မောဟ ကုန်ဘို့သာဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုရာဂ-ဒေါသ- မောဟဟူသော နိဗ္ဗာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာ ဖြစ်သော တရားတို့သို့-ဆံခြည်တပင်မျှလောက်ပင် တိမ်းပါး သွေဖည်ခြင်း ဖြင့်ငြင်းခန်စရာ မရှိကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား၏ 'ဧကောဓမ္မော' တရားဟူ၍ ဖော်ပြပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာလည်း - လောက သုံးပါးတွင် ဘုရားဟူ၍ ဖြစ်ပွင့်လာရခြင်းသည် ခန္ဓာသံသရာ ပြတ်ကြောင်း တရားနှင့် ခန္ဓာသံသရာပြတ်မှု တခုသာဖြစ်သည်ကို သိစေလိုရင်း ဖြစ်သည်။ ထိုခန္ဓာသံသရာပြတ်ကြောင်း တရားသည်လည်းအမှန် သဘော (ယထာဘူတ) ဉာဏ်သို့ ရောက်လာလျှင် အမျိုးမျိုး အစားစား မရှိတော့ချေ။ တမျိုးတည်းသာဖြစ်ကြောင်း သိလာ ရမည်ဖြစ်၏။ အထက်ပါ အဋ္ဌကထာတို့ ဖော်ပြကြသည်မှာ ထိုဆရာတို့၏ သဘော (အာဘော်)မဟုတ်ပေ။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် တိုက်ရိုက်ကြေညာခဲ့သည်ကိုညွှန်ပြပုံကား- -

“ယဉ္ဇရတ္တိတထာဂတော အနုတ္တရံသမ္မာသဗ္ဗောဓိံ
အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ၊ ယဉ္ဇရတ္တိံ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓါတု
ယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ယံတေသ္မိံ အန္တရေ ဘာသတိလပတိ
နိဒ္ဒိသတိ၊ သဗ္ဗတံ တထေဝဟောတိ၊ နောအညထာ”

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် ပါသာဒိကသုတ်-၁၁၁)

“စုန္ဒ - ချစ်သားစုန္ဒ၊ တထာဂတော - ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့
လာခြင်းကောင်းတော်မူသော ငါဘုရားသည်၊ ယံရတ္တိံ - အကြင်
မဟာသက္ကရာဇ်-၁၀၃-ခု-ကဆုန်လပြည့်နေ့ည၌၊ အနုတ္တရံ-အတု
မရှိ မြတ်သော၊ သမ္မာသဗ္ဗောဓိံ - အလုံးစုံသော တရားအပေါင်း
ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ-ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်းသိသဖြင့် ဘုရား
အဖြစ်သို့ရောက်၏၊ ယံရတ္တိံ အကြင်မဟာသက္ကရာဇ်-၁၄၈-ခု
ကဆုန်လပြည့်နေ့ည၌၊ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာန ဓါတုယာ
ခန္ဓာအကြွင်းမရှိသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓါတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာ
ယတိ-ခန္ဓာဒုက္ခ၊ သံသရာဒုက္ခမှ ကင်းငြိမ်းပြတ်စဲ၏၊ တေသ္မိံ အန္တ
ရေ-ထိုဘုရားဖြစ်သည်မှ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံ ချုပ်ငြိမ်းသည်အထိ
ဘုရားတဖြစ်အတွင်း၌၊ ယံ-အကြင်ဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတခုကို၊ ဘာ
သတိ-ဟော၏၊ လပတိ-ပြော၏၊ နိဒ္ဒိသတိ-ညွှန်ပြ၏၊ တံသဗ္ဗ
ထိုအလုံးစုံ ငါဘုရား ဖြစ်သည်မှ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အတွင်း၌၊
ဟောသမ္ပ၊ ပြောသမ္ပ၊ ညွှန်ပြသမ္ပ၊ ဥဿံအလုံးစုံသည်၊ တထေဝ-
မချွတ်မယှင်းဖြောင့်စင်းမှန်ကန်စွာ ကိလေသာသတ်သော တရား
တို့သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ အညထာ-ကိလေသာသတ်တရားမှ
သွေဖည်၍ ကိလေသာအားပေးသည့်သဘောမျိုးသည်၊ နောဟော
တိ-မဖြစ်”

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဗုဒ္ဓဘုရား၏သဘောထားကို သိလောက်ပြီ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည်၊ လမ်းစဉ် တမျိုး ပုံစံ တမျိုး မဖြစ်မရှိချေ၊ မိမိတို့အားထုတ်သော ဘုရား၏ တရားတော်သည် ပညာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရာ၌တမျိုးစီ-တပုံစံဖြစ်နေပါက မိမိတို့၏လုပ်နည်း၊ လုပ် ဟန်ကို ပြန်စစ်ဖို့လိုလိမ့်မည်။ မိမိကိုယ်ကို မိမိမစစ်ဝံ့ဘဲ၊ ဒေသ နာတော်ကို မလေ့လာဘဲ အထင်ကြီး၍ အဓိမာနဖြစ်နေက- မိမိအတွက် နစ်နာမည်။ အကယ်၍ အဓိမာန ဖြစ်နေရုံတွင် မနေဘဲ ပြန်လှန်၍ ငြင်းခန်က ဘုရားကိုပင် စွပ်စွဲပြစ်(တထာဂတ အဗ္ဘာဝိက္ခဏ) ဖြစ်၍ လွန်စွာအပြစ် ကြီးချေသည်။ မိမိသည် အလုံးစုံသော တရားအားလုံးကို သိနေသူမဟုတ်ကြောင်း သတိ ထားရန်လိုပေသည်။

“သတိပဋ္ဌာန်သည် သာသနာ”

မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်သည် တကြောင်း တည်းသော လမ်းစဉ်အရ-ရာဂ-ဒေါသ-မောဟဘုရားတို့ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်း ဖြစ်၏ ထိုရာဂ-ဒေါသ-မောဟတို့ ကုန်စေသော လုပ်ငန်းကား-သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်းသာလျှင်ဖြစ်၏။ သို့အတွက် သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်သည် သာသနာအလုပ်၊ သတိ ပဋ္ဌာန်သည် သာသနာမည်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟောကြား ညွှန်ပြထားသော လမ်းစဉ်မှန်အတိုင်း အားထုတ်က-မြတ်စွာ ဘုရားရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ တည်တံ့ကြောင်း - ထိုသတိပဋ္ဌာန် လုပ်ငန်းကို မလုပ်က-မြတ်စွာ ဘုရားရှိသည်ဖြစ်စေမရှိသည်ဖြစ်စေသာသနာဆုတ်ယုတ်ကြောင်း

မတည်တံ့၊ ကြောင်းကို (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်အညတြ
ဗြာဟ္မဏသုတ်-၁၅၁-တွင် ဟောထားလျက်ရှိသည်)။

(စီရဋ္ဌိတိသုတ်-၁၄၉ တွင်၎င်း၊ ပရိဟာနသုတ်-၁၅၀ တွင်၎င်း
ရှိသေးသည်)

ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်လည်း....

“ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်-ဗုဒ္ဓေသု-မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၊
ဓရန္တေသုပိ မျက်မှောက်ထင်ရှား ရှိနေပါသော်လည်း - စတ္တာ
ရော-လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ-သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို-
နဘာဝေတိ-အားမထုတ် မပွားများ၊ တဿ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊
သဒ္ဓမ္မော-သုတော်ကောင်း တရားတည်းဟူသော သာသနာ
တော်သည်၊ ဒေဝဒတ္တာဒိနိဝိယ-ဒေဝဒတ်၊ အဇာတသတ်စသော
သုတို့ကဲ့သို့၊ အန္တရဟိတောနာမ-ကွယ်ပျောက်ခြင်း မည်သည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်၏”။

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ-၂၆၀)

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်သည် သတိ
ပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်းသာဖြစ်၍-ထိုလုပ်ငန်းကို မလုပ်သူသည် (နိဗ္ဗာန်
ဟူသော) ပဋိဝေဓသာသနာ ကွယ်လေသည်၊ ဘုရားကိုဖူးမြင်
နေရရှိနှင့် ဘုရားလက်ထက်တော်ကို မှီရုံမျှနှင့် သာသနာတွင်း
ရောက်သည်၊ သာသနာတည်သည်ဟု မဆိုရ၊ မြတ်စွာဘုရားကို
ပကတိမျက်စိဖြင့် ဖူးမြင်ရသူ ဝက္ကလိအား “ငါဘုရားကိုမြင်သည်
မမည်” ဟု မိန့်ဆိုသည်ကို ထောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသ
နာတော် တည်ဆောက်ပုံသည် အလွန်သဘာဝ ကျလေသည်။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ထိုသဘာဝကျသော သာသနာတော်ကို သက်ဝင် ယုံကြည်၍ သာသနာလုပ်ငန်း လုပ်လိုသောသူသည် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားကိုမိသည် မမိသည်ကို စဉ်းစားစရာမလိုဘဲ သာသနာ အစစ်လုပ်ငန်းကိုသာလျှင် ယထာဘူတကျအောင် လေ့လာအား ထုတ်ဖို့ရှိလေသည်။

“သတိပဋ္ဌာန်မမှန်လျှင်ဘာဝနာမဖြစ်”

သတိပဋ္ဌာန်အားမထုတ်လျှင်-သာသနာမတည်သကဲ့သို့-အား ထုတ်ပုံအားထုတ်နည်း- သတိပဋ္ဌာန်မမှန်လျှင်လည်း ဘာဝနာမ ဖြစ်ပေ။ သတိပဋ္ဌာန်သည် လေးပါးရှိသည်။ ဖေါက်ပြန်မှုကို ဦးတည်ရှုသော (ကာယာနုပဿနာ) ခံစားမှုကို ဦးတည်ရှုသော (ဝေဒနာနုပဿနာ) အသိ ရောက်ရာကို ဦးတည်ရှုသော (စိတ္တာ နုပဿနာ) ပရမတ်သဘော တရားကိုသာ ဦးတည်ရှုသော(ဓမ္မာ နုပဿနာ) ဟူ၍ လေးမျိုးရှိလေသည်။

သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် အားထုတ်သူသည် ထိုလေးပါးတို့တွင် တပါးပါး ဦးတည်ချက်နှင့် အားထုတ်နေသူဖြစ်ရမည်။ ထိုလေး ပါးသည် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဖေါက်ပြန်သဘော၊ သိသဘော (ရုပ်နာမ်) ဖြစ်သည်။ ရှုကွက်၊ အရှုခံဖြစ်သည်။ အရှုခံ(ရုပ်နာမ်) မမှန်လျှင် သတိပဋ္ဌာန်မဖြစ်။ ဘာဝနာလည်း မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ (ဝိပဿနာဘူမိ)အခြေခံ(ရုပ်နာမ်)မှန်ကန်မှ သတိပဋ္ဌာန်မှန်သည် ဘာဝနာမှန်သည်။

ယသ္မာပန- အကြံကြောင့်ကား- ကာယဝေဒနာစိတ္တ
ဓမ္မေသု- ကာယာနုပဿနာ၊ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာ
နုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာတို့တွင်၊ ကဗ္ဗိဓမ္မံ၊ တစုံတခု
သောသတိပဋ္ဌာန်ကို၊ အနာမသိတော မသုံးသပ်၊ မရှုမှတ်
ပါဘဲ၊ ဘာဝနာနာမ၊ ပညာဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ
မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ....

ဟူ၍ သတိပဋ္ဌာန် အထကထာတွင် မှတ်ချက် ပြထား
လေသည်။ ဘာဝနာအလုပ်အားထုတ်ခြင်းသည် သတိပဋ္ဌာန်
လုပ်ငန်းပင်ဖြစ်ရာ တရား အားထုတ်သည်ဆိုတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်
မဟုတ်ပုံ၊ ဘာဝနာမဖြစ်ပုံကို သတိထားရမည်ဖြစ်သည်။

“သတိပဋ္ဌာန်အားထုတ်မှအရိယာဖြစ်သည်”

သတိပဋ္ဌာန်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ နိဗ္ဗာန်သွားကြောင်း တခု
တည်းသော လမ်းစဉ်အမှန်၊ အဆုံးအမ သာသနာဖြစ်၍ ထိုအဆုံး
အမ သတိပဋ္ဌာန်ကျစွာ အလုပ်မှန်လာလျှင် သောတာပန်အစ
ရဟန္တာအထိအရိယာဖြစ်ပုံကို (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်ပဒေ
သသုတ်တွင်-)

စတုန္ဒံ ခေါ်အာဝုသော သတိပဋ္ဌာန်ပဒေသံဘာဝိတတ္ထာ
သေခေါဟောတိ - သတိပဋ္ဌာန်တရားကို တစိပ်တဒေသ
အားထုတ်ပါက သောတာပန်မှ အရဟတ္တမဂ် ပုဂ္ဂိုလ်
အထိဖြစ်နိုင်ကြောင်း - ဟောတော်မူ၍....

“သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အပြည့်အစုံ အပြီးအစီး အားထုတ်ကာ
အရဟတ္တဖိုလ် (ရဟန္တာ) ဖြစ်နိုင်ကြောင်း” (သမတ္တသုတ်တွင်)

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ဆက်လက်၍ ဟောထား ပေရာ-ဤဘုရား သာသနာတော်တွင်
 သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာဖြစ်လိုသူ ပရမတ္ထ
 သံဃာ အရိယာဖြစ်လိုသူ ယောဂီများတို့သည် မိမိတို့ကို အရိယာ
 အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်မည့် သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို
 လုပ်ရန် သတိပဋ္ဌာန်မှန်အောင် အားထုတ်နိုင်ရန် အရေးကြီးလှ
 ရကား-ထိုအလုပ်တရား မှန်ကန်ဘို့အတွက် တိုက်တွန်းဖော်ပြ
 ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

“သတိပဋ္ဌာန်နှင့်မဂ္ဂင်”

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်) ပဒေသသုတ်တွင်-သတိပဋ္ဌာန်
 တရားလေးပါးကို အပြည့်အစုံ (အပြီးအစီး) မဟုတ်ဘဲ-တစိပ်တ
 ဒေသအားထုတ်လျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍-အရဟတ္တ
 မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (သေခ) ဖြစ်နိုင်ကြောင်းဟော၍-သမတ္တသုတ်တွင်
 သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးကို အပြည့်အစုံ (အပြီးအစီး) ပွား
 များအားထုတ်ပါက အရဟတ္တဖိုလ် (ရဟန္တာ) ပုဂ္ဂိုလ်အထိ
 (အသေခ) ဖြစ်ကြောင်း ဟောတော်မူချက်အရ-မြတ်စွာဘုရား၏
 သာသနာတွင် ဤအရိယာဖြစ်မှုသည်သာ အဓိက-ပဓါနဖြစ်ရ
 ကား-အရိယာဖြစ်ကြောင်း တရားသည်-အလိုအပ်ဆုံး၊ အရေး
 အကြီးဆုံး ဖြစ်လေသည်။

တဖန်ဒီသနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်မဟာ-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်
 တွင်-“ချစ်သား သုဘဒ္ဒ-ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌သာလျှင်
 အရိယာဖြစ်ကြောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိသဖြင့်ထိုမဂ္ဂင်အလုပ်ဖြင့်သစ္စ

သောတာပန်ဟူသော ပထမသမဏ၊ သကဒါဂါမ်ဟူသော ဒုတိယသမဏ၊ အနာဂါမ်ဟူသော တတိယသမဏ၊ ရဟန္တာဟူသော စတုတ္ထသမဏ သံဃာတော်ကိုရအပ်၏ ငါဘုရား သာသနာမှ တပါး တခြားသော သာသနာ တို့၌၎င်း၊ သာသနာပ ကာလ များ၌၎င်း သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဟူသောသမဏ (သံဃာ) တို့ကိုမရအပ်၊ မရကောင်း၊ မဖြစ်၊ မရှိ ချေ-အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ-အရိယာသမဏ ဖြစ်ကြောင်း မဂ္ဂင် တရားရှစ်ပါးတို့မရှိသောကြောင့်တည်း” ဟုဟောတော်မူသည်။

ထိုစကားနှစ်ရပ်သည် ပါဠိတော်ချည်းဖြစ်၍-ပဋ္ဌမ မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် စကားသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓရဟန္တာကြီး နှစ်ပါး ဆွေးနွေးချက်ဖြစ်၍--ဒုတိယစကားသည် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော် မူကာနီး သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ကို ဟောကြားသော စကားဖြစ်လေသည်။

ပဋ္ဌမစကားသည် သာဝကဟောပင်ဖြစ်သော်လည်း-အခြား ဘုရားဟော ပါဠိတော်များတွင် ပါဝင်ပြီးသားများ ဖြစ်သော ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား သဘောတူညီပြီးသာရခေါ် အတည် ပြုထားရကား ဘုရားဟောအတိုင်းပင် မှတ်ယူရလေသည်။

ထိုတွင် “သတိပဋ္ဌာန်ကြောင့် အရိယာဖြစ်သည်၊ မဂ္ဂင်ကြောင့် အရိယာဖြစ်သည်” နှစ်ရပ်တွင် ၂ မျိုး ၂ စား-ခရီး ၂ ကြောင်း ကဲ့သို့ထင်စရာ ရှိသော်လည်း-စင်စစ်မှာ တကြောင်းတည်းသော လမ်းခရီးသာဖြစ်လေသည်။ ဖြစ်ပုံအတို ချုပ်ကား....

“သတိပဋ္ဌာန်သည် အရှုခံရုပ်နာမ်၊ မဂ္ဂင်သည်ရူဉာဏ်” ဖြစ် သည်။ ထိုစကားကိုချဲ့၍ ဆိုဦးအံ....။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

- ၁။ “ကာယေကာယာနုပဿ^၀ ဝိဟာရတိ”
“ဖေၤကံပြန်မူ အစဉ် - ဖေၤကံပြန်မူအစုဟူၤၤအကြိမ်
ကြိမ်ရှုလျက်နေ၏”
- ၂။ “ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿ^၀ ဝိဟာရတိ”
“ခံစားမူတို့ၤ ခံစားမူတို့ဟူၤၤ အကြိမ်ကြိမ် ရှုလျက်
နေ၏”
- ၃။ “စိတ္တေစိတ္တာနုပဿ^၀ ဝိဟာရတိ”
“သိမူၤ-သိမူဟူၤၤ အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက် နေ၏”
- ၄။ “ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿ^၀ ဝိဟာရတိ”
“သဘော တရားတို့ၤ သဘော တရားတို့ ဟူၤၤ
အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်နေ၏”

ဤကား အလုပ်ကိုညွှန်ပြသည့်သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးဖြစ်သည်။ ထိုတွင်....

- ၁။ ဖေၤကံပြန်မူ
- ၂။ ခံစားမူ
- ၃။ သိမူ
- ၄။ သဘောတရား

ဤလေးပါးသည်အရှုခံရမည့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး(တနည်း) ရုပ်နာမ် ၂ ပါးဖြစ်သည်။ သတိပဋ္ဌာန်ဟူသည် စူးစိုက်မှု၊ ဂရုစိုက်မှုကြောင့် သိလာမြင်လာရသော-ရုပ်နာမ် သဘောတရား ဖြစ်သည်။ ထို-အရှုခံရမည့် ရှုကွက်သတိပဋ္ဌာန် ရုပ်နာမ်ကို....

၁။ ဖေါက်ပြန်မှုဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်နေ၏။

၂။ ခံစားမှုဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်နေ၏။

၃။ သိမှုဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်နေ၏။

၄။ သဘောတရားတို့ဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ်ရှုလျက်နေ၏။

ဤသို့ ရှုနေသိနေမှုသည် (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး)မဂ္ဂင်ဉာဏ်(ရှုဉာဏ်) ဖြစ်လေသည်။ အရှုခံ သတိပဋ္ဌာန်(ရုပ်နာမ်)နှင့် ရှုဉာဏ် (မဂ္ဂင်) တို့ ပေါင်းမှ 'ကောယနမဂ်' တကြောင်း တည်းသော လမ်း ခရီးဖြစ်လေသည်။ ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်မပါဘဲ၊ သတိပဋ္ဌာန်မမှန်ဘဲ ဘာ ဝနာအလုပ်မဖြစ်ပေ။ ထို့ကြောင့် 'အကြင့်ကြောင့်ကား - ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး သောသတိပဋ္ဌာန်ကိုမရှုမှတ်မပွားများဘဲ - ဘာဝနာဟူ၍ မဖြစ် ကြောင်း' မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၃၃၉-တွင် ပြဆိုထားသည်။

သို့ဖြစ်ရကား - သတိပဋ္ဌာန်၊ အလုပ်အားထုတ်လိုသော ယောဂီ သည်၊ ရှုကွက်သတိပဋ္ဌာန်နှင့်ဘို့၊ ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်မှန်ဘို့သည် မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက် သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ရမှု၊ အောက်ဆုံး အပါယ်လွတ်မှုထက် အရေးကြီးသည့်အတွက်၊ စိစစ်မှု၊ လေ့ လာမှု၊ နားလည်အောင် သင်ကြားမှတ်ယူမှုတို့ကို ရှာဖွေရမည် ဖြစ်သည်။ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် ချွတ်ယွင်းလျှင် မိမိတို့လိုအပ်သော အရိယမဂ်ချွတ်ယွင်းကြောင်းကို -

“ယေသံ ကေသဉ္စိ ဘိက္ခဝေ စတ္တရော သတိပဋ္ဌာနာ ဝိရဒ္ဓါ၊ ဝိရဒ္ဓေါ တေသံ အရိယောမဂ္ဂေါ သမ္မာဒုက္ခက္ခယ ဝါပိ”

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဝိရဒ္ဓသုတ်-၁၅၇)။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

“ချစ်သားတို့၊ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို မမှန်ကန်ဘဲ ချွတ်ယွင်းစေသူ ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှတို့အား၊ ကောင်းစွာ ဆင်းရဲ၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အရိယမဂ်ကို ချွတ်ယွင်းစေသည် မည်၏။”

ဟုဟောတော်မူထားသောကြောင့် မိမိတို့သည်။ သတိပဋ္ဌာန် ဆိုရုံမျှ၊ ဝိပဿနာဆိုရုံမျှနှင့် မစိစစ် မလေ့လာဘဲ မလုပ်သင့်ကြောင်း....

“ယထာဘူတံ ဘိက္ခဝေ ဉာဏာယ သတ္တာပရိယေသိတဗ္ဗာ” ဟူသော မိန့်မှာချက်ကို သတိ ပြုသင့်လေသည်။ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ဉာဏ်ပညာဖြင့် သိရန် အမှန်အကန် ညွှန်ပြတတ်သော ‘ဆရာ’ကို မရမက ရှာမှီးအပ်ကြောင်း အထပ်ထပ်မှာတော်မူသည်။

မည်သည့်ဆရာကို ရှာရမည်နည်း

‘ဆရာရှာရမည်’ ဟူရာ၌၊ ယခုခေတ်တွင် ‘ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှာဖွေနေသည်’ ကိုသာ တွေ့ရသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရည်ညွှန်းထားသော ဆရာဟူသည်....

“ယောဝေါ အာနန္ဒမယာ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သောဝေါ မမစ္စယေနသတ္တာ”

(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ပါဠိတော်-၁၈၂)။

“အာနန္ဒ-ချစ်သားအာနန္ဒာ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ ဝေါ-သင်ချစ်သားတို့အား၊ ယောဓမ္မောစ-အကြင်သုတ် အဘိဓမ္မာ

ကိုလည်း၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ယောဝိနယောစ-
 အကြင် ဝိနည်းကိုလည်း၊ ပညတ္တော-ပညတ်အပ်ပြီ၊ သော-ထိုငါ
 ဘုရား ဟောကြား ပညတ်အပ်သော သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်း
 ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သည်၊ မမစ္စယေန - ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး၍ မရှိ
 သည့်နောက်၊ ဝေါတုမ္ဘာကံ-သင်ချစ်သားတို့အား ၊ သတ္တာ-ဆုံးမ
 မည့် ဆရာတို့ပင်တည်း။”

ဟုညွှန်ခဲ့ပေသည်။ သုတ်ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်
 သောင်းလေးထောင်တို့သည် ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့်နောက်
 ငါဘုရား ဟောခဲ့သလို၊ ပြခဲ့သလို ပညတ်ခဲ့သလို ငါဘုရား၏
 ကိစ္စတို့ကို ဆောင်ရွက်သိမ့်မည်၊ သို့အတိုက် သင်တို့အား ဆုံးမ
 မည့်ညွှန်ပြမည့် ဆရာဟူ၍ မှတ်ယူရမည်ဟု ဟောတော်မူထား
 သည်ကို ရှင်းလင်းစေရန် အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ ထပ်ဆင့်ညွှန်ပြချက်
 ကား....

“တေန တေနာ ကာရေန ဣမေဓမ္မေ ဝိဘဇိတော ဝိဘဇိ
 တော သုတ္တန္တ ပိဋကံ ဒေသိတံ၊ တံသကလမ္ပိ သုတ္တန္တပိဋကံ
 မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တုမ္ဘာကံ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေယတိ။ လ။
 ဣတိ ဣမာနိ စတုရာ သီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိတိဋ္ဌန္တိ။ အဟံ
 ဧကောဝပရိနိဗ္ဗာယာမိ အဟဉ္စ ခေါပန ဒါနိကေ ဧကောဝဩဝ
 ဒါမိ၊ အနုသာသာမိ၊ မယိပရိနိဗ္ဗုတေ ဣမာနိ စတုရာသီတိ
 ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ တုမေ ဩဝဒိဿန္တိ၊ အနုသာသိဿန္တိ။”

(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်အဋ္ဌကထာ-၁၈၃)။

“တေနတေနာကာရေန-ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်
 (မယာ-ငါဘုရားသည်) ဣမေဓမ္မေ-ဤသတိပဋ္ဌာန်-သမ္ပပ္ပဓာန်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

တရားတို့ကို၊ ဝိဘဇိတော ဝိဘဇိတော ဝေဖန်၍၊ ဝေဖန်၍၊ ဒေသိတံ-
 ဟောအပ်၏။ သကလမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ တံသုတ္တန္တပိဋကံ
 ထိုသုတ္တန်ပိဋကတ်သည်။ မယိ-ငါဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗုတေ-
 ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးသည်ရှိသော်၊ တုမှာကံ-သင်ချစ်သားတို့အား၊
 သတ္တုကိစ္စ-ဘုရားကိစ္စ (ဆရာကိစ္စ)ကိုသာသေထွ်-ပြီးစေလတ္တံ့။
 ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်လတ္တံ့။ လ။ ဣတိ-ဤသို့။ ဣမာနိ စတု
 ရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓာ သဟဿာနိ-ဤရှစ်သောင်း လေးထောင်
 သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သည်။ တိဋ္ဌန္တိ-တည်ရှိကုန်၏။ အဟံ-ငါ
 ဘုရားသည်။ ဧကောဝ-တပါးတည်းသာလျှင်၊ ပရိနိဗ္ဗာယာမိ-
 ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏။ ပန-စင်စစ်သော်ကား၊ ဒါနိဣဒါနိ-ဤ ယခု
 အခါ၌ ၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်။ တုမေ- သင်ချစ်သား တို့ကို၊ ဧက
 ကောဝ-တပါးတည်းတည်းသာလျှင်၊ ဩဝါဒါမိ-ဆုံးမ၏။ အနု
 သာသာမိ-ကံမြစ်၏။ မယိ- ငါဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိ
 နိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည်ရှိသော်၊ ဣမာနိ စတုရသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓာသဟဿာ
 နိ - ဤရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သည်။ တုမေ
 သင်ချစ်သားတို့အား၊ ဩဝဒိဿန္တိ-ဆုံးမကြကုန်လတ္တံ့။ အနု
 သာသိဿန္တိ-ကံမြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။” ။

မိမိတို့၏ သံသရာထွက်ကြောင်း သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စ၊ မဂ္ဂင်ကိစ္စ
 သည် ဘုရား၏တရားသာဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းတို့ကို ပြုလုပ်အား
 ထုတ်မည့်သူသည်။ ထိုလုပ်ငန်းတို့ကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် သိအောင်
 ညွှန်ပြပေးသော ဓမ္မက္ခန္ဓာ(ဆရာ)ဘုရားတို့ကိုသာလျှင် မေးမြန်း
 လျှောက်ထား ညှိနှိုင်းရမည်။ မိမိ မတတ်မသိက တတ်သိနားလည်
 သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သို့ ဆည်းကပ်ရမည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် (ကလျာဏ)၏

ဓမ္မက္ခန္ဓာနှင့် ညှိနှိုင်းညွှန်ပြချက်ကိုသာလျှင် ဂရုဂါရဝဖြင့် လေးလေးနက်နက် နာခံမှတ်သားရမည်။ ဓမ္မက္ခန္ဓာနှင့်မညှိနှိုင်းသော....

* အထူးမှာ ‘ကျုပ်တို့တော့ စာမတတ်ပါ’ ဆို၍ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြောပြရာ၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာညွှန်ပြချက်နှင့် ကိုက်ညီပါက၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟောပြုမှုမျိုးကိုလည်း လိုက်နာ အပ်ပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ယခု ဘုရားမရှိတော့သည့်အခါတွင် ဘုရား ဟောထားခဲ့သော ဓမ္မက္ခန္ဓာများသည် မိမိတို့အလုပ်ဖြစ်ရန် ညွှန်ပြနေသော ‘ဆရာ’များ ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။

အချို့ တို့ကား -ကာလာမ (ကောသမုတ္တိ) သုတ်ပါ “မာပိဋကသမ္ပဒါနေန’ ဟူသော ပုဒ်ကို အကောက်မှား၍ ၎င်း၊ မိမိတို့သန်ရာဘက်သို့ ဆွဲ၍ ၎င်း၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာနှင့် အတိုက်မခံနိုင်၍ ၎င်း၊ ပေါက်ကရပြောတတ်ပေရာ၊ ဘုရားကို စွပ်စွဲပြစ် အပြင် ဓမ္မက္ခန္ဓာကိုလည်း တော်လှန်ပြစ် ဖြစ်နေသည့်အတွက် မည်သည့်တရားကို အားထုတ်၍မှ မရနိုင်တော့ကြောင်း သတိထားဘို့သင့်လေသည်။

သတိပညာသာသနာ

မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမသည် ‘သတိအခြေခံသော ပညာသာသနာဖြစ်သည်’ သတိဟူသည် ဂရုစိုက်မှုဖြစ်၍၊ ပညာဟူသည် ထိုဂရုစိုက်မှုကြောင့် သိလာသော ပရမတ် သဘောကို လေ့လာပွားများသော အလုပ် ဖြစ်လေသည်။ ဤနှစ်ရပ် ပြည့်စုံပါက၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ (သာသနာ) ပြည့်စုံ လေသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ—သံသရာဝဋ်ပြတ်လေသည်။ ရည်မှန်းချက် (ပန်းဘိုင်) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လေသည်။

“သတော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဟရေယျ သမ္ပဇာနော ၊ အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ”

(သုတ်မဟာဝါနုဋ်ဟောဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်များ)။

“ဘိက္ခဝေ-ချစ်သားတို့၊ ဘိက္ခု-သံသရာကို ဘေးဟု ရှုမြင် တတ်သော ယောဂီသည်၊ သတော ဂရုစိုက်မှုရှိလျက်၊ သမ္ပဇာ နော-ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြင့် သိလျက်၊ ဝိဟရေယျ-နေရာ၏၊ အယံ- ဤသည်ကား၊ ဝေါတုမှာကံ'-သင်ချစ်သားတို့အား၊ အမှာကံ'- ငါဘုရားတို့၏၊ အနုသာသနီ-အဆုံးအမတော်တည်း”

ဤစကားရပ်သည် မြတ်စွာဘုရားသာ သနာတော်တရပ်လုံး၏ ဥပဒေသပင်ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော် တွင် သတိ ပညာ နှစ်ရပ်စုံပါက၊ သာသနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းဖြစ် ကြောင်း အကျဉ်းပြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုသတိဟူသော ဂရုစိုက် မှု၊ သမ္ပဇာဉာဏ်ဟူသော ပညာနှင့် သိခနရမှုသည်၊ အဘယ်ကို ဂရုစိုက်၍ အမှန်အကန် သိနေ ရမည်နည်း ဆိုသော်....လက်ရှိ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကိုယ်ကို သတိပဋ္ဌာန်နည်းနှင့် ခွဲကြည့်လိုက်လျှင်....

- ၁။ (ကာယ) ဖေါက်ပြန်မှု
- ၂။ (ဝေဒနာ) ခံစားမှု
- ၃။ (စိတ္တ) သိမှု
- ၄။ (ဓမ္မ) သဘောတရား၊

ထိုလေးမျိုးတို့သည် (ခန္ဓ) အစုအပုံတည်းတွင် အမှန်ကို အမှန် ဟုသိလိုသော ယောဂီအတွက် သိစရာ အမှန်တရားတို့ဖြစ်သည်။

၁။ (ကာယ) ဖေါက်ပြန်မှုကို ဖေါက်ပြန်မှုဟူ၍ မွှေးဋ္ဌာန် ကျကျ အမှန်အတိုင်း သိနေခြင်းသည်၊ “ကာယာနုပဿနာ သတိ

ပဋ္ဌာန်”ဖြစ်လေသည်။ ယင်းဖောက်ပြန်မှုသည် (အာနာပါန) ထွက်လေဝင်လေဖောက်ပြန်မှုမှစ၍ ၊ တဆယ့်လေးမျိုး ဟောထားပေသည်။ ထိုဖောက်ပြန်မှုမျိုးစုံကို ဂရုစိုက်ထားမှုကြောင့် အမှန်အကန် သိနေရမှုသည် ‘သတိအလုပ်၊ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်’ ဖြစ်သည် မည်သည့် ဖောက်ပြန်မှုကိုမဆို (ပရမတ်ရုပ်) အမှန် ဖောက်ပြန်နေသည်ကို အမှန်အတိုင်း သိနေပါက၊ သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဘာဝနာကား မဖြစ်သေးပေ။

ဘာဝနာဟူသည် ‘ဘာဝေတဗ္ဗ’ ‘ဘာဝိတ’ ပွားများခြင်း၊ ရှုမှတ်ခြင်းတို့ဖြစ်ရာ၊ ထိုဖောက်ပြန်မှုစသော သဘောတို့၌ ၎င်းတို့၏ လက္ခဏာကို သိအောင် ရှုမှတ်ခြင်း မပြုသေးဘဲ၊ အခြေခံဖြစ်သော ‘ဖောက်ပြန်တတ်သည့်သဘော’ ကို သိရုံ မှတ်ရုံသာ ရှိသေးသည်ဖြစ်၍ သတိနယ်တွင်သာ ရှိသေးရကား....

“ကာယေ ကာယာ နုပဿနာ ဘာဝေန္တောသတော”

ဟူသော (စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် ၃၈၊ ၄၃။ မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်-၇) တို့အရ ဟောတော်မူထားသည် ဖြစ်သောကြောင့် သတိနေရာတွင်သာ ရှိနေသေးသည်။ မည်သည့် ဖောက်ပြန်မှုဟု သိသိ၊ ဂရုစိုက်မှုကြောင့် သိလာရသမျှသည် သတိနယ်၌သာ ရှိသေးသဖြင့်၊ ပညာ၊ ဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာနယ်ထဲသို့ မရောက်သေးပေ။

တနည်းသော် ထို(သတိ) ဂရုစိုက်ထားမှုကြောင့် သိရသော တရားများသည် လောကီဘုံသား သမုတိပညတ်နယ်သားတို့ အတွက် ပရမတ် အမှန်တရားကို ပညတ်နှင့်တူ၍ ဟောနေရသောကြောင့် ပညတ် မကင်းသေးရကား၊ ပရမတ်၏ သဘောတရား

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

(အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ)မထင်နိုင်မီ သိနေရသော အခိုက်အတန့်ကို 'သတိ'နှင့် သိရခြင်းဟုဆိုသည်။ ။

ကာယနှင့် ပတ်သက်သော 'ထွက်လေ၊ ဝင်လေ၊ သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျှော့ခင်း၊ ခက်မာ၊ ပူအေး၊ လှုပ်ရှား၊ ယိုစေး' စသည့် ပညတ် မကင်းသော ပရမတ် (၀၂) သတ္တဝါတို့ နားလည်စေမှု အတွက် ပညတ်နှင့်တူ၍ ဟောနေရသောကြောင့် ပရမတ် စစ်စစ်တို့၏ သဘောတရား 'ဖြစ်ပျက်'ကို မမြင် မရှုနိုင် သေးရကား၊ ဂရုစိုက် မှုကြောင့် သိနေရသော သတိပဋ္ဌာန် ကိစ္စသာ ဖြစ်လေသည်။ သတိပဋ္ဌာန်ဟုသည်မှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်းသော(၀၂) ဂရုစိုက်မှု အဓိကထားသော တရားဖြစ်ပေရာ၊ သတိ ဦးစီးနေသော အခိုက် သာ ဖြစ်သေးသည်။ ။

ဖောက်ပြန်မှုအပေါင်း၌ 'ဖောက်ပြန်မှုတို့' ဟူ၍ပိုင်နိုင်စင်ကြယ် စွာ သိမြင်နေသော (၀၂)ဖောက်ပြန်မှု မျိုးစုံမှလွဲ၍ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ သေသည်မှမဟုတ်၊ ဖောက်ပြန်မှုမျှသာဟုတ်သည်ဟု ယုံကြည်ချက်-ခံယူချက်တို့ ပြည့်စုံစွာ ရှိနေသော ယောဂီအား ဝိပဿနာပိုင်း တက်၍ ရှုရန်အတွက် ဉာဏ်ပညာဝင်တော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် 'ထွက်လေ-ဝင်လေ၊ သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျှော့ခင်း၊ ခက်မာ၊ ပူအေး၊ လှုပ်ရှား၊ ယိုစေး' စသော အမတ်အသား ပညတ် များ ပါလာ၍ ရတော့မည်မဟုတ်ပေ။ ပရမတ်တို့၏ သဘော တရားကိသာ ဝင်းတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ၊ သာ သဘောလက္ခဏာ တို့ဖြင့် ရှုမြင်ရမည်ဖြစ်၍- ထိုလက္ခဏာတို့မရှိသော မရတော့သော ပညတ် အရိပ်အရောင်များ ပါလာ၍ မရတော့ပေ။

‘ပညတ္တိံ ဌပေတွာ’ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ဝိပဿနာကို အထူးပြု
 သားသည်။ ထိုပညတ်တိမိတ်တို့မပါဘဲ ဖယ်ခွါထားနိုင်ပါမှ (၀၂)
 ပရမတ်ကိုပရမတ်အတိုင်းမြင်ပါမှ ၎င်းတို့၏သဘောကို ‘အနိစ္စာဒိ
 အာကာရေန’ ဖြင့် အမှန်ဖြစ်ပျက်ကို အမှန်ဖြစ်ပျက်ဟု သိနိုင်
 မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ရကား... ပရမတ်ဝိပဿနာကို ပညတ်မတုံဘဲ ရှုမြင်
 နိုင်မှုအတွက် သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်တွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ...

“ကာယသ္မိံ၊ ဖေဂိက်ပြန်မှုသဘော၌။ သမုဒယဝယဓမ္မာ
 နုပဿိ။ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို ရှုလေ။ ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရတိ၊
 နေ၏”

ဟု နောက်ဆုံး ဟောတော် မူထားပေရာ၊ သတိဖြင့် သိခဲ့ရ
 သော ဖေဂိက်ပြန်မှုဟူသည် ‘ဖြစ်ပျက်ဘဲ’ ဟု သိနေ ရှုနေသော
 ယောဂီအား ‘သတိ၊ ပညာ သာသနာပြည့်စုံတော့သည်’ ထိုကဲ့သို့
 ဖေဂိက်ပြန်မှုကို ဖြစ်ပျက်ရှုနိုင်သည့် အခြေရောက်မှ ‘သတိပဋ္ဌာန်၊
 ဘာဝနာ၊ သတိပဋ္ဌာန်ပွားသည်။ သတိအခြေခံ၍ ပညာဖြင့် မြင်
 ခြင်းဖြစ်သည်’ဟု ဆိုအပ်ပေသည်။

‘ကတမာစ ဘိက္ခဝေ သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာ၊ ဣဒဘိက္ခ
 ဝေ ဘိက္ခု သမုဒယ ဓမ္မာနုပဿိ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊
 ဝယဓမ္မာ နုပဿိ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ သမုဒယဝယ ဓမ္မာနု
 ပဿိ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ။လ။ အယံဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ သတိ
 ပဋ္ဌာန ဘာဝနာ”

(မဟာဝဂ္ဂ သတိပဋ္ဌာန သံယုတ် ဝိဘင်္ဂသုတ်- ၁၆၇)။
 သတိနှင့်ရုပ်နာမ်ဟူသော ‘ဖေဂိက်ပြန်မှု၊ သိမှု’ သတိ ဌာန်
 တွင် အပြီးအဆုံး မဟုတ်ဘဲ၊ ထိုသတိပဋ္ဌာန် ရုပ်နာမ်၏ သဘော

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

တရားကို သိအောင်၊ မြင်အောင်၊ သဘောပေါက်အောင် ဖြစ်ပျက်ရှုနိုင်မှ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာ ဖြစ်ကြောင်း၊ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများအားထုတ်သည် မည်ကြောင်း၊ ဝိပဿနာဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာဝနာဖြစ်ကြောင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူထားခြင်း ဖြစ်ရာ၊ အပြီးအဆုံး လေ့လာ၍ကြည့်ရှုရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ သို့မူ သတိပညာ သာသနာ ပြည့်စုံမည်ဖြစ်၍ ဂရုတစိုက် လေ့လာဘို့ လိုပေသည်။

(ဤကား ကာယာနုပဿနာ ရှုပုံကို အလုပ် သဘော ဖြစ်အောင် အရှင်းဆုံး-အတိုဆုံး ဘာသာပြန် ညွှန်ပြချက် ဖြစ်ပေသည်)။

“ဝေဒနာနုပဿနာ” ချမ်းသာကို ခံစားခိုက်၊ ချမ်းသာကို ခံစားသည်၊ ဆင်းရဲကိုခံစားခိုက် ဆင်းရဲကိုခံစားသည်၊ ချမ်းသာမဟုတ်၊ ဆင်းရဲမဟုတ်သည်ကို ခံစားရာ၌ ချမ်းသာမဟုတ်၊ ဆင်းရဲမဟုတ်သည်ကို ခံစားသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ အကောင်အထည်နှင့်ကွဲအောင် (ဝါ)ပညတ် အကြီးစားကို ပဌမ ကွာအောင်....

“ဝေဒနာသု ဝေဒနာ နုပဿနာ ဘာဝေန္တော သတော” ဟူသောအတိုင်း ‘သတိ’ ဂရုစိုက်မှုကြောင့် သိနရသော သတိပဋ္ဌာန်ကို ‘ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်’ ဟု ခေါ်သည်။ ဤချမ်းသာ ဆင်းရဲသည် ခံစားရာ၌ ‘ချမ်းသာ-ဆင်းရဲ’ ဟူသော ပညတ်ကိုပင် ‘ခံစားမှု’ ပရမတ်နှင့်တူ၍ ပဌမတွင် မှတ်နေရသည်။ ယင်းသို့ မှတ်မှုကြောလာ၍ ချမ်းသာဆင်းရဲ(ပညတ်)နှင့် ခံစားမှု(ပရမတ်) ကွဲလာသောအခါ၌ကား....

ဝေဒနာသု-ခံစားသော သဘောတို့၌၊ သမုဒယ ဝယဓမ္မာ နုပဿ^၉-ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကိုရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပာရတိ-နေ၏ ဟု သတိ နောက်တွင်ပညာဝင်အောင် ဟောတော် မူထားပေရာ၊ ပရမတ် တို့၏ လက္ခဏာ ဖြစ်ပျက်ကို ပညတ် အာရုံထင်ခိုက် (ဝါ) ပညတ်ချမ်းသာဆင်းရဲစသည်နှင့် တွဲသိနေသော အချိန်တွင် မည်သို့မျှ မထင်နိုင်သဖြင့် ‘ခံစားမှုသဘော’ ပရမတ်သို့ ရောက် ကာမှ ၎င်းတို့၏ သဘောဘာရား ဖြစ်ပျက်ကို ဟောတော်မူသည်။ ထိုပရမတ်ကို ဟောချိန်တွင် ‘ဝေဒနာသု-ခံစားသော သဘော တို့၌’ ဟူ၍ ‘ချမ်းသာ-ဆင်းရဲ’ ဟူသော ပညတ်မတုံတော့ဘဲ ပရမတ် ကိုသာဟောလေသည်။ သို့မှသာ သတိပဋ္ဌာန်နှင့် သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ သတိနှင့်ပညာစုံတော့သည်။

‘ဝေဒနာ’ ဟူသည်မှာ ပါဠိ၊ ‘ခံစားမှု’ ဟူသည်မှာ မြန်မာ ဘာသာ ဖြစ်၍၊ မိမိတို့ နားလည်သော ဘာသာနှင့် ရှုမှတ်မှု မှန် ကန်စွာ သိနိုင်မည်ဖြစ်ရာ၊ မိမိတို့ အသုံးအနှုန်း မဟုတ်သော ‘ဝေဒနာ’ ဟူသော ပါဠိသုံးကို သုံးစွဲနေသဖြင့် အလုပ်စခမ်းတွင် ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်လေသည်။ အချို့လည်း ဝေဒနာ နုပဿနာရှုသည်ဆို၍၊ ဆင်းရဲမှု မခံသာမှုတွေ့လာမှ ရှုတတ်ပေရာ ထိုဆင်းရဲမှု-မခံသာမှုကို ‘ဝေဒနာ’ ဟု နာမည်တပ်လေသည်။ ‘ဝေ ဒနာရှုသည်-ဝေဒနာပေါ်သည်’ ဟု ပြောလျှင် ဆင်းရဲ(ဒုက္ခ)ကို ပြောသည်ဟု သိနေရတော့ရာ၊ အမှတ်မမှန် မှုကြောင့် ရှုချက်လည်း လွဲလေတော့သည်။

တဖန် ‘ခံစားမှု’ ပရမတ်ကို ရှုရမည့်အစား၊ ဆင်းရဲကိုရှု၍ ဆင်းရဲဖြစ်အောင် လုပ်ယူကြ၊ ချွန်ကြသည်မှာ မည်သည့် ဝိပဿနာ

ရှုနည်းမှ မဟုတ်ပေ။ ပညတ်မကင်းသော သတိကားဖြစ်သည်။
 ဘာဝနာပညာမဖြစ်ပေ။ အကြောင်း မှုဝိပဿနာဘာဝနာဟူသည်
 မည်သည့် ချမ်းသာဆင်းရဲ ပညတ်မှမပါသော ‘ခံစားမှု’ သဘော
 တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို သိနေခြင်းကြောင့် ပေတည်း။ ထိုသို့
 ပညတ်ဖြစ်သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ရှုသိနေမှုသည် မြတ်စွာ
 ဘုရား၏ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ်မကျဘဲ၊ အစွန်း တဖက်သို့သာ
 ရောက်သွားကြောင်း နောက်ပိုင်းတွင် ဖော်ပြလတ္တံ့။

XXXXXX

“စိတ္တာနုပဿနာ” ရာ ဂစိတ်ဖြစ်ခိုက်၊ ရာဂစိတ်ဖြစ်နေတယ်၊
 ဒေါသစိတ်ဖြစ်ခိုက် ဒေ သစိတ်ဖြစ်နေတယ်” စသည်ဖြင့် စိတ်
 ဖြစ်နေဆဲ လိုက်၍လိုက်၍ သိနေခြင်းသည် ငါသိသည်မဟုတ်၊
 စိတ် ဟူသော တရား ကသာ သိနေခြင်း ဖြစ်၍၊ ပုဂ္ဂိုလ်
 သတ္တဝါ လွတ်အောင် ရှေးဦးစွာ မှတ်သိရသော သတိဟူသည့်
 ဂရုစိုက်လုပ်ငန်းဖြစ်ရာ ‘စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်’ လုပ်ငန်း
 စခြင်းဖြစ်လေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ မိမိစိတ်ကို မိမိသိမှုလော ခြင်း
 ကြာရှည်လာသောအခါ စိတ်ဖြစ်ပေါ်တိုင်း-ဖြစ်ပေါ်တိုင်း သိ-
 သိသွားခြင်းဖြင့် အသိစိတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တတခုခု
 မဟုတ်ကြောင်း ရိပ်မိလာမည် ‘ဖြစ်ပေါ်နေသော စေတသိက်
 ပရမတ်နှင့် သိနေသော စိတ်ပရမတ်’ တို့သာဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်
 ချက် ခံယူချက် ပြည့်ဝလာသောအခါ၊ ထိုထို ဖြစ်ပေါ်လာသည့်
 သဘောတရားကို မှတ်တတ်၍ အမှန်ကို သိတတ်သော ဉာဏ်သည်
 အနီးကပ်လေ ဟာသောအခါ....

“စိတ္တသ္မိံ-ဖြစ်ပေါ်ဆဲ အသိဉ္စ၊ သမုဒယ ဝယဓမ္မာ နှုပဿ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝိဟရတိ-နေ၏”။

ပညတ်ဟူသော-ရာဂစိတ်၊ ဒေါသစိတ်ဟု သိမှတ် နေရာမှ ရာဂ-ဒေါသ-မောဟ နာမည်ပညတ်များ မပါတော့ဘဲ၊ ပရမတ် အသိဟူသော သိဟူသော သဘောပရမတ်ကို ထိုပရမတ်၏ သဘော တရားအတိုင်း ဖြစ်ပျက်ဟူ၍ မြင်နိုင်သော အခါ ဝိပဿနာဖြစ်လာ သည်။ ဘာဝနာဖြစ်လာသည်။ သတိပဋ္ဌာန်ပွားခြင်းဖြစ်လာသည်။ အမည်တပ်၍မှတ်နေ သိနေမှုသည်ပညတ်ဖြစ်၍ ထိုအမည်ပညတ် မတတ်ဘဲ သဘော ကိုသာ အမှန်သိအောင် ရှုကြည့်တတ်က ပရ မတ်သို့ ရောက်လေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ဖြစ်ပေါ်ခိုက်စိတ်ကို ရာဂစိတ်ဘဲ၊ ဒေါသစိတ် ဘဲ စသည် သိနေရုံဖြင့် ‘စိတ္တာနုပဿနာဘာဝနာ’ မဖြစ်သေးပုံကို သတိရှိရာသည်။

“ဓမ္မာနုပဿနာ” ပရမတ္ထဝစနံသစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတကာရ ဏာ”ဟူသော သီလက္ခန္ဓစသော အဋ္ဌကထာများ ဖော်ပြချက် အရ၊ အင်းခံ-အခြေခံဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ကို ပညတ်မတုံဘဲ ‘သ ဘောတရား’ ပရမတ်သက်သက်ကိုသာ တိုက်ရိုက် ရှုရသောနည်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောကို ဟုတ်မှန်သော သဘော (ပရမတ်) အတိုင်း ရှုသိ ရခြင်းဖြစ်ရကား ... ‘နိဝရဏ တရား၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဗောဇ္ဈင်၊ သစ္စာ ဟူသော တရားတို့ကို သဘောတရားအတိုင်း သတိနှင့်ကပ်၍ ပညာဉာဏ်ဖြင့် ဖြစ်ပျက် ကို တိုက်ရိုက်ရှုနိုင်လေသည်။ သို့ရာတွင် မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန်၊

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ကာယ-ဝေဒနာ၊ စိတ္တဖြစ်စေ၊ ဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှ ဖြစ်သည်ချည်း မှန်သောကြောင့်--

- ၁။ (ကာယ)ဖေၤကံပြုန်မူ၊ အားလုံးတို့သည် ၄။ (ဓမ္မ)သ
- ၂။ (ဝေဒနာ)ခံစားမူ } သောတရား ဖြစ်ပျက်ချည်းသာ
- ၃။ (စိတ္တ)သိမူ } တည်း။

ဟု ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောတရား အားလုံးကို ‘ဓမ္မာနုပဿနာ’ ဖြစ်ပျက်ရောက်အောင် ရှုသွားရသည်။ မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန် မဆို သတ္တဝါတို့၏ စရိုက်ကိုလိုက်၍ ဖေၤကံပြုန်မူ (ကာယ-ရုပ်)၊ ခံစားမူ(ဝေဒနာ-နာမ်)၊ သိမူ(စိတ်-နာမ်)တို့ကို ဦးတည်၍ ရှုနိုင်ရန် ‘ဒေသနာဝိလာသ’ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် နည်းအသွယ်သွယ်-ပရိယာယ်အဖုံဖုံတို့ဖြင့် အစုံအစုံ ဟောတော်မူသားသည်မှာ ‘ဓမ္မာ’ ဟူသော ပရမတ်သက်သက်ကို သိနိုင်ခဲ့၊ မြင်နိုင်ခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရှေးဦးစွာ ပညတ်တင်၍ ဟောတော်မူသည်။

“တသ္မာ ဗုဒ္ဓါ ပဋ္ဌမံ သမ္မုတိ ကထံ ကထေတွာ၊ ပစ္ဆာပရ မတ္တကထံကထေန္တိ”

(သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၃၁၆)။

“ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ရှေးဦးစွာ လူ့အသုံးအနှုန်း၊ လူ့ဝေၤဟာရ၊ လူ့အသိဟူသည့် လောက စကားကို ဟောတော်မူပြီးမှ၊ နောက်တွင် သဘောတရားဟူသော ပရမတ်စကားကို ဟောတော်မူကြကုန်၏”။

“တထာဟိ သမ္မုတိသန မုခေနေဝံ ပရမတ္ထ သစ္စာဓိ
ဂမော ဟောတိ” (နေတ္ထိဋ္ဌကထာ-၁၀၀)။

“ထို့အတူ လောက ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းကို အရင်းခံ
အခြေပြု၍ ပရမတ္ထသစ္စာဟူသောသဘောသို့ ရောက်ခြင်းဖြစ်၏”
ဟုဖော်ပြတော်မူကြပေရာ၊ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တတို့ကို ပညတ်
နှင့်တံ့၍ သိစေ၊ နားလည်စေတော်မူပြီးမှ လိုအပ်သော ပရမတ်သို့
ရောက်အောင် ဒေသနာဟောပြောမှု၌ လိမ္မာကျမ်းကျင်တော်
မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ‘ဓမ္မာနုပဿနာ’ ပရမတ် ရှုပုံကို
နောက်ဆုံးမှ ဟောပြောတော်မူသည်။

သို့အတွက် မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန် အားထုတ်သည် ဖြစ်စေ၊
ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မရောက်က မည်သမျှ သဗ္ဗာမသိနိုင်
သဖြင့် မဂ်မဝင်နိုင်ပေ၊ ဆိုလိုသည်မှာ ကာယနည်း၊ ဝေဒနာနည်း၊
စိတ္တနည်းအားဖြင့် တနည်းနည်းကိုအားထုတ်သော ယောဂီသည်
မိမိရှုသော ဖောက်ပြန်မှု (ကာယ)၌ ဖြစ်ပျက်(ဓမ္မ)သို့ ရောက်
အောင် ရှုရသည်။ ဝေဒနာ၊ စိတ္တတို့ဖြင့် ရှုသောယောဂီသည် မိမိ
ရှုသော ခံစားမှု (ဝေဒနာ) သို့မူ (စိတ္တ)တို့၌ ဖြစ်ပျက် (ဓမ္မ)သို့
ရောက်အောင်ရှုရလေသည်။

သစ္စာသိမှုဆိုသည်မှာလည်း၊ ဤဓမ္မာနုပဿနာ၌သာ ပါလေ
ရာ၊ ပရမတ်တို့၏ သဘောတရား အမှန်တို့ကို လောကီနယ်တွင်
သစ္စာသိအောင် အမှန်သိကြမူ လောကုတ္တရာ မဂ်အမှန် ဖိုလ်အမှန်
(မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဖလသမ္မုဒိဋ္ဌိ) ဖြစ်နိုင်လေသောကြောင့် ဘုရားဟော
သော မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန်ကို ဦးတည်ချက်နှင့် အားထုတ်စေ
ကာမူ၊ ပရမတ္ထ သဘာဝကိုသာ ရှုရသည့် ‘ဓမ္မာနုပဿနာ သတိ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ပဋ္ဌာန်သို့ရောက်အောင် ရှုနိုင် အားထုတ်နိုင်၍ သစ္စာသိစေလိုသော ဆန္ဒနှင့် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ဤကား မြာဗွာဘုရား၏ သတိပဋ္ဌာန် တရား လေးပါးကို လုပ်ငန်းအား က် ဟောတော်မူထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် လုပ်ငန်းကို ဝတ် က် ကံထိရောက်စေနိုင်သော လေ့လာနည်း၊ ရှုနည်း တို့ကို လိုရင် သို့ရောက်အောင် အတိုဆုံးနည်းဖြင့် ပြည့်အပ်ပါသည်။

“ချမ်းသာ-ဆင်းရဲတွေ့နေက အစားထိုးရှုရန်”

ဝိပဿနာလုပ်ငန်းဟူသည် မူလပင်ကိုယ် အမှန်ရှိနေသည့် ပရမတ်သဘောတို့ကို ၎င်းတို့၏ ပင်ရင်း ပရမတ်အတိုင်း အမှန်သိနေရသည့် ဉာဏ်အလုပ်ဖြစ်ပေသည်’ ထိုအမှန်ကို အမှန်ဟု သိနေရမည့် ဉာဏ်သည် ပရမတ်ဟူသော ရုပ်နာမ်အမှန် ပေါ်တွင်သာ အမှန်အတိုင်း သိနေက၊ မည်သည့် ကိလေသာမှ မဝင်နိုင်ရကား၊ မည်သည့် ပြဿနာမှ ဝင်မည် မဟုတ်ပေ၊ ဆိုလိုသည်မှာ....ရုပ်နာမ် ပရမတ်ဟူသော ‘ဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက်’ နေသည့် အမှန်သဘောတို့ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါဟူသော မဂ္ဂင်ဉာဏ်သည် သိစရာ ရုပ်နာမ်တို့၏ဖြစ်မှုပျက်မှု သဘာဝ တရားမှလွဲ၍၊ အခြားဘေးမှ သိစရာ မရှိသဖြင့် မိမိသိရမည့်ဘာဝန်အရာ ဖြစ်ပျက်ကိုသာလျှင် သိနေပါက၊ အလုပ်သဘော မှန်ကန်နေ၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကျပေသည်။ ထိုသဘာဝကို သိနေမှုမှလွဲ၍ (ဝိပရိဏာမဖြစ်သော) ဣရိယာပုတ်၏ နောက်ယုတ်မှု၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ နာမ်၏ အာရုံလိုက်စား ခံစားမှုတို့ကြောင့်

အရှင်ရုပ်နာမ်၌၊ ချမ်းသာမှု၊ ဆင်းရဲမှုတို့သည် (ကာယဝိညာဏ်) ကိုယ်သိဖက် ရောက်သွားသဖြင့် ဉာဏ်၏ရှုချက် မဟုတ်တော့ဘဲ (ဝေဒနာ)နာမ်၏ သိချက်သာ ဖြစ်နေတော့သောကြောင့်ရှုဉာဏ် တွင် အနှောက်အယှက် ဖြစ်ရပေသည်။

ထိုအခါတွင် ကောင်းမှု-မကောင်းမှု၊ ချမ်းသာမှု-ဆင်းရဲမှု စသော ပညတ်အာရုံကို လိုက်သိခံစားသော ဝေဒနာ နာမ်၏ ကိစ္စသာဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ်(ရုပ်နာမ်) ဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက် သဘောကို ရှုသော မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ ဝိပဿနာ ရှုဉာဏ် ရပ်ဆိုင်း သွားပေသည်။

နာမ်၏ကိစ္စ ဖြစ်နေပေ၍၊ နာမ်ဟူသည်လည်း အရှင်တရား ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းကို အရှင်နေရာမှန်တွင် ပြန်ထား၍၊

‘မ-ငါ့အား၊ ခေါ-စင်စစ်၊ အယံသုခါဝေဒနာ-ဤချမ်း သာ ခံစားမှုသည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်ပြီ၊ သာစ-ထိုချမ်းသာခံစားမှု သည်လည်း၊ ပဋိစ္စ-အကြောင်းစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့၏၊ နောပဋိစ္စ- အကြောင်းကို မစွဲဘဲဖြစ်ပေါ်သည်မဟုတ်၊ ကိပဋိစ္စ-အဘယ်ကို စွဲ၍ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း၊ ဣမမေဝ ကာယံပဋိစ္စ-ဤခန္ဓာရုပ်နာမ် ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာရ၏၊ အယံပနကာယော-ဤခန္ဓာကိုယ် သည်ကား၊ အနိစ္စော-မမြဲ၊ သင်္ခတော-အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်အပ်၏၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နော-အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်လာရ၏၊ အယံကာယော-ဤကိုယ်သည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲပါဘဲ၊ သင်္ခတံ-ပြုပြင် အပ်ပါလျက်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ-အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပါလျက်၊ ဣမံကာယံ-ဤကိုယ်ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲမိ၍၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သော၊ သုခါ ဝေဒနာ-ချမ်းသာခံစားမှုသည်၊ ကုတောနိစ္စံ ဘဝိဿတိ-အဘယ်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

မှာမြဲပါလိမ့်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သော-ထိုချမ်းသာခံစားရသော
 ယောဂီသည်၊ ကာယေစ-ကိုယ်၌၎င်း၊ သုခါယဝေဒနာယစ-
 ချမ်းသာခံစားမှု၌၎င်း၊ အနိစ္စာနုပဿိ-မမြဲသည်ကို ရှုလေ့ရှိ
 သည်ဖြစ်၍၊ ဝိရဟတိ-နေ၏၊ ဝယာနုပဿိ-အပျက်ကို ရှုလေ့
 ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိရဟတိ- နေ၏”။

(ဝေဒနာသံယုတ်-၄၁၃)။

ချမ်းသာခံစားမှု၊ ဆင်းရဲခံစားမှုစသော ခံစားမှုဟူသမျှသည်
 ဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို စွဲ၍ မှီ၍ ဖြစ်၏။ ထိုအစွဲအမှီခံရသော ဤခန္ဓာ
 ကိုယ်သည်ပင်လျှင် မမြဲ၍ ပျက်နေသည်၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာ
 ဟာရ- အကြောင်း အထောက်အပံ့ ကြောင့်သာ ရပ်တည်နေရ
 သော အမှီခိုခံတရားဖြစ်သည်။ အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ-ကံစသောအတိတ်
 အကြောင်းကြောင့် ရလာ ဖြစ်လာရသော ဝိပါက-ဝဋ်ခန္ဓာ
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောသာဖြစ်သည်။ ကုန်တတ်သောသဘော၊
 ပျက်တတ်သောသဘော၊ ‘ဖြစ်ပျက်’ ပါတကားဟုဝေဒနာသံယုတ်
 ဂေလညသုတ်တွင် မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ပြသောအတိုင်း ရှုနိုင်လျှင်
 ချမ်းသာဆင်းရဲဟု သိနေသော ‘ဝေဒနာ’ နာမ်မှ ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
 ဝိပဿနာ’ ရှုဉာဏ်သည်၊ ၎င်း၏နေရာမှန်သို့ပြန်၍ ရောက်သွားပေ
 မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ‘ဖြစ်ပျက်’ ကို ပြန်ရှုနိုင်မှုပင်တည်း ‘ထိုဝေဒနာ
 နာမ်သိကိုပင် ဖြစ်ပျက်ရှုသွားရမည်’ ဟုဆိုလိုသည်။ အကြောင်း
 ကား ရုပ်နာမ်ဟူသည် ဝိပဿနာရှုဉာဏ်၏ အရှုခံ အာရုံဖြစ်သော
 ကြောင့်တည်း။

“အကယ်၍မခံသာကဲ့သော်” ခန္ဓာကိုယ်ထဲတွင် တွေ့သော
 (ဒုက္ခဝေဒနာ ဆင်းရဲခံစားရချက်သည် မခံသာကဲ့သော် ဘယ်လို

ခါ၍ရှုရမည်နည်း ဟူသော ဆွေးနွေးချက်၌၊ ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့တိုက်တွန်းလိုသည်မှာ ထိုဒုက္ခဝေဒနာကို ဤမျှမခံသာ သော အဖြစ်သို့ရောက်အောင် တာရှည်လက်ခံထားရန်မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်...ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ဖို့အတွက် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ ပရမတ္တသဘောကို အခြေခံမှုမှန်လာသျှင် ထိုမျှဆင်းရဲ ဖြစ်အောင် လက်ခံလာနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိချေ။ ဝိပဿနာ ရှုသည်ဆိုရာတွင် ပညတ်မပါသော ပရမတ်တို့၏ ဖောက်ပြန် ဖြစ် ပျက်နေသည့်သဘောမှန်ကိုသာ အမှန်အတိုင်း မဂ္ဂင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရရုံ ရှုသိရသော သဘောဖြစ်ရာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာဤမျှတက်လာအောင် ထားစရာမလိုပေ။ မခံသာမှု ဖြစ်ရအောင် တက်လာလျှင်ကား- ထိုဒုက္ခဝေဒနာ တွေနေရသော အချိန်သည်၊ ယောဂီအား ဝိပဿနာဉာဏ်လွတ်နေသော အချိန်ဟုမှတ်ပါ။

ထိုအခါမျိုးတွင် မိမိရှုဆဲ ဣရိယာပုတ်ကို ပြောင်းလိုက်ပါ။ ပြင်လိုက်ပါ။ မပြောင်းဘဲ၊ မပြင်ဘဲ တခုတည်းသောဣရိယာ ပုတ်ဖြင့် ရှုခြင်းမှာ ထိုဣရိယာပုတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ ကို တမင်ရှာဖွေသည်နှင့်တူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်မှာ—ဤသည့် ဒုက္ခ သစ္စာဖြစ် သော ရုပ်နာမ်မှာ ‘သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်း၊ ကျောင်းခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း၊ စသော များစွာသော ဣရိယာပုတ်၊ များ စွာသော ကာယသင်္ခါရာသည် ပြုပြင်ခြင်းမျိုးတို့ဖြင့် မည်သို့ မည်ပုံ မျိုးစုံအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ နေစေကာမူ၊ မည်သို့မျှ တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုမရှိပုံ၊ ချမ်းသာမပါပုံ၊ မိမိသဘောအရ မနေ နိုင်ပုံ စသည်တို့ကို ဣရိယာပုတ်တိုင်း၊ ပြုပြင်မှုတိုင်း ဤရုပ်နာမ်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

ခန္ဓာ၏ပင်ကို ဘာဘာဝကို သိစေလိုရင်း ဖြစ်ရကား၊ ဖြစ်ပျက်
 လျက်ရှိသော မူရင်း သဘာဝကို ဉာဏ်မမြင်သဖြင့် ဒုက္ခဆင်းရဲ
 တခုခုကို ကြာကြာထိုင်၍၊ ကြာကြာရပ်၍၊ ရှာဖွေလုပ်ယူနေ
 သော သဘောဖြစ်လေသည်။ မလွဲမကင်းသာသဖြင့် ကြုံတွေ့ရ
 သော ဒုက္ခတို့ကို ရင်ဆိုင်ရာ၌ ရှေးအခါက အရိယာလောင်းကြီး
 များ ဝေဒနာ ခွာပုံတို့မှာ....

“တိဿထေရီ” သာဝတ္ထိပြည်မှ သူဌေးသား တိဿသည်
 မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်တွင် ရဟန်းပြု၍ အရဟတ္တဖိုလ် တိုင်
 အောင်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ကြားနာယူ ခဲ့ပြီးလျှင် တောသို့
 ထွက်လာလျက်၊ တရားအားထုတ်ရန် သင်္ခမ်းကျောင်းငယ်ကို
 ဆောက်လုပ်၍ တရားအားထုတ်မည့်ဆဲဆဲတွင် လူသတ်သမားတို့
 ရောက်လာ ခိုင်းရုံပြီးလျှင် သတ်မည်ပြုသောအခါ မသတ်ရန်
 တောင်းပန်သော် မရသည့်အဆုံး၌၊ ယနေ့ တညတာဆိုင်းငံ့ ရန်
 ပြောသည်တွင် မည်သည့် အာမခံချက်ပေးမည်နည်းဟု လူသတ်
 သမားတို့က ဆိုလတ်သော်-၎င်း၏ ခြေ ၂ ချောင်းကို အနီးရှိ
 ကျောက်တုံးနှင့် ထုချိုးလိုက်၍....

“ဝဇ္ဇတိပ ဂိဋိဘောဂေ ဂါတိအာဟ”

“ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် သင့်ပြီလား’ ဟု အာမခံချက် ပေးသ
 ဖြင့် လူသတ်သမားတို့က စိတ်ချပြီးလျှင် အသီးသီး အိပ်စက်ကြ
 လေသည်။ ထိုအခါတွင်....

“ထေရဿ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတော သီလံ ပစ္စဝေက္ခတော ပရိသုဒ္ဓံ သီလံ နိဿာယ ပီတိ ပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇံ၊ တတော အနုက္ကမေန ဝိပဿနံ ဝဇ္ဇေန္တော တိယာမရတ္တိံ သမဏဓမ္မံ ကတာ အရုဏဂ္ဂမနေ အရဟတ္တံ ပတ္တော”

(သုတ်မဟာဝဂါ အဋ္ဌကထာ-၃၃၉)။

“ထေရဿ-မထေရ်အား၊ ဝေဒနံ-အာမခံချက်ပေးရသဖြင့် ခြေ ၂ ချောင်းကျိုးသော ဆင်းရဲခံစားမှုကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေတော-ခွာပစ်၍၊ သီလံ-ရဟန်းပြုသည်မှ ယနေ့ကျအောင် ထိန်းသိမ်းခဲ့ရသော သီလကို၊ ပစ္စဝေက္ခတော-ဆင်ခြင် စစ်ဆေးသည်ရှိသော်၊ ပရိသုဒ္ဓံသီလံ-စင်ကြယ်စွာရှိနေသော သီလကို၊ နိဿာယ-တွေ့ရှိသမှုအမှီပြု၍၊ ပီတိပါမောဇ္ဇံ-နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇံ-ဖြစ်ပြီ၊ တတော-ထိုသီလစင်ကြယ်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်နှစ်သက်ပြီးနောက်မှ၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်သဖြင့်၊ ဝိပဿနံ-မြတ်စွာဘုရားထံတော်ပါးမှ သင်ကြားယူလာ ဝိပဿနာကို၊ ဝဇ္ဇေန္တော ရှုမှတ်ပွားများလျက်၊ တိယာမရတ္တိံ-ညဉ့်သုံးယာမ် ကာလပတ်လုံး၊ သမဏဓမ္မံ-အရိယာဇာတ် ရဟန်းမြတ်ဖြစ်ကြောင်း တရားကောင်းကို၊ ကတာ-ပြုလုပ်အားထုတ်လျက်၊ အရုဏဂ္ဂမနေ-အရုဏ်တက်အချိန်၌၊ အရဟတ္တံ-အရဟံတ္တဖိုလ်သို့(ဝဂါ)ရဟန္တာအဖြစ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်လေပြီ” ။

တိဿမထေရ်၏ ဤအခြေအနေကို အဋ္ဌကထာ၌ အသေအချာ ဖော်ပြထားပါလျက်၊ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပေါင်ကျိုးသော ဒုက္ခဝေဒနာကိုရရှိ၍ ရဟန္တာဖြစ်သည်ယူ ဇွတ်ပြောနေကြသည်ကား ဆင်ခြင်စရာ ကောင်းပေသည်။

စိစစ်ကြည့်ရန်မှာ တိဿ မထေရ်သည် အာမခံအဖြစ်ဖြင့် ပေါင် ၂ ချောင်းကို ရိုက်ချိုး ပြီးသည်နောက်၊ ဝိပဿနာရှုရန် အခြေခံဖြစ်သောမိမိ၏သီလ စင်ကြယ်မစင်ကြယ်ကို ပဋ္ဌမစစ်ဆေး သည်သီလစင်ကြယ်ကြောင်းကိုတွေ့ရှိရသဖြင့် စင်ကြယ်သောသီလ အခြေခံရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းစသော ဥပစာရ စျာန်ဖြစ်လာသည်။ ထိုစျာန်ကို တဆင့်တဖန် ဖယ်ပြန်၍ အစဉ် အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှ သင်ကြား မှတ်ယူလာသော ရုပ်နာမ် မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် အရုဏ် တက်အချိန်တွင် ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြောင်း အထင် အရှား သဘာဝကျစွာ ဖော်ပြထားပေသည်။

မဟာဝဂ္ဂဋီကာ ၂၇၃ တွင်လည်း ထိုပေါင်ကျိုးမှု ဒုက္ခ ဝေဒနာကြီးကို နှလုံးမသွင်း မရှုမှတ်ဘဲ ခွာထားပါသည်ဟု အတိုအလင်း ဆိုထားပုံမှာ....

“ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ ဥရုဋ္ဌိဘေဒ ပစ္စယံ ဒုက္ခ ဝေဒနံ အမနသိကာရေန ဝိနောဒေတွာ”

ဟုလာရကား.... ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်လာလျှင် ထိုဒုက္ခဝေဒနာကို မရှုဘဲ ခွာထား၍ မိမိ၏ရုပ်နာမ်မှရင်း သဘာဝကိုသာ ဝိပဿနာ ရှုရန် အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ ဒုက္ခနောက်၌ရှိသော ဒေါ မနဿသည် မိမိအား စိတ်ဆင်းရဲမှု ဖြစ်စေပါလျက်၊ ဒေါ မနဿ ဖြစ်မှန်းမသိအောင် ဖုံးကွယ်၍ ‘ဒါတရားဘဲ’ဟု လှည့်စားချက် ကား အဝိဇ္ဇာအမှောင်ထု အားကြီးသူတို့ ခံရချက်ပင် ဖြစ်လေ သည်။ ဆက်၏ လေ့လာပါဦး....

“ဂေါဓိကထေရ်” မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ဣသိဂီလိ တောင် ကျောက်မဲလိက်ဂူ၌ နေသော ဂေါဓိကထေရ်သည်၊ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်တွင် သမထ ဝိပဿနာတရားကိုသင်ယူ၍ ထိုဂူ၌ ရှေးဦးစွာ သမထကို အားထုတ်ပြီး၊ ဈာန်အဘိညာဏ်ရပြီးမှ ဝိပဿနာကို အားထုတ်မည်ဟုကြံ၍၊ ပဌမ သမထကို အားထုတ် လေရာ ဈာန်ရသည်၊ ထိုဈာန်ကို အခြေပြု၍ ဝိပဿနာအားထုတ် လိုသော်လည်း ထိုမထေရ်၌ အနာရောဂါ ကပ်ရောက်လေသဖြင့် ဝိပဿနာကို တက်၍အားမထုတ်နိုင်သည်သာမက၊ ရရှိပြီးသော ဈာန်ပင် လျော့ကျ ပျက်စီးခဲ့ရသည်မှာ ၆ ကြိမ်ပင် ရှိလေပြီ။

နောက်အခါတွင် မထေရ်အား လေ-သည်းခြေ-သလိပ် ဟု သော(တြိဒေဝါသ)ရောဂါလည်း အပြင်းအထန်ဖြစ်ဆဲ “ငါသည် ဝိပဿနာကို အားမထုတ်ရသဖြင့် ဘဝဂတိ မမြဲမည့်အတူတူ ဈာန် ရအောင် အားထုတ်ပြီး၊ ထိုဈာန်လက်ရှိနှင့်သေက ဗြဟ္မာဖြစ်နိုင် သေး၏”ဟု ကြံရွယ်လျက် အားထုတ်သောအခါ ဈာန်ပြန်၍ ရခိုက် ဈာန်မပျက်မီ “သေအံ့”ဟု မိမိလည်ပင်းကို ဒါးဖြင့်လှီး၍ သတ်သေရန် အားထုတ်လျက်....

“ဥတ္တာနော၊ ပက်လက်။ နိပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အိပ်လျက်။ သတ္တေန၊ ဒါးဖြင့်။ ဂလနာဠိ၊ လည်ချောင်းရိုးကို။ ဆိန္ဒူ၊ လှီးဖြတ်ပြီ။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲလှသော။ ဝေဒနာ၊ ခံစားမှု တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိံ သု၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ထေရော၊ ဂေါဓိကထေရ် သည်။ ဝေဒနံ၊ သေလုမျောပါး ဆင်းရဲလှသော ဒုက္ခ

ဝေဒနာကြီးကို။ ဝိက္ခမေတ္တာ၊ ခွါပစ်၍၊ တံယေဝဝေဒနံ၊
 ထိုလည်ချောင်းရိုးကို လှီးဖြတ်သဖြင့် ခံရသော ဆင်းရဲ
 ကြီးကိုသာလျှင်။ ပရိဂ္ဂဟေတု၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဓမ္မတာ
 သဘောဟူ၍ သိမ်းဆည်းလျက်။ သတိံ၊ ရုပ်နာမ်ဟူသော
 အမှတ်သတိကို။ ဥပဌပေတု၊ ဖြစ်စေလျက်။ မူလ
 ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှ သင်ကြားယူဆောင်
 လာသော မူလကမ္မဋ္ဌာနံကို။ သမ္မသန္တော၊ သုံးသပ်ရှုမှတ်
 အပ်သည်ရှိသော်။ အရဟတ္တံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပတု၊
 ရောက်၍။ သမသိသိဟုတု၊ ခန္ဓာဦးခေါင်းကိလေသာဦး
 ခေါင်း ၂ ခုတို့၏ တပြိုင်နတ်ပြုတ်သည်ဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာယံ၊
 ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလေပြီ။”

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ - ၁၆၈)

ထိုသို့ လည်ချောင်းရိုးကို လှီးဖြတ်သော မထေရ်အား၊ သေ
 လုမ္ပောပါးဆင်းရဲလှသော ဒုက္ခဝေဒနာကြီးကိုပင် ပယ်၍၊ ခွါ၍၊
 ပင်ရင်းဖြစ်သော မူလရုပ်နာမ်ကိုသာ ၎င်း၏ သဘာဝအတိုင်း
 ရှုမှတ်သွားသည်ကို အဋ္ဌကထာ ဖော်ပြထားသည်မှာ အလွန်ရှင်း
 ၍ သဘာဝကျသည်။ အပြင်အပမ္မ မမြော်လင့်ဘဲ တွေ့ရသည့် ဒုက္ခ
 ဝေဒနာမျိုးရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ လက်ရှိ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ
 ကား၊ သူ့ဟာသူပင် အနိစ္စအချက်၊ ဒုက္ခအချက်၊ အနတ္တအချက်
 ပြနေလျက်မို့ ၎င်းတို့ကိုသာ ရှုရန်အရေးကြီးပေသည်။

အကယ်၍ ထိုဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာကြီးကို မခွါဘဲ၊ ထိုဒုက္ခ
 ကြီးကိုသာ ကြည့်၍ ရှု၍ နေမည်ဆိုပါက၊ “သောက၊ ပရိဒေဝ၊

ဒုက္ခဒေါမနဿ”တို့ အဆင့်ဆင့်ဝင်ပြီး အကျိုး နည်းသို့သာ ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် မထေရ်သည် ထိုဒုက္ခဝေဒနာကို အဘယ့်ကြောင့် ခွါသည်ကို သိရှိရန်....

“ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ ဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခ ဝေဒနံ ပဋိစ္စ၊
ဥပ္ပန္နံ အတ္တကိလမထံ အနုပ္ပါဒနဝသေန ဝိက္ခမ္ဘေတွာ”
(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ - ၂၁၇)။

“ဝေဒနံဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ၊ ဒုက္ခဝေဒနာကြီးကိုခွါပစ်၍ ဟူသည်ကား (သော၊ ထိုဂေါဓိကမထေရ်သည်) ဥပ္ပန္နံ၊ လက်ငင်းဖြစ်နေသော။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဆင်းရဲခံစားမှုကြီးကို၊ ပဋိစ္စ၊ စွဲမိ၍။ ဥပ္ပန္နံအတ္တကိလမထံ၊ ပြစ်ပေါ်လာသော ကိုယ်စိတ်ညှင်းဆဲ ပင်ပန်းလှသော။ အတ္တကိလမထံကို။ အနုပ္ပါဒနဝသေန၊ မဖြစ်ပေါ်စေသည်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ၊ ခွာပစ်၍”

ဋီကာအလိုမှာလည်း ရှင်းလှသည်။ အရှင်ဂေါဓိကသည် ထိုဆင်းရဲခံစားမှုကြီးကို မခွါခဲ့သည်ရှိသော်၊ ထိုဒုက္ခဝေဒနာကြီးကို အကြောင်းပြု၍၊ ထိုဒုက္ခကြောင့် အတ္တကိလမထ ဟူသော မိမိကိုယ်ကို ညှင်းဆဲပြစ်၊ အစွန်းတဖက်သို့ ကပ်ရောက် ရတော့မည် ဖြစ်၍၊ ထိုအတ္တကိလမထ ဟူသော အစွန်းသို့မရောက်စေခြင်းငှါ (ဝါ) ထိုအစွန်းလွတ်မှ ပဇ္ဈိမပဋိပဒါဉာဏ်လမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းငှါ၊ ထိုဝေဒနာဒုက္ခကြီးကိုခွါ၍။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျကျ ရှုသွားသည်ဟူလို၊ ဆက်လက်လေ့လာပါဦး....

“သောဏကောဠိဝိသ” ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင် သောဏကောဠိဝိသ။ ဟူသော သူဌေးသားသည် အတိတ်ဘဝအကျိုးပေးကြောင့် အလွန်နူးညံ့သော ခြေလက်အင်္ဂါရှိသည်။ လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါးတို့၌ လက်လေးသစ်ခန့် အမွှေးများ ပေါက်နေသည်။ တနေ့သော် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့်အတူ မြတ်စွာဘုရားထံဆည်းကပ်၍ တရားတော်ကိုနာရသောအခါ၊ သောတာပန်ဖြစ်လေသည်။

၎င်းနောက် သောတာပန် ဖြစ်ပြီးသော သောဏသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုခြင်းငှါ ခွင့်တောင်း၍ ရဟန်းပြုပြီးသော် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်မှ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်သော တရားကိုသင်ယူခဲ့၍ ‘သီတဝန’ ဟူသောတောသို့ တရားအားထုတ်ရန် သွားပြီးလျှင်၊ စကြံနံနည်းဖြင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၏ သဘောကို လေ့လာ အားထုတ်လေရာ၊ အလွန်နုနယ်သော ခြေဖဝါးတို့မှ ပေါက်ကဲ့၍၊ စကြံနံလမ်း တလျှောက် လုံးတွင် သွေးချင်းချင်းနီရဲကုန်လျက်၊ ခြေတို့ဖြင့် မသွားနိုင်လှတ်သော် လက်နှင့်ဒူးကို အသုံးပြု၍ လေးဖက်ထောက်လျက် စကြံနံသွားပြန်လေသည်။ လက်တို့ဒူးတို့ဖြင့် တဖန် မသွားနိုင်မထောက်နိုင်လှတ်သော်....

“ငါသည် လုံ့လ ဝီရိယ အစွမ်းကုန်ထုတ်လျက် အားထုတ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ရှိကြသော သာဝကတို့တွင် လုံ့လဝီရိယရှိသူတို့သည် ငါထက် ပိုလွန်သူရှိမည်မဟုတ်။ ငါသည် ဤမျှ လုံ့လဝီရိယထား၍ အားထုတ်ပါသော်လည်း

အာသဝတရား၊ ကိလေသာတရားတို့မှ လွတ်ရန်ဝေး၍ အလင်း
 ရောင်မျှပင် မရပါတကား။ သို့ဖြစ်၍ ငါသည် လူထွက်ပြီးလျှင်
 စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားလျက် ကုသိုလ် ကောင်းမှုတို့ကိုသာ
 ပြု၍နေတော့အံ့” ဟု စိတ်ပျက်အားနည်းသော အကြံအစည်ဖြစ်၍
 ကြောင့်ကြမဲ့ပင် နေလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား
 သည်ရဟန်းအများနှင့် သောဏဂ္ဂိသော သီတဝန တောသို့ရောက်
 ရှိလာရာ သွေးများဖြင့် လမ်းဖြစ်နေအော စင်္ကြံကိုတွေ့၍ သိ
 တော်မူလျက်....

“ကဿန္နာယံ ဘိက္ခုဝေ စင်္ဂမော လောဟိတေန
 ဖုဋ္ဌောသေယျထာပိဂဝါသာတနံ”

“ရဟန်းတို့ ဤစင်္ကြံလမ်း၌ သွေးချင်းချင်းနီနေသည်မှာနွား
 သတ်သောနေရာကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်မှာ အဘယ်နည်း” ဟု မေး
 တော်မူလေလျှင် ရဟန်းတို့က “အရှင်သောဏ၏ လုံ့လဝီရိယနှင့်
 စင်္ကြံသွားမှုကြောင့် ခြေလက်များပေါက်ကွဲလျက် ယိုစီးထွက်
 ကျသော သွေးတို့ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားကြသော
 အခါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်သောဏအထံသို့ ချဉ်းကပ်
 လျက်....

“ချစ်သားသောဏ—သင်သည်၊ ဤမျှလုံ့လဝီရိယထားလျက်
 အားထုတ်ပါသော်လည်းငါ့မှာကိလေသာအာသဝတို့မကုန်သည်
 ဖြစ်၍ “ငါသည် လူထွက်အံ့” ဟု ကြံသည် မှန်သလား” ဟု မေး
 တော်မူရာ “မှန်ပါကြောင်း” လျှောက်သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည်-

“ချစ်သား သောဏ်—ပညာမပါသော ခန္ဓာ ဘိဝံသ် ဘိနိပိစက်
၍ကျင့်ခြင်းသည် ငါဘုရား သာသနာ၏ အကျင့်မဟုတ်၊ သင်
သည် သူဌေးသားဖြစ်စဉ်က စောင်းတီးဘူးသလား”

“တီးဘူးပါသည်ဘုရား”

“စောင်းကြိုးကို အလွန်လျှော့၍တီးလျှင် နားထောင်ကောင်း
သောအသံဖြစ်ပါမည်လား”

“စောင်းကြိုးလျှော့တီးလျှင် နားထောင်၍ မကောင်းပါ”

“အလွန်တင်း၍တီးလျှင်ကော နားထောင်ကောင်းသလား”

“အလွန်တင်း၍ တီးလျှင်လည်း နားထောင်မကောင်းပါ”

“စောင်းကြိုးကို မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်၍ တီးမှ နားထောင်
ကောင်းသနည်း”

“မလျှော့လွန်း-မတင်းလွန်းညှိ၍ တီးမှ နားထောင်၍ကောင်း
ပါသည်”

ချစ်သား သောဏ်—ထို့ အတူရချင်ဉာဏ်ဇေးနှင့် အလွန်လုံ့လ
ပြုလျှင်လည်း လောဘဦးစီးလျက်၊ ပညာမလိုက်နိုင်သောကြောင့်
(၃၅၅) ပြန်လွင့်ခြင်းဖြစ်၍ တရားမရနိုင်၊ လုံ့လဝီရိယအလွန်
လျှော့ပြုလျှင်လည်း သိရမည့် တရားအပေါ်မှာ မသိနိုင်သော
ကြောင့် (ကောသဇ္ဇ) ပျင်းရိခြင်းဖြစ်လာသောကြောင့် တရားမရ
နိုင်၊ ထို့ကြောင့် လုံ့လဝီရိယ၊ ဉာဏ်၊ ဣန္ဒြေတို့ ညီမျှစွာ မဇ္ဈိမ
ပဋိပဒါကျ အောင် “ဝိဏောဝါဒ” ဒေသနာဖြင့် ဆုံးမတော် မူလေ့
သည်။

၎င်းနောက် အရှင်သောဏသည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် သက်သာ
စွာအားထုတ်လေရာ မကြာမီပင် ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကို...

(ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော် ဓမ္မက္ခန္ဓက ၂၆၈-၂၆၉)။

(အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ ပ ၁၈၁)။

(အပဒါနကထာ ဒု ၆၇)။

(ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ ဒု ၂၂၉)။

ဤ၌ အရှင်သောဏသည် သွေးချင်းချင်း နီအောင် စကြိုန်
သွား၍ အားထုတ်ခြင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဤမျှ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း
ခြင်းဖြစ်၍ အတ္တကိလမထ ဖြစ်နေရကား၊ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ
တရားမရနိုင်ပေ၊ နောက်တဖန် စကြိုန်သွား၍ အားထုတ်နိုင်
သောအဆုံး၌၊ ငါသည် ဤမျှ အဆင်းရဲခံ၍ အားထုတ်ပါသော်
လည်း တရားအရိပ်အရောင်မျှ မရလေသောကြောင့် အားထုတ်
ခြင်းကို ရပ်ဆိုင်း၍ လူထွက်မည်၊ လူ့စည်းစိမ်ချမ်းသာ ခံစား၍
သာနေတော့မည်ဟု အကြံပြု၍နေသည်ကား၊ ကာမသုခလှိုက် အ
စွန်းဖက်သို့ ရောက်နေရကား ဤနည်းလမ်းဖြင့်လည်း တရားမရ
နိုင်ချေ၊ မြတ်စွာဘုရား၏မလျှော့မတင်း ‘ဝိဏောဝါဒ’ စောင်းတီး
ဥပမာနှင့် ဟောမူ၊ (ဝါ) မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ညွှန်ပြု နည်းပေးမှ
ရဟန္တာဖြစ်သည်မှာ အဆန်းမဟုတ်ပေ၊ ဆက်၍ရှုဦးလော့။

“ဥတ္တရသာမဏေ” ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင် ဗြဟ္မဏမဟာသာလ
မျိုး၌ဖြစ်သော ဥတ္တရမည်သော သူငယ်သည် ရှေးရှေးခေတ်ဘဝ
များစွာတို့၌ ဆည်းပူးအပ်သောပါရမီသမ္ဘာရ ရှိသည့်အားလျော်

စွာ အရှယ်သို့ရောက်လျှင်ပင် ပုဏ္ဏားတို့ တပ်အပ်သော ဗေဒင် သုံးပုံတို့ကို အပြီးတိုင် တတ်မြောက်၏။ အဆင်းလည်းလှ၏။ ဥစ္စာ ဓနလည်း အလွန်ပြည့်စုံ၏။ အကျင့်သီလလည်း အလွန်ကောင်း မှန်ပေရကား။ သိရှိသမျှ လူအပေါင်း၏ နှုတ်ဖျားတွင် ချီးမွမ်းကြ သော စကားဖြင့် ပြည့်လျက်နေ၏။

ထိုသတင်းကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင် အမတ်ကြီးလည်းဖြစ်၍ တရားသူကြီးလည်းဖြစ်သော ဝဿကာရသည်။ ဥတ္တရထံသို့ လာ ရောက်၍စုံစမ်းသည်တွင် သတင်းကောင်းသည့်အတိုင်း မှန်နေ၍ ဥတ္တရအား မိမိသွီးနှင့် ဆောင်နှင်းပေးစားလိုကြောင်း တိုက်ရိုက် ပင် ပြောတော့ရာ၊ ဥတ္တရသည် ဘဝများစွာက ဖြည့်ခဲ့သော ပါရမီသည် တိုက်တွန်းလေသောကြောင့် ထွက်မြောက်လိုသော စိတ်သာအားကြီးပြီးနေသဖြင့် “ကျွန်ုပ်၌ ဤလို စိတ်မျိုးမရှိပါ။ ဆင်းရဲသံသရာမှ ထွက်မြောက်လိုသော စိတ်သာ ရှိပါသည်အ တွက် သည်းခံပါရန်” ပြောကြား သောအခါ၊ ဝဿကာရ ပုဏ္ဏားအမတ်ကြီးသည် သူ့ စကားနှင့်သူ အရှက်ရလျက် ပြန်သွား လေသည်။

ဥတ္တရလည်း အိမ်တွင် ဆွမ်းခံကြံနေသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကို ဆည်းကပ်လျက်၊ အခါအခွင့်သင့်တိုင်း တရားတော်ကို နာယူ လေသည်။ နောင်တွင် အသက် ၁၉ နှစ်ခန့် ရှိလာသောအခါ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာထံမှ သင်္ကန်းဝတ်၍ ရှင်သာမဏေအဖြစ်နှင့် နေလေသည်။ တနေ့သောအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၌ အနာရော ဂါတခု ကပ်ရောက်သောအခါ ဥတ္တရသာမဏေသည် ဆရာ

ဥပဇ္ဈာယ်၏ ရောဂါကင်းပျောက်စေရန်အတွက် ဆေးဝါး သတ်စာရွာဖွေရန် နံနက်စောစော အိပ်ရာမှထ၍ သပိတ်ကိုယူလျက် တွက်လာခဲ့ရာ၊ လမ်းခရီးတွင် ရေကန်တကန်တွေ့၍ထိုရေကန်တွင် မျက်နှာသစ်ရန် သပိတ်ကို ကန်ပေါင်ရိုးပေါ်တွင် ထာ ခဲ့ပြီး ကန်အတွင်းသို့ဆင်း၍ မျက်နှာသစ်လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် မြို့တွင်း၌လည်း တိုက်၊ အိမ်တို့ကို နံရံမှ ဖောက်ထွင်း၍ ခိုးတတ်သော ခိုးသူတို့သည် အိမ်တအိမ်တွင် ဖောက်ထွင်း၍ခိုးသောအခါ အိမ်ရှင်များနိုးသဖြင့် ရရာပစ္စည်းထုပ်ကို ဆွဲလျက် ထွက်ပြေးကြလေရာ၊ အနီးအနားရှိ လူများပါ ဝိုင်း၍ လိုက်ကြသဖြင့် မြို့အပြင်ဖက် ရေကန်အရောက်တွင် ခိုးသူတို့သည် ကန်ပေါင်ပေါ်၌ တွေ့ရသည့် ဥတ္တရ၏သပိတ်ထည်းသို့ ၎င်းတို့ ခိုးယူလာသည့် ပစ္စည်းထုပ်ကို ထည့်၍ ပြေးကြလေသည်။

ဥတ္တရလည်း မျက်နှာသစ်ပြီး၍ ရေကန်မှ တက်လာရာ၊ ခိုးသူ နောက်သို့ လိုက်လာသောလူတို့သည်၊ ဥတ္တရ၏ သပိတ်ထည်းတွင် ၎င်းတို့၏ပစ္စည်းကို တွေ့သဖြင့် ဥတ္တရအား “ခိုးသူ” ဟု စင်စစ်ပြီး လျှင် လက်ပြန်ကြီးတုပ်ချည်၍ (ဝဿကာရ) တရားသူကြီးထံသို့ ပို့အပ်လေသောအခါ တရားသူကြီးက....

‘ပုဗ္ဗေ မမ ဇစနံ နာဒိယိ’

“သင်သည် ဟိုတုန်းက ငါ့စကားကို နားမထောင်ခဲ့”

‘သုဒ္ဓပါသဏ္ဍိ ယေသု ငဗ္ဗဇိ’

“သူတော်ကောင်းယောင် ဆောင်ပြီး သင်နားဝတ်နေသည်”

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

ဟုမည်သို့မျှ မစစ်ဆေးတော့ဘဲ “သုဿာန်ထုတ် လက်ဝါး ကပ်စင်တင် တံကျင်လျှို၍ သတ်စေဟု အမိန့်ချလိုက်လေသည်။

ထိုအမိန့်အတိုင်း အာဏာသားတို့သည်လည်း ဥတ္တရအား သုဿာန်သို့ ဆွဲသွားလျက်၊ လက်ဝါးကပ်စင်သို့ တင်ပြီးလျှင် သံမယ်နုတို့ဖြင့်ရိုက်၊ သံတံကျင်ဖြင့် လျှိုလျက်သတ်ရန် အမိန့်ကို ဆိုင်းငံ့၍နေလေသည်။

ထိုအကြောင်းကိုမြတ်စွာဘုရားသည်ဥာဏ်တော်၌တွေ့မြင်ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဥတ္တရ၏ ဥာဏ်အရင့်ကိုစောင့်လို၍၎င်း ထိုဥတ္တရ၏ ရှေ့က ပြုခဲ့သောကံကြောင့်၎င်း မဘားနိုင်ဘဲခွဲခွဲ၏၊ နောက်မှ မြတ်စွာဘုရားကြတော်မူလာပြီးလျှင် ဥတ္တရ၏ဦးခေါင်း ကို ပါရမီသမ္ဘာရကြောင့် အလွန်နူးညံ့သည့် လက်တော်ဖြင့် အသာအယာ သုံးသပ်လျက်...

“ဥတ္တရ ဣဒံတေ ပုရိမ ကမ္မဿဖလံ ဥပ္ပန္န”

“ချစ်သား ဥတ္တရ -ဤကိစ္စသည် သင်၏ ရှေးဘဝက ပြုခဲ့ သည့် ကံ၏အကျိုးပင်ဖြစ်၏”

‘တတ္ထတယာ ပစ္စဝေက္ခဏ ဗလေန အဓိဝါသနာ ကာဘဗ္ဗာ’

“သင်သည် မိမိ၏ကံအကြောင်းကိုသာဆင်ခြင်၍ သည်းခံ ခြင်းကို ပြုပေတော့”

“သင်ချစ်သား၏ ယခုပစ္စက္ခတွင်မပြုလုပ်မကျူးလွန်ကြောင်း ကို သင်ကိုယ်တိုင် သိသကဲ့သို့ ငါဘုရားလည်း သိပေသည်။ သို့ရာ

တောင် သင်၏ ရှေးရှေးသော ဘဝတို့က ပြုလုပ်ခဲ့သည့် (အပရာပရိယ) ကံသည် အကြောင်း ပေါ်သဖြင့် အကျိုးပေး လာရကား၊ ဤဘဝတွင် သင့်အား-လက်ဝါးကပ်စင်တင်၍ တံကျင် လှိုသော သူတို့ကိုသော်၎င်း၊ အမိန့်ပေးသော တရားသူကြီးကို သော်၎င်း၊ အမှုစွပ်စွဲသော ဥစ္စာရှင်တို့ကိုသော်၎င်း၊ ရန်သူ့ဖွဲ့ခြင်း အပြစ်တင်ခြင်း မပြုကောင်းပေရာ။

မိမိ၏ ပြုလုပ်ကျူးလွန်ခဲ့သည့် အတိတ်ဘဝက ကံကိုသာ အပြစ် မြင်၍ ထိုကံသည် ဤဘဝရုပ်နာမ် အကျိုးခံ ဝိပါက ဝဋ်ခန္ဓာ သာဖြစ်၍ ဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာမရမှသာ အကျိုးပေးခွင့်လွှတ်ငြိမ်းမည် ဖြစ်ရကား၊ မိမိ၏ ပြုခဲ့သော ကံကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်၍ ဆင်ခြင်ပြီးလျှင်၊ ဤခန္ဓာပေါ်၌ အာလယပြတ်တောက်ကာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရရာ သော ခန္ဓာချုပ်ငြိမ်း ဝဋ်ဇာတ်သိမ်းသည့် နိဗ္ဗာန်သို့သာ အာရုံ ရှေးရှု သတိမူကာ အားထုတ်ပါလေတော့”

ဟု ဟောတော်မူရာ ဥတ္တရမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ နူးညံ့ပြော ပျောင်းသော လက်တော်၊ သာယာသန့်ရှင်းသော အဆုံးအမ တရားတော်၊ သတ္တဝါအပေါ်ထားရှိသော မဟာကရုဏာတော် တို့ကြောင့် မခံစားရဘူးသော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ပီတိ ပါမောဇ္ဇကရားများ တဖွားဖွားဖြစ်လျက်၊ ထိုပီတိအဟုန်ကျဆင်း သည်နှင့် လေ့လာဆည်းပူးထားသည့် ဝိပဿနာနည်းဖြင့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွင် သုံးသပ် ရှုမှတ် လိုက်သောအခါ၊ ဉာဏ်ကလည်း ရင့် ကျက်လာပြီ ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ မဂ်အဆင့်ဆင့်တက်၍ အလုံးစုံ သော ကိလေသာတို့ ကုန်ခမ်းပြီးလျှင်၊ အဘိဉာဏ်ခြောက်ပါးနှင့် တကွ ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဆဋ္ဌာဘိည ရဟန္တာ ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ၊ တံကျင်လျှိုခြင်း၊ လက်ဝဲ၊ ကပ်စင်တင်ခြင်းတို့မှ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက်၍ အနာမရို ပကတိချမ်းသာစွာ ကျောင်းသို့ ကောင်းကင်မှ ပြန်ကြွလေသည်။ ကျောင်းသို့ ပြန်ရောက်သဖြင့် မကောင်းသောသတင်းကိုသာ ကြားနေရသော သံဃာတော်တို့က....

“အာဝုသောတာ ဒိသံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တော ကထံ၊ တုဝိပဿနံ အနုယုတ္တိတု အသက္ခံ”

“ငါ့ရှင်-ဥတ္တရ။ ဤမျှလောက် ဆင်းရဲဒုက္ခကြီးကို တွေ့နေရပါလျက်၊ သင်သည် ခန္ဓာကိုယ်၌။ ဘယ်လိုနည်းနှင့် ဝိပဿနာ ရှုနိုင်ပါသလဲ” ဟု မေးရာ.... ဥတ္တရက-

“ပဂေဝမေအာဝုသော သံဃာရေ အာဒိနဝေ၊ သင်္ခါရာနုဉ္စ သဘာဝေ၊ သုဒိဋ္ဌော၊ ဧဝါဟံ တာဒိသံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တောပိ အသက္ခံ ဝိပဿနံ ဝဗ္ဗေတော ဝိသေသံ အဓိဂန္တံ”

“အရှင်ဘုရားတို့ - တပည့်တော်သည် ယခင် ကတည်းက သံသရာ၏အပြစ်ကို မြင်ပြီးသား ဖြစ်ပါသည်။ ရုပ်နာမ် ၂ ပါးတို့၏ သဘာဝဖြစ်ပျက်ကိုလည်း ကောင်းစွာရှုမြင်တတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တပည့်တော်မှာ ဤတံကျင်လျှို မဒုက္ခကြီးနှင့်ကြုံတွေ့ရပါသော်လည်း တပည့်တော်၏ ပဌမ ရှုနေကျတရားကို ရှုမြင်တတ်သည့်အတွက် မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား” ဟု လျှောက်လေသည်။

ဤသည်မှာ(အပဒါနဋ္ဌကထာ-ဒု ၂၉၁)အရ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤ၌ ဘုရားကျောင်းတော်တွင် ရှိနေကြသော သံဃာတော် တို့သည်လည်း ဝိပဿနာရှုမှုနှင့်ဒုက္ခဝေဒနာကို ကွဲပြားစွာ သိပြီး ဖြစ်ကြသည့်အတွက် ခဲ့ခြား၍ မေးလေသည်။ ဥတ္တရသာမဏေ ကလည်း ဤဒုက္ခမျိုးမတွေ့ရသေးမီ ရှေးအခါကပင်လျှင် အရှင် သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ၊ ခန္ဓာသံသရာ၏ အပြစ်ကိုလည်း မြင်ထားပြီးသည့်အပြင်၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ သဘာဝဖြစ်ပျက်ကိုလည်း ရှုမြင်တတ်၍ ရှုမြင်နေသော တပည့် တော်အား ဤတံကျင်လျှို့မိုမူ၊ လက်ဝါးကပ်စင် တင်မှုစသော ဒုက္ခမျိုးတို့ မည်သို့ကြုံတွေ့စေကာမူ၊ ရုပ်နာမ်အမှန်ကို အမှန် အတိုင်း ရှုနိုင်မှုကြောင့် မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ရပါသည်ဟု လျှောက်ထားချက်သည် အလွန်လျှင် မှန်ကန်၍ သဘာဝကျလှ သောသဘောဖြစ်ပေသည်။

ရုပ်နာမ်ဆိုတာဘာလဲ

“မဇ္ဈိမပဋိပဒါရှင်းချက် စာအုပ်အမှတ် ၃၄ တွင် ဦးထွန်းလွင် က ဖော်ပြန်တာကရုပ်တရား၊ သိတာကနာမ်တရား”ဟု ဖြေရာ ဆရာက “ဒီအခြေကစပြီး- ကျွန်တော်တို့ ပြင်ရလိမ့်မယ်၊ ရုပ်နာမ် ကဲ့သို့ဆိုတဲ့ကိစ္စမှာ အများက ဒီလိုဘဲ မှတ်ထင်နေကြတယ်” ဟု သော အချက်ကို ဆွေးနွေးကြရာ၌....

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ရုပ်-နာမ်ဟူသော စကားသည် ပါဠိ‘ရူပံ’ကို တံခွန်လွှား၍
 ဗျက်ခေါ်ထားသော စကားဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာ မြန်မာ
 စကားမဟုတ်ချေ။ ရုပ်ဟူသည်၊ နာမ်ဟူသည် ပါဠိလည်းမဟုတ်၊
 မြန်မာလည်းမဟုတ်သဖြင့် ရုပ်နာမ်ဟု မှတ်နေပါက (ဝါ၊ တရား
 အလုပ် အားထုတ်ရာတွင် ရုပ်နာမ်ဟုဝင်မှတ်နေပါက၊ မိမိနား
 လည်သော ဘာသာမဟုတ်သောကြောင့် အဘယ်သို့သိမည်နည်း
 ဆိုလိုသည့်အဓိပ္ပာယ်မှာ သင်ကြားခြင်း၊ နာယူခြင်း၊ မှတ်သား
 ခြင်းတွင် ရုပ်နာမ်ဟုမှတ်စေကာမူ၊ ခန္ဓာကိုယ်တွင် အလုပ်သဘော
 နှင့် သိရာဌ်ကား...မိမိတို့နားလည်သော ဘာသာအရ၊ သဘော
 လက္ခဏာကို သိဘိလိုပေသည်။

မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ပြရာ၌ ‘ရူပံဘိက္ခဝေ အနတ္တာ’ ဟု ဟော
 တော်မူရာ “ချစ်သားတို့-ဖေါက်ပြန်သော သဘောသည် ငါမ
 ဟုတ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ရှိပေသည်။ ယခုဝိပဿနာ အားထုတ်
 သူတို့ကား “ချစ်သားတို့-ရုပ်သည် ငါမဟုတ်” ဟုအနက်ပြန်သော
 အခါ မိမိတို့နားလည်ထားသော ‘ရုပ်’ ဆိုသည်မှာ ‘လူရုပ်၊ နွားရုပ်၊
 ခွေးရုပ်၊ မိန်းမရုပ်၊ ယောက်ျားရုပ် စသော အပေါင်း သဏ္ဍာန်
 ပုံဟန်ကို ‘ရုပ်’ ဟုနားလည်နေရာ ‘ချစ်သားတို့-ရုပ်သည် ငါမဟုတ်’
 ဟုဆိုသောအခါ အဘယ်ရုပ်ကို ငါမဟုတ်ဟု မှတ်ရမည် မသိ
 ဖြစ်ကုန်သည်။

အချို့ကား အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ်ရုပ်ကိုပင် ‘ဒီရုပ်ကြီး
 ဟာ ငါမဟုတ်လို့၊ ကိုယ်မပိုင်လို့ အို-နာ-သေ ဖြစ်နေတာပေါ့’
 ဟု စိတ်ကူးရသလို အတွေးနှင့် အဖြေပေးကြလေရာ၊ မြတ်စွာ

ဘုရား၏ ပရမတ်‘ရုပ်’၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဘယ်နည်းဖြင့် သိတော့
အံ့နည်း။

ပရမတ္ထတရားလေးပါးကို “စိတ္တံစေတသိကံ ရူပံ နိဗ္ဗာန မိတိ
သဗ္ဗထာ” “စိတ်စေတသိက် ရုပ်နိဗ္ဗိ လေးရပ် ပရမတ်” ဟူသော
အတိုင်း ပရမတ်ဖြစ်သော တရားတို့ကို ရေတွက်ပြထား၏။ ထိုတွင်
‘ရုပ်’ ဟူ၍ပါလေရာ၊ ယင်းသည်လည်း ပရမတ်ဖြစ်၍ ၎င်းကို
သိရာ၌ ပရမတ် အနေနှင့်သာ သိဘိရှိလေသည်။ အပေါင်းဟူ
သော ‘သမ္မဟ’ ပုံဟန်ဟူသော ‘သဏ္ဌာန’ တလုံးတစုံတည်းဟူသော
‘သန’ စသော ပညတ်တို့နှင့် သိရမည် မဟုတ်ပေ။ ၎င်း ‘ရုပ်’ ၏
သဘောလက္ခဏာမှာ....

‘ရူပုတီတိရူပံ’ ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘော၊ ပြောင်းလဲ
တတ်သောသဘော၊ မတည်ငြိမ်သောသဘော စသော အမူမတူ
ကွဲပြားတတ်သော လက္ခဏာအသွင်အပြင် ရှိလေသည်။ ၎င်းကို
သိလိုသော ယောဂီသည် ထိုထိုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်လျက်ရှိသည့်
သဘောလက္ခဏာတို့ကို သိရှိနေခြင်းဖြင့် ‘ရူပုတီတိရူပံ’ ကိစ္စပြီးလေ
သည်။ ရုပ်ဟူ၍ အလုပ် လုပ်ရာတွင်မှတ်၍ မရပေ။ မှတ်ရာ
လည်း မလိုပေ။

ဤဖောက်ပြန်ချက်၊ ပြောင်းလဲချက်တို့သည်၊ ဤခန္ဓာတွင်
အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံရှိလေသည်။ ဤဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲမှုမျိုးမှ
လွဲ၍ ဘာမျှ ရှိသည်မဟုတ်။ ခြေဖျားမှ ဆံဖျား တိုင်အောင်
တကိုယ်လုံး၊ တကောင်လုံးတွင် ဖောက်ပြန်မှု အမျိုးမျိုးသာ
ရှိသည်ဟု သိနေလျှင် မည်သည့် ‘ရုပ်’ ဟူသော ရမ်းမှတ်မျိုးမဟုတ်

မဇ္ဈိမညာဏ်သိဘိရန်

တော့ပေ။ ထိုဖေၤကိၤပြန်မူဟူၤသည် ‘ဖေၤကိၤပြန်မူကို’ ကိုယ်တိုင် သိနေသော ကိစ္စဖြစ်သည်။ ရုပ်ဟူၤသာမှတ်ရ-ဘာမှန်းမသိရသော အမှတ်မျိုးမဟုတ်ပေ။

ထိုဖေၤကိၤပြန်တတ်သော သဘောကိုပင် မြန်မာလို သိရမှတ်ရ ရာၤၤ၊ သဘောပေၤကိၤဖွံၤင် မလွယ်လှပေရာ၊ ၵင်းကိုသိနိုင်မှတ်နိုင်ဖွံၤ အတုကံ ပညတ်တင်ၤၤ သိရရုံ မှတ်ရရုံအားဖြင့် တောင့်ခြင်း၊ တင်း ခြင်း၊ ပူခြင်း၊ အေးခြင်း၊ လှုပ်ခြင်း၊ တွန်းခြင်း၊ ယိုစီးခြင်း၊ ဖဲ့စီး ခြင်း၊ ကျင်ခြင်း၊ ထုံခြင်း၊ ရွှံ့ခြင်း၊ မှု့ခြင်း၊ ယားခြင်း၊ ကိုက်ခြင်း၊ နွေးခြင်း၊ ရှိန်ခြင်း စသောအားဖြင့် သိသောက်သော ပြောင်းလဲ မှု့များကို နာမည်ပညတ်တပ်ၤၤမှတ်ခြင်း၊ ခေၤခြင်းသာ ဖြစ်လေ သည်။ ဤသည်တို့မှာ “ဖေၤကိၤပြန်တတ်သော သဘောကို သိရရုံ မှတ်ရရုံ ပညတ်တင်ထားသော နာမည်တို့သာဖြစ်ၤၤ။ ပရမတ် ‘ရုပ်’ ဟူသော သဘောသို့ကား မရောက်ပေ၊ ‘ရူပတီတိရူပံ’ သည် ‘ဖေၤကိၤ ပြန်တတ်သောသဘော’ ဟူသည့်ပရမတ်ဖြစ်ရာ၊ မိမိတို့၏သင်္ကေတ ပညတ်နှင့် နာမည်ကို မှတ်နေမှုကား ‘ဖေၤကိၤပြန်တတ်သောသ ဘော’ ဟူသည့် ပရမတ်သို့ မရောက်သဖြင့် ‘ရုပ်ကိုသိသည်ဟု မဆို နိုင်’ ထို့ကြောင့်....

“လောကဝေၤါဟာရံ ဂဟေတွာ သညာဝိပလ္လာသေန သဉ္ဇာနာတိ ပထဝီ” ဟု မူလပဏ္ဏာသဌကထာ ၂၆ တွင် အတိအလင်းဆိုထားပေသည်။

“လောကဝေၤါဟာရံ၊ လောကလူတို့ ခေၤါခေၤါ သတ်မှတ် သုံးစွဲအပ်သောပညတ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူခွဲၤၤ။ သညာဝိပလ္လာသေန

အမှတ်မှားခြင်းဖြင့်၊ ပထဝီတိ၊ ခက်မာတောင့်တင်းစသော ပထဝီ ဟူ၍။ သဉ္ဇာနာတိ၊ မှတ်၏။”

(တေဇော-ဝါယော-အာပေါ-ထို့ အတူ)။

သညာဝိပလ္လာသ၊ အမှတ်မှားလျှင်။ စိတ္တဝိပလ္လာသ၊ အသိမှား ၍။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ၊ အမြင်အစွဲမှားမည်။ မှားလျှင် သက္ကဿဒိဋ္ဌိ ဖြစ်လေသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ‘ဥပရိပဏ္ဍာသ ပါဠိတော် ဓါတုဝိဘင်္ဂသုတ်၌’ ‘ဆဓါတုယော အယံ ဘိက္ခုပုရိသော’

မြတ်စွာဘုရား ဟောချက်....သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော် ကာယာ နှံပဿနာ ဓါတုမနသိကာရပိုင်း၌ ‘ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတိ’ ဟူ သော ဟောချက်....နိဒါနဝဂ္ဂ ရာဟုလသံယုတ်ပါဠိတော်တွင်....

‘ပထဝီဓါတုခေါရာဟုလ’ ဟူသော ဟောချက်.. သဋ္ဌာ ယာနသံယုတ် ကိံ သုကောပမသုတ်ပါဠိတော်တွင် ‘စတုန္ဒံ ဓါတုနံ သမုဒယဉ္ဇအတ္တင်္ဂမဉ္ဇယထာဘူတံ ပဇာနာတိ’ စသော ဟောချက် တို့သည် ‘ဓါတ်ကို ရှုရမည်ဟု ဟောသည် မဟုတ်လော’ဟု ထပ်ဆင့် မမေးရဘဲ ဆက်လက်၍ ရှင်းပေးအံ့။

လုပ်ငန်း၏ အရင်းခံဖြစ်သော သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော် ဓါတု မနသိကာရပိုင်းတွင် ဟောကြားသော ...

‘ပထဝီစသော ဓါတ်တို့ကို မှတ်ရမည်’ ဆိုသည်မှာ နှားသတ် သည့် ဥပမာဖြင့် “ဤခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ငါ၊ သူ၊ လူ၊ နတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်ကြောင်း ဓါတ်ကြီးလေးပါး သဘောမျှသာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

ရှိကြောင်းကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါနှင့် ဓါတ်တဆင့် ခွဲလာခြင်းဖြစ်သည်” ထိုဓါတ်တို့သည် ပရမတ်အားဖြင့် ‘ရုပ်’ ဖေါက်ပြန်တတ်သောသဘောတို့သာဖြစ်၍။ ရှုရာတွင်ကား.... ‘ကာယသ္မိ’၊ ထိုဓါတ်ဟူသော ဖေါက်ပြန်မှု၌၊ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿိ၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏’ဟု ဟောတော်မူရာ၊ ဓါတ်အနေရောက်ရုံ ပညတ်ဖြင့်တင်၍ ရှုနေရန် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

‘အပရိညာတံတဿာတိဝဒါမိ’ဟူသော ပါဠိတော် ဟောချက်တွင် ရုပ်နာမ်ဟူသော ပိုင်းခြားသိရမည့်တရားကို ပိုင်းခြားသိစရာ၊ ပရမတ်ရုပ်နာမ်ကိုမသိဘဲ၊ ပထဝီမျိုးစုံ အမည်တင်၍ သိနေမှုမျိုးကို၊ (ဝါ) ‘ဖေါက်ပြန်သဘော’ဟုသိရမည့်ကိစ္စတွင် ထိုပရမတ်ကို မသိဘဲ ပထဝီ-အာပေါစသည်ဖြင့်၎င်း၊ တောင်တင်းမျှ၊ ယိုစီးမှုမှတ်ထင်နေရုံဖြင့် ပရမတ်သဘောကို မသိမခြင်း အလုပ်မဖြစ်ကြောင်း ဟောတော်မူသည်။ (ပညတ်-ပရမတ် ရှေ့နားတွင် ဆက်လေ့လာပါ)။

“မိမိစကားဖြင့်သိမှရမည်” မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်တွင် မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို ဟောရာ၌၊ တနေရာ တကြိမ်တည်းဟောရာတွင် ထောင်ပေါင်း များစွာသော တရားနာပရိသတ်တို့မှာ ဘာသာစကား အမျိုးမျိုးပြောသော လူမျိုးပေါင်းစုံတို့ဖြစ်ရာ၊ တရားနာနေသော သတ္တဝါ အပေါ် အားမြတ်စွာဘုရားသည် ‘မဂဓ’ ဟူသော ဘုရားစကားတော် ပါဠိဘာသာ သက်သက်သာဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ဘာသာစကား

မျိုးစုံ ပြောသော တရားနာပရိသတ်သည် မိမိ မိမိ တို့နားလည် သဘောပေါက်သော ဘာသာစကားဖြင့်သာလျှင် ၎င်းတို့၏ နား အတွင်းသို့ ဝင်ကြောင်းကို....

“ကောဇေ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာသောသော ကေသ္မိံ ခဏ္ဍပဝတ္တမာနော နာနာဘာသာနံ သတ္တာ နံ အတ္တနော အတ္တနော ဘာသာဝသေန အပ္ပဗ္ဗံ အစ ရိမံ ဂဟဏ္ဍဂေါဟောတိ၊ အစိန္တေယျောတိ ဗုဒ္ဓါနံ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေါတိ၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ သကသကံဘာသာ နုရူပတော သောတပထံ အာဂစ္ဆတိတိဝေဒိဘဗ္ဗ”

(ဥဒါနုဂ္ဂကသာ-၁၀။ ဣတိဝုတ္တကဋကသာ-၁၉။)

“ကောဇေ၊ တပါးတည်းတဆူတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ကေသ္မိံ ခဏ္ဍပဝတ္တမာနော။ ဓမ္မဒေသနာသောသော၊ ဟောတော်မူသော တရားအသံသည် ပဝတ္တမာနော၊ ဖြစ်တော် မူသည်ရှိသော် (ဝါ) ဟောတော်မူ လတ်သော်။ နာနာဘာသာနံ၊ စကားအမျိုးမျိုး ပြောကြကုန် သော သတ္တာနံ၊ လူမျိုးပေါင်းစုံတို့အား၊ အတ္တနော အတ္တနော ဘာသာဝသေန၊ မိမိ မိမိတို့၏ ပြောဆိုနားလည်သော စကား၏ အစွမ်းအားဖြင့် အပ္ပဗ္ဗံ အစရိမံ၊ မရှေးမနှောင်း (ဝါ) တပြိုင်နက်။ ဂဟဏ္ဍဂေါ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သူတတ်သည် ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေါ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ တန်းခိုးတော်သည်။ အစိန္တေယျောတိ၊ မကြံစည်နိုင်သော အံ့ဩဖွယ်ပင်တည်း။ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ တရားနာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

သု အားလုံး လူတို့၏။ သက သက ဘာသာနုရူပတော၊ မိမိ မိမိတို့၏နားလည်သောစကားအနက်အဓိပ္ပာယ်အားလျော်သော ဘာသာပြန်ချက်ဖြင့် သောတပထံ၊ ၎င်းတို့၏နားအတွင်းသို့ အာ ဂစ္ဆတိ၊ ကြားရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။”

ယင်းသို့ဖော်ပြထားသည်ကို လေ့လာလျှင်၊ ဘုရားကိုယ်တော် တိုင် ဟောသော တရားတော်သည် ‘မဂဓပါဠိ’ ပင်ဖြစ်သော်လည်း တရားနာသူအားလုံးသည် မာဂဓပါဠိတတ်များချည်းမဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့နားလည်သော စကားအနက်အဓိပ္ပာယ်ဘာသာ ပြန်ပြီးသား ၎င်းတို့၏နားအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားရခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏တန်းခိုးတော်သာဖြစ်လေသည်။

ဤနေရာတွင်သတ္တဝါတို့ ကျွတ်လွတ်သည်မှာ တန်းခိုးတော် ကြောင့်ဟု အယူမမှားဘို့လိုသည်။ ကျွတ်လွတ်တတ်သော သစ္စာ တရားကိုနားလည်စေမှုသာတန်းခိုးတော်ဖြင့်ဖြစ်၍ မိမိတို့နားလည် ၍ သစ္စာသိအောင် သိမှုကား၊ ထိုသတ္တဝါတို့၏ အလုပ်သာ ဖြစ် သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ—မိမိတို့ နားလည်သဘောပေါက်မှ မိမိလုပ် ငန်းဖြောင့်မည်ကို သဘောပေါက်ဖို့ပင်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါတွင် လည်း ဘုရား၏ ‘ရူပံ’ ဟူသော ပါဠိဟောချက်ကို မိမိတို့နားလည် သော သဘောမဟုတ်သည့် ‘ရူပံ’ ဟု ဘာသာပြန်ခြင်းထက် မိမိတို့ နားလည်၍ အလုပ်ဖြစ်သော ‘ဖေါက်ပြန်သဘော’ ဟု သဘော ပေါက်လျှင် လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ပါလာသောကြောင့် အားထုတ် သူတိုင်းသည် မိမိတို့ သဘောပေါက်မှု အရေးကြီး ကြောင်းသိဘို့လိုသည်။

“ပထဝီဓါတု အာပေါဓါတု တေဇောဓါတု ဝါ
ယောဓါတု ဘူတရူပံနာမ”

‘ပထဝီဓါတ်၊ အာပေါဓါတ်၊ တေဇောဓါတ်၊ ဝါယောဓါတ်
တို့ဟူသည် အခြေခံဘူတရူပံကြီးတို့မည်ကုန်၏’ သတ္တဝါ ဟူသော
အဆင့်မှ ဓါတ်ဟူသောအဆင့်၊ ၎င်းဓါတ်မှ ရုပ်ဟူသော ပရမတ်
အဆင့်သို့ရောက်မှ အကျိုးပြီးမည် ဖြစ်ရကား၊ ပညတ်အမှတ်
အသားဖြင့် အချိန်ကုန်မခံဘဲ၊ ပရမတ်သဘောရောက်အောင်သာ
ကြိုးစားဖို့ရှိလေသည်။

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်တွင် ‘ချစ်သား-ရဟန်း၊ ဤယောကျ်ား
စသောသတ္တဝါ၌ ‘ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော ဝါယော၊ အာကာသ
ဝိညာဏ’ ဟူသော ဓါတ်ကြီးခြောက်ပါးတို့ သာရှိကုန်၏။ ဆက်၍
ဟောပုံကို လေ့လာလျှင် ၎င်းဓါတ်ခြောက်ပါးတွင် ရပ်မသား
ကြောင်း တွေ့ရမည်၊ ဤနေရာထွင် ချဲ့နေသဖြင့် အကျိုးမရှိချေ။

နိဒါနဝဂ္ဂရာဟုလသံယုတ်ဓါတုသုတ်တွင်လည်း ၎င်းနည်းပင်
စင်စစ်မှာ မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည်သတ္တဝါတွေ သံသရာဝဋ်မှ
လွတ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ရစေတတ်သော ‘ပရမတ်ချည်းသာ’ ဟောလိုသည်
သတ္တဝါတို့ကား ပညတ်နယ်သား သမုတိ ဂိုဏ်းဝင်များဖြစ်ကြ၍၊
ပရမတ်ကို လုံးဝနားမလည်၊ ထိုသူတို့ နားလည်မှုရစေရန် ပရမတ်
အမှန်တရားတို့ကို သတ္တဝါတို့ နားလည်သော ပညတ်နှင့် တွဲ၍
ဟောရလေသည်။ ထို့ကြောင့်....

“တသ္မာ ဗုဒ္ဓါ ပဌမံ သမ္မုတိကထံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ
ပရမတ္တကထံ ကထေန္တိ” ဟူ၍ သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာ
၌၎င်း....

“သမ္မုတိသစ္စ မုခေနေဝ ပရမတ္တသစ္စာ ဓိဂမော
ဟောတိ” ဟူ၍ နေတ္တိအဋ္ဌကထာ၌၎င်း....

အထင်အရှား ဖေါပြထားလေသည်။

သတ္တဝါတို့ နားလည်စေမှု အရင်းပြု၍ ဟောတော်မူသော်
လည်း အမှန်တရား ပရမတ်သို့ရောက်အောင် မသွားနိုင်လျှင်ကား
သံသရာမှမလွတ်၍ နိဗ္ဗာန် မရနိုင်ချေ။

‘နာမ်’ ဆိုသည်မှာလည်း၊ ထို့အတူ ပါဠိစကားကို ဖျက်၍
ခေါ်ထားသော ပါဠိမကျ၊ မြန်မာမကျ စကားလုံးပင်ဖြစ်သည်
‘နမတိတိနာမ်’ အာရုံကို ညွတ်တတ်၊ ကိုင်းတတ်၊ ရှိုင်းတတ်သော
အနက်သဘောဖြစ်သည်။ ထိုနာမ်ဟူသော သဘောတွင်....

- ‘ခံစားသဘော’
- ‘မှတ်သဘော’
- ‘စေ့ဆော်သဘော’
- ‘အာရုံဝတ္ထုအားလျော်စွာသိသဘော’

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိရာ၊ သူ့ လက္ခဏာနှင့်သူ ညွတ်သိ သိခြင်းပင်
ဖြစ်သည်။ ထိုသို့နေသော သဘောတရားကို ဝေဒနာနာမ်ဟူ၍

၎င်း၊ သညာနာမ်ဟူ၍၎င်း၊ သင်္ခါရနာမ်ဟူ၍၎င်း၊ ဝိညာဏ်နာမ်
 ဟူ၍၎င်း၊ အသီးသီး လက္ခဏာကိုလိုက်၍ ခွဲနေ ရသော်လည်း
 ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ်ရာတွင် အာရုံကိုညွတ်မှုသိမှု တခုသာ
 ထားရလေသည်။ ခံစားတတ်သော သဘောကို၎င်း၊ မှတ်တတ်
 သောသဘောကို၎င်း၊ စေ့ဆော်တတ်သော သဘောကို၎င်း၊ သိ
 တတ်သော သဘောကို၎င်း၊ ၎င်းတို့သည် မိမိ မိမိတို့၏ လက္ခဏာ
 အားဖြင့် မည်သို့ပြားစေကာမူ၊ ဖောက်ပြန်မှု တခုကို သိနေရာ၌၊
 မကွဲမပြား တသိတည်းသာထား၍ သိနေရလေသည်။

ထိုညွတ်တတ်၊ သိတတ်သော သဘောကို ‘နာမ်’ ဟုခေါ်ရာ
 မိမိတို့နားလည်ထားရမည်ကား... ‘သိသဘော’ပင် ဖြစ်လေသည်။
 သို့ဖြစ်၍ ဤခန္ဓာကိုယ်တွင် ‘ဖောက်ပြန်သဘော-သိသဘော’
 ဟူ၍ ၂ မျိုးသာရှိသည်။ ထိုဖောက်ပြန်သဘော၊ သိသဘောမှ
 လွဲ၍ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ လူ၊ နတ်၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ
 ဟူ၍ လုံးဝမရှိကြောင်း... မိမိစိတ်တွင် ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက်
 ပြည့်ဝစွာ လက်ခံထားနိုင်လျှင် အဆိုအားဖြင့် ‘ရုပ်နာမ်ကွဲပြား’
 သဘောအားဖြင့် ‘ဝိပဿနာရုရန်အခြေခံရသွားပြီ’ ဟု ဆိုလိုသည်။

အတိုချုပ်၍ ဆိုရလျှင် ဓါတ်အားဖြင့် ‘ပထဝီဓါတ်၊ အာပေါ
 ဓါတ်၊ တေဇောဓါတ်၊ ဝါယောဓါတ်’ စသည်အားဖြင့် မှတ်နေမှု
 ပထဝီ ဆိုသည်မှာလည်း ‘လက္ခဏာပထဝီ၊ သဿမ္ဘာရပထဝီ၊ အာ
 ရမ္မဏပထဝီ၊ နိမိတ္တပထဝီ၊ သမုတိပထဝီ’ စသော ပထဝီမျိုးစုံ
 ကော်မာမှုအဖုံဖုံစသည်တို့ကို ပရမတ် မသိမည့်အတူတူဖြင့် အချိန်
 ကုန်ခံ၍ မှတ်မနေလိုတော့ဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ဆန္ဒတော်အရ၊ သိ

မဇ္ဈိမုညဏ်သီတို့ရန်

စေလိုသော ပရမတ်ထိသို့ အမြန်ဆုံးရောက်ရှိ သိမှတ်နိုင်ရန်သာ အဓိကထား၍ ညွှန်ပြရခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဝိပဿနာ အလုပ်ဟူသည်လေ့ လာရာတွင်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာရသော်လည်းအလုပ်သဘောရှုရာတွင်ကားကျဉ်းနိုင်သမျှ ကျဉ်းအောင်ပြု၍ ရှုရလေသည်။ ရှုရာတွင်ကျယ်ပြန့်နေလျှင် အလုပ် ခရီးမတွင်တော့ပေ။ ဤယခု ဖော်ပြရေးသားနေသော အပိုင်း သည် 'ရုပ်နာမ်' ဆိုသည်ကို ပရမတ် အနေရောက်အောင် မည်သို့ နှလုံးသွင်းရှုမှတ်ရမည်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ရာ၊ မိမိတို့၏ ပရမတ် အစုံအဝေးဖြစ်သော ဤခန္ဓာကို သတိနှင့် ဂရုစိုက်လိုက်က သူ့ ကိစ္စသူ၊ သူ့ သဘောသူ ဆောင်နေသော ပရမတ်သဘောတို့ကို အသေအချာခွဲနှိပ်နိုင်သည်။ မတွေ့ဟူ၍မရှိပေ။ ထိုသို့ အမှန်ခွဲ နေသော သဘောတို့ကိုသာမိမိကအသိမှန်နှင့်သိရန်အတွက် ဖော် ပြရေးသားချက်ဖြစ်သည်။

“ရှုဒေါင့်ပြောင်းဖို့လိုသည်” ကျွန်ုပ်တို့သည် လောကီပညတ် နယ်သားများဖြစ်၍၊ နေရာတကာတွင် ပညတ် ရှုဒေါင့်ကချည်း ကြည့်သည်။ ပညတ်မြင်သလိုလျှင် အမှန်ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆုံး ဖြတ်ထားကြသည်။ ဝိပဿနာရှုရာတွင်ကား၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကြည့် နေကျ၊ ရှုနေကျ ပညတ်အရှုမျိုး၊ အမြင်မျိုးဖြင့် လုံးဝဆန့်ကျင် သော ပရမတ်ရှုဒေါင့်ဘက်က ကြည့်မှ ရှုမှ မြင်မှရမည်ဖြစ်၍၊ မိမိ တို့၏ရှုဒေါင့်မှန်ဖို့လိုသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ကြည့်ရှု သုံးသပ်ရာ၌၊ အမြင်အမျိုးမျိုးဖြင့် သုံးသပ်ကြသည်။ ဤခန္ဓာ ကိုယ်ကား မည်သည့်အမြင်မျိုးဖြင့် သုံးသပ်စေကာမူ၊ သူ၏ ပင်

ကိုယ်သဘော၊ သူ၏ဓမ္မတာလမ်းစဉ်မှ ပြောင်းလဲသွေဖီ၍ သွားမည်မဟုတ်ပေ။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သတိနှင့် ဂရုစိုက်ကြည့်၏။ ခန္ဓာကိုယ်၏ သဘောကား မရပ်မနား ဖောက်ပြန်မှု သူ့ကိစ္စကိုသာ သူ့ဆောင်ရွက်နေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ကမူ ‘ပူသည်’ဟု ပညတ်ရှုဒေါင့်ကမြင်၏။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကား ‘ဖောက်ပြန်’ မှသာ ပြုနေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့က ‘အေးသည်’ဟု ပညတ်ပြင် မြင်ပြန်သည်။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကား ‘ဖောက်ပြန်မှု’ပင် ပြုနေ၏။

ထိုသို့လျှင်ပရမတ်ဖြစ်သောဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည်သူ၏အရှိလမ်းစဉ်ဖြစ်သော ပရမတ်သဘောချည်းပြုနေပါလျက်၊ ကြည့်နေရှုနေသော ကျွန်ုပ်တို့၏အမြင်အသိတွင် အဘယ်ကြောင့် ပညတ်အမြင်ဖြစ်နေပါသနည်း ဤရှုချက်မြင်ချက်သည်ပရမတ်ကိုပရမတ်အသိနှင့်မသိဘဲ၊ ပရမတ်ကို ပညတ်အမြင်နှင့်မြင်မှုသိမှုကား သက်သက်မှားယွင်းမှုကြီးပင်ဖြစ်သည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ဝါဒအရပင်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ အမှန်သဘော ပရမတ်ကို ကျွန်ုပ်တို့က ပညတ်ကမ္မည်းဆိုင်ဘုတ်တပ်၍ မတရားကြေညာပြီး မဟုတ်ကိုအဟုတ်၊ မမှန်ကိုအမှန်လုပ်၍ သိနေမှုကြောင့်တည်း....

“သင်္ကေတ ဝစနံသစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏာ၊
ပရမတ္ထဝစနံသစ္စံ၊ ဓမ္မာနံဘူတကာရဏာ”

(နိဒါနဝဂ္ဂ၊ အင်္ဂုတ္တရ၊ သီလက္ခန္ဓ၊ မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကကထာများ)။

လောက၏ အသုံးအနှုန်း၊ အပြောအဆို၊ အမှတ်အသား၊ အရိပ်နိမိတ် လက္ခဏာများသည်၊ သမ္မုတိသစ္စာဟူသော ‘ပညတ်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ဝေါဟာရ'များဖြစ်သည်။ ပရမတ္ထသစ္စာ၏ သဘောသည် ထိုထို တရားတို့၏ သဘာဝ လက္ခဏာ ဖြစ်ရကား ပရမတ်ဖြစ်သော 'ဖေါက်ပြန်တတ်သည့်သဘော'အရ၊ သူ့ လက္ခဏာ သူ့ဆောင်ရွက် သွား နေခြင်းကိုပင်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့က မိမိတို့၏ အသုံးအနှုန်း၊ အမှတ်လက္ခဏာ သင်္ကေတအားဖြင့် လိုက်မှတ်နေခြင်းမှာ (ဆိုင် ဘုတ်ကမည်းတပ်ပေးနေခြင်းမှာ) ပရမတ်ကို ရှုမြင်တတ်သော အမြင်နှင့်ကြည့်လျှင် လုံးဝဆန့်ကျင် မှားယွင်းလေသည်။

ဤသည်မှာ ပညတ်အားဖြင့် မြင်တိုင်း ရှုတိုင်း မှားသည်ဟု ကား ကျွန်ုပ်တို့ မဆိုလိုပေ။ ပရမတ်ကို မသိမမြင်တတ်သေးမီ၊ ပညတ်တင်၍ ရှုနေ သိနေရသည်ကား အမှန်ပင် ရှုရ သိရပါသေး သည်။ သို့ရာတွင် မှန်လှပြီဟူ၍ကား လုံးဝမဆိုရချေ။ ပရမတ်ကို ရှုလောက်သိလောက်သော အခြေကို ရောက်နေပါလျက်(ဝါ) ပရမတ်ဝိပဿနာတက်၍ ရှုနေပါလျက်၊(ဝါ) 'ပညတ္တိံ ဌပေတော' ဟူသော ပညတ်ကိုခွာလျက်၊ ပရမတ်တို့၏ ပျက်သဘော၊ ဆင်း ရဲသဘော၊ အစိုးမရသောသဘောဟူသော ဝိပဿနာ ဖြစ်ပျက် ရှုနေပါလျက်....ပညတ်အာရုံပေါ်တင်၍ ရှုနေလျှင်ကား၊ (ဝါ) ပညတ်အမှတ်ကို မလွတ်နိုင်လျှင်ကားလုံးဝမှားလေသည်။အဘယ့် ကြောင့်ဟူမူ၊ ပညတ်ကို ဝိပဿနာမရှုရသောကြောင့်တည်း။

“ပညတ်ဖြင့်အချိန်ကုန်လှပြီ” ကျွန်ုပ်တို့ကား ဝိပဿနာကို တိုက်ရိုက်ရှုသောနည်းကို အသုံးပြုလေသည်။ ပညတ်ဖြင့် အချိန် များစွာကုန်ခဲ့ပြီ၊ နောက်ထပ် ပညတ်အတွက် အချိန်မပေးနိုင်

တော့ပေ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ အသက်တမ်းသည်တိုတောင်းလှ၏၊ ပရမတ် ကိုသိမှပိုးမည့်ကိစ္စဖြစ်နေ၍ သိရမည့် ပရမတ်ကို သိအောင် လုပ် သွားရန်ကား သိလိုသော သူတိုင်း၏ ကိစ္စဖြစ်သည်။

“ကျုပ်တို့ကယော့ ဉာဏ်နုသေးလို့ ပရမတ်ကို တိုက်ရိုက်မရှု နိုင်သေးပါဘူး” ဟူ၍ ဆိုသူတို့မှာ မိမိကိုယ်ကို မိမိစိတ်လျှော့၍ (ဓုရန်ကျေပ) ထားသူတို့အတွက်ကား၊ ကျွန်ုပ်တို့ လစ်လျူရှုရန်မှ တပါး အခြားမရှိချေ။ စင်စစ် ပရမတ်ဟူသည် သဘောကို နား မလည်သေးခင် လေ့လာဆဲတွင် ခက်ခဲသည်၊ နက်နဲသည်၊ မြင်နိုင် ခဲသည်၊ သဘောကိုသိလာလျှင်ကား ပရမတ်ကို နေရာတကာ ရှောင်၍မလွတ်ပေ။ ရှုဒေါင့်ပြောင်းရုံသာရှိသည်။ သတ်သတ် (သမထလို) ရှုဖွေနေရသော တရားမျိုးမဟုတ်၊ မိမိ၏ရှုဒေါင့်နှလုံး သွင်းမှန်ဖို့သာလိုသည် ဤအလုပ်သည် ဉာဏ်အလုပ် ပညာအ လုပ်ဟူ၍ စိတ်ချ မှတ် သားထားရာသည်။ ဥပမာ-မိမိ၏ ခန္ဓာ ကိုယ်အတွင်းသို့ သတိနှင့် ဂရုစိုက်လိုက်လျှင် တွေ့ရတတ်သည်ကား ပညတ်ရှုဒေါင့်အတွက်....

“ထုံသည်၊ ကျင်သည်၊ ညောင်းသည်၊ ကိုက်သည်၊ ပူသည်၊ အေးသည်၊ လှုပ်သည်” စသည်များဖြစ်၍ ၎င်းကိုပင် ပရမတ် ရှုဒေါင့်ကကြည့်လျှင်....

“ဖောက်ပြန်သည်၊ ဖောက်ပြန်သည်၊ ဖောက်ပြန်သည်၊ ဖောက် ပြန်သည်၊ ဖောက်ပြန်သည်” ခန္ဓာကိုယ်က ပြသည့် လက္ခဏာမှာ မထူးခြား အတူတူပင်ဖြစ်ပါလျက်၊ ရှုမြင်သော မိမိ၏ ပညတ် အမြင်၊ ပရမတ်အမြင် အမြင်အသိ ကွာသွားခြင်းသာဖြစ်၍၊

အမြင်ပြောင်းကာ၊ အမှန်ကို အမှန်ဟု ရှုနိုင်-သိနိုင်ရန် ကြိုးစားက
မိမိတို့ သိဖူးမှတ်ဖူးသော အမှတ်အသားမျိုးသည် အမှန်မဟုတ်ဘဲ
အမှန်ပရမတ်ကို ပညတ်အမှားနာမည် တပ်ငြိုးမှတ်နေပါကလားဟု
သိသာလိမ့်မည်။

“ပညတ်-ပရမတ်” ဝိပဿနာ ရှုဆိုသည်မှာ-ရုပ် နာမ်
တို့၏ ပင်ကိုသဘောကို ဉာဏ်နှင့် မှန်မှန် သိနေခြင်းဖြစ်ရာ၊
ထိုဉာဏ်ရှုရန်အတွက် ရှုကွက်အနေဖြင့် အရှုခံရမည့် ရုပ်နာမ် အ
မှန်မြင်ဘို့ အရေးကြီးပေသည်။ ထိုအရှုခံရုပ်နာမ်ဟူသည် ပရမတ်
ဖြစ်သဖြင့်၊ ရုပ်နာမ်အပေါ်တွင် ပရမတ်အမြင် မမြင်ပါက၊ ဘယ်
နည်းနှင့်မျှ ဝိပဿနာဖြစ်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့အတွက် ရုပ်နာမ်
အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းမြင်ရန် သိရန် အရေးကြီးသည်နှင့်အမျှ၊
ပရမတ်ရုပ်နာမ်ကို ပရမတ်အတိုင်း မမြင်လျှင်၊ မြင်အောင် ဂရု
စိုက်ဖို့ လိုသည်။ မြို့ရွာ၊ ရပ်ကွက် စသော လောကနယ်ပယ်
အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းက အသုံးအနှုန်း အမှတ်အသားမျိုးနှင့်
ဝိပဿနာ ပရမတ်နယ်ပယ်တွင် လုံးဝသုံး၍မရချေ။

လောကီ ပညတ်နှင့် ပတ်သက်၍ သမုတိသစ္စာ ရှစ်ပါးကို
မြတ်စွာဘုရား ဟောခဲ့၏။ ၎င်းတို့သည် ဝိပဿနာနယ်ပယ်တွင်
အသုံးပြုဘို့ မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် သမုတိသစ္စာကို
မပယ်ကြောင်း လောကီနယ်တွင် အသုံးပြုရကြောင်းအတွက်သာ
ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ ပရမတ်အလုပ်အားထုတ်

ရာတွင်ကား လုံးဝပါဝင်၍ မရပေ။ အရိပ်အရောင်မျှပင် လက်ခံ၍ မရကြောင်း၊ ဝိပဿနာ၏ အန္တရာယ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ဟောတော် မူထားသည်။

“ပရမတ္ထသစ္စံ၊ အမှန်ကို အမှန်ဟု သိမြင်အောင် အားထုတ် အပ်သော ပရမတ္ထသစ္စာသို့။ ပတ္တာပန၊ ရောက် သက်ကား။ သော၊ ထိုသမုတိသစ္စာသည်။ သစ္စနာမမေဝ၊ သစ္စာဟူသော အမည် သည်ပင်လျှင်။ နဟောတိ မဖြစ်တော့ပေ”။

ဟု‘ပရမတ္ထဒီပနီဋီကာ’တွင် လာသည့်အတိုင်း လောကနယ် တွင် သမုတိသစ္စာသည် လောကနယ်အလျှောက် မည်မျှ မှန်ကန် စေကာမူ၊ သဘာဝနယ်၊ ပရမတ်နယ်တွင် ‘သစ္စာ’ဟူသော အမည် ပင် မခံယူနိုင်လောက်အောင် မှားယွင်း ဖောက်ပြန်လေရကား။ ဝိပဿနာအလုပ်နယ်ပယ်တွင် မိမိတို့၏ လောက အသုံးအနှုန်း ပညတ်ကို မှတ်ယူနေ၍ မရပေ။

ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို သတိနှင့် ရှုကြည့်ရာ၌၊ မိမိတို့ အမှတ်အသား အသုံးအနှုန်းများမပါအောင် ဂရုစိုက်ရလေသည်။ မည်သို့ဖြစ်စေ ခန္ဓာကိုယ်တွင် တွေ့ရသော သဘောတို့မှာ အမှန် ပရမတ်များဖြစ်၍ ပညတ်ဟူသော မိမိတို့၏ သမားရီ ကျ အမှတ် မျိုးမမှတ်ဖို့လိုသည်။ ‘ဖောက်ပြန်မှု’ ပရမတ်သည်၊ ‘ဖောက်ပြန်မှု’ သာဖြစ်၍၊ ‘ပူမ-အေးမှု’ဟူ၍ မိမိတို့မှတ်တိုင်း အပူအအေး ဖြစ် မသွားနိုင်ပေ။ ပရမတ်ဟူသော အမှန်သဘောတို့သည် အမြဲ ရှိ နေ၍၊ ပညတ်အမှားမြင်နေမှုကြောင့်သာ ပရမတ်တို့ ပျောက်နေ သည်ဟု ထင်ရရာ၊ မိမိတို့၏ အမှတ်မှား၊ အသိမှား၊ အမြင် အစွဲ

မှားကိုပယ်လိုက်က ပရမတ်တို့သည် အထင်အရှားပင် ပေါ်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့်ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်က....

“ပရမတ်တို့ကို နေ့စဉ်မြင်လျက် မတွေ့ကြ၊ နေ့စဉ်တွေ့လျက် မသိကြ” ဟု ဆုံးမတော်မူသည်။ မျက်စိဖြင့်မြင်ခြင်း၊ နားဖြင့်ကြားခြင်း၊ နှာခေါင်းဖြင့်နံခြင်း၊ လျှာဖြင့်စားခြင်း၊ ကိုယ်ဖြင့်ထိခြင်း၊ စိတ်ဖြင့်ကြံခြင်းတို့ကား ပရမတ်တို့ချည်းတည်း၊ သတ္တဝါတို့ကား ထိုသတ္တဝါအာရုံတို့ ဆုံတွေ့သည့် ပရမတ်တို့ကိုပင် ပရမတ်ဟုမသိသည့် အတွက် “ငါမြင်၊ ငါကြား၊ ငါနံ၊ ငါစား၊ ငါထိ၊ ငါသိ” ဟူ၍ ပညတ်နှင့် နာမည်တပ်ယူသမျှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ဖို့ လမ်းချည်းသာတည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟူသည်လည်း၊ ဤသို့ အမြင်အသိ မမှန်သော ပညတ်ကြောင့်သာဖြစ်သည်။ ပရမတ်အမှန်ကို အမှန်ဟု ရှုမြင်နေတတ်သူအဖို့၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်မည်သည့်နေရာကမှ ဝင်ခွင့်မရှိပေ။ (သညာဝိပလ္လာသ) အမှတ်မှားမှု (စိတ္တဝိပလ္လာသ) အသိမှားမှု (ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ) အမြင်အစွဲမှားမှုတို့သည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝင်ရန် တံခါးဖွင့်ပေးသူတို့ဖြစ်ကြ၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ထိုမှားယွင်းချက် ၃ ချက်ကို အကြောင်းပြု၍ ဝင်ရောက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟူသည် ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး အမှန်ပရမတ်တရားကို မဟုတ်မရှိသော “ငါ၊ သူ၊ လူ၊ နတ်၊ ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက်၊ နား၊ ရှက်၊ မျက်စိ၊ ပူ၊ အေး၊ ထုံ၊ ကျင်” စသည်မှတ်မှား၊ သိမှား၊ စွဲမှားကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ အမှန်ကို အမှန်မမြင်ဘဲ၊ အမှားမြင်ခြင်းသည် ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်လေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပရမတ်ကို ပညတ်အမြင်နှင့်မြင်လျှင် ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်သည်။

ပုံစံကား..... ‘ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ’

“ဖေၤကိၤပြန်တတ်သော ပရမတ်သဘောကို ငါဟု ပြောင်းပြန် ပညတ်အားဖြင့် ရှုမြင်ခြင်း” ဖေၤကိၤပြန်တတ်သော ပရမတ် သဘောကိုအမှန်အတိုင်း ဖေၤကိၤပြန်တတ်သော သဘောဟုမမြင် တဲ။ ဖေၤကိၤပြန်တတ်သောသဘောမှတပါး တခြားပညတ်အမြင် များနှင့် ရှုမြင်ခြင်းကိုဆိုရာ ရုပ်နာမ် ပရမတ်အသိအမြင်ရှိပြီးသော အရိယာတို့ကိုမမြင်သူ၊ ပရမတ်တို့၏ လက္ခဏာ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တို့ကို သိမြင်တတ်သော အရိယာတို့၏ တရား၌မလိမ္မာသူ အရိယာ ဖြစ်ကြောင်းတရားတို့၌ မယဉ်ကျေးသူ၊ အရိယာတို့တရားနှင့် မနီး စပ်သော ပုထုဇ္ဇန်တို့၌သာ မှတ်မှား၊ သိမှား၊ စွဲမှားကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

“ဥမ္မတ္တကောဝိယ ဟိပုထုဇ္ဇနော၊ သောယံ ကိဉ္စိယေန ကောနစိ အဘကံာရေန ဂဏှာဘိ၊ အရိယာနံ အဒဿ ဝိတာဒိ ဘေဒမေဝဝါ ဧတ္တကာရဏံ”

(မူလပဏ္ဏာသ ဋ္ဌကထာ-ပ-၂၇)။

“ပုထုဇ္ဇန်ဟူသည် အမှန်ကိုအမှား၊ အမှားကိုအမှန်ဟု အရှုံး ကဲ့သို့ဖေၤကိၤဖေၤကိၤပြန်ပြန်မှားမှားယွင်းယွင်းသိနေမှတ်နေသည်။ ထိုပုထုဇ္ဇန်သည် အမှန်တရားဟူသော ပရမတ်ကို အကြောင်း အမျိုးမျိုး၊ ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ အမှတ်သင်္ကေတ ပရိယာယ် အသွယ် သွယ်ဖြင့် ကြံဖန်ရမ်းဆ၍စွဲယူတတ်၏။ ဤသို့အမှတ်မျိုးစုံ၊ အစွဲ မျိုးစုံဖြင့် မမှန်မကန်စွဲယူခြင်းသည်ပင်လျှင် အမှန်ကိုအမှန်ဟုသာ

မဇ္ဈိမညဏ်သိဘိရန်

သိသော အရိယာတို့ကို မတွေ့မမြင် မဆည်းကပ်၊ အရိယာတို့၏ တရား၌ လိမ္မာမှု၊ နားလည်မှု မရှိခြင်းအကြောင်းပေတည်း” ဟု ဆိုထားရာ....

အမှန်ပရမတ်ကို ပရမတ်မှတစ်ပါး တခြားသောနည်းပရိယာယ် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဖေါက်ပြန်မှားယွင်းစွာ ယူခြင်း၊ မှတ်ခြင်းသည် အရိယာတို့၏တရားမဟုတ်၊ အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပြု တတ်သော တရားမဟုတ်ကုန်၊ ၎င်းပြင်....

“ထာမပတ္တေဟိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိ ပပဉ္ဇေဟိ ဣဓမညနာ နာမေန ဝုတ္တေဟိမညတိ၊ ကပေတိ၊ ဝိကပေတိ၊ နာနပ္ပ ကာရတော အညထာ ဂဏှာတိ”

ဤအမှန်သဘောဟူသည့် ပရမတ် ‘ဖေါက်ပြန်မှုသဘော’ကို အနည်းနည်းအဖုံဖုံ ဖြင့် မှတ်မှား၊ သိမှား၊ စွဲမှားပြီးသည်နောက်၌ ၎င်းပုထုဇ္ဇန်သည် ၎င်း၏စိတ်ကူးစွမ်းအားရှိသည်နှင့်အမျှ လိုချင်မှု (တဏှာ) ထောင်လွှားမှု (မာန) စွဲမှားမှု (ဒိဋ္ဌိ) ဟူသော သံသရာခွဲ သမားတို့နှင့် ဤအမှန်ပရမတ်ကိုမှီရင်းသဘော ပျော်သွားအောင် ထင်မှားမှု၊ ကြံမှားမှု၊ အထူးချွန်ထင်မှားမှု စသော အခြင်းအရာ အမျိုးမျိုး၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုး၊ စိတ်ကူးရလျှင် ရသလို ရှာဖွေ ကြံဆ၍ မိမိတို့စိတ်ကူးရသလို စွဲယူခြင်းသည် အမှန်တရားတို့ ပျောက်ကွယ်၍ မမှန်ပညတ်တို့သာ အရာကျယ် နေရကား၊ ပညတ် ကိုသာလျှင် အသိအမှတ်များကြလေသည်၊ ယင်းသို့ ပညတ်နယ် ကျယ်လာ သည်နှင့်အမျှ ထိုအမှတ် အသိ အစွဲမှားသည့် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိသည်လည်း ခိုင်မြဲလေသည်။

အမှန်ပရမတ်သည် အမှန်ပင် ဖြစ်နေရုံနေပါလျက်၊ ပညတ်တို့ ဖုံးကွယ်ထားမှုကြောင့် မမြင်နိုင်ဘဲဖြစ်ရလေရာ၊ ပညတ်ကိုအာရုံ ထား၊ ဂရုမပြုသည်နှင့် ပရမတ်တို့ ပေါ်လာလေသည်။ လောက တွင် ပညတ်ကို အဟုတ်မှတ်၍ အထင်ကြီးကာ၊ လောကနယ်ကျယ် အောင်ချဲ့နေကြသူတို့၏ သန္တာန်၌ ထိုပညတ်ဒုဒယ်သည် အလွန် ခိုင်ခန့်ရကား၊ တော်တော်နှင့်ပင် ပညတ်တို့ခွာ၍ မရတတ်ပေ။ အတိအလင်းဆိုရမူ၊ လောက၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာ တန်းခိုး အာဏာ စသော လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်သည့် အမြင့်စား ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ၎င်းတို့ သည် ၎င်းတို့၏ စည်းစိမ်တန်းခိုးအာဏာစသည်တို့ကို သတ္တဝါ တို့၏ ဆန္ဒအရ အလွန်စွဲလွန်းတတ်ကြလေရာ၊ စည်းစိမ်ကြီးလျှင် ကြီးသလို၊ တန်းခိုးကြီးလျှင် ကြီးသလို မိမိတို့၏ အားကိုးရာ အားထားရာ အနှစ်သာရဟု ထင်မှတ်စွဲလွန်းကြလေသည်။ ထိုအစွဲ အလွန်းအမှားကြီးသည် ခွဲမရ ဖျက်မရအောင် ခိုင်ခန့်လှရကား၊ ၎င်းကိုစွန့်၍ (၀၂) ထိုပညတ်ကိုခွာ၍ အမှန်ပရမတ်ကို ရှုမြင်ဘို့ ကြိုးစားရာ၌ လွယ်ကူမည်မဟုတ်ပေ။ အခွါခက်လှသော အခြေ အနေမျိုး ဖြစ်နေ၍ ‘ဆက်နေလျှင်ဆက်မှား၊ ကြာနေလျှင်ကြာ မှား’ ကလဲ့၍ ပရမတ်ကို မြင်ဖို့ခဲယဉ်းလေသည်။ ပရမတ်ဟူသော အမှန်တရားကို မြင်လိုလျှင် အမှန်တရားကို အမှန်တရားဟု မြင် နေသော အရိယာကိုရှာ၍ ဆည်းကပ်ပါ။

“အရိယာရှာနည်း” အရိယာကိုရှာရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သဏ္ဍာန်ကို ကြည့်၍ ရှာနေက တွေ့မည်မဟုတ်ပေ။ အရိယာဟူသည် အရိယာ ဖြစ်အောင် ပြုတတ်သော အမှန်တရားကို အမှန်ဟု သိမြင်နေ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

သော သဘောဉာဏ်ရှိသူဖြစ်သည်။ ပကတိသော လူတို့၏ မျက်စိ၊ နှုတ်တို့၏ မျက်စိဖြင့် အရိယာတို့ကိုမြင်နိုင်သော သဘောမရှိပေ။

စိတ္တလတောင်၌နေသော ရဟန္တာမထေရ်တပါး၏ အထံတွင် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုလျက်နေသော တောထွက်ရဟန်းကြီးတပါး ရှိစေသည်။ တနေ့သော် ထိုတောထွက်ရဟန်း ကြီးသည် ရဟန္တာ မထေရ်၏ နောက်မှ ရဟန္တာ၏ သပိတ် သင်္ကန်းတို့ကိုယူလျက်၊ ဆွမ်းခံထွက်ခဲ့ရာ လမ်းခရီး၌ စိတ်ကူးစဉ်းစားမိသဖြင့်....

“အရိယာ နာမ ဘန္တေ ကိဒိသာ”

“အရှင်ဘုရား—အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ဘယ်လိုနေပါသလဲ ဘုရား” ဟုလျှောက်ရာ....

ရဟန္တာက—

“ဣဓေကစွော မဟလ္လကော အရိယာနံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကတွာ သဟ စရန္တံ ပိ နေဝ အရိယေ ဇာနာတိ၊ ဧဝံ ဒုဇ္ဇနာ အာစုသော အရိယာ”

“ငါ့ရှင်—လောက၌ အချို့သော သက်ကြီးအိုတို့သည် အရိယာတို့၏ သပိတ်သင်္ကန်းကိုယူ၍ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်တို့ကို ပြုကျင့်လျက် အတူတကွ နေထိုင်သွားလာ နေပါသော်လည်း အရိယာတို့ကို မသိပေ။ ငါ့ရှင် အရိယာဆိုသည်မှာ ဤသို့ အသိခက်ပါသည်” ဟု ဆိုတော်မူသည်။

ဤသို့ ဆိုသော်လည်း ထိုရဟန်းကြီးသည် ဤပုဂ္ဂိုလ်ကော အရိယာဟူ၍ မသိပေ။ ထို့ကြောင့်....

“စက္ခုနာ၊ မျက်စိဖြင့်။ ဒဿနံ၊ မြင်ခြင်းသည်။ နဒဿနံ၊ အရိယာကို မြင်ခြင်းမဟုတ်။ ဉာဏေန၊ အသိဉာဏ်ဖြင့်။ ဒဿနမေဝ၊ မြင်ခြင်းသည်သာလျှင် ဒဿနံ၊ အမှန်မြင်ခြင်းတည်း” ဟူ၍ ‘မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ’ စသည်တို့တွင် ပြဆိုရာ၊ အရိယာ ဖြစ်လိုသော သူသည် အရိယာတို့ကို ရှာဖွေရာ၌ ပကတိ မျက်စိဖြင့် မရှာဘဲ၊ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်သာလျှင် ရှာဖွေရမည်ဟု ဆိုသားပေရာ။ မိမိ၌ အမှန်ကို အမှန်ဟု သိမြင်မည့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ဉာဏ်အမှန်ကို ရှေးဦးစွာ မေးမြုရမည်။

အရိယာကို ဆည်းကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အရိယာတို့၏ အဆုံးအမကို မုချရမည်ဖြစ်ရာ ‘သုတဝါအရိယသာဝကော’ အရိယာ၏ တပည့်ဖြစ်သူသည် ရှေးဦးစွာ အမှားကို ပယ်ဖျောက်၍ အမှန်ကို အမှန်ဟု သိရန်....

“နရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ”

“ဖေၤကံပြန်တတ်သော သဘော ပရမတ်ကို ငါ့သူ စသော ပညတ်အမြင်နှင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မရှုမမြင်”

“နရူပံအတ္တတော သမနုပဿတိတိ တွေ့ ရူပံအတ္တာတိ နသမနုပဿတိ၊ အနိစ္စံ-ဒုက္ခံ-အနတ္တာတိ ပန သမနုပဿတိ”

“ဖေၤကံပြန်တတ်သောသဘောကို ငါ့သူစသော ပညတ်အမြင်နှင့် မရှုမမြင်ဟူသောစကား၌ ဖေၤကံပြန်တတ်သောသဘောကို ပညတ်အမြင်နှင့် ပြောင်း၍မရှု၊ တကယ်ရှုသည်ကား ပရမတ်ဖြစ်၍ ပရမတ်တို့၏ သွားရာ လမ်းကြောင်းဟူသော မမြဲခြင်း၊

မဇ္ဈိမညဏ်သီတို့ရန်

ဆင်းရဲခြင်း၊ ငါမဟုတ်ခြင်းသဘောတို့ကိုကား ၎င်းတို့၏ သဘော
တရားအတိုင်းရှုခြင်း၊ မြင်ခြင်းသည်ဖြစ်၏”

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူသည် ပရမတ် ရုပ်နာမ်တို့၌သာရှိသည်။
ပညတ်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ရှု၍မရ၊ ထိုလက္ခဏာ ၃ ချက်
ထင်ခြင်းသည် ပရမတ်ရုပ်နာမ်၌သာထင်သဖြင့် လက္ခဏာမထင်၍
ရှုမရသောတရားကို ပညတ်ဟူ၍ မှတ်ရာ၏။ တနည်း ‘ရူပံ’ ဟူသော
ပရမတ်သဘောကို အတ္တတော-လက္ခဏာ မဝင်သော ငါ-သူ
စသော ပညတ်အားဖြင့်၊ နသမနုပဿတိ၊ မရူမမြင်။ ထို့ကြောင့်
ဖောက်ပြန်မှု ပရမတ်သဘောကို မမြင်ဘဲ၊ ပညတ်အားဖြင့် “ထို၊
ကျင်၊ ပူ၊ အေး၊ ကိုက်ခဲ စသည်ဖြင့် ရှုခြင်းမြင်ခြင်းသည် ပရမတ်
ကို ပညတ်နှင့် ရှုနေမြင်နေသောကြောင့် ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ ပင်ဖြစ်လေ
သည်။ အချုပ်မှာ....

“ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ကေနစိ ပရိယာယေန အတ္တတော
နသမနုပဿတိ၊ သဗ္ဗဘကာရေနပန အနိစ္စာ ဒုက္ခာ
အနတ္တာတိ သမနုပဿတိ”

(မူလပဏ္ဏာသဌကထာ ဒု-၂၆၀)။

“ဣမေပဉ္စက္ခန္ဓေ၊ ဤခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့ကို ကေန
စိပရိယာယေန၊ တစုံတခုသော မည်သည့် နည်းပရိယာယ်နှင့်မျှ၊
အတ္တတော၊ လက္ခဏာမဝင်သော ပညတ်အတ္တအားဖြင့် နသမနု
ပဿတိ၊ မရူမမြင်၊ ပန၊ မရူမမြင်အပ်သော ပညတ်မှတစ်ပါး ရှုအပ်
မြင်အပ်သော ပရမတ်ကိုပြဦးအံ့။ သဗ္ဗဘကာရေန၊ အလုံးစုံသော
အခြင်းအရာအားဖြင့် အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာတိ၊ ပရမတ်တို့၏

လက္ခဏာဖြစ်သော မမြဲခြင်းသဘော၊ ဆင်းရဲခြင်းသဘော၊ ငါမ
ဟုတ်သော သဘောတို့ဟူ၍ သမနုပဿတိ၊ ရှု၏။”

ထို့ကြောင့် ပရမတ်တို့၏ ပင်ကိုယ်အမှန်သဘောကို လေ့လာ
၍၊ အမှန်ကိုအမှန်ဟု သိရ မှတ်ရမှုသည် ဝန်မလေးသော ကိစ္စဖြစ်
သည်။ မိမိတို့သည် သံသရာအဆက်ဆက်က သမုတိပညတ်၏ နယ်
ပယ်တွင် ကြီးပြင်းလာရသောကြောင့်၎င်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ပညတ်
တို့က သွန်သင်မှုကြောင့်၎င်း၊ ပညတ်ကိုပင် အမှန်ထင်၍ မှတ်လာ
ခဲ့ရာ၊ အခြားနေရာတွင်ပညတ်နယ်ဖြစ်၍၊ မည်ကဲ့သို့မှတ်ခဲ့စေကာမူ
အရေးမကြီးလှသော်လည်း ပညတ်သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေရန်
အားထုတ်အပ်သော ပရမတ် ဝိပဿနာ အလုပ်တွင်ကား....ထွက်
မြောက်လိုသူသည် ထွက်မြောက်မည့် ပရမတ်ကိုသာလျှင် သိအပ်
မြင်အပ် ရှုအပ်ပေသည်။ ဘဝများစွာ ပညတ်နယ်တွင် နေသာခဲ့
ရသော သတ္တဝါတို့မှာ တခါမျှ သံသရာက ထွက်ခွင့် မရခဲ့ပေ။
ယခုထွက်ရအောင် ကြိုးစားရာ၌ မိမိတို့သိလာဘူး၊ မှတ်လာဘူး
သော ပညတ်အမှတ်အသားတို့ဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကျွတ်
လမ်းလွတ်လမ်းသို့ ရောက်မည်မဟုတ်သည်ကိုရိပ်မိဖို့ကောင်းသည်။
ရိပ်မိ သိရှိသည်နှင့်အမျှ၊ ကျွတ်လွတ် ထွက်မြောက်တတ်သည့် ပရ
မတ်သဘောကိုသာ သိအောင်မြင်အောင်အားထုတ်မည်ဟူသော
သမ္မပ္ပဓါန် လုံ့လ၊ ဝိရိယမျိုးရှိရန် အထူးပင် လိုအပ်ရကား .. ပရ
မတ်ကို သိနိုင်မြင်နိုင်သော အရိယာတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှာဖွေဆည်း
ကပ်မှသာ မိမိလည်း အရိယာဖြစ်နိုင်သည်ကို သတိပြု၍ ရှာဖွေ
ဆည်းပူးအပ်လေသည်။

“ခန္ဓာငါးပါးအနတ္တ” ဤခန္ဓာကိုယ်သည် အရင်းခံသဘော အားဖြင့်၊ ရုပ်နာမ် ၂ ပါးဖြစ်၍ သရုပ် အရေအတွက်အားဖြင့် (ခန္ဓာငါးပါး) အစုငါးခုဟုဆိုအပ်လေသည်။ ‘ခန္ဓာ’ဆိုသည်ကား ‘အပေါင်းအစု’ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ရှိလေသည်။ ထိုအပေါင်းအစု တို့သည် တမျိုးစီဖြစ်၍၊ လက္ခဏာတပါးစီခြားသော်လည်း ၎င်းတို့၏ သဘာဝမှာ ‘အနတ္တ’ ဟူသော ‘သူ့သဘော’ပင် ဖြစ်လေသည်။

သရုပ်အားဖြင့် ငါးမျိုးအရေအတွက်ရှိသော ပရမတ်ရုပ်နာမ် သည်ဤခန္ဓာကိုယ်ပင်ဖြစ်၍၊ သူသည်သူ၏ သဘာဝအတိုင်း အနိစ္စ ဖြစ်နေသည်၊ ဒုက္ခဖြစ်နေသည်၊ အနတ္တဖြစ်နေသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့ သည် မိမိတို့၏ခန္ဓာကိုယ်ကိုဂရုစိုက်၍လေ့လာရာ၌ပရမတ်ဟူသော သဘောတို့၏ သွားရာလမ်းကြောင်းအတိုင်း ဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက် ဖျက် အဆက်မပြတ် လှုပ်ရှားသွားလာ ချိတ်ကပ်နေသည်ကိုတွေ့ရ၊ မည်ဖြစ်၏။ ဤသို့ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို လေ့လာနေသော ဉာဏ် သည် မိမိ၏လေ့လာချက်ကိုသာ မျက်ခြေမပြတ်ဖို့လိုသည်။ အရှုခံ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ၏ကိစ္စကို ဝင်၍ မစဉ်းစားရချေ၊ လုံးဝ မစဉ်းစားရပေ၊ ရုပ်နာမ် ၂ ပါး ပေါင်းစုံထားသော ဤခန္ဓာ ဌာန...

- ၁။ ‘ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘော’
- ၂။ ‘ခံစားတတ်သောသဘော’
- ၃။ ‘မှတ်တတ်သောသဘော’

၄။ ‘စေ့ဆော်တိုက်တုန်းတတ်သောသဘော’

၅။ ‘အာရုံဝတ္ထု ပေါင်း ဆုံ မှုကြောင့် သိတတ်သော သဘော’

ဟူ၍ ငါးမျိုး ရှိလေသည်။ ၎င်းတို့ကို လေ့လာကြည့်ပါ။ ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘော သည် ဖောက်ပြန်မှုဟူသော ‘သု. သဘော’ မှလွဲ၍ မည်သည့်ကိစ္စကိုမှ မဆောင်ရွက်တတ်။

ခံစားတတ်သောသဘော သည်လည်း ခံစားမှု ‘သု. သဘော’ မှ လွဲ၍ အခြားကိစ္စကို မဆောင်ရွက်။

မှတ်တတ်သောသဘော သည် မှတ်မှု ‘သု. သဘော’ မှ လွဲ၍ အခြားကိစ္စကို မဆောင်ရွက်။

စေ့ ဆော်တိုက်တုန်းတတ်သောသဘော သည် ၎င်း၏ ‘သု. သဘော’ မှလွဲ၍ အခြားကိစ္စကို မဆောင်ရွက်။

သိတတ်သောသဘော သည် သိမှု ‘သု. သဘော’ ကလွဲ၍ အခြား ကိစ္စကို မဆောင်ရွက်။

ဤသဘောများကိုကြည့်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင် သု. ကိစ္စနှင့် သု. သဘော ဆောင်ရွက်နေသော တရားတို့သာရှိ၍၊ မိမိ ဟူသော (အတ္တအနေ- ငါအနေ) နှင့် ပြုလုပ် စီမံ နိုင်သော တခု သော တရားမျှ မရှိကြောင်း သိသာလှပေသည်။ ဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာ ကိုယ်ကို ကြည့်ရှုသောအခါ၌လည်း၊ ၎င်းတို့၏ ၎င်းတို့ဓမ္မတာ အလျောက် ပြုပြင်ဆောင်ရွက်နေသည်ကိုပင်၊ မရှိသော ‘ငါ’ ဟူ၍ ၎င်း၊ ‘သတ္တဝါ’ ‘ပုဂ္ဂိုလ်’ ဟူ၍ ၎င်း ထင်မှတ်ကြလေရာ၊ ထိုခန္ဓာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

အစုငါးခုတို့၏ သဘာဝ တရားတို့ကို မသိကြောင့်ပေတည်း။ မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ဤခန္ဓာကိုယ်သည် (အနတ္တ) သူ့ သဘော ဖြစ်ကြောင်းကို ရှေးဦးစွာ သိထားမှ တရားသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် တွင် ရှုကြည့်ရာ၌ အမှန်ကို တွေ့နိုင်လေသည်။ မိမိရှုကြည့်ရမည့် အရှုခံ ဤခန္ဓာသည် မိမိ၏အလိုဆန္ဒသို့ မလိုက်မပါဘဲ၊ သူ့ သဘောသာ သူ့ဆောင်နေသည်။ ထို (အနတ္တ) သူ့ သဘောကို မိမိအနေနှင့် သဘောပေါက်အောင် မြင်တတ်ဖို့ လိုသည်။ သူတို့၏ သဘောလက္ခဏာအမှန်ကိုမြင်က အနတ္တဟူသော 'သူ့ သဘော' ကို သဘောပေါက်လာမည်။ ဤသို့ တရားသဖြင့်သိရန် လေ့လာ သည့်ဉာဏ်သည် ထိုရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော (အနတ္တ) သူ့ သဘောကို မိမိအနေနှင့် ဝင်စွက်လိုက်ပါက၊ ဉာဏ်သည် ဉာဏ်နေရာတွင် မရှိ တော့ဘဲ၊ နာမ်ဘက်သို့ ကျလာလေသည်။

ပုံစံကား...တရားအားထုတ်မည့် ယောဂီသည်၊ မိမိ၏ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွင်းသို့ အသိဉာဏ်သွင်း၍ ထားစဉ် ရုပ်နာမ်ဟူသော ပရမတ် တရားတို့၏ သူ့ သဘော ဆောင်ရွက်နေချက်တို့ကို ရှေးဦးစွာ တွေ့လာမည်။ ၎င်းမှာ 'ဖေါက်ပြန်တတ်သော သဘော' ဟူသည့် ရုပ်၏လက္ခဏာပင်တည်း။ အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်းသိရမည့် (ယထာဘူတ) ဉာဏ်သည် ဖေါက်ပြန်တတ်သည့် သဘောကို အမှန်အတိုင်း 'ဖေါက်ပြန်တတ်သည့်ဘော' ဟု သိနေက ဉာဏ်သည် ဉာဏ်၏သဘောအရ မှန်ကန်နေသည်။

ထိုသို့မဟုတ်ပါဘဲ 'ပူသည်-ခအားသည်' စသောပညတ်ကို သိနေ က ခံစား၍ သိသော သဘောဖြစ်၍ ဉာဏ် မဟုတ်တော့ဘဲ

‘ဝေဒနာ’ နာမ်အရှုခံတရားဖြစ်သွားလေသည်။ ရှုဉာဏ်ပရမတ်မ အရှုခံပရမတ်ဖြစ်သွားလေသည်။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကား သူ့ ကိစ္စသူ ဆောင်နေသည်။ ရှုဉာဏ်ကား ထိုရုပ်နာမ်အရှုခံဘို့၏ ဆောင်ရွက် ချက်ကို ဉာဏ်နှင့်မှန်မှန် လေ့လာနေသည်။

သို့အတွက် ‘ပူသည်-အေးသည်’ စသည်ဖြင့် သိနေမှုကား ဉာဏ်၏ကိစ္စမဟုတ်။ နာမ်၏ ကိစ္စဖြစ်သဖြင့် ရှုချက်မှာ သည်။ ရှုဉာဏ်သည် ဖောက်ပြန်တတ်သော ပရမတ်ရုပ်၏ သဘောကို ရှုမှတ်လေ့လာနေစဉ်၊ ထိုထိုရုပ်နာမ်ဘို့၏ အနတ္တအရ သာလေ့ လာသိရှိနိုင်သည်။ ဉာဏ်အနေနှင့်စွက်ဖက်ရန်အကြောင်းမရှိချေ။ ရုပ်နာမ်ပရမတ်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာအရ ပျက်နေပုံဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲပုံ၊ ထိုထိုသဘောလက္ခဏာတို့သည်၊ သူ့ သဘောသူဆောင်နေသောကြောင့် အစိုးမရပုံ၊ ငါမဟုတ်ပုံတို့ကို သာ သိနေပါက ထိုဉာဏ်သည် ဉာဏ်၏ရင့်ရာကျက်ရာသို့ ရောက် မည်ပင်....

“ပရိပက္ခာ ကမေနေဝံ၊ ပရိဘာဝိတဘာဝနာ၊
ပရိစ္စဇန္တိ သင်္ခါရေ၊ ပက္ခန္တန္တိ အသင်္ခတေ”

(နာမ ရူပပရိစ္ဆေဒဌကထာ- ၁၅၂)။

“အစဉ်အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ပွားများအားထုတ်အပ် သော မဂ္ဂသစ္စာဘာဝနာကြောင့် တဆင့်ထက်တဆင့် ရင်ကျက် လာသည်ဖြစ်၍ ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရတရားတို့ကို စွန့် လွှတ်လျက်၊ ဖြစ်ပျက်တို့ချုပ်ဆုံးရာ-မဖြစ်မပျက်သော အသင်္ခတ နိဗ္ဗာန်သို့ ထိုဉာဏ်သည် ပြေးဝင်တော့သည်။”

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ရူဉာဏ်သည် သင်္ခတပရမတ် ဟူသော ‘ဖေါက်ပြန်သဘော၊ သိသဘော’တို့၏ သဘောတရား ဖြစ်ပျက်ကိုသာ သိရမည့် ဝတ္တရားအတိုင်း သိနေပါက၊ မိမိတို့အနေနှင့် မည်သို့မျှ ပြုပြင် လုပ်ဆောင်မပေးရဘဲ၊ ထိုသင်္ခတ ဖြစ်ပျက်ရပ်နာမိတို့ကို စွန့်လျက် မဖြစ်မပျက်ရာ အသင်္ခတ နိဗ္ဗာန်သို့ ပို့ဆောင် တတ်သောကြောင့် လက်ရှိပစ္စုပ္ပန်ပရမတ်ကို ပရမတ်အတိုင်း သိနေမှုသာ အထူး လိုအပ်ပေသည်။

အချို့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေပုံကို ဆွေးနွေးကြရာ၌၊ တွေ့လာသမျှ ဒုက္ခကို မလွတ်တမ်းပေတေ၍ရက၊ ထိုဒုက္ခဝေဒနာ ချုပ်သွား သည်ဟုဆိုသည်ဟူသောစကား၌ ကျမ်းဂန်လာသောအရ ဖော် ပြရပါမူ ‘ဝေဒနာ’ဟူသော စကားသည် ဝိပဿနာ နေရာတွင် ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သုခဝေဒနာဟုမဆို၊ ချမ်းသာဆင်းရဲသည် ‘ပညတ်’ ဖြစ်၍ ‘ခံစားမှု’ သက်သက်သည် ပရမတ်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ချမ်းသာဆင်းရဲမဟု ‘ခံစားသော’ ပရမတ်ကိုသာ

“ဝေဒနာသု၊ ခံစားသော သဘောတို့၌ သမုဒယဝယဓမ္မာ နုပဿ^၀၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝိဟရတိ၊ နေ၏”

ဟု သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်မှာပင် ဘုရားဟောတော်မူသည်၊ ထိုဝေဒနာရှုသော သူတို့သည် ဒုက္ခခံ၍ တွေ့လာသော ဆင်းရဲကို ဝေဒနာမှတ်နေသည်၊ ‘ဝေဒနာဟူသည် ပရမတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်နေသည်၊ ထိုဝေဒနာခံစားမှု၏ သဘာဝဖြစ်ပျက်ကို မမြင် ဘဲ ဆင်းရဲသည် ကိုသာ ရှုမြင်နေလျှင်....

“ဒုက္ခံ ဝေဒယမာနဿ၊ ဝေဒနံ အပ္ပဇာနတော၊
ပဋိယာနုသယောဟောတိ၊ အနိဿရဏဒဿိနော”

ဟူသော ဝေဒနာသံယုတ်ပဟာနသုတ်အရ ဒုက္ခ၊ ဒေ၊ မနဿ၊
ဒေ၊ သ’ဖက်သို့သာ ရောက်သွားပေမည်၊ ၎င်းပြင် သဘာဝလည်း
မကျပေ၊ မကျပုံကား....ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဖြစ်ပေါ် နေသော ပရ
မတ်သဘောတို့သည်၊ သူ့ သဘောသူဆောင်၍၊ အနတ္တဖြစ်နေရာ
၍ခန္ဓာသည် တနေတနေတွင် အကြိမ်ပေါင်း မရေမတွက်နိုင်
အောင် ဖောက်ပြန်နေသည်၊ ခံစားနေသည်၊ မှတ်နေသည်၊ ပြုပြင်
နေသည်၊ သိနေသည်ဖြစ်ရာ၊ သူတို့သဘောအရ သူ့ ကိစ္စသူလုပ်
သူပြုသူပြင်၊ ပြုနေကျ ပြင်နေကျ အနတ္တ သဘောအရ တားဆီး
မရသည်ကို မိမိက ‘မပြင်ရ၊ မလုပ်ချ’စသည်ဖြင့် အနတ္တကို အတ္တ
အနေနှင့် သူ့ သဘောကို ငါ့သဘော အနေနှင့် ပြုလုပ်နေခြင်းက
၍ရုပ်နာမ် အနတ္တသဘောကို သဘော မပေါက်သည့်အပြင်
မိမိ၏ ဉာဏ်လေ့လာရေး အလုပ်သည်ပင်လျှင် လေ့လာရေး
မဟုတ်တော့ဘဲ ‘ပြုပြင်ရေး’ ဖြစ်သွားသဖြင့် သဘာဝမကျတော့
ပေ၊ အလျဉ်းသင့်သဖြင့် အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့ ညွှန်ပြသော
တရားအားထုတ်ပုံ အစီအစဉ်ကို ဖော်ပြအံ့။

“စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနိ
ဥပါဒါယ ရူပံ ရူပန္တိ ဝတ္ထပေတိ၊ တဒါရမ္မဏာ
ဝေဒနာ သညာ သခါရာ ဝိညာဏံ နမန္တိ ဝေ။လ။
ဝိပဿနာ ပဋိပဋိယာ သမ္မသန္တော လောကုတ္တရ
မဂ္ဂံ ပပုဏာတိ”

(မူလပဏာသဋ္ဌကထာ ဒု - ၂၃၈)။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သီချိုရန်

(အလားတူ-မူလပဏ္ဏာသဌကထာပ။ အဋ္ဌသာလိနိအဋ္ဌကထာ
ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာစသည်တို့တွင်လည်း ဤအစီအစဉ်မျိုး ဖော်
ပြထားသည်။)

“ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ဘူတရုပ်ကြီး ၄ ပါး၊ ဥပါဒါရုပ် ၂၄
ပါး၊ ပေါင်း ၂၈ ပါးသော ရုပ်တို့ကို တခုစီ-တခုစီ မှတ်မနေဘဲ၊
ရုပ်မှန်သမျှသည် ဖောက်ပြန်တတ်သော အစုံဟူ၍သာ မှတ်ထား
လိုက်ပါ။ နောက်မှ ဝေဒနာ-သညာစသော ၅၃ မျိုးသော အသိ
တရားတို့ကိုလည်း တမျိုးစီတခုစီ လိုက်၍ မှတ်မနေဘဲ၊ ‘သိသဘော
အစုံဟူ၍သာ မှတ်ထားပါ (ထိုအကျဉ်းချုပ်ထားသော တရား
၂ မျိုးတို့သည် နောက်က အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊
အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ စသော အကြောင်းပစ္စည်း အထောက်အပံ့
ကြောင့်သာဖြစ်ရ၏။ ထိုသဘောတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်၍ သိလိုက်
ပါမူ ၎င်းတို့သည် သူတို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောလက္ခဏာဖြစ်
သည့် ပရမတ်တို့၏ သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်တတ်သော
သဘော၊ ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပျက် နှိပ်စက်တတ်သော ဆင်းရဲသဘော၊
မိမိအလိုအရမဟုတ်၊ အစိုးမရသော သဘောတို့ကိုသာ သိနေရမည်
ဖြစ်သည်။)

“ဝေ၊ ဤသို့ တိဏိလက္ခဏာနိ၊ ပျက်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ငါ့မ
ဟုတ်ခြင်းစသော သဘောတို့ကို အာရောပေတွာ၊ တင်၍ ပဋိပါဒ္ဓိ
ယာ၊ ရှုဉာဏ်အစဉ်အတိုင်း ဝိပဿနံ၊ ပရမတ်အမြင်အတိုင်း ရှုသိ
အပ်သော တရားအလုပ်ကို သမ္မသန္ဓော၊ သုံးသပ် ရှုမှတ်အပ်
သည်ရှိသော် လောကုတ္တရမဂ္ဂံ၊ လောကုတ္တရာမဂ်သို့ ပါပုဏာတိ
ရောက်၏”။

လုပ်ငန်းသက်သက်ကို ထုတ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာများကတို့တို့ ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် တရားအားထုတ်နိုင်ပုံကို စီစဉ်ထား၏။ မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန်နည်းမဆို၊ ဤညွှန်ပြချက်အတိုင်း အားထုတ်နိုင်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ သိသော မြန်မာစကားနှင့် ပြန်၍ အစီအစဉ် လုပ်ရ သော်....

“ခန္ဓာကိုယ်တွင် သတိထား၍ ဂရုစိုက်လိုက်လျှင် ၎င်းတို့ တွေ့ရသမျှသည် ‘ဖေ့ကပြန်သဘော’ဟု မှတ်နေပါ”

၎င်းဖေ့ကပြန်မှုတခုခုကို သိနေသော သဘောကို ‘သိသ ဘော’ဟု မှတ်ထားပါ။

“ထိုအချိန်တွင် ယောဂီ၌ ဖေ့ကပြန်သဘော၊ သိသဘော ဟူသော ၂ မျိုးသာရှိ၍ အခြား ဘာမျှမရှိဟု ပိုင်နိုင်စွာ သိလေ့ အောင် မှတ်သိ သိနေပါ။ ထို ၂ မျိုးတို့သည် အဘယ်ကြောင့် ဖေ့ကပြန်နေသနည်းဟု ဉာဏ်ဖြင့် အနီးကပ်လေ့လာပါ။ ထိုအ ခါ ထိုသဘောတရား တို့သည်လည်းဖြစ်သည်၊ ဖြစ်ပြီးလျှင်လည်း တရွေ့ရွေ့ တရိပ်ရိပ်နှင့် ပျက်နေသည်ကို သိလာမည်၊ ထိုဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းသည်ပင် ဆင်းရဲလှ၏ဟူ၍လည်း သိလာမည်၊ ဤသို့ ပျက်၍ ဆင်းရဲနေသော ဤရုပ်နာမ်သည် သူ့ သဘောအတိုင်း သူ့ဖြစ်ပျက်နေ၍ မိမိအလိုဆန္ဒမဟုတ်သည်ကို သိရသော ဉာဏ်သည် ဤအစဉ်အတိုင်း သိ သိ-သိသွားခြင်းဖြင့် လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်မည်” ဆိုသည်ကို ယုံမှားမရှိအပ်ပေ။ ရှင်းနေသော အဓိပ္ပာယ် ကို ရုပ်အောင်မကြံနှင့်၊ သို့အတွက် တရားအလုပ် အားထုတ်လိုသူ သည် မိမိ၏ရုပ်နာမ်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်တွင် ရှိနေသည့် အမှုန်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

တရားကို အမှန်အတိုင်းသာ သိနေရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့သည် အထပ်ထပ်အခါခါ တိုက်တွန်းရသည်။ ညွှန်ပြ ရပေသည်မှာ အရေးကြီးသော အခြေခံဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ဤအခြေခံမှန်လာလျှင် ရှေ့တွင် တက်၍လုပ်ရန် အလွန် လွယ်ကူသွားမည်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏စိတ်ကူးဉာဏ်နှင့်ကြည့်၍ကား အမှန်တရားကို အမှန်အတိုင်း သိမည်မဟုတ်ပေ။ အမှန်ရှိနေသောတရားကို အမှန်အတိုင်း သိသွားက၊ ဝိပဿနာအလုပ်သည် ပြဿနာဝင်စရာ၊ ရှုပ်ထွေးစရာ လုံးဝရှိမည်မဟုတ်ပေ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်းနေသောတရားကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဟောထားသည်။ မိမိတို့ စိတ်အထင်နှင့် ဝင်ရှုပ်နေ၍သာ မရှင်းမလင်းဖြစ်နေသည်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်ကသာ ဤသို့ထပ်၍ထပ်၍ ရှင်းနေရပါက သတ္တဝါ ဤမျှ ကျွတ်ကြမည်မဟုတ်ပေ။

“ဘူတံဘူတတောပဿတိ” ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် ဒိဋ္ဌိဂတသုတ်တွင် ‘ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့-ယေ၊ အကြင်သူတို့သည် ဘူတံ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောတရားကို ဘူတတော၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောတရားအတိုင်း ပဿတိ၊ မဖေ့က်မပြန် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဉာဏ်ပညာဖြင့် မှန်စွာမြင်၏” ။

‘ရုပ်’ဟူသည် ‘ဖေ့က်ပြန်တတ်သောသဘော’ ‘နာမ်’ဟူသည် ‘ညွတ်ဘတ်သိတတ်သောသဘော’ ရှိသည်ကို ၎င်းတို့၏ သဘောအမှန်အတိုင်း ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်မှန်မှန်ကန်ကန် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဉာဏ်ပညာဖြင့် မြင်သောအမြင်၊ သိသောအသိသည် မည်သည့်ပယောဂမျှမပါဘဲ သိနေရဆဲဖြင့် အမှန်သိဖြစ်လေသည်။ မိမိတို့၏

စိတ်ကူးကြံစည်ချက် စွက်ဖက်စရာ အကြောင်းမရှိချေအရှုခံရုပ် နာမ်သည် 'ဖေၤကံပြန်သဘော' 'သိသဘော' ရှိ၏။ ရှုဉာဏ် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါသည် 'ဖေၤကံပြန်သဘော' 'သိသဘော' ဟု ရှုနေ၏ ဤသည်လျှင်အလုပ်ဖြစ်နေပြီ....

“ဘူတန္တိ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ ဣဒံဟိခန္ဓပဉ္စကံ နာမရူပမတ္တံ”
(ဣတိဝုတ္တကဋကထာ - ၁၇၀)။

“ဘူတန္တိ၊ အမှန်တရားဘူတံဟူသည်ကားခန္ဓပဉ္စကံ၊ ခန္ဓငါးပါး အပေါင်းတည်း။ ဟိ၊ အလုပ်သဘော ဖြစ်အောင်ပြဦးအံ။ ဣဒံ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ ဤခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းဟူသည် နာမရူပမတ္တံ၊ ဝိပဿ နာရှုရာတွင် သိရမည့် 'သိသဘော၊ ဖေၤကံပြန်သဘော' မျှသာ တည်း”။

အဋ္ဌကထာဆရာက 'ဘူတ' ဆိုသည်မှာ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထင် ရှားရှိနေသည့်ခန္ဓာငါးပါး အမှန်တရားကိုဆိုသည်။ ယင်းခန္ဓာ ငါးပါးသည် ဝိပဿနာရှုရာတွင် ကျယ်ပြန့် နေသောကြောင့် အလုပ်သဘောနှင့် ရှုလိုမှုကား ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးဟူသော 'ဖေၤကံ ပြန်သဘော၊ သိသဘော' ပင်တည်း... ဟု အရှုခံတရား၏ သဘော ကို သိထားနိုင်ရန် ရှင်းလင်းပြီးနောက် ဆက်လက်၍ ရှုဉာဏ်ကို ပြပြန်သည်မှာ....

“ဘူတတော အဝိပရိတ သဘာဝတော သလက္ခဏ တော သာမညလက္ခဏတောစ ပဿတိ”

'ဘူတတော' အရာ၊ ရှုဉာဏ်သည် (ဘူတ၏) 'ဖေၤကံပြန်သဘော သိသဘော' အားဖြင့် အမှန်မြင်ခြင်း။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

‘အဝိပရိတသဘာဝတော’အရာ၊ ၎င်းတို့၏ရုပ်သဘော၊ နာမ်သဘောအရ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲချက်တို့ကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်ခြင်း။

‘သလက္ခဏတော’အရာ၊ ၎င်းရုပ်နာမ်တို့သည် သူတို့သူတို့၏ လက္ခဏာအသွင်ကိုသာ ဆောင်နေသည်ကိုသိမြင်ခြင်း။

‘သာမညလက္ခဏတော’အရာ၊ ဤအကြောင်း အထောက်အပံ့မကင်းသော ‘ဖေါက်ပြန်သဘော၊ သိသဘော’တို့သည်၊ ပရမတ်အနေအားဖြင့် ဖြစ်လည်းဖြစ်၍ အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ပျက်စီးချုပ်ပျောက်ကြသော အနိစ္စသဘော၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းတို့သည် မပြတ်မလပ် နှိပ်စက်အပ်သောကြောင့် ဒုက္ခသဘော၊ ထိုဖြစ်မှုပျက်မှုတို့သည် တားမရ ဆီးမနိုင် စိုးပိုင်ခြင်းငှါ မတတ်သာသောကြောင့် အနတ္တသဘော၊ ထိုလက္ခဏာ ထိုသဘောတို့ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါသည် မိမိတို့၏ လုံ့လပယောဂမပါဘဲ၊ သဘာဝတရားကို သဘာဝအတိုင်း သိမြင်နေခြင်းပင်တည်း။

ထို့ကြောင့် ဤရုပ်နာမ်၏ သဘောအမှန်ကို အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်ရောက်နေမှုမှာ မိမိဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ တဦးတယောက်၏ စိတ်ကူးကြံစည်ချက် အမြင်မဟုတ်ဘဲ၊ မဂ္ဂသစ္စာဘာဝနာဉာဏ်၏အမြင်သာ ဖြစ်ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာက ဆက်လက်၍ ရှင်းပုံမှာ....

“ဘူတတော အဝိပရိတ သဘာဝတော ဝိပဿနာ ပညာသဟိတဿ မဂ္ဂပညာယဒိသ္မာ”

“ရုပ်နာမ်၏ အမှန်သဘောကို ၎င်းတို့၏ သဘာဝအတိုင်း ရှုဉာဏ်သည်ဖော်ပြန်ခြင်းမရှိ၊ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာနှင့် တကွဖြစ်သော မဂ်ပညာဖြင့်မြင်၍” ဟု ဆိုပေ ရာ....

မိမိတို့၏ စိတ်ကူးအမြင် မဟုတ်ပုံ ကို ပေါ်လွင်စေလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ယခုဝိပဿနာရှုနည်းမှာ သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်မှ အစ ဒေသနာအမျိုးမျိုး အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြချက်အဖုံဖုံတို့ကို စွမ်း နိုင်သမျှ ညှိနှိုင်းစိစစ်ရာ၊ ဤသဘာဝထက် မပိုပေ။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အရှုခံရုပ်နာမ်အနေ သဘာဝမှန်မှ၊ ရှုဉာဏ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မဂ္ဂင် သည် ထိုသဘာဝရုပ်နာမ်အနေမှန်ပေါ်တွင် မှန်မှန်သိနေမှုသာ ဖြစ်ရာ၊ အရှုခံရုပ်နာမ်ဟူသော ‘ဖော်ပြန်သဘော၊ သိသဘော’ ကို ထိုသဘာဝ အတိုင်း ရှုဉာဏ်သည် သိနေရသည်မှတစ်ပါး၊ အခြားဘာမျှမရှိပေ။ ဉာဏ်ရင့် လာလျှင် ထိုသဘောတို့သည် ‘ဖြစ်ပျက်’နေသည်ဟူသော သဘာဝသစ္စာအမြင်နှင့်သာ ဉာဏ် တက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ သို့အဘက် ဤရှုချက် သဘောမှတစ်ပါး တခြားသောဆင်မြင်မှု၊ စိတ်ဆင်နှင့် ကြံစည်မှုတို့သည် မြတ်စွာ ဘုရား၏ သဘာဝသစ္စာတရားနှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ သဘာဝသစ္စာဆိုသည်မှာ ဩကာသလော ကခါတ်အတွင်းရှိ ‘သဝိညာဏက၊ အဝိညာဏက၊ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓ၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ စသော သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံးအပေါ်တွင် ဖြစ်မြဲ ရှိမြဲ သဘောတရားအမှန်ကို အမှန်အတိုင်းသိရန် စူးစမ်းလေ့လာ သော သဘောဖြစ်ရာ အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်သော မိမိ၏ရုပ်နာမ်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

သဘောတရားအမှန်ကိုအမှန်ကျသိရှိလျှင် သြကာသလောကဓါတ် အတွင်း အားလုံးသော ရုပ်ဝတ္ထု၊ နာမ်ဝတ္ထုအစုစုံကို အမှန်သိရ တော့သည်။ ယင်းသို့လေ့လာရာတွင် ‘ဝိစာရဏ’ ဉာဏ်သည် တဖက်စောင်းနင်းဖြစ်နေလျှင် အမှန်အတိုင်း မသိမမြင်နိုင်တော့ ပေ။ မည်သည့်ဘေးတဖက်တချက်ကိုမှ ဂရုမထား ဖြောင့်ဖြောင့် သွားနိုင်မှ လေ့လာချက်ဖြောင့်တန်း အောင်မြင်နိုင်သည်။ ထို ဉာဏ်၏လမ်းစဉ်ကို ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ လမ်းစဉ်ဟုခေါ်လေသည်။

“မဇ္ဈိမပဋိပဒါ” မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃၃ ဇူလိုင်လပြည့် ပုဒ္ဒဟူးနေ့တွင် သုံးလောကထွဋ်ထား သဗ္ဗညု ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။ ထိုနှစ် ဝါဆိုလပြည့် စနေ နေ့တွင် ဗာရာဏသီမြို့၊ မိဂဒါဝုန်တော၌ကောဇဏ္ဍညအမှူးရှိသော ရသေ့ ၅ ဦးနှင့်တကွနတ်ဗြဟ္မာ ၁၀ ကုဋေတို့အား ဤသာသနာ၏ အမြုတေ ပင်မ ဖြစ်သော ရှေးဦးစွာသော ‘ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန သုတ်’တော်ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အရင်းခံကျကျ စတင်တည်ထောင် ကာ ဤနေ့မှစ၍ ငါ၏သာသနာသည် ဤတရားဘဲ’ဟု ၃၁ ဘုံ ကို ကျေညာတော်မူသည်။

ကျွန်ုပ်တို့လေ့လာလိုက်စားနေသော ပုဒ္ဒ ရှင်တော်ဘုရား၏ သာသနာ (အဆုံးအမ) သည် ဤမှစသည်။ ထိုအရင်းမှန်၍ တိကျလှ သော သာသနာ့လုပ်ငန်းတရားတော်ကို ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိရရ နားလည်ဘို့လိုလေသည်။ ဤတရားကို နားလည်လိုက်လျှင် ပုဒ္ဒ ဘုရား၏ သာသနာတော် တလျှောက်လုံး ဟောတော်မူသော တရားတော်တို့ကို နားလည်ပြီးဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်

ဆိုသော်မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်ဟူသည် မည်သည့်နေရာတွင် မည်သူ့ကိုဟောစော နည်းပရိယာယ်သာ ပြောင်းသွားသည်၊ သဘာဝကား မူမပြောင်းဘဲ တမျိုးတည်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ ယင်းသို့ အခြေခံ မပြောင်းလဲဘဲ ခိုင်မြဲလှသော တရားတည်းသောလမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် တရားကား အဘယ်နည်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါပင်ဖြစ်သည်။

ထိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါ၏ အရေးကြီးပုံ၊ တန်းဘိုးရိပုံကား၊ ဗုဒ္ဓဘုရားကလဲ့၍ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် အကုန်အစင် မသိနိုင်ပေ။ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဗျာဒိတ်ရ၍ ဘုရားအလောင်း ဖြစ်လာသော သုမေခါသည် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းသုခနှင့်ရင်းနှီး၍ ရှာသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါကိုမတွေ့ မသိ၊ ဒုက္ခနှင့်ရင်းနှီး၍ ရှာသည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို မတွေ့မသိချေ။ ဘာကြောင့် မတွေ့မသိရသနည်း၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၏ ဆန့်ကျင်ဖက် တရားတို့ကို အပေါင်းမှား နေသောကြောင့်ဟူသော အဖြေကိုမြင်ပြီး၍ ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော်မူပြီးသော ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် အခြားသူတို့ မမှားကြစေခြင်းငှါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့အား.....

“ဒွေမေ ဘိက္ခုဝေ အန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇိတေန နသေဝိတဗ္ဗာ”

“ချစ်သွားတို့-ကိလေသာ အယုတ်ကို ခွါထုတ် လိုသောသူသည် ဤအစွန်းတရား ၂ ပါးတို့ကို မမှီဝဲအပ်၊ ပယ်ရှင်းရမည်”

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်၏ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ သံသရာ ပြတ်ခြင်းအကျိုးငှါ ဟောတော်မူမည့် တရားတော်ကို ရှေးဦးစွာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သီတို့ရန်

မဟောကြားသေးဘဲ၊ ထိုတရား၏ ဆန့်ကျင်ဖက် ကိလေသာတို့ မနှောင့်ရှက်နိုင်စေခြင်းငှါ ရှောင်ရှားရမည့်တရားတို့ကို ရှေးဦးစွာ ပယ်ရှင်းခိုင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစကားမှန်၏....

ဗေဒါဓိမင်းသား....ငါသည် စင်စစ် ဘုရားမဖြစ်မီ၊ ဥရုဝေလဘောမှ ထွက်၍ သေနာနိဂုံးတွင် တရားအားထုတ်မည့်ဆဲဆဲ၌ ရှေးက မကြားဘူး ကုန်သော ဥပမာ ၃ ချက်သည် ငါ့အား ဉာဏ်၌ပေါ်လာ၏။ ပဌမဥပမာကား-အစေးနှင့်တကွ စိုနေသော သဖန်းသားတချောင်းသည် ရေ၌လည်းစိမ်၍ထား၏။ ထိုအခါ မီးကိုလိုသောယောက်ျားတယောက်သည် မီးပွတ်ခုံကိုယူ၍လာပြီးလျှင် ထိုသဖန်းသားအစိုကို ရေမှယူ၍ မီးပွတ်ရာ၏။ မီးကား ထွက်မလာ။ မီးမဖြစ်ချေ။ အကြောင်းမူ ထင်းကလည်းအတွင်း၌ အစေးဖြင့်စိုနေသည်။ အပြင်ကလည်း ရေစိမ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ထို့အတူ တရားရလိုသော အချို့ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌လည်း ကိလေသာ အစေးအညှော် လိုချင်မှု လောဘတဏှာတို့ရှိနေ၏။ အပြင်အပ၌လည်း ဝတ္ထုကာမတို့ဖြင့် ခြံရံနေ၏။ ထိုတရားရလိုသူ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လုံ့လဝီရိယ စိုက်၍ မည်မျှပင် အားထုတ်စေကာမူ၊ ထိုလုံ့လ ဝီရိယကြောင့် ဖြစ်သော ကြမ်းထန်းစပ်ရှားကုန်သော ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကိုသာလျှင် ခံစားရမည်ဖြစ်၏။ ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်သော သိအပ်သော တရားတို့ကို သိမည်မဟုတ်ပေ။

ဒုတိယဥပမာထင်လာသည်ကား.... အစေးနှင့်တကွသော စိုနေ သည့်သဖန်းသားတချောင်းသည်ရှိ၏။ ရေမှဝေးသော ကုန်းတခု တွင်ထား၏။ မီးကိုအလိုရှိသောယောက်ျားသည်မီးပွတ်ခုံကိုယူခဲ့၍ ထိုသဖန်းသားထင်းအား မီးဖြစ်စေအံ့ဟု ပွတ်တိုက်ငြားအံ့။ မီးမ ထွက်ရာချေ။ အကြောင်းမူရေမှဝေးသော ကုန်း၌ထားစေကာမူ အတွင်း၌ အစေးအစို ရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ထို့အတူ တရားရှာသည့်အချို့ သောသဏဗြာဟ္မဏတို့သည် အပြင်အပ ဝတ္ထုကာမတို့နှင့် ဝေးကွာနေသော်လည်း ကိုယ်အ တွင်းသန္တာန်ဝယ် လိုချင်မှုလောဘစသော ကိုလေသာအစေးတို့ ဖြင့် စိုစွတ်နေသောကြောင့် ထိုသူတို့သည် တရားရလို၍ လုံ့လ ဝီရိယကြီးစွာထားလျက် အားထုတ် ပါသော်လည်း ထိုလုံ့လ ဝီရိယအားထုတ်မှုကြောင့်ဖြစ်သော ကြမ်းထန်းစပ်ရှား ဆိုးရှား စွာသော ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကိုသာလျှင် ခံစားရမည်ဖြစ်၏။ ဉာဏ်အ မြင် စင်ကြယ်သည့် သိအပ်သော တရားတို့ကိုကား သိမည်မဟုတ် ပေ။

တတိယ ဥပမာ ထင်လာသည်ကား.... ရေမှဝေးစွာ ကုန်း၌ သာလျှင် ချထားအပ်သော ခြောက်သွေ့သော ထင်းချောင်းတခု သည်ရှိ၏။ မီးကိုလိုသော ယောက်ျား တယောက်သည် လာ၍ ထိုထင်းချောင်းကိုယူပြီးလျှင် မီးဖြစ်စေအံ့ ဟု မီးပွတ်ခုံဖြင့် ပွတ် တိုက်ငြားအံ့။ ထိုထင်းချောင်းသည် ခဏချင်းဖြင့် သာလျှင် မီးထွက်ပေရာ၏။ အကြောင်းမူ ထိုထင်းချောင်းသည်ရေနှင့်လည်း ဝေး၍ အလွန်ပင်ခြောက်သွေ့နေသောကြောင့်တည်း။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ထို့ အတူတရားရှားသည့် အချို့ သောသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် မိမိခန္ဓာကိုယ် အစွမ်းသန္တာန်၌လည်း လိုချင်မှုလောဘတဏှာစ သောကိလေသာအညစ် ခကြေးတို့ကို ပယ်ရှင်းပြီးဖြစ်၏။ အပြင် အပဉ္စလည်း ဝတ္ထုကာမတို့ကို ဝေးစွာဖယ်ထားပြီးဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ကိလေသာ အစေးအညှော်တို့ မဖြစ်ပေါ်အောင် ပယ်ရှင်းထား သောသူတို့သည် တရား၃ရန်လုံ့ လဝိရိယကြီးစွာထား၍ အားထုတ် ရာ၌ ထိုလုံ့ လဝိရိယကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲတို့ကို ခံစားရသည် ဖြစ်စေ၊ မခံစားရသည်ဖြစ်စေ ဉာဏ်အမြင်စင်ကြယ်၍ ထိုးထွင်းသိ ရမည့်တရားတို့ကို သိရမည်သာဖြစ်၏” ဟု ဥပမာ ၃ ချက်ထင်လာ ပေသည်။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်-ဗေဒါဓိရာဇကုမဒရသုတ်- ၂၈၃။ သင်္ဂါရဝသုတ်-၄၃၀ တို့မှ အတိုချုပ်၍ မြန် မာ ပြန် သည်။ အကျယ်ကို ၎င်းသုတ်တို့တွင် ကြည့်ကြပါ။)

ဤမဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်တရားကို ရှာဖွေခဲ့ရာ၌ အလောင်း တော်အဖြစ်က ထင်မြင်ခဲ့သည့် တတိယဥပမာအတိုင်း ရှာဖွေအား ထုတ်ခဲ့သဖြင့် တရားရလာပုံတို့ကိုပြန်လည် ဟောပြောထားသဖြင့် ဤ မဇ္ဈိမပဋိပဒါနည်းအတိုင်း အားထုတ်၍ သံသရာ ပြတ်လိုသောသူ သည် ကိလေသာဖြစ်သည့် ဤအစွန်းတရား ၂ ပါးတို့ကိုမမှီဝဲအပ်၊ ပယ်ရှင်းရမည့်ဟု ခဟာတော်မူသည်ကား - အလွန်ပင်သဘာဝကျ လှသည်။ ထို့ကြောင့် တရားအလုပ် အားထုတ်လိုသူသည် အတင်း အပြင် ကိလေသာကို ခွာထားပြီးဖြစ်ရမည်။ တနည်း မိမိတို့၏ စိတ်သည် ကိလေသာအစွန်းတို့မှ ဝေးနေရမည်ဟူ၍....

“ပဗ္ဗဇိတေနာတိ ဂီဟိသံယောဇနံ ဆိန္ဒိတောပဗဇ္ဇပဂတေန”
ဟု သံယုတ်အဋ္ဌကထာကဏ္ဍင်္ဂါ။

‘ပဗ္ဗဇိတေနာတိ ဂီဟိသံ ယောဇနံ ဝတ္ထုကာမံဆေတွာ’ဟု ပဋိ
သမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာကဏ္ဍင်္ဂါ ဆိုပြီး တရားအလုပ်အားထုတ်လိုသူ
သည် ထိုသူအားလျော်သော ဝတ္ထုကာမဟူသည့် အပြင် အာရုံ
များအပေါ်၌ ကိလေသာကာမအားဖြင့် ကပ်ငြိမှုကို ပယ်ရှင်း
ထား ဖြတ်တောက်ထားနိုင်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏
မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ် ဆောင်ပုဒ်တွင်လည်း....

“ကိလေသာယုတ်၊ နှင်ကာထုတ်၊ သမုတ်ဘိက္ခုသည်”

“ကာမ-အတ္တ၊ ယင်းနှစ်ဝ၊ လုံးဝပယ်ရမည်”ဟူ၍ဆိုထား
သည်။

သံသရာဝဋ်မှ လွတ်ကြောင်းတရားကို အားထုတ်ရာ၌ အတား
အဆီးအကန်အကွက်ဖြစ်သောဤအစွန်းတရား ၂ ပါးကို မြတ်စွာ
ဘုရားသည် အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူသည်အားလျော်စွာ
ကိလေသာ အနှောက်အယှက်ဝေးရန်၊ တနည်း- ကိလေသာ ဝင်
လာလျှင် ဝင်မှန်းသိ၍ ပယ်ဖျက်နိုင်ရန် ကြိုတင်၍ ဟောထား
သည့်ကား ‘မီးကိုလောင်မှငြိမ်းသတ်သည်ထက် မလောင်မီ တား
ဆီးသည်က သဘာဝကျလှပေသည်။ အနာရောဂါကို ဖြစ်လာမှ
ဆေးကုသခြင်းထက် မဖြစ်မီက မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ရာ
သကဲ့သို့ ပေတည်း။ ဆက်လက်၍ မြတ်စွာဘုရားသည်....

အစွန်းတရား ဤနှစ်ပါး

“ကတမေ ဒွေ၊ ယောစာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂေါ-ဟိ နော ဂါမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော အနရိယော အနတ္တသံဟိတော၊ ယောစာယံ အတ္တကိလမထာ နုယောဂေါ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္တသံဟိတော”

(ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်ပါဠိတော်)။

အစွန်းတရား ၂ ပါးတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း-

၁။ ကာမသုခလ္လိကဟူသောအစွန်းတပါး...၎င်းသည်ယုတ်၏၊ ရွာနေလှူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်၏၊ ပုထုဇ္ဇန်တို့၏ အလေ့အကျင့်ဖြစ်၏၊ အရိယာတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်၊ မဂ်ဖိုလ် အကျိုးစီးပွားနှင့်လည်းမစပ်။

၂။ အတ္တကိလမထဟူသောအစွန်းတပါး...၎င်းသည် ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ၏၊ အရိယာဖြစ်ကြောင်း ဥစ္စာလည်းမဟုတ်၊ မဂ်ဖိုလ် အကျိုးစီးပွားနှင့်လည်းမစပ်။

သို့ကြောင့် မမှီဝဲအပ်၊ ပယ်ရှင်းရမည်ဟု ဟောတော်မူသည် ထိုအစွန်းတရားတို့၏ အပြစ်ကို အဋ္ဌကထာ ဖော်ပြရာ၌....

“ယောစာယံ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသ ကာမသုခဿ အနုယောဂေါ”

“အလောင်းတော်၏ ဥပမာထင်ပုံ ၎င်း ချက်တွင် ပဌမထင်သော ဥပမာအတိုင်း ‘ရူပ၊ သဒ္ဓ’ စသော အာရုံငါးပါး ဝတ္ထုကာမတို့၌

ကိလေသာ ကာမအားဖြင့် ငြိကပ်မှု ယှဉ်ဘဲမှုအားဖြင့် စိတ်အသို့ လိုက်ကာ သာယာခြင်း၌နှစ်နေမှု၊ သဘောကျ ကျေနပ်နေမှုတို့ ကြောင့်ယုတ်သည်။ ရွာနေမြို့နေ လူတို့၏ အသုံးအဆောင်ဥစ္စာ၊ ပုထုဇွန်တို့အကြိုက် အလေ့ အကျင့်တို့သာဖြစ်၍ အရိယာ ဖြစ်ကြောင်းလည်းမဟုတ်။ မဂ် နှိလ်၏အကျိုးစီးပွားလည်း မဖြစ်သောကြောင့်” ဟု မဂ္ဂဝဂ္ဂဋကထာ ပြုလေသည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋကထာ၌ကား ...

“ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂေါပစ္စုပ္ပန္နေ တဏှာဒိဋ္ဌိ သံကိသိဋ္ဌသုခတ္တာ၊ အာယဘိဉ္စ ဒုက္ခဝိပါကတ္တာတဒ နုယုတ္တာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိ ဗန္ဓနဗဒ္ဒတ္တာစ နသေဝိတဗ္ဗော”

“အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ် တရားဟူသော ဝတ္ထုကာမတို့၌ စွဲမှီကပ်ငြိသည် ကိလေသာ ကာမဟူသောတဏှာသည်။ ယခုဘဝ မစ္စုပ္ပန်မှာ ‘ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့’ဟူသော တဏှာဒိဋ္ဌိ ဦးစီးမှုဖြင့် အလွန် ချမ်းသာဖွယ်၊ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်၊ စွဲမက်ဖွယ်ဟူ၍ စွဲလန်းနှစ်သက်လျက်၊ သေပြီးနောက် တမလွန် နောင်ဘဝ မှာလည်း ထိုစွဲလန်းမက်မေ့မှု တဏှာဒိဋ္ဌိသည် ဆင်းရဲကြမ်းထန် ခါးစပ်သော အကျိုးကိုသာ ပေးမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုတဏှာဒိဋ္ဌိ ၂ ပါးဦးစီး၍ ရစ်ပတ်တုတ်နှောင် ထားအပ်သော ဤဝတ္ထုကာမ၌ ကိလေသာကာမအားဖြင့် စွဲမက်မှုသည် စင်စစ်အားဖြင့် ယုတ်၏။ တရားမသိသူတို့၏ အကြိုက်ဖြစ်၏၊ ပုထုဇွန်တို့၏ မှီဝဲရာ ဖြစ်၏။ အရိယာတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ် အရိယာဖြစ်ကြောင်း မဂ်ဖိုလ်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

အကျိုးစီးပွားနှင့်လည်း မစပ် မဆိုင်၊ သို့ကြောင့် မမှီဝဲအပ်ဟု ပြလေသည်။

အတ္တကိလမထ အစွန်းတခု၏ အပြစ်ကိုလည်း မဟာဝဂ္ဂ ဌကထာ၌—

“အတ္တကိလမထာ နယောဂေါတိ အတ္တနော ကိလ မထဿ အနယောဂေါ အတ္တနော ဒုက္ခကရဏန္တိ အတ္ထော”

“အတ္တကိလမထာနယောဂဟူသည်ကား မိမိနွားကိုယ်အား စိတ်အားပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းနှင့်ယှဉ်သောကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်ဖြင့် မိမိကိုယ်အားနှိပ်စက်ခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏ အရိယာတို့၏ ဥစ္စာလည်းမဟုတ်၊ မဂ်ဖိုလ်အကျိုးစီးပွား နှင့်လည်း မစပ်သဖြင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်းသာ ဖြစ်၏” ဟု ပြဆိုလျက်—

ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ်အဋ္ဌကထာ၌ကား....

“အတ္တကိလမထာ နယောဂေါ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဒိဋ္ဌိသံကိလိဋ္ဌ ဒုက္ခတ္တာ အာယတိဉ္စ ဒုက္ခဝိပါကတ္တာတဒနယတ္တာနံ ဒိဋ္ဌိ ဗန္ဓန ဗဒ္ဒတ္တာစ နသေဝိတဗ္ဗော”

မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာကျင့်မှ သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက် မည်ဟူသောအယူဖြင့် ကျင့်ကြသောသူတို့သည်၊ ယခုဘဝ ပစ္စုပ္ပန် မှာ 'ဂေါ၊ ဤကဲ့သို့ကျင့်မှဖြစ်မည်' ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတ္တဒိဋ္ဌိ စသည် မှားသောအယူဖြင့် ယူစွဲထားသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိကိလေ

သာဖြစ်၍ ဆင်းရဲခြင်း၊ နောင်တမသွန် ဘဝတွင်လည်း ထိုဒိဋ္ဌိ အယူအစွဲကြောင့် ဆင်းရဲသောအကျိုး ခံစားရမည် ဖြစ်ရကား၊ ထိုဒိဋ္ဌိသည် ဦးစီး၍ ရစ်ပတ်နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ခံရသောသူအား ကိုယ် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ အရိယာတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်ခြင်း၊ မဂ်ဖိုလ်အကျိုး စီးပွားလည်း မဟုတ်သဖြင့် ဤအခွန်းဘုရား ကိုမမှီဝဲအပ်-ယူပြ လေသည်။

ထိုစကား မှန်လှ၏ ဥပ ဘုံတွင် အနာဂါမ် မဟုတ်သော သူတို့၏ကျင့်လည်ရာ အရိယာမဟုတ်သောသူတို့၏ သွားရောက် ဖြစ်ရှိနေသော ၂၆ ဘုံကိုကြည့်လျှင် ထိုဘုံ ထိုဘဝတို့သို့ ရောက် ရာရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းစဉ်သည် တဏှာဒိဋ္ဌိ ဦးစီးသော ကာမသုခလ္လိ ကလမ်းစဉ်၊ ဒေါသဒိဋ္ဌိဦးစီးသော အတ္တကိလမထ အကျင့်လမ်းစဉ် ၂ ခုကြောင့်သာ ဖြစ်ရာ-မြုပ်မျောလမ်းစဉ်သာ ဖြစ်လေသည်။

“ဩဃတရဏသုတ်” အခါတ ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော် မူစဉ်၊ ညဉ့်သန်းခေါင်ယာမ်အချိန်တွင် နတ်သားတယောက်သည် လာရောက်၍....

“အရှင်ဘုရားသည် ဩဃလေးဖြာ သံသရာကို ဘယ်ပုံ ဘယ် နည်းကူးခွဲပါသနည်း” ဟု လျှောက်သောအခါ....မြတ်စွာဘုရား က....

“တကာနတ်သား - ငါသည် ရုပ်မနေဘဲ၊ လက်ပစ် အားထုတ် မကူးဘဲ ဩဃလေးဖြာ သံသရာကို လွန်မြောက်ခဲ့သည်”

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

“အရှင်ဘုရားသည် အဘယ်သို့ ရပ်မနေဘဲ၊ အဘယ်ပုံ လက်ပစ်အားထုတ်မကူးဘဲ သံသရာကို လွန်မြောက်ခဲ့ပါသနည်း”

“တကာနတ်သား-ငါသည် အကြင်အခါ၌ ရပ်နေ၏။ ထိုအခါ နှစ်မြုပ်ရ၏။ အကြင်အခါ၌ လက်ပစ် အားထုတ်ကူး၏။ ထိုအခါ မျောပါးရ၏။ ထို့ကြောင့် ငါသည် ရပ်မနေဘဲ၊ လက်ပစ်အားထုတ်မကူးဘဲ သံသရာကို လွန်မြောက်ခဲ့၏”

ဟု မိန့်တော်မူရာ၊ အစွန်း ၂ ပါးနှင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ် အကြောင်း နတ်သား သဘောပေါက်သွား၏။ ထိုသဘောကို အဋ္ဌကထာရှင်းပြရာ၌....အစွန်း ၇ တံရှိရာတွင်....

“ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂဝသေန သန္တိဋ္ဌန္တော သံသိဒတိနာမ၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဝသေန အာယုဟန္တောနိဗ္ဗုယတိနာမ”

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တဋ္ဌကထာ-၁၈)။

ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ကိလေသာကာမအားဖြင့် လိုက်စားခြင်းသည် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂဖြစ်၍၊ သံသရာတွင် နှစ်မြုပ်ခဲ့ရသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ကိလေသာဖြတ်တောက်မှုမပြုဘဲ၊ ကိလေသာဖြစ်အောင် ပူးအောင်သာ ပြုလုပ်နေခြင်းဖြင့် အသိတရားတို့ ရပ်နေသည်ဖြစ်၍ နှစ်မြုပ်ရသည်။

ရလိုသောစိတ်ဇောသန်မှုနှင့်အားထုတ်သမျှသည်ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်းတို့ဖြင့် ရင်းနှီး၍၊ မိမိကိုယ်ကို ညှင်းပန်း

နှိပ်စက်၍ ကျင့်သောကြောင့် လက်ပစ်ကူးခြင်း ဖြစ်ရကား မျှော
ပါးရမည်ဖြစ်၏။

သံသရာမှ ကူးမြောက် လိုသူသည် အာရုံငါးပါးတို့၌ ကပ်ငြိ
စွဲမက်နှစ်သက်မှု တစုံတရာရှိနေလျှင် အမှန်သဘော ရုပ်နာမ်ကို
မသိသဖြင့် ရပ်နေသူ။ ရလို့ဇောနှင့် မှန်သည်မှားသည် မဝေ
ဖန်တော့ဘဲ၊ အပြင်းအထန် အခံခက်အောင် အားထုတ်သူသည်
လည်း လက်ပစ်ကူးသည်မည်သောကြောင့် လွန်ပြေးသူ။ ဤ မျိုး
စလုံးသည် သံသရာပြေးကြောင်း ကိလေသာ ဖြစ်သောကြောင့်
ထိုအစွန်းတရားတို့ကို မမှီဝဲအပ်ဟူ၍ ဘုရားညွှန်ပြခဲ့လေသည်။

“ပုန်းအောင်းသူနှင့်လွန်ပြေးသူ” လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ
တသိန်းအတွင်း၌ သိရှိသမျှကို ဘုရားထုတ်ဖော် ပြထားသည်။
ဇရာမရဏ၏ လွတ်လမ်းအတွက် စိတ်ကူးရသလို၊ နားလည်သလို
လုပ်လာသော ကိစ္စအားလုံးသည် မြုပ်လမ်း၊ သို့မဟုတ် မျှော
လမ်းသာဖြစ်ခဲ့သည်ကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်ဖြစ်သေ၊ ဖြစ်သေက
သက်သေခံလျက် ရှိသည်။ ထိုမြုပ်လမ်း မျှောလမ်းဟူသည်
ဤကာမသုခလ္လ ကဟူသော လမ်းစဉ်နှင့် အတ္တကိလမထဟူသော
လမ်းစဉ် ၂ ရပ်ကြောင့် သံသရာမှာ ကျင်လည် ခဲ့ရကြောင်း
ဘုရားရှင် သိပြီးဖြစ်လေသည်။

ဥရုဝေလတောသို့ထွက်၍ တရားရှာသောအခါ ရှေးဦးစွာ
အာဠာရရသေ့ ထံနည်းခံ၍ အားထုတ်သောအခါ အလွန်ဆုံး အာ
ကိုဉ္ဇညာယတနဘုံ သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်မှန်း သိသည်နှင့်

မဇ္ဈိမညဏ်သိဘိရန်

ထိုတရားကိုရပါလျက် စွန့်ခွာ ထွက်သွားခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ရာမ၏သား ဥဒက အထံသို့ကပ်၍ နည်းခံအားထုတ်ခဲ့ရာ ပြီးဆုံးသောအခါ၊ အလွန်ဆုံး ‘နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ’ သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်မှန်းသိသည်နှင့် ထိုတရားကို ရပြီးဖြစ်ပါလျက် ‘ဤစတုတ္ထဈာန်တရားဖြင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၏ ငြီးငွေ့မှုလည်းမရ၊ တပ်မက်မှုလည်းမကွာ၊ ချုပ်ပြတ်မှုလည်း မဖြစ်သောကြောင့် ထိုဈာန်ကို အားမကိုးတော့ဘဲ တယောက်ထည်း ထွက်ခွာ၍ သေနာနိဂုံးသို့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ တရားရှာရန် ထွက်ခဲ့ကြောင်း မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ ဗောဓိရာဇ သုတ်နှင့် သင်္ဂါရဝသုတ် တို့တွင် ဘုရားပြန်ဟောထားသည်။

ဤသည်ကိုထောက်၍ သံသရာကို လည်စေတတ်သော တရားမှာ ကိလေသာ၏ သတ္တိဖြစ်သော ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂလမ်းစဉ်နှင့် အတ္တကိလမဏ လမ်းစဉ်သည် ကိလေသာကုန်ခြင်း မဖြစ်သည့်အပြင်၊ ကိလေသာပင် ထပ်၍ ဖြစ်နေသောကြောင့် ကိလေသာကင်းအောင်၊ ကုန်အောင် အားထုတ်လိုသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤလမ်းစဉ် အစွန်းတရား ၂ ခုကို မမှီဝဲအပ်၊ ပယ်ရှင်းရမည်ဟု အခိုင်အမာ ဟောတော်မူသည်။

အမှန်တရား အမှန်လမ်းစဉ်ကိုမသိသောသူတို့သည် ဤအစွန်းတရား ၂ ပါးနှင့်သာ အပြောင်းအလဲ၊ အလဲအလှယ် အားထုတ်၍ သံသရာကို သွားနေကြသည်။ ကိလေသာ မကင်းသေးသည့် သတ္တဝါတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း အာရုံငါးပါး လိုက်စားပျော်ပါးမှု၊ ဘုံဘဝကို တောင့်တ၍ ကုသိုလ် ပြုမှုစသော ကာမသုခလ္လိကာ

နယ်တွင် 'သဿတဒိဋ္ဌိ' အစွန်းနှင့်သာ အားထုတ်လျက် ရှိနေကြ ဆည်ကိုအပြစ်ဟု မြင်သော အချို့ ပညာရှိတို့သည် ထိုအာရုံ လိုက်စားမှုတို့ကို လွန်စွာ စက်ဆုပ်ကြလျက် ထိုအပြစ်မှလွတ်ရန် ကာမဂုဏ်တို့ကို ရှောင်ခွာပယ်ပစ်၍၊ ယင်းကိလေသာတို့ ထကြွ သောင်းကျန်းမှုတို့ကို နှိမ်နင်းလိုသဖြင့် အစားခြိုးခြံမှု၊ အဝတ် ခြိုးခြံမှု၊ အနေခြိုးခြံမှုစသော မိမိကိုယ်ကို ကိလေသာဖြစ်ခွင့် ဗရအောင် အမျိုးမျိုးသောနည်းတို့ဖြင့် နှိပ်စက်ညှင်းပန်းမှု 'ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိ' ကို ပြုကြလေသည်။ ဤသည်ကို....

“ယထာ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂံ ပရိဝေဇ္ဇေဿာမာတိ ကာယကိလမထံ အနု ခါဝန္တိ၊ တတောမုဉ္ဇိဿာမာတိ ကာမသုခံ အနုခါဝန္တိ နဝေဘဂဝါ”

(ပါတိကဝဂ္ဂဌကထာ-၈၀)။

အချို့ ကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏ ပညာရှိ အမည်ခံတို့သည် ကာမသုခလ္လိကာ အလုပ်ကို စက်ဆုပ် ရှုံ့ရှာသည်ဖြစ်၍ ရှောင် ခွါလတ်သော် အတ္တကိလမထ အကျင့်သို့ရောက်၏။ အချို့မှာ အတ္တကိလမထအလုပ်ခွင်မှ ပြီးငွေ့၍ ရှောင်ထွက်ပြန်သောအခါ ကာမချမ်းသာခံစားသော အစွန်းသို့ပင် ပြန်၍ရောက်၏။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ဤအပြစ်ကိုမြင်တော်မူသည်၊ သိတော်မူသည်ဖြစ်၍ အစွန်းလွတ်တရားကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

သံသရာတွင် ကျင်လည်ကြသော အရိယာ မဖြစ်သေးသည့် ပုထုဇ္ဇန်များမှာ 'သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ' အနည်းဆုံး ဤ ၂ မျိုးဖြင့်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

သတ္တဝါဖြစ်နေကြသည်၊ ဘုံဘဝတွင် ပြောင်းရွှေ့နေကြသည်၊ သံသရာလွတ်ကြောင်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မရမသိလျှင်ကား ဘုံဘဝ ထဲတွင်....

- ၁။ (ဩလီယန္တိဧကေ) ပုန်းအောင်းသူနှင့်
- ၂။ (အတိဓါဝန္တိဧကေ) လွန်ပြေးသူ....

တို့သာရှိကြောင်း၊ ဘုံဘဝသံသရာမှာ ပုန်းအောင်းသူသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိဖြင့် 'ကာမသုခလ္လိက' အရ သံသရာမှ မထွက်လိုဘဲ ဘုံဘဝထဲ၌သာ ကျင်လည်နေလျက် ပုန်းအောင်းကြောင်း.... လွန်ပြေးသူသည်လည်း သံသရာဘဝမှာ မဖြစ်ချင်ဘဲ 'သေရင်ဘာမှ မဖြစ်ပြီ၏' ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြင့် 'အတ္တကိလမထ' လွန်ပြေးကြောင်းကို ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်တွင်ဟောဖော်လျက်ရှိပြီ....

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအစွန်း ၂ ပါးကို အတိအလင်း ပယ်ရှင်း ခိုင်းသည်မှာ သံသရာမှထွက်မြောက်ရာမဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်နှင့်ဖီလာဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အစွန်း ၂ ပါး မှာ 'သံသရာဖြစ်' အလုပ်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါမှာ 'သံသရာပြတ်' အလုပ်ဖြစ်၍လုံးဝ ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့်ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသံသရာပြတ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအလုပ်ကို ရှာဖွေ တွေ့ရှိခဲ့ရသည်မှာ သံသရာထဲတွင် ရှိသမျှ သတ္တဝါတို့၏ သမရိုးကျ-မိရိုးဖလာ လမ်းစဉ်မှ ဆန့်ကျင်ခွဲထွက်၍ ရှာဖွေခဲ့ရသည်။ မိရိုးဖလာ အစွန်း ၂ ပါး အလုပ်မျှနှင့်ကား ဤသံသရာမှထွက်မြောက်ရာကို လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်များက သက်သေ အထင်အရှားပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ။

“ဧတေခေါ ဘိက္ခဝေ ဥဘောအန္တေ။လ။နိဗ္ဗာနာယ
သံဝတ္တတိ”

ချစ်သားတို့-ငါ့ဟောမည့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ်ဟူသည်
ထိုကဲ့သို့သံသရာတွင်မြုပ်တတ်သေး ၊ မျောတတ်သောလမ်းစဉ်မျိုး
မဟုတ်၊ ထိုမြုပ်မျောလမ်းစဉ်မျိုးသို့ မထိမကပ်၊ မယှဉ်မစပ်ဘဲ၊
ထိုလမ်းစဉ်မျိုးမှတစ်ပါး တခြားဖြစ်သော အလယ်လမ်း အကျင့်
မျိုးသည် သတ္တဝါတို့အား ဆင်းရဲသံသရာမှ ပြတ်သော ဉာဏ်
အမြင်ဖြစ်စေခြင်းငှါ ကိလေသာမီး ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ အမှန်တရား
သစ္စာလေးပါးတို့ကို ဉာဏ်အထူးဖြင့် သိခြင်းငှါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိ
ခြင်းငှါ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ ငါဘုရားတို့သည်သာ
လျှင် ရှာဖွေ၍ ရလာသိလာရခြင်းဖြစ်သည်။

အကျင့်လမ်းစဉ်ဟုဆိုသဖြင့် အခြား သော အကျင့်ဟူ၍
သမုတ်မှတ်ယူကြသော ‘အတ္တကိလမထ’ ကိုယ်စိတ်ကို ပင်ပန်း
ဆင်းရဲစေတတ်သော လမ်းစဉ် အကျင့်မျိုးမဟုတ်၊ ထိုလမ်းစဉ်
အကျင့်မျိုးနှင့်မဆိုင်၊ တရားသဖြင့် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်စွာ သိအပ်
သောလမ်းဖြစ်၍၊ ‘သမ္မာပဋိပတ္တိ၊ သမ္မာပဋိပန္န’ ဖြစ်ကြောင်း
ကို အဋ္ဌကထာ၌....

“ဘဂဝါပန ဥဘောဧတေ အန္တေ ဝဇ္ဇေတုာယာသာ”
‘အတ္တိဘိက္ခဝေမဇ္ဈိမာပဋိပဒါတထာဂတေန အဘိသမ္မုဒ္ဓါ
စက္ခုကရဏီ’ တိဇေဝုတ္တာ သမ္မာပဋိပတ္တိတမေဝ ပဋိ
ပန္နော၊ တဿ ‘နစအတ္တကိလမထာနုယောဂန္တိ အာဒိ
မာဟ’

(ပါတိကဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၈၀)။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

မြတ်စွာဘုရားသည်ကား....အစွန်း တရား သံသရာ ချဲ့ထွင်ကြောင်း ၂ ပါးကို ကြဉ်ဖယ်၍ အကြင် လမ်းစဉ်သည်ရှိ၏။ ထိုလမ်းစဉ်ကို ‘ချစ်သားတို့-ငါဘုရားသည် ထိုးထွင်း၍ သိမြင်အပ်သော ဉာဏ်မျက်စိ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော အလယ်လမ်းအကျင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါသည်ရှိ၏’ ဟူ၍ ဟောတော်မူသော ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်စွာ ကျင့်ဆောင် အားထုတ်အပ်သော သမ္မာပဋိပတ္တိ၊ ထိုလမ်းစဉ်အကျင့်ကိုသာလျှင် ကျင့်ဆောင် အားထုတ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သော အကျင့်မျိုး မဟုတ်’ ဟု ဟောတော်မူကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာဝင်တို့ ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရုတည်းသော လမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် ဤမဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်းအကျင့်ကို ကဲ့ပြားစွာသဘောပေါက်နားလည်ရန်အထူးအရေးကြီးစွာလိုအပ်လေသည်။ ထိုတွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် လိုအပ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအတွက် ရှေးဦးစွာ မလိုအပ်သော ကိလေသာတရားတို့ကို သိနှင့်ထားရန်နှင့် ပယ်ရှင်းပြီးသား ဖြစ်စေရန် ကြိုတင်ဟောခဲ့သည်မှာ သာမန်ပေါ့ပေါ့ဆဆ မှတ်ယူ၍ မရချေ။ ထိုမလိုလားအပ်သော ကိလေသာဖြစ်သည့် အစွန်းတရားတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို မည်မျှ နှောက်ယှက်သည်ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျကျ တရားအားထုတ်ပါက ထင်ရှားစွာသိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

၁။ ကာမသုခလ္လ ကအစွန်းဟူသည်မှာ....သဿတဒိဋ္ဌိ ဦးစီးသည့် တဏှာဒိဋ္ဌိခေါင်းဆောင်သောလောဘအုပ်စု။

၂။ အတ္တကိလမထအစွန်းဟူသည်မှာ... ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိဦးစီးသည့် ဒေါသခေါင်းဆောင်သော ဒေါသအုပ်စုံ။

၎င်းအုပ်စုံ ၂ ခုကို မောဟ(အဝိဇ္ဇာ) အုပ်ချုပ်ထားသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလုပ်အားထုတ်သောယောဂီသည် ထိုအုပ်စုံ ၂ ခုတွင် တခုနှင့် တွဲဖက်မိကပ်နေပါက၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မကျတော့ပေ။ ‘အလယ်လမ်း မဖြောင့်တော့’ ဟု သိလာလိမ့်မည်။ သို့အတွက် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၏သဘောကို သိရန်လေ့လာကြည့်ပါ။

“မဇ္ဈိမာတိ သံကိလိဋ္ဌ သုခဒုက္ခာနံ အဘာဝါ မဇ္ဈေဘဝါ တိ မဇ္ဈိမာ”

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋ္ဌကထာဒု-၂၁၆)။

“မဇ္ဈိမာတိ၊ မဇ္ဈိမဟူသည်ကား သံကိလိဋ္ဌသုခဒုက္ခာနံ၊ ကိလေသာ အညစ်အကြေးနှင့်တကွသော ချမ်းသာဆင်းရဲတို့၏ အဘာဝါ၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့် မဇ္ဈေ၊ ထိုကိလေသာဖြစ်သောချမ်းသာဆင်းရဲတို့၏အလယ်၌ ဘဝါ၊ ဖြစ်သည်တည်း၊ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ချမ်းသာဆင်းရဲ မဖြစ် မပါ ရသောသတ္တိကြောင့် မဇ္ဈိမာ၊ မဇ္ဈိမမည်၏”

ဟူ၍ ညွှန်ပြထားပေရာ၊ ချမ်းသာဟူသည် ကာမသုခလ္လိက အစွန်း၊ ဆင်းရဲဟူသည် အတ္တကိလမထ အစွန်း ဖြစ်နေသဖြင့် မဇ္ဈိမဟူသည် ထိုအစွန်းတို့ လွတ်အောင်သွားရပုံကို ဖော်ပြထားပေသည်။ နောက်တဖန် အကျင့်လမ်းစဉ်အတွက် ဆက်လက်၍—

“သာဝေ နိဗ္ဗာနံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ တောယာတိ ပဋိပဒါ” ဟုဆက်လက်၍ ဖွင့်ပြသွားသည်။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဤချမ်းသာဆင်းရဲ ကိလေသာမပါသော လမ်းစဉ်ဖြင့်၊ ထို နိဗ္ဗာန်သို့သာလျှင် ရောက်အောင် ကျင့်အပ်သောကြောင့် ထိုအ ကျင့်သည် ‘ပဋိပဒါ’ မည်၏။

ထိုကိလေသာတို့ ပါဝင်နေသော ချမ်းသာဆင်းရဲကို လွတ် အောင်သွားရမည်၊ သို့မှ လမ်းစဉ်မှန်သည်၊ အကျင့်ဖြောင့်သည် ဟုဆိုသည်။

“မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒါယ အန္တဒ္ဓယ မနုပဂမ္မပဋိပန္နတ္တာ ကာယ ဝစီမနောဝကံကုဋိလဇီမ္ပ ဒေါသပ္ပဟာနာယ ပဋိပန္နတ္တာစ ဥဗ္ဗုပ္ပုပ္ပန္နတ္တာစ ဥဗ္ဗုပ္ပုပ္ပန္နော”

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋကထာ ပ=၂၁၂)

“ဤအကျင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် ကိလေသာဖြစ်သည့် အစွန်း ၂ဖက်သို့ မကပ်မေ့မုချ ကျင့်အပ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့၌ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အပြင်ကိုပယ်၍၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် အကျင့် မြတ်ကိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါကျကျဖြောင့်မတ်စွာကျင့်ရာသောကြောင့်” ‘ဥဗ္ဗုပ္ပုပ္ပန္န’ မည်ကြောင်း ‘သံဃာနုသတိ’ ပိုင်းတွင် ပြဆိုထား သည်။

ပရမတ္ထသံဃာဟူသော အရိယာဖြစ်ရန် ကျင့်အပ်သော အ ကြောင်းဂုဏ်ကို ဖေါပြဖွင့်ဆိုရာ၌ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မကျလျှင် ကောင်းစွာကျင့်သည်မမည်၊ ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်သည်မမည်၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ ကြံ့သည်မမည်၊ ရှိသေစွာ ဘုရားအဆုံးအမကို လိုက်နာကျင့်သည် မမည်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုထားသည်။ သို့ဖြစ်၍

အရိယာဖြစ်လိုသူတို့အတွက် မဇ္ဈိမပဋ္ဌာန်ပါ ကျမ္မသည် မည်မျှ အရေးကြီးကြောင်း သိသာနိုင်သည်။ မဇ္ဈိမပဋ္ဌာန်ပါ လမ်းစဉ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တခုထည်းသော လမ်းစဉ် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုလမ်းစဉ်ဖြင့်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ ပို့ဆောင်နိုင်သည့် အတွက် ထိုလမ်းစဉ်မှန်ရန် မည်မျှအရေးကြီးသည်ကို အထူး ဂရုစိုက်ဖို့လိုလေသည်။

“အစွန်း ၂ပါးယူဆကြပုံ” ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့တွင် များသောအားဖြင့် ယူဆကြသည်ကား ‘ကာမသုခလ္လိကာ အစွန်းဟူသည် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို စံစားနေ၍၊ လောကံတွင် အပျော်အပါးလွန်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဘုရားသွား၊ ကျောင်းတက်ရမည်ကိုပင် မသိသောသူများဟု ဆိုလိုယူဆသည်။

အတ္တကိလမထအစွန်းဟူသည်လည်း နိဂဏ္ဍတို့ကဲ့သို့ အကျင့်လွန်သူ၊ ပြင်းထန်သောအကျင့်ရှိသူ၊ ဤသာသနာမှတစ်ပါး တခြားတို့၌ရှိသော ဟိန္ဒူဘုန်းကြီးတို့ အကျင့်မျိုးသာဟု ယူဆကြသည်။ သို့အတွက် ငါတို့သည် ဘုရားသွား၊ ကျောင်းတက်လည်းရှိ၏၊ နိဂဏ္ဍတို့၏ အကျင့်မျိုးလည်းမကျင့်သောကြောင့် ငါတို့၌ အစွန်းတရားမျိုးဖြစ်မည်မဟုတ်၊ သာသနာပ အလုပ်မျိုးကိုသာ ဘုရားဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်ဟုယူဆကြလေရာ သတိထားဖွယ်ရာဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားလမ်းစဉ်ကို လိုက်နာ အားထုတ်လိုသူ ဗုဒ္ဓဝါဒီသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို နားလည်ဘို့အရေးကြီးသည်။ မိမိတိုက်ရိုက် နားမလည်လျှင် ဘုရားစကား (ပါဠိတော်) ကို အနက်ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာတို့ကို နှိုးနှောဘို့

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ကောင်းသည်။ မနှိုးနှောနိုင်လျှင် တတ်သိနားလည်သော လူ၊ ရဟန်းပညာရှိများကို ဆည်းကပ်ဖို့သင့်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါဘဲ မိမိတို့အထင်နှင့်သော်၎င်း၊ သိယောင်တတ်ယောင်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ဟောပြောချက်ကို မှတ်သားနာယူမိ၍သော်၎င်း၊ မိမိကဟုတ် သည်ဟု ယူမှတ်ခဲ့သော် မိမိမှာသာအကျိုးနည်းရာ၏။ မိမိမှာသာ နှစ်နာရာ၏။

အမှန်ကန်ဆုံးဖြစ်သော ပရမတ်တရားနှင့် မိမိတို့၏ ပညတ် အထင်သည် အလွန်ဝေးကွာလှ၏။ ပုံစံတခုကို ထုတ်ဆိုရသော်၊ သဠာယဘနသံယုတ်ပါဠိတော်တွင် အဂ္ဂသာဝက အရှင် သာရိ ပုတ္တရာနှင့် ပဋိသမ္ဘိဒါအရာတွင် တေဒဂ်ရသော အရှင်မဟာ ကောဠိကတို့ အမေးအဖြေပြုလုပ်ရာ၌ အရှင်မဟာကောဠိက -က

“ကိံ နုခေါအာဝုသော သာရိပုတ္တ၊ စက္ခုရူပါနံ သံယောဇနံ၊ ရူပါနံ စက္ခုဿ သံယောဇနံ”

“ငါ့ရှင်-သာရိပုတ္တရာ မျက်စိသည်အဆင်း၏ (သံယောဇဉ်) အနှောင်အဖွဲ့လား၊ အဆင်းသည်မျက်စိ၏ (သံယောဇဉ်) အနှောင် အဖွဲ့လား”

“နုခေါအာဝုသော ကောဠိက စက္ခုရူပါနံ သံယော ဇနံ၊ နရူပါစက္ခုဿသံယောဇနံ၊ ယဉ္ဇတတ္တ တဒုဘယံ ပဋိစ္စဥပ္ပဇ္ဇတိ ဆန္ဒရာဂေါ၊ တံတတ္တသံယောဇနံ”

“ငါ့ရှင်-ကောဠိက မျက်စိသည် အဆင်း၏ (သံယောဇဉ်) အနှောင်အဖွဲ့မဟုတ်၊ အဆင်းသည် မျက်စိ၏ (သံယောဇဉ်)

အနှောင်အဖွဲ့မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား ထိုမျက်စိအဆင်း ၂ခုကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော လိုချင်စွဲမက်မှု 'ဆန္ဒရာဂ' သည်ထို ၂ မျိုးလုံး၏ (သံယောဇဉ်) အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်သည် (စသည်)....

ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့အထင်ကား မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သော ရူပါရုံ၊ နားဖြင့်ကြားအပ်သော သဒ္ဒါရုံ၊ နှာခေါင်းဖြင့် နံအပ်သော ဂန္ဓာရုံ၊ လျှာဖြင့် လျက်အပ်သော ရသာရုံ၊ ကိုယ်ဖြင့် တွေ့ထိအပ်သော ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ စိတ်ဖြင့် ကြံအပ်သော ဓမ္မာရုံဟူသည့် အာရုံ ၆ ပါးသည် မိမိတို့၌ စွဲငြိနှောင်ဖွဲ့ နှပ်သော 'သံယောဇဉ်များ' ဟု မှတ်ယူထား၏။ တနည်းလည်း သားမယား ပစ္စည်း ဝတ္ထု မိမိတို့တော်နေသော ရုပ်ဝတ္ထုတို့ကို 'သံယောဇဉ်' ဟု စွဲယူထားသဖြင့် 'ကျုပ်ကတော့ သံယောဇဉ်ကြီးပါတယ်' ဟူသော အသုံးအနှုန်းများသည် 'ရုပ်ဝတ္ထု' ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။ 'တနေ့တော့ ဒီသံယောဇဉ်တွေကိုဖြတ်ရမှာဘဲ' ဟု ဆိုကြသည်မှာလည်း အကောင်အထည်ဖြစ်သော 'ရုပ်ဝတ္ထု' ကိုပင် သံယောဇဉ်မှတ်၍ ပြောနေခြင်းဖြစ်သည်။

စင်စစ် ဤပါဠိတော်အရ၊ သံယောဇဉ်ဆိုသည်မှာ အကောင်အထည် ခြပ်သဏ္ဍာန်မဟုတ်သော တွယ်တာမှု၊ နှောင်ဖွဲ့မှု၊ ဆန္ဒရာဂခေါ်သော လောဘပင်ဖြစ်သည်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြေသည်။ ၎င်းတွယ်တာ နှစ်သက် နှောင်ဖွဲ့မှုဟူသော လောဘသည် အဘယ်၌ဖြစ်သနည်းဟူမူ ထိုရုပ်ဝတ္ထုချင်း ထိခိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပရမတ္တသဘာဝပင်ဖြစ်ရာ 'မျက်စိနှင့်အဆင်းတိုက်တွေ့မှုကြောင့်' နှစ်သက်တွယ်တာမှု၊ သဘောကျမှု' ကိုပင် သံယောဇဉ်ဟူ၍ ၎င်း၊ အနှောင်အဖွဲ့ဟူ၍ ၎င်း၊ ဆန္ဒရာဂဟူ၍ ၎င်း၊ လောဘ

တဏှာဟူ၍၎င်း အမျိုးမျိုးနာမည်တပ်၍ ဖြစ်လာလေသည်။ နား
နှင့်အသံကြားရာ၌လည်း ထိုနည်းအတူသာတည်း။

အရှင်သာရိပုတ္တရာကား ဥပမာဖြင့် ဆိုပြန်သည်။

“သေယျာထာပိ အာဝုသော ကာဠောစ ဗလိဗဒ္ဓေါ
ဩဒါတောစ ဗလိဗဒ္ဓေါ ဧကေန ဒါမေနဝါ။လ။
သမ္မာနုခေါဝ ဒမာနောဝ ဒေယျာသိ”

“ငါ့ရှင်-ကောဠိက၊ နွားနက်နှင့်နွားဖြူတို့ကိုတချောင်းတည်း
သောကြိုးဖြင့် တွဲချည်ထားရာတွင် နွားနက်သည် လွတ်လပ်စွာ
သွားလိုလျက် မသွားရခြင်းမှာ နွားဖြူကြောင့်လော၊ နွားဖြူ
သည် လွတ်လပ်စွာ သွားလိုလျက် မသွားရခြင်းမှာ နွားနက်
ကြောင့်လောဟုမေးရာ၊ မဟုတ်ပါဟုဖြေသည်။ စင်စစ် နွားဖြူအ
တွက် မလွတ်လပ်ခြင်း၊ နွားနက်အတွက် မလွတ်လပ်ခြင်းမှာ ၎င်း
တို့ ၂ ကောင်ကို တွဲချည်၍ ထားသော ကြိုးကြောင့်သာဖြစ်၍
ထိုကြိုးသည်သာ နွားနက်၏အနှောင်အဖွဲ့၊ ထိုကြိုးသည်သာ နွားဖြူ
၏အနှောင်အဖွဲ့(သံယောဇဉ်)ဟု အမှန်ကို ပြောလိုသည်သည်ကြို
သောပြောရာ၏ဟု ဖြေလေသည်။

အမှန်အားဖြင့် ကိလေသာ သံယောဇဉ်စသည့် ပရမတ္ထ
တရားတို့သည် အကောင်အထည် ဟူသော ‘ရုပ်ဝတ္ထု’ ပေါ်၌
တဖက်သတ်ပုံချ၍မရ၊ လှပသော အဆင်းရုပ်ကြောင့် သာယာ
သော အသံကြောင့်စသည်ဖြင့် ကိလေသာ သံယောဇဉ်ဖြစ်ရာ၌
ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုအဆင်း ထိုအသံကိုသာလျှင် ‘သူ့ကြောင့်’ဟု
ရုပ်ဝတ္ထုကိုမဲသည်။ အမှန်မှာ မမြင်အပ်သော ထိုအဆင်းပေါ်၌

စွဲမက်မှု၊ ထိုအသံပေါ်၌ သာယာမှုစသည်ဖြင့် အိပ်၍မရအောင် စွဲလန်းနေသည့်တိုင်အောင် ထိုအဆင့် ။ ထိုအသံကိုသာ ‘သံယောဇဉ်၊ ကိလေသာ’ ဟု ယူထား၍ မိမိ၏စွဲမက်နေမှု၊ ဆန္ဒရာဂအတွင်း တဏှာလောဘကိုကား ‘သံယောဇဉ်၊ ကိလေသာ’ ဟုပင် မယူကြပေ။ သို့ကြောင့် အဖြတ်ရခက်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း မျက်စိနှင့် လှပသောအဆင်း၊ နတ်သွီးစသည်တို့ကိုပင် မြင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မြတ်စွာဘုရားအား ထိုနတ်သွီးစသော လှပသော အဆင်းရူပါရုံ၌စွဲမက်မှု၊ ဆန္ဒရာဂ၊ လောဘတဏှာကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍၊ သံယောဇဉ်မဖြစ်၊ ကိလေသာမဖြစ်ပေ။ တဖန် ကျွန်ုပ်တို့ စွဲလန်းနှစ်သက်နေပါသည်ဆိုသော အဆင်းရူပါရုံ လှလှပပတခုကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားသည်မြင်၏။ မြတ်စွာဘုရား၌ ကိလေသာ သံယောဇဉ်မဖြစ်၊ ကျွန်ုပ်တို့မှာသာ ရာဂမီးလောင်၍ ဒုက္ခဖြစ်ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကိလေသာ သံယောဇဉ်ဘူသည် ရုပ်ဝတ္ထုတခုထည်းပေါ်တွင် ပုံချ၍လုံးဝမဖြစ်၊ မိမိ၌ ၎င်းရုပ်ဝတ္ထုပေါ်တွင် တွယ်တာမှု၊ မတွယ်တာမှု နှစ်သက် မနှစ်သက်ပေါ်တွင်သာ (ဝါ) မိမိစိတ်၏ နှလုံးသွင်းမှုန်မှု၊ မမှုန်မှုပေါ်တွင်သာ တည်နေကြောင်း မှတ်သားရမည်ဖြစ်သည်။

“ကာမသုခဗ္ဗိက” ဟူရာ၌လည်း ‘ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်ခံစားနေသော’ ဟု အကောင်အထည် ရုပ်ဝတ္ထုကို ရည်ရွယ်၍ ဘုရားဟောသည်မဟုတ်။ ထိုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့အပေါ်၌ စွဲလန်း နှစ်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

သက်တံယံတာတတ်သည့် သံယောဇဉ် ကိလေသာ ဖြစ်သော တရားကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူသည်။

“သောကာမ ဘောဂိနောပိနသဇ္ဇေ ဂရဟတိ၊
နပသံသတိ၊ တပနိဿိတကေပိနသဗ္ဗေဂရဟတိ၊
နပသံသတိ၊ ဂရဟိတဗ္ဗယုတ္တကေ၊ ယေဝ ဂရဟတိ၊
ပသံသိတဗ္ဗယုတ္တကေ ပသံသတိ”

(သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၁၄၅)။

“မြတ်စွာဘုရားတို့သည်ကာမဂုဏ်ခံစားနေသူတိုင်းကို မကဲ့ရဲ့၊ မချီးမွမ်း၊ ပြင်းထန်စွာကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကိုလည်း မချီးမွမ်း၊ မကဲ့ရဲ့ ချေ၊ ကဲ့ရဲ့သင့်သောအကြောင်းရှိမကဲ့ရဲ့၏၊ ချီးမွမ်းသင့်သောအကြောင်းရှိမှသာ ချီးမွမ်း၏ ‘မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဤသူကား ကာမဂုဏ်ခံစားနေသောသူတည်းဟုလည်း အရမ်းကာရော အပြစ်မတင်၊ ဤသူကားခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာ ကျင့်နေသည်ဟူ၍လည်း အရင်စလိုမချီးမွမ်း၊ ကဲ့ရဲ့သင့်သော အကြောင်းရှိလာလျှင်ကဲ့ရဲ့၏၊ ချီးမွမ်းသင့်သော အကြောင်းရှိလာလျှင် ချီးမွမ်း၏ ဟူသောစကားသည် အပြင်အပ ရုပ်ဝတ္ထုလောက်အဝတ်အစား အနေအထိုင်ကို ကြည့်ကာမျှနှင့် ဘုရားရှင်တို့ တံထွာ ဆုံးဖြတ်ရိုး မရှိပေ။

ဤကာမသုခလွှဲကကိုကြည့်ပါ။ ဘုရားရှင်သည် ဤအစွန်းတရားကို မကပ်မငြိစေဘဲ လုံးဝပယ်ရှင်းရမည်ဟု ယတိပြတ် ဟောတော်မူထားသည်မှာ အပြင်အပ ရုပ်ဝတ္ထုလောက် မဟုတ်သည် မှာ ထင်ရှားလှသည်။ ရုပ်ဝတ္ထုဟူသည်ကိလေသာသံယောဇဉ် ဖြစ်ကြောင်းကားမှန်၏။ ဖြစ်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ မိမိ စိတ်၌သာလျှင်

ကိလေသာသံယောဇဉ်ဖြစ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ပယ်ရှင်းခိုင်းသည်ကား-ထိုကိလေသာ သံယောဇဉ်ဖြစ်သော စိတ်ကိုသာ ဆိုတော်မူကြောင်းရှင်းနေသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ ၈၀ တွင်)

“ဝတ္ထုကာမေသုကာမသုခလ္လိကာနုယေ ၈” ဟူ၍၎င်း-

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋ္ဌကထာ ၂၁၅ တွင်)

“အယံဝတ္ထု ကာမေသုကိလေသ ကာမသုခဿ ကိလေသ ကာမသုခနိဿယဿဝါ အနုယောဂေါ”

ဟု အသီးသီး ဖွင့်ဆိုတော်မူကြလေသည်။

ရူပသဒ္ဓစသော အဆင်းအသံ စသည်တို့၌ တွယ်တာစွဲလန်းနှစ်သက်တတ်သော သဘောမျိုးသည်သာ ‘ကာမသုခလ္လိက’ ဖြစ်၍ ပယ်ရမည်ဆိုသည်။ ထိုအဆင်း အသံစသော ရုပ်ဝတ္ထုကို မဆိုကြောင်း ရှင်းလင်းထားသည်ဖြစ်၍၊ မိမိတို့သည် ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို ခံစားနေခြင်းစသည်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ပယ်ရှင်းရမည်ဟူသော ကာမသုခလ္လိကနှင့်မဆိုင်ချေ ထိုအာရုံတို့ကိုသာယာခင်မက်၊ နှစ်သက်တွယ်တာသည့်ဆန္ဒရာဂ လောဘတဏှာကိုသာ ဆိုသည်ဖြစ်၍၊ မည်သည့်နေရာတွင် ဖြစ်စေ၊ ဖြစ်လာသော ဆန္ဒရာဂတဏှာသည် ‘ကာမသုခလ္လိက’ ဖြစ်၍ ပယ်ရမည်သာ....

“ရူပေန သံကိုလိဋ္ဌေန-သံကိုလိဿန္တိမာဏဝါ၊

ရူပေသုဒ္ဓေဝိသုဇ္ဈန္တိ-နအက္ခာတံမဟေသိနာ၊

စိတ္တေန သံကိုလိဋ္ဌေန-သံကိုလိဿန္တိမာဏဝါ၊

စိတ္တေသုဒ္ဓေဝိသုဇ္ဈန္တိ-ဣတိဝုတ္တံမဟေသိနာ။

(မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ ၃၃၈)။

“အပြင်အပရုပ်ဝတ္ထုညစ်နွမ်းသဖြင့် သတ္တဝါတို့ညစ်နွမ်းကုန်၏။ ရုပ်ဝတ္ထုစင်ကြယ်မှ သတ္တဝါစင်ကြယ်၏ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားမဟောပေ။ စိတ်ညစ်နွမ်းသဖြင့် သတ္တဝါတို့ ညစ်နွမ်းကုန်သည်။ စိတ်စင်ကြယ်လျှင် သတ္တဝါစင်ကြယ်၏။ ဤသို့သာလျှင် မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည်” ဟု ဖော်ပြသည်။

သို့ဖြစ်၍ သတ္တဝါတို့၏စိတ်၌ ကိလေသာအားဖြင့် ညစ်နွမ်းနေသဖြင့် မစင်မကြယ်ဖြစ်နေသည်ကို စိတ်၌ အညစ်အနွမ်းမရှိအောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော တရားတို့ဖြင့် ဆေးကြောမှုသာလျှင် ‘သတ္တန်ဝိသုဒ္ဓိယာ’အရ သတ္တဝါစင်ကြယ်နိုင်ရေးကို ထိုသတ္တဝါ၏စိတ်တွင် ကိလေသာ အညစ်အကြေးစင်ကြယ်ရန်သာ အဓိကဖြစ်သည်။

“အတ္တကိလမထ” ဟူရာ၌လည်း ‘အားထုတ်နေသည်-ကျင့်နေသည်’ ဆိုရုံနှင့်မပြီးပေ။ အပြင်အပက မြင်ရသော ကျင့်နေသည်ဟူသည့် ‘ရုပ်ဝတ္ထုမျှဖြင့် ၎င်းကို ရည်ရွယ်၍ ဘုရားမဟောချေ။ ထို့ကျင့်နေမှု၊ အားထုတ်နေမှုသည် ကိလေသာ အညစ်အကြေးဖြစ် မဖြစ်ကိုသာ ရည်ရွယ်သည်။ ကိလေသာ ဖြစ်နေလျှင်ကား ထိုအကျင့်မျိုးကို မမှီဝဲအပ်။ ပယ်ရှင်း ရမည်ဟုဆိုပေသည်။ အားထုတ်သည်ဆိုတိုင်း၊ ကျင့်သည်ဆိုတိုင်း မှန်ပြီ ဟုတ်ပြီဟု မမှတ်ရ။ ကိလေသာပါးအောင် နည်းအောင် ကုန်အောင် အားထုတ်ရာ၌ ကိလေသာဖြစ်နေလျှင် ထိုအကျင့်တရားမျိုးကို ဘုရား၏တရားဟူ၍ မဆိုနိုင်ပေ။ ဆင်းရဲခြင်းသာဖြစ်သည့် တရားမျိုးဟုဆိုနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အတ္တကိလမထဟုခေါ်ရသည့် တရားမှာ....

မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူမီ ရှေးအခါက သာဝတ္ထိ ရာဇဂြိုဟ် စသော တိုင်းကြီးပြည်ကြီး အသီးသီးဘို့တွင် ရှိကြသည့် အတ္တ ကိလမထအကျင့်ကို ကျင့်သူတို့၌ စိတ်အကြံ ဖြစ်လာသည်ကား သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော 'လောဘတဏှာ'သည် အလွန် ညစ်ညမ်းဆိုးရွားလှ၏။ မိမိ၏အကြိုက် ဖြစ်သော အာရုံငါးပါးကံကံ မဂုဏ်တရား၌ မြင်မှု ကြားမှုစသော အာရုံ၏အတွေ့ဖြင့် ပျော် မွေ့မြူးထူး ယစ်မွှေးမေ့ လျော့၍နေရလျှင် မည်သည့်အခါမျှ တင်း တိမ်ဆူငုံရဲခြင်း မရှိနိုင်၊ ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့ခြင်းမရှိနိုင်ကြပေ။ ခိုင်မြဲ သည်ထက် ခိုင်မြဲအောင် ကြံဆောင်သိမ်းဆည်းဒုက္ခတရားကြီးသာ နောက်အခါတွင် ပိုမိုကြမ်းထန် ဆိုးရွား၍သာ ဖြစ်လာကုန် လတ္တံ့။ ။

ထို့ကြောင့် အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံစသော အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ် တရားတို့မှလည်း ဝေး ကွာသည်ထက် ဝေးကွာအောင် ဖဲ့ခွါ၍ နည်းပါးသည်ထက်နည်း ပါးအောင် ခြိုးခြံသိမ်းဆည်း၍ မိမိ၏အတွင်းအဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဖြစ် သော ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးကိုလည်း ပျော်ပါး မြူးထူး ယစ်မွှေးမေ့ လျော့ခွင့်မပေးဘဲ၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲအောင်နှိပ်စက်ညှင်းပန်းရလျှင် ထိုတဏှာအကြိုက် 'လောဘစရိုက်'သည် ပူအိုက်ညှိုးနွမ်းခါတ်ကုန် ခမ်း၍ ဆိုးသွမ်းမြူးထူးခွင့်ကို မရဘဲ အစွမ်းသတ္တိတုံး၍ မီး၌အိုး အပ်သော ကြိမ်အတွေ့ကဲ့သို့ သိမ်မွေ့ခြင်း ဖြစ်ရာ၏ဟု နှလုံးပိုက် ကြလေကုန်သည်။ ။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ထို ကြောင့် အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို လိုက်စားခြင်းမှနှည်းပါးသည်ထက် နည်းပါးအောင်၊ ဝေးကွာသည်ထက် ဝေးကွာအောင်....

- ၁။ မိမိတို့စားနေကျဖြစ်သော အစားအစာတို့မှလည်း ခြိုးခြံလျှော့ပေါ့စားခြင်း၊ လုံးဝမစားခြင်း၊
- ၂။ ဝတ်နေကျ အဝတ်တို့မှလည်း အကောင်း အမွန်ကို မဝတ်ရုံတော့ဘဲ ခြိုးခြံခေါင်းပါးစွာဝတ်ရုံခြင်း၊ လုံးဝမဝတ်ခြင်း၊

၃။ ဆန္ဒထူဝါဒ လောဘတဏှာ မကပ်ထောက် မဝင်လာနိုင်စေရန် ရေငုံတ်ခြင်း၊ မီးလှုံခြင်း၊ နေပူထဲတွင် အပူခံနေခြင်း၊ ဆူးပေါ်တွင် အိပ်ခြင်းစသော အာရုံငါးပါးဖြစ်ပေါ်ခွင့်မပေးသော မိမိကိုယ်ကို စိတ်ကို ဒုက္ခပေးသော 'အတ္တကိလမထ' အကျင့်ကို ကျင့်ကြကုန်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကျင့်ကို ဝေဖန်ပြစ်တင်ရာ၌ ...

- ၁။ (ဒုက္ခော)အကျိုးမဖြစ်ဘဲ ဆင်းရဲသာဖြစ်ခြင်း၊
- ၂။ (အနရိယော)အရိယာဖြစ်ကြောင်း လမ်းစဉ်မဟုတ်ခြင်း၊
- ၃။ (အနတ္တသံဟိတော)ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် ချမ်းသာကြောင်း၊ မဂ်ဖိုလ်အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ခြင်းတို့ဖြစ်လေသည်။

(ရှင်းလင်းဝေဖန်ချက်) ထိုအကျင့်ကြမ်းမျိုးကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် မိမိအတွက် ကောင်းကျိုးမရသောပင်ပန်းဆင်းရဲလှသည့်

အကျင့်မျိုးဟု ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သိတော်မူ မြင်တော်မူသဖြင့် ‘အတ္တကိလမထာနုယောဂ’ဟု အမည်ပေးလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအကျင့်မျိုးကို ကျင့်ကြသူတို့အနေနှင့်ကား မိမိတို့သည်ယုတ်မာ ဆိုးဝါးသော လောဘတဏှာကို ကွာအောင် မဖြစ်အောင် စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းနိုင်သောအကျင့်ဖြစ်၍ ‘အကျင့်ကောင်း-အကျင့်မြတ်’ဟုစွဲမှတ်ကြလေသည်။

စဉ်းစားစရာကောင်းသည်မှာ-ဤအကျင့်မျိုးစတင်စိတ်ကူး၍ ထူထောင်သူတို့မှာ မှားသည်၊ မှန်သည်ကို တွက်ဆမနေတော့ဘဲ၊ (၀၂)ဘုရားသာသနာမရှိသေး၍ အမှန်အကျင့်များ မထင်ရှားသေးသော အချိန်တွင်အမှန်ဟုယူဆ၍ ဆိုးသွမ်းညစ်ညမ်းလှသော အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့သည် သတ္တဝါတို့ကို အမျိုးမျိုး နှိပ်စက်လေသည်။ ဤလိုလောဘတဏှာ၏ အနှိပ်စက်ကို ခံနေရသော သတ္တဝါတို့မှာ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ ဤ ၂၂ ဖြာတွင် လောဘတဏှာ ဒုက္ခပေးမှုကို အလူးအလဲခံနေရသဖြင့် ထိုတဏှာ လောဘ ဖြစ်ခွင့် မှရလျှင် ချမ်းသာမှာဘဲဟု တွက်ဆသည်ကား အမှန်ပင်။ ထိုတဏှာလောဘဖြစ်ခွင့်မရအောင် ကြံဆလာသော နည်းကား မှားနေလေသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကား...ဗုဒ္ဓသာသနာ အမြင်ရှိ၍သာ၊ မှားနေသည်’ ဟု ဆိုရသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာနှင့်ဝေးကွာ၍ သာသနာအလုပ်မသိသေးသော ထိုသူတို့အနေနှင့်ကား ‘အကျင့်မြတ်’ဟု ပင်ထင်ကြမည်မှာ ကံမအာရုံ ထိုကို ခွာထားနိုင်မှုတခုကိုကြည့်က မှန်ပေသည်။ သဘာဝလည်း ကျပေသည်။

“ယခုခေတ်မှာသတိထားစရာ” ထိုအကျင့်ကို ဝေဖန်ရာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အစွန်းတဖက်ဖြစ်သော ‘ကာမသုခလ္လိက’ ကဲ့သို့ဟောနေော။ ဂမ္မော’ စသည်ဖြင့် ယုတ်မာညစ်ညမ်းသည်ဟုမရှုံ့ချဘဲ ကိုယ်ပင်ပန်းဆင်းရဲခံနေရလျက် အကျိုးမရှိ၍သာ ဒုက္ခော၊ အနရိယော၊ အနတ္တသံဟိတော’ဟု အပြစ် တင် တော် မှုသည်။ ဤအကျင့်ကို ဝေဖန်ရာတွင် တွေ့ရသည့် အချက်များမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်ရှိ သာသနာနှင့် မလျော်သော၊ (၀၂)မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မဟုတ်သော အချက်များကို ရှင်းလင်းနိုင်ပါမှ အလုပ်သဘာဝ ကျမည်ဖြစ်သောကြောင့် တိတိကျကျ ဝေဖန်ဘို့လိုလားလေသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို ကျွန်ုပ်တို့ဉာဏ်တွင် သိမှီသလောက် အတတ်နိုင် ဆုံးဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်ရာ သံသရာဝဋ်မှ လွတ်မြောက် လိုသူ သည်....

- ၁။ ဆန္ဒရာဂဖြစ်စေသော အာရုံ ငါးပါးတို့ကို လိုက်စားခြင်း ‘ကာမသုခလ္လိက’ မှ ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း၊ ၎င်းအချက်မှာ သဘာဝကျပြီးသားဖြစ်၍ ဝေဖန်စိစစ်ဖွယ် မလိုပေ။
- ၂။ ကိုယ်ကို စိတ်ကို ပင်ပန်းညစ်ညမ်းအောင် နှိပ်စက်၍ကျင့်သော အကျင့်များ၊ အကျင့်ကြမ်းတို့ကို ကျင့်ခြင်း ‘အတ္တကိလမထ’ မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။

ယင်းအချက်ကား၊ သံဝေ ဂဉာဏ်ဖြင့် ကျင့်ပါလျက်၊ အကျင့် မှန်မဟုတ်သောကြောင့် အစွန်းတဖက်မလွတ်ဘဲ ‘ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်ရသည်ကား၊ ရင်နာစရာ ကောင်းလှသည်နှင့်အမျှ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့

သတိပြုစရာများဖြစ်နေသည့်အတွက် အဋ္ဌကထာလာစကားတို့နှင့် နှိုင်းနှိုင်းလင်းပေအံ့။

ထိုအတ္တကိလမထ၏ အင်္ဂါ ၃ ချက်ကို အဋ္ဌကထာပြုရာ၌....

၁။ ဒုက္ခောတိ၊ ကဏ္ဍကာ ပဿယသေယျာဒီဟိ အတ္တမာရဏေဟိ ဒုက္ခာဝဟော၊

၂။ အနရိယောတိ၊ နအရိယော၊ နဝိသုဒ္ဓေါ၊ နဥတ္တမော၊ နဝါ အရိယာနံ သန္တကော၊

၃။ အနတ္တသံဟိတောတိ၊ နအတ္တသံဟိတော၊ ဟိတသုခါ ဝမာကာရဏံ အနိဿိတောတိအတ္တော၊

၄။ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါတိ၊ အတ္တနောကိလမထဿ အနုယောဂေါ အတ္တနော ဒုက္ခကရဏန္တိအတ္တော။

(မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၃၂၈)။

ထိုပုဒ်တို့၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပေါင်း၍ ယူလျှင် ဆူးပေါ်မှာ အိပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း စသော ခန္ဓာကိုယ်ကို တနည်းနည်းနှင့် ပင်ပန်းဆင်းရဲ စေသော နှိပ်စက်မှုအမျိုးမျိုးကို ယူနိုင်လောက်သော 'အာဒိ' သဒ္ဓါဖြင့် ပြထားပုံကို ထောက်လျှင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရစေနိုင်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မျိုးသို့ မဆိုက်မရောက်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို နှိပ်စက်ဆင်းရဲအောင် ပြုလုပ်မှုများသည် 'အတ္တကိလမထ' အစွန်းတဖက်သို့ ဝင်မည်ဖြစ်သည်။

တဖန် 'အနရိယော' ဟူသောပုဒ်အရ၊ 'နအရိယာနံ သန္တကော' ဟု ဖွင့်ပြပါသောကြောင့် အရိယာ ဖြစ်ကြောင်း လမ်းစဉ်ဖြစ်သော

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားသာ မဟုတ်လျှင် အရိယာတို့၏ဥစ္စာ မဟုတ်ချေ။ အရိယာဖြစ်ရန် လမ်းစဉ်မဟုတ်ပေ။ ထိုသို့အရိယာ လမ်းစဉ်မဟုတ်ဘဲ ကျင့်လေသမျှသည် ‘အတ္တကိလမထ’အစွန်းသို့ ရောက်ဖို့ချည်းတည်း။

နောက် ‘အနတ္တသံဟိတော’ ပုဒ်အရ ‘နအတ္တသံဟိတော’ စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ဒုက္ခခံ၍ ကျင့်နေမှုသည် ‘တဏှာမာနဒိဋ္ဌိတို့ဖြစ်ပေါ်ခွင့် မရတော့ဘဲ၊ ကိလေသာအားလုံး ချုပ်ငြိမ်း၍ အေးငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်ကိုရလိမ့်မည်’ဟူသော အမှား ယုံကြည်ချက် ‘ဒိဋ္ဌိ’ဖြစ်ပေရကား ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌လည်း အမြင် မှားသော ဒိဋ္ဌိကြောင့် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ညစ်နွမ်းဆင်းရဲရခြင်း၊ တမညွန်ဘဝ နောင်ကံဘဝ၌လည်း အမြင်မှားမှုကြောင့် ဆင်းရဲ အကျိုးကိုသာ ခံစားရခြင်းစသည်ဖြင့် ဆင်းရဲသာ ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာနယ်ပယ်တွင် အားထုတ် မှုများသည် မြတ်စွာ ဘုရား၏မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းကြောင်းအလုပ်များသာ ဖြစ်လေရာ၊ မဇ္ဈိမလမ်းကြောင်းသို့ မဝင်သမျှသည် အစွန်းဖက် ရောက်နေမှု များသာတည်း။

မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ ကာမသုခလ္လိကာ၊ အတ္တကိလ မထ’ဟူသည် သာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အတွက် မဆိုထားဘိ၊ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များတွင်ပင် တရားအား ထုတ်နေဆဲ၌ ဝင်၍ဝင်၍ ဒုက္ခပေးတတ်သဖြင့် အထူးသတိထား ရလေသည်။ အခြားသောအချိန်တို့တွင်ပြောစရာပင်မရှိတော့ချေ။ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် အရေးကြီးစွာ သတိပေး ပယ် ရှင်းခိုင်းလေသည်။

- ၁။ နှာမသံ့လ္လိက ဖြစ်မှုတွင် သုခဝေဒနာ၊ သောမနဿ ဝေဒနာ၊
- ၂။ အတ္တကိလုမထ ဖြစ်မှုတွင် ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဒေါမနဿ ဝေဒနာ၊
- ၃။ မဇ္ဈိမပဋ္ဌိပဒါ ကျမှုတွင် ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊

ပရမတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်အပေါ်တွင် အထက်ပါဝေဒနာ တို့နှင့်ဆိုင်ရာတွေ့သွားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ပရမတ်သဘောဟူသည် သူ့ ကိစ္စသူ ဆောင်ရွက် တတ်သည့် အနတ္တသဘော ဖြစ်၍ ရှုသော ယောဂီသည် ထို 'အနတ္တ' ဟူသော သူ့ သဘောအတိုင်း (၀၇) (ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံစသည်အရ ဥပေက္ခာအနေနှင့် မရှုနိုင်လျှင် အစွန်း တဖက်ဖက်သို့ ကပ်ရောက်နိုင်လေသည်။ (၀၇) သုခသောမနဿသို့ သော်၎င်း၊ ဒုက္ခဒေါမနဿသို့ သော်၎င်း ရောက်သွားရန် သေချာ လေသည်။ ပရမတ်ဖြစ်သော (ရုပ်နာမ်) 'ဖောက်ပြန်သဘော၊ သိ သဘော' ကို ၎င်းတို့အတိုင်း သိနေက အနတ္တရုပ်နာမ်ကို၊ အနတ္တအ နေနှင့်မြင်သည်မည်၏။ ဤသူ့ သဘော (ရုပ်နာမ်) ၏ အနတ္တသည် 'အနတ္တ' ဟု သူ့ သဘော သူပြုနေပါလျက်၊ သူ့ သဘောကို ကျော် လွန်၍ 'ချမ်းသာ-ဝမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ-ဝမ်းနည်း' စသည်ထင်နေက ပညတ်သဘောဖြစ်၍ အစွန်းဖက်သို့ ရောက်သွား လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအစွန်းလွတ်စေရန် တရားပြရာ၌....

“မာလုက္ခပုတ္တံ၏ ဥပေက္ခာ” မာလုက္ခပုတ္တံ-သင်သည် 'မမြင် ရဖူးကုန်သော၊ မြင်ဆဲလည်း မဟုတ်ကုန်သော' မြင်ဘို့ပင်စိတ်ကူး

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

မထည့်ရသေးသော (ရူပါရုံ) အဆင်းတခုခုတွင် သင်သည်လို့ချင်မှု၊ စွဲမက်မှု၊ နှစ်သက်မှု၊ သာယာမှုတို့သည် သင့်အား ဖြစ်ပါမည်လော၊ မဖြစ်ပါအရှင်ဘုရား၊ မာလုကျပုတ္တ-သို့ဖြစ်လျှင် သင်သည် မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသော ကိုယ်ထိလက်ရောက်ဖြစ်သော ဤအာရုံ ၆ ပါး တို့ကို သင်မြင်လျှင် သင်သည် မမြင်ရဖူးသော (ရူပါရုံ) အဆင်းတို့၌ သာယာတပ်မက်၊ စွဲလမ်းနှစ်သက်သကဲ့သို့ သင့်အား မဖြစ်ငြားအံ့ မဖြစ်အောင်ရှုနိုင် ငြားအံ့၊ (၀၇) မြင်ကာမျှ၊ ကြားကာမျှ၊ နံကာမျှ စသည်ဖြင့် (ဥပေက္ခာ သဘောဖြင့်) ရှုနိုင်ငြားအံ့၊ သင်သည် ထိုအာရုံတို့အပေါ်၌ တပ်မက်မှုကင်းလတ္တံ့ ၊ တပ်မက်မှုကင်းသော သင့်အား ထိုအာရုံတို့သည် မညှင်းဆဲနိုင်လတ္တံ့ ၊ ထိုအခါ သင်သည် ဤဘဝ-ထိုဘဝ အလုံးစုံသော အဝတို့၌ မဖြစ်လတ္တံ့ ၊ ထိုမဖြစ်ခြင်းသည် ပင်လျှင် ဆင်းရဲအဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တည်း' ဟု ဟောတော်မူသည်။

(ဤနည်းအတိုင်း အာရုံ ၆ ပါးလုံးကို ဟောတော်မူသည်)

(မှတ်ချက်) ။ ။ ဤကား၊ သဠာယတန သံယုတ် ပါဠိတော် မာလုကျပုတ္တသုတ်- ၂၉၅ ကို အလုပ်သဘောအရ၊ အကျဉ်းချုပ်၍ မြန်မာပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ရမှု၊ အလုပ်ဖြစ်မှုကို အဓိကသားသည်၊ စာလို့ပြန်ခြင်းမဟုတ်၊ စာလို့ပြန်ခြင်းဖြင့် သိမှုရရန် အတော်ပင် ရှင်းရမည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သိမှုရရန်အဓိက ဟောထားသောကြောင့် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ရမှုကိုသာ အလုပ်သဘောပြန်ခြင်းဖြစ်၍ စာအနေနှင့် မရှုသင့်ပေ၊ (အရှင်သာရိပုတ္တရာ (ဥပတိဿ) သည် ပရိဗိုဇ်ဘဇက အရှင်အဿဇီထံ

တရားစောင်းရာ၌ ‘အပ္ပ’ဝါ ဗဟု’ဝါ ဘာသဿ၊ အတ္ထံယေဝ မေဗြူဟိအတ္ထေနဝမေအတ္ထော၊ ကိံ ကာဟသိဗျဉ္ဇနံဗဟု’ အရှင် ဘုရား-နည်းနည်းများများဟောသာဟောပါ။ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ ဟောပါ။ တပည့်တော်သည် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ အလိုရှိပါ သည်။ သဒ္ဒါ တွေ့ပုဒ်တွေ ဗျည်းတွေနှင့်ခွဲထွင်နေ၍ အကျိုးမရှိပါ။) ဟုဆိုလေသည်။ သို့အတွက် သိမှုလိုရာတွင် အသိရောက်ရန် အရေး ကြီးပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏အကျဉ်းမျှ ဟောပြုသည်ကို မာလုကျပုတ္တ လည်း သဘောပေါက်သည် ဖြစ်၍၊ ၎င်းသဘောပေါက်သည့် အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားသို့ ပြန်လျှောက်ပြသည်ကား....

“အဆင်း(ရူပါရုံ)တခုကို မြင်ဆဲတွင် စောင့်ရှောက်မှု သတိ လွတ်သောသူအား နှလုံးသွင်းမမှန်မှုကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်အာရုံ ဟုမှတ်၏။ သာယာဖွယ်အာရုံအဖြစ်ခံစား၏။ ထိုအဆင်း(ရူပါရုံ) သည် နှလုံးသွင်းမမှန်၍ သတိလွတ်သောသူအား စွဲလန်းလျက်၊ ထိုအာရုံထဲတွင်နစ်၏။ ထိုသို့ အစွဲကြီးလာသောသူအား သူတပါး စည်းစိမ်ကို ရှေ့ ရှုကြံ့စည်မှုတို့သည်၎င်း၊ စိတ်လက်ပင်ပန်းညှင်းဆဲ ခြင်းတို့သည်၎င်း ထိုသူအား နှိပ်စက်၏။ ဤသို့သော ကိလေသာ ပွားစီးမှုဆင်းရဲကို ရှာမှီးနေသောသူအား ငြိမ်းအေးသော နိဗ္ဗာန် နှင့်ဝေးလှပါ၏” ဟု လျှောက်၏။

(အခြားအာရုံ ၅ ပါးတို့လည်း ထို့အတူ) ၎င်းပြင် မြတ်စွာ ဘုရား.... “အဆင်း(ရူပါရုံ)တခုကို မြင်ဆဲတွင် စောင့်ရှောက်မှု သတိရှိသောသူအား နှလုံးသွင်းမမှန်မှုကြောင့် ထိုအဆင်းစသည်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

တို့၌ နှစ်သက်ဖွယ်ဟု မစွဲမက်၊ သာယာဖွယ်ဟုမရွှ၊ သို့အတွက် ထိုသို့နှလုံးသွင်းမှုန်သောသူအား အဆင်း(ရူပါရုံ)သည် မနှိပ်စက် မလှမ်းမိုးနိုင်၊ ထိုသို့မလှမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့် ထိုအဆင်းကို မြင်သော်လည်း အဆင်း၌ အစွဲအလန်းမရှိသည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲတို့သည် မတိုးပွားဘဲ ကုန်ခမ်း၏၊ ထိုသို့သတိစောင့်ရှောက်မှုရှိ၍ အဆင်းစသော သဘာဝတရားတို့၌ သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆင်းရဲတို့ကို ဖျက်ဆီးသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်နှင့်နီး၏။

ဤသို့လျှင် အခြားအာရုံ ၅ ပါးတို့အားလည်း လျှောက်သောအခါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဓုခေါ်၍ ကောင်းချီး ပေးပြီးလျှင်....

“ချစ်သား-မာလုကျပုတ္တ၊ သင်သည် ငါဘုရား ဟောအပ်သော အကျဉ်းချုပ်တရားကို အကျယ်အားဖြင့်သိပေ၏၊ ထိုသို့သည့်အတိုင်း အစထုတ်လေလော့’ဟု မိန့်တော်မူပြီး သင့်လျော်ရာနေရာကိုယူ၍ တရားအားထုတ်လေရာ အရှင်မာလုကျပုတ္တသည် မကြာမီပင် ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။

ဤမာလုကျပုတ္တသုတ်တွင်ဖော်ပြလိုရင်းကား....မြတ်စွာဘုရားသည် တရားအကျဉ်းပြရာတွင်....

‘မာလုကျပုတ္တ-သင်သည် ရှေးအခါကလည်း မမြင်ဖူး၊ ယခုလည်း မြင်ဆဲမဟုတ်၊ နောင်ကိုလည်း မြင်ရဖို့ မြော်လင့်မထားသော အဆင်း ရူပါရုံတခုခုတွင် သင်သည် ထိုအဆင်း ရူပါရုံ၌ နှစ်သက်မှု၊ စွဲလန်းမှု၊ သာယာမှုတို့ဖြစ်ပါမည်လော့’ဟုမေးတော်မူရာ၊ မမြင်မတွေ့ရဖူးသော အာရုံဖြစ်၍ နှစ်သက်မှု စသည်တို့

မဖြစ်ပါဟု လျှောက်ရာအလွန်မှန်ကန်ပေသည်။ ထိုနှစ်သက်မှု စွဲလန်းသာယာမှုတို့သည် ဝတ္ထုနှင့်အာရုံ တိုက်ဆုံမှုပေါ်လာသော အသိစိတ်ပေါ်တွင် စွဲမှီ၍ ဖြစ်တတ်ပေရာ၊ အာရုံဝတ္ထုတို့ တိုက်တွေ့မှုမရှိသေးလျှင်စွဲမှီစရာမရှိသဖြင့် ထိုသာယာမှုစသည်မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထားဦး။

“မာလုကျပုတ္တ-သို့ဖြစ်လျှင် ဤသို့ဆိုလျှင် သင်သည် ထိုအဆင်းစသည်တို့ တိုက်ဆုံ၍ ယခုတွေ့ဆုံ ဖြစ်သောအခါတွင်လည်း ယခင်က မတွေ့ဖူးသော အာရုံကို နှစ်သက်သာယာမှုမရှိသလို ယခုလည်း လစ်လျူသဘောနှင့်ထားနိုင်ပါမူ၊ ရှုနိုင်ပါမူ ထိုသာယာမှုစသည်ကြောင့် ဖြစ်သည့် ဆင်းရဲတို့သည် ဖြစ်မလာတော့ဘဲ ကုန်ဆုံးသောကြောင့် သင်သည်အေးငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်ရလတ္တံ့ ဟု ဟောတော်မူရာ၊ ဝိပဿနာလုပ်ငန်း အကုန် စင်သွား တော့သည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းကျ သွားတော့သည်။ ဤနေရာတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒတော်သည် ‘ဆန္ဒရာဂဝိနယ၊ ဆန္ဒရာဂပဟာန’ ဖြစ်သည်ဟု ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်-ဒေဝဒဟသုတ်တွင် ဟောဖော်ထားရာ အဓိကအားဖြင့် သံသရာလည်မှုသည် ဆန္ဒရာဂအရင်းခံကြောင့်ကို သိစေလိုသောကြောင့် ထိုတဏှာလောဘကို အဓိကပစ်ကင်းထားသည်။

၎င်းပြင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောတော်မူရာ၌ ‘သဠာယတန ပစ္စယာဖသော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာတဏှာ၊ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ’ စသည်ဖြင့်လောဘတဏှာသည် သံသရာပတ်ကြောင်း ဟောတော်မူသော်လည်း၊ ‘သဠာယတန ပစ္စယာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဖသော၊ ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ ပဋိဿာ၊ ပဋိဿပစ္စယာ အဓိမောက္ခော'စသည်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝိဘင်းတွင် ဒေါသသည်လည်း သံသရာလည်ကြောင်း ဟောတော်မူထားရာ တွင် ပြန်စိစစ်လိုက်ပါက၊ လောဘတဏှာဖြင့် လိုချင်စွဲလန်းလှာရာ တွင် သောက ပရိဒေဝစသော ဒေါသ၊ ဒေါမနဿတို့ ဖြစ်လာ တတ်သောကြောင့်၎င်း၊ ထိုဒေါသဒေါမနဿတို့သည် လောဘ တဏှာမှလာသောကြောင့်၎င်းလောဘတဏှာသာအရင်းခံကျပြီး ၎င်းသည်သာ အဓိကပစ်ကွင်း ဖြစ်သောအကြောင်းကို ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ဟောသော နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်တွင် ကြည့်နိုင်ကြသည်။

ဤမာလုကျပုတ္တကို ဟောရာ၌ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ လျက်မှု၊ ထိမှု၊ ကြံသိမှု အာရုံ ၆ ပါးစလုံးတွင် မည်သည့် အာရုံတရား အပေါ်တွင်မှ ဆန္ဒရာဂ၊ ဒေါသစသော 'ကာမသုခလ္လိ'က၊ အတ္တ ကိလမထ'အစွန်းသို့မရောက်လျှင်၊ (၀၇)ထိုတရားတို့ကို ၎င်းတို့၏ (ယာထာဝသလက္ခဏံ) သူတို့ သူတို့၏ သဘာဝ လက္ခဏာ 'ဖြစ်ပျက်'ကို ၎င်းတို့၏ သဘာဝအတိုင်း 'နှစ်သက်၊ မနှစ်သက်၊ ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲမပါဘဲ (ဥပေက္ခာနှင့်) ဖြစ်ပျက်ရှုနိုင်လျှင် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါသည်အထူးမပြုရဘဲ 'အံ့ဝင်ဂွင်ကျ'ဖြစ်သွားနိုင်လေသည်။

မြင်မှု ကြားမှုစသော ဝတ္ထုအာရုံ တိုက်ဆုံတိုင်းဖြစ်ပေါ်လာ သော ရုပ်နာမ်တို့၏ မူလသဘာဝ 'ဖြစ်ပျက်'ကိုလွန်လျက်၊ (သုခ ဒုက္ခ)ချမ်းသာ ဆင်းရဲခံစားမှုသည်၊ ထိုခံစားမှုအပေါ် နှစ်သက် မနှစ်သက်စသည်ဖြင့်အစွန်း ၂ ဖက်တွင် တဖက်ဖက်သို့ ဝင်သွား ကြောင်းဆိုခဲ့ပြီ။ ထိုနှစ်သက်မှု မနှစ်သက်မှု စသည်သည် နေရာ

မရွေးဖြစ်တတ်ပေရာ ဖြစ်သော နေရာတိုင်းတွင် ကိလေသာဖြစ်ကြောင်း သတိမူရာသည်။

(ဥပေက္ခာရှုပုံအကျယ်ကို နောက်ပိုင်းတွင် ကြည့်ပါ။)

X+X+X

ကိလေသာဟူသည် ဖြူစင်သော စိတ်အပေါ်တွင် တနည်းနည်းနှင့် ညစ်နွမ်းမှုဖြစ်လာလျှင် ဖြစ်နေလျှင် ကိလေသာအညစ်အကြေးဖြစ်ပေသည်။ ထိုအညစ်အကြေးမျိုးသည် ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်သော နေရာတွင်ပင် ‘နှစ်သက်၊ မနှစ်သက်’ ကိလေသာသည် စျာန်မဂ်ဖိုလ်အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ကြောင်းမှာ....

“ဗြဟ္မဇာလသုတ်” “ဝေ မေသုတံ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အန္တရာ စရာ ဇဂဟံ အန္တရာစနာဠန္ဒ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောဟောတိ။ လ။ ဘဂဝန္တပိဋိတောပိဋိတော အနုဗန္ဓာဟောန္တိ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ”

“အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နှင့်နာဠန္ဒမြို့အကြားဝယ်၊ ရဟန်းငါးရာနှင့်အတူ ဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ ‘သုပ္ပိယ’ ပရိဗိုဇ်လည်း တပည့် ‘ဗြဟ္မဒတ္တ’ လုလင်အစရှိသော ပရိဗိုဇ်ပရိသတ်များနှင့်အတူ ထိုခရီးကိုပင် သွားလေရာ မမြော်လင့်ဘဲ ဗုဒ္ဓဘုရားနှင့် ကြုံကြိုက် လေသောကြောင့် ခပ်လှမ်းလှမ်း နောက်မှပင် လိုက်သွားလေသည်။

ထို‘သုပ္ပိယ’ နှင့် ‘ဗြဟ္မဒတ္တ’ ဆရာတပည့် ၂ ယောက်တို့တွင် သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်သည် ရှေးအခါကပင်လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အပေါ်၌

ဪ...စုဝန်တို့သူ ဖြစ်နေရကား...၎င်း၏ရှေ့မှ ဣန္ဒြေရရ ကြွသွား
တော်မူသော ဗုဒ္ဓဘုရားနှင့် သံဃာတော်များအား ကြည့်ရှုမိလေ
ရာ၊ ဝမ်းတွင်း၌မနာလိမ္မက်မျှ သိပ်၍မထားနိုင်တော့ဘဲ၊ အပြင်သို့
ကန်ထွက်၍ 'ရတနာသုံးပါး၏ မဟုတ်မမှန်သော အပြစ်အမျိုးမျိုး
ကိုရှာရှာဖွေဖွေ ပြောဆိုရေရွတ်၍ လာလေသည်။

တပည့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်ကမူ၊ ဆရာပြောသမျှ အား
လုံးကို ကန့်ကွက်မြစ်တားလျက်၊ ရတနာသုံးပါး၏ ဟုတ်မှန်သော
ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာလျှင် ပြောဆိုလာလေသည်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓ
ရှင်တော်ဘုရားသည် နာဠန္ဒမြို့သို့ မရောက်မီ၊ နေဝင်ကာနီးပြုဖြစ်
၍ 'အဗ္ဗလဋ္ဌိကာ' မည်သော သရက်ဥယျာဉ်တွင် မင်းတို့တည်းခို
နေထိုင်ရန် ဆောက်လုပ်ထားသည့် မင်းကုန်း(ဗိုလ်တဲ) သို့ဝင်၍
တည့်တဲာမူ ခေတ္တဝင်ရောက် တည်းခိုတော်မူလေသည်။ သို့ပင်
ပရိဗိုလ်လည်း နောက်လိုက်များနှင့်အတူ ထိုဥယျာဉ်သို့ပင် ဝင်
ရောက်၍ တည်းခိုရပ်နားလေသည်။ ထိုသို့တည်းခိုနေစဉ် ညအခါ
၌လည်း ရှေးနည်းအတူ ဆရာလုပ်သူက ရတနာသုံးပါးကို အပြစ်
ပြော၍ တပည့်လုပ်သူက ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ
လျှင် ပြောဆိုကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ နောက်ပါ သံဃာတော် များသည်
ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်၍ သူတို့ ဆရာတပည့်တို့၏ အယူအတည်
ပြောဆိုချက်များကို ကြားနေရသဖြင့် နံနက် စောစောထ၍
တန်ဆောင်းခိုင်းတွင် သံဃာတော်များ စုဝေး မိသောအခါ
'မြတ်စွာဘုရား၏ သတ္တဝါတဦးနှင့်တဦး ဓါတ်မတူ၊ အသို့ဆန္ဒ

မတူပုံကို ရှေးအခါကပင် ဟောတော်မူဖူးသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ‘နာနာဓိ မုတ္တိကတာဉာဏ်’ တော်သည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပေစွာ၊ ယခုပင် သုပ္ပိယနှင့် ပြဟ္မဒတ္တတို့ ဓါတ်မတူပုံကို ဆွေးနွေးပြောကြားရာသို့ ‘ဒိဗ္ဗသောတ’ ဖြင့် ကြားသိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းများ စုံဝေးရာ တန်ဆောင်းခိုင်းသို့ ကြွတော်မူလာလျက် ‘ချစ်သားတို့-ယခုအခါ အဘယ်စကားဖြင့် ပြောဆိုနေကြသနည်း’ ဟု သိလျက်နှင့် မေးတော်မူမြဲအတိုင်း မေးလေရာ၊ ရဟန်းတို့က....

“သုပ္ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် ပြဟ္မဒတ္တလုလင်တို့၏ အမူမတူ အယူမမျှကြဘဲ၊ အလိုဆန္ဒ တခြားစီရှိပုံကို အကြောင်းပြု၍၊ မြတ်စွာဘုရား၏ (နာနာဓိမုတ္တိကတာ) ဉာဏ်တော်အကြောင်း ဆွေးနွေးပြောဆိုနေကြပါကြောင်း” လျှောက်ထားကြသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက....

“မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ၊ ဓမ္မဿ ဝါ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ၊ သံဃဿ ဝါ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ၊ တတြစေတု မေ အဿထ၊ တပုတ ဝါ အနတ္တမနာ ဝါ၊ တုမှ ယေ ဝဿ တေန အန္တရာယော”

“ချစ်သားတို့၊ မလိုလားသူတို့သည်၊ ငါဘုရား၏ အပြစ်ကို သော် ၎င်း၊ တရား၏ အပြစ်ကို သော် ၎င်း၊ သံဃာ၏ အပြစ်ကို သော် ၎င်း၊ ပြောဆိုကြလျှင် ထိုပြောသူ၏ အပေါ်၌ ရန်ညှိုးမဲ့ကြနှင့်၊ မနှစ်သက် မကျေနပ်သော အမူအရာ မပြုကြနှင့်၊ အမျက်မထွက်ကြနှင့်၊ ထိုသူတို့အပေါ်၌ သင်တို့က ဒွေး၊ သ၊ ဒေါ၊ မနဿ ဖြစ်နေကြလျှင်၊

မကျေနပ်မနှစ်သက်ကြလျှင်၊ ထိုဒေါသ၊ ဒေါမနသဖြစ်မှုကြောင့် သင်တို့အားသာလျှင် စျာန်မဂ်ဖိုလ်တရား၏ အန္တရာယ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”

(ဒေါသ ဒေါမနသကြောင့် မဂ်တားပုံ)

“မမံဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ၊ ဓမ္မဿိဝါ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ၊ သံဃဿဝါဝဏ္ဏံ ဘာသေယျံ တတြစေတုမေအဿယ၊ အနန္တိနောသုမနာ ဥပ္ပိလာဂီတာ၊ တုမ္ပိ ယေဝဿတေန အန္တရာယော”

“ချစ်သားတို့ရတနာသုံးပါးကိုကြည်ညိုယုံကြည်ကြကုန်သော နတ်လူတို့သည်၊ ဘုရား တရား သံဃာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆို ကြလျှင် ထိုပြောခြင်းကြောင့် သင်တို့သည် နှစ်သက် သဘောကျ သော အမှုအရာကို မပြုကြနှင့်၊ ဝမ်းသာအားရသော လက္ခဏာကို မပြုကြနှင့်၊ စိတ်တက်ကြသော သဘောမျိုး မဖြစ်စေကြနှင့်၊ ထိုသို့ နှစ်သက်ရှင်ပြီတို့ကြကုန်နှင့် သဘောကျမှုကြောင့် ထိုလောဘနှင့် ယှဉ်သော နှစ်သက်သာယာမှုသည်၊ အကုသိုလ်ဖြစ်၍ သင်တို့အား စျာန်မဂ်ဖိုလ်တရား၏ အန္တရာယ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”

(လောဘ သောမနသကြောင့် မဂ်တားပုံ)

ဤသုတ်တော်၌ လိုရင်းမျှသာ ထုတ်နုတ်၍ ဖော်ပြပါသည်။ လောက၌ အထွဋ်အထိပ်ဖြစ်သော ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်သော နေရာမှာပင်၊ လောဘ ဒေါသသည် စျာန်မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်

ဖြစ်နိုင်သည်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူထားပေရာ၊ အခြားနေရာတို့တွင် ဖြစ်သော လောဘ ဒေါသကား၊ ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိတော့ပေ။ သို့ရာတွင် ပရမတ်တရားတို့မည်သည် မည်သည့်နေရာမှာ ဖြစ်သည့် လောဘ ဒေါသမဆို အတူတူချည်းသာ တည်း။ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းမဖြစ်ကောင်းပေ။

ရတနာသုံးပါးနှင့်ပတ်သက်၍၊ သုပ္ပိယပရိပိုင်၏ မဟုတ်မမှန် အပြစ်တင် ပြောဆိုခြင်းကို သင်တို့သည် ထိုပြောသူအပေါ်၌ ရန်ညှိုးဖွဲ့ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ နှလုံး မသာယာခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ စိတ်ပျက်ခြင်းတို့သည် စင်စစ် ဒေါသ၊ ဒေါမနဿ အကုသိုလ်တရားတို့သာဖြစ်၏။ ထိုဒေါသ ဒေါမနဿ အကုသိုလ်တရားတို့ကို လက်ခံသိမ်းပိုက်ထားသောသူသည်—

“ကုဒ္ဓေါအတ္ထံ နဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓေါဓမ္မံ နပဿတိ၊
အန္ဓတမံ တဒါဟောတိ၊ ယံဒေါသောသဟတေနရံ”

“ဒေါသကောဓ ဒေါမနဿသည် အကျိုးအကြောင်းကို မသိတတ်၊ ထိုဒေါသကို လက်ခံထားသောသူသည် တရားသောလှမ်းမှန်ကိုလည်း မမြင်တော့ပေ။ ထိုဒေါသဒေါမနဿဖြစ်နေချိန်တွင် မိမိ၌ အမှန်ကိုမမြင်တော့ဘဲ၊ အမှိုက်မှောင်တိုက်ကြီးသည်ဖြစ်၏ နောက်ဆုံး ထိုဒေါသ ဒေါမနဿသည် လက်ခံ သိမ်းပိုက်ထားသူအားသေအောင် သတ်ဖြတ်လေတော့သည်” ။

ယင်းကဲ့သို့ ဒေါသ ဒေါမနဿမျိုးကို အမှန်တရားကို မြင်အောင် အားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့၌ အထူးပင် မဖြစ်စေရ။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

အောင် ဂရုစိုက်ရသည်။ ထိုဒေါသကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုတားခြင်း ဖြစ်သည်။

“တုမ္မံ ယေဝ တေန အန္တရာယောတိ၊ တုမ္မာကံ ယေဝ တေန ကောပေန တာယစ အနတ္တ မနတာယ ပဌမဇ္ဈိာနာ ဒိနံ အန္တရာယော ဘဝေယျ”

(သီလက္ခန္ဓာဝဂ္ဂဌကထာ-၅၂)။

“သင်ချစ်သားတို့အား စျာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတား၏ ဟူသည် ကား....သင်ချစ်သားတို့အား ထိုသို့အမျက်ထွက်ခြင်း၊ စိတ်နှလုံး မသက်မသာရှိခြင်းစသော ဒေါသ ဒေါမနဿကြောင့် စျာန်မဂ် ဖိုလ်တရားတို့၌ မရဘဲ အန္တရာယ်ဖြစ်ရ၏” ဟု ဆိုလေသည်။

အစွန်းတရားနှစ်ပါးတွင် ‘အတ္တကိလမထ’အစွန်းသို့ ရောက် သောကြောင့် မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်လေသည်။ အတ္တကိလမထ ၏တရားကိုယ်သည် ဒုက္ခဒေါမနဿဖြစ်လရာ၊ ကိုယ်မှာသာဆင်း ရဲသည်မဟုတ်၊ စိတ်တွင်လည်း ဒေါမဿဖြစ်၍ နှလုံးမသာယာမှု စိတ်မချမ်းသာမှု၊ စိတ်ပျက်မှု စသည်သည် ထိုဒေါမနဿ၏ လက်ရာချည်းတည်း။

ထို့ကြောင့် အတ္တကိလမထကို ဖွင့်ဆိုရာ၌-

“အတ္တနောကိလမထယ အနုယောဂေါ၊ အတ္တနော ဒုက္ခ ကရဏန္တိအတ္တော”

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဌကထာ--၂၁၅)။

မိမိ၏ကိုယ်ကို၊ စိတ်ကိုပင်ပန်းနှမ်းနယ်စေရန် အားထုတ်ခြင်း၊
ဆင်းရဲစေခြင်း၊ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းကို အားထုတ်ခြင်း။

‘အတ္တ’ဟူသောပုဒ်၌ ‘ဒုက္ခ’ဟူသော ဆင်းရဲဖြစ်ရာတွင် ‘ကိုယ်’
ဟု အနက်ယူ၍၊ ဒေ၊ မနဿဟူသော နှလုံးမသက်သာမှု၊ စိတ်ပျက်
မှု၊ ကသိကအောင်ဖြစ်မှုစသည်တွင် ‘စိတ်’ဟု အနက်ယူရာသည်၊
ထို့ကြောင့် အတ္တကိလမထအရာ၌ ‘ကိုယ်ညှင်းဆဲ ဒုက္ခဖြစ်မှု၊ စိတ်
မသက်သာမှု’အားဖြင့် ဒုက္ခဒေ၊ မနဿ သဘောပါဝင်စေရမည်။

‘သပန္နမယမတ္တာနံ’ဟူသော ဘေရဂါထာ ပါဠိတော် ‘ဟာရိ
တထေရိ’ဝတ္ထု၌ပါသော ဂါထာရှိ အတ္တသဒ္ဒါကို ‘အတ္တာနန္တိ-
စိတ္တ’ဟု အဋ္ဌကထာ-၁၀၉ တွင်၎င်း၊

(‘အတ္တာတိ-စိတ္တ’ဟု စူဠနိဒ္ဒေသကထာ-၁၄ နှင့် ပဋိသမ္ဘိဒါ
မဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၄၀ တွင်၎င်း အသီးသီး ဖော်ပြထားလေသည်။ ၎င်း
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋ္ဌကထာတွင်ပင် နေရာဌာနကို ကြည့်၍ ဖွင့်ပြရာ၌
‘အတ္တာတိအတ္တဘာဝေါ’ဟု ၄၁ တွင်၊ ‘ကိုယ်’ဟောပုံကိုပြလေ
သည်။ ဤသို့ သူ့နေရာနှင့် သူ့နေရာတကျ ယူမှလိုအပ်သာအဓိပ္ပာယ်
ကိုရလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ နိဿယတို့၌ကား ‘အတ္တ’ သဒ္ဒါကို
‘ကိုယ်’အနက်ကလဲ့၍၊ ‘စိတ်’ဟူ၍ပင် ယောင်ရမ်း၍ မတွေ့ရပေ။
အတ္တပုဒ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ်ဟုသာအနက်ပေးကြသည်ကို မြဝတီ
ဆရာတော်သည် ပါဠိ အဋ္ဌကထာများကို ဖော်ပြပြီးလျှင် အပြင်း
အထန် ဝေဖန်၍ သူ့နေရာနှင့် သုံးပြုထားသည်။)

“မဟာသိဝထေရ်” စာပေပရိယတ္တိနယ်တွင် အလွန်ထင်ရှား
 ၍၊ ၁၈ ဂိုဏ်းချုပ်ဂဏပါမောက္ခ၊ မဟာသိဝထေရ်သည် တပည့်
 များအား စာပေပို့ချခြင်း၊ တရားပြခြင်း တို့ကြောင့် တပည့်
 သုံးသောင်းမျှ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြလေသည်။ တနေ့သောအခါ
 တပည့်ရဟန္တာတပါးသည် ဆရာဖြစ်သော မဟာသိဝထေရ်၏
 အကြောင်းကို ဆင်ခြင်ရာ၊ ဆရာသည် ပုထုဇ္ဇန်မျှသာ ဖြစ်သေး
 ၍၊ တရားမရသေးသည်ကို တရားပြ၍၊ သတိပေးရန် ကောင်းကင်
 ခရီးမှ လာခဲ့ပြီးလျှင် ဆရာ့ထံ ရောက်သောအခါ ဥပါယ်တမည်
 ဖြင့် ပုစ္ဆာပြဿနာများ မေးလျှောက်လိုကြောင်း လျှောက်ထား
 ရာ၊ မည်သည့်အချိန်မှ အားလပ်သည်မရှိ၊ အခွင့်မပေးနိုင်ကြောင်း
 ပြောသဖြင့် တပည့် ရဟန္တာက ...

“မရဏခဏမ္ပိ နလဘိဿထဘန္တေ”

‘ဤသို့ဆိုလျှင် အရှင်ဘုရားသည် သေဘို့အချိန်ပင် မရတော့
 ပါတကား’ ဟု လျှောက်၍ ‘အရှင်ဘုရားသည် တပါးသူ၏အတွက်
 သာ အားထားရာ ဖြစ်လျက် မိမိအတွက်ကား အားထားရာမဖြစ်
 ပါတကား၊ အမှန်အားဖြင့် တပည့်တော်သည် အရှင်ဘုရားအား
 အနုမောဒနာတရားနာလို၍၊ ပုစ္ဆာများမေးလို၍ မဟုတ်ပါ’ ဟု
 လျှောက်ပြီးလျှင်ကောင်းကင်မှ ပြန်ကြွသောအခါ၊ မဟာသိဝ
 ထေရ်သည် သတိတရားရ၍၊ ထိုညတွင်ပင် သပိတ်သင်္ကန်းတို့ကို
 ယူလျက် ‘ငါ့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်အားအရဟုတ္တဖိုလ်သည်မခဲယဉ်း’
 ဟု သဘောထားလျက် ‘၂ ရက် ၃ ရက်မျှ အားထုတ်လျှင် ကိစ္စ
 ပြီးမည်’ ဟု ထင်၍ မည်သူမျှ မပန်ကြားဘဲ တောသို့ ထွက်ခဲ့လေ

သည်။ တောတွင် ကျောက်ဂူတခု၌ နေရာယူလျက် ဆွမ်းခံရွာကို မှတ်သားပြီးလျှင်....

“အရဟတ္တ’ အပတာ နေစ မဉ္ဇေပိဋ္ဌ’ ပသာရေဿာမိ၊
နပါဒေဓေဝိဿာမိ”

(မဟာဝဂ္ဂဋကထာ-၃၂၁)။

“၂ ရက် ၃ ရက်နှင့် ရဟန္တာဖြစ်မည့် ငါသည်၊ရဟန္တာ မဖြစ် မချင်း ညောင်စောင်းကို မခင်းအံ့၊ ကျောက်မဆန်အံ့၊ ခြေကို လည်း မဆေးအံ့” ဟူ၍ စိတ်ကိုထားလျက် စကြိုန်နည်းဖြင့်တရား အားထုတ်လေသည်။ ဆွမ်းခံသွားသည်။ ဝါဆိုလဆန်း ၁၃ ရက် နေ့ တောထွက်ခဲ့ပြီး လပြည့်နေ့ သုဒ္ဓိဉပုညဖြူအမှီ ကြီးစားထုတ် ပါသော်လည်း၊ မဂ်ဖိုလ် အရိပ်အရောင်မျှမရ၍ သုဒ္ဓိပဝါရဏာ (သီတင်းကျွတ်လပြည့်) နေ့တိုင်း တရားမရ၍ ငိုလေသည်။ သို့နှင့် ပင် နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ်ရှိချေပြီ။ မိမိ၏အဓိဋ္ဌာန်ချက်အတိုင်း ကျောမဆန်၊ ခြေမဆေးရသဖြင့် မထေရ်လည်း အတော်ပင် ပင် ပန်းလေပြီ။ နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ်ပြည့်သည့် တခုသောညတွင်....

“ငါသည် နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ် ရှိလာသော ယခုအခါ၌ တရားကို အပြင်းအထန်အားထုတ်ပါသော်လည်း အရဟတ္တဖိုလ် မရပေ။ စင်စစ် ငါသည် ဤဘဝတွင် ကျွတ်သိုက်သော ဖုဂ္ဂိုလ် ဟုတ်ဟန်မတူ၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဤဘဝ ငါသည် တရားမရနိုင်တော့ချေတကား” ဟု စိတ်တွင်ဖြစ်ပြီးလျှင် အကြီးအကျယ်ငိုပြန်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

“တသေဝံစိန္တယတောဝ ဒေါမနသံဥပ္ပဇ္ဇိ၊ အဿု
ဓာရာပစတ္တန္တိ”

မဟာသီဝထေရ်သည်၊ ယခုဘဝတရားရတော့မည့်သူ မဟုတ်
ဟုကြံပြီးလျှင် နှလုံးမသယာခြင်း၊ စိတ်ပျက် အားငယ်ခြင်း
ဒေါမနသဖြစ်စေပြီ၊ မျက်ရည်တို့သည်လည်း ယိုစီးကျလေပြီ။

ထိုအခါတွင်မှနတ်သွီးတယောက်သည် မနီးမဝေးနေရာတခု၌
လာ၍ငိုသည်ကို မထေရ်ကြားလေသော် “ဤနေရာတွင် လာငို
နေသူကားမည်သူနည်း” ဟု မေးရာ၊ နတ်သွီးက ‘နတ်သွီး’ ဖြစ်
ကြောင်း လျှောက်လေလျှင် ‘အဘယ့်ကြောင့် ငိုသနည်း’ မေး
သောအခါ၊ နတ်သွီးက -

“ရောဒမာနေန မဂ္ဂဖလံ နိဗ္ဗုတ္တိတံ၊ တေနအဟမ္မိ ကေ
ဒေမဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗုတ္တေသာမိတိ ရောဒါမိဘန္တေ”

“မင်ဖိုလ်ရမည်မှတ်၍ငိုပါသည်၊ ထိုငိုခြင်းဖြင့် တမင်တဖိုလ်၊
နှစ်မင်နှစ်ဖိုလ်မျှရလျှင် တပည့်တော်အတွက် တော်ပါပြီ၊ ထို့
ကြောင့် ငိုပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်သောအခါမှ မထေရ်
သည်....

“ငါငိုခြင်းကိုပင် နတ်သွီးက ပြောင်လှောင် နေပါတကား”
ဟု ဆတိရလျက် အငိုရပ်၍ ဝိပဿနာကို အစွန်းလွတ် အားထုတ်
လေရာ ရဟန္တာဖြစ်သွားလေသည်။

ဤမဟာသီဝထေရ်၏ အကြောင်းကို ကြည့်လျှင် တရားအား
ထုတ်နေပါလျက်၊ တရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက် ဒေါမနသကို(ဝါ)

မဇ္ဈိမပဋိပဒါနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက် အတ္တကိလမထကို မပယ်မစွန့်ဘဲ လက်ခံထားသဖြင့် အစွန်းတဖက်ရောက်နေရကား၊ တရားမရရန် သေချာလေသည်။ ထိုမဟာသိဝထေရ်သည် ထိုဒေါသ၊ ဒေါမနဿရှိသည့်အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ ‘တုမ္မံ ယေဝ တေန အန္တရာယော’ ဟူသည်ကို သတိမထားဘဲ ‘ပညာရှိ-သတိဖြစ်ခဲ့’ ဟုဘိသိ အတ္တကိလမထ ဖြစ်နေသောကြောင့်သာ တရားမရ ရှိချေသည်။ ထိုဒေါမနဿဖြစ်နေကြောင်းကို ဥပရိပဏ္ဏာသဌကထာ၌လည်း....

“ဂါမန္တ ပဗ္ဘာရဝါသိ မဟာသိဝတ္ထေရဿ ဝိယအဿု ဓာရာ ပဝတ္တန ဝသေန ဥပ္ပန္န ဒေါမနဿာနိဆနေက္ခမ္မ သိတံ ဒေါမနဿနိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ”

(၁၈၇)။

(ဂါမန္တပဗ္ဘာရဂူ၌သီတင်းသုံးအားထုတ်နေတော်မူသောမဟာ သိဝထေရ်ကဲ့သို့ မျက်ရည်ယိုစီးခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော (ဒေါမနဿ) စိတ်ပျက်၊ ဝမ်းနည်းခြင်းမျိုးသည် ခြောက်မျိုးသော (နေက္ခမ္မ သိတ) ဒေါမနဿမျိုးတို့ဟူ၍ မှတ်ပါ) ဟု မှတ်ချက်ပြုထားသည်။

ဝိပဿနာအလုပ်မျိုးသည် သဘာဝရုပ်နာမ်တို့၏ သဘော လက္ခဏာကိုသာ တရားသဖြင့် မှန်မှန်သိနေရသောအလုပ်မျိုးဖြစ် ရာ၊ ထိုသို့ မှန်မှန်သိမသွားဘဲ ဘေးအစွန်းသို့ ရောက်ရောက်သွား နေသဖြင့် တရားမရခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ယခုမဟာသိဝထေရ်သည် ဒေါမနဿ(အတ္တကိလမထ)ဟူသော တဖက်စွန်းသို့ ရောက်နေ၍ တရားမရသကဲ့သို့ သောမနဿ(ကာမသုခဣန္ဒြိယ) အစွန်းရောက် နေပြန်ကလည်း တရားမရပုံကို ဆက်လက်၍ လေ့လာပါဦး....

“ဆန္ဒထေရ်” ပြဟ္မဇာလသုတ်တွင် “ရတနာသုံးပါး၏ ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကြူးပြောဆိုကြသောစကားမျိုးကို သင်ခမ်းသားတို့-ကြားသိသောအခါ၊ ဝမ်းမမြောက်ကြနှင့်၊ စိတ်တက်ကြွခြင်း မဖြစ်ကြလေနှင့်၊ ထိုကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ စိတ်တက်ကြွခြင်းဖြစ်ကြလျှင် သင်ခမ်းသားတို့အား စျာန်မဂ်ဖိုလ် အန္တရာယ်သည်ဖြစ်ရာ၏” ဟု ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဆုံးမတော်မူရာ....

“ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေဘဝတိယာပီတိ၊
ဝရမေ ဝဟံသာပီတိ၊ ကသိဏေနာပိဇမ္မုဒီပဿ”

(ဓမ္မော-သံသော) (သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋကတာ ၅၄)။

“လောက၌ ဘုရား တည်းဟူသောအသံ၊ တရား တည်း ဟူသောအသံ၊ သံဃာတည်းဟူသောအသံတို့ကို ကြားသိရသော သူအား အကြင်ဝမ်းမြောက် တက်ကြွသော နှစ်သက်မှုသည် တကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့၍တည်၏။ ထိုရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်သော အသံကိုကြားသဖြင့် ဖြစ်သော တက်ကြွသည့် ပီတိကုသိုလ်မျိုးသည် ဇမ္မုဒီပဂါ တကျွန်းလုံးကို အစိုးရသောမင်း၏ စည်းစိမ် ချမ်းသာ ထက်မြတ်သည်သာတည်း” ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် များစွာသော သုတ်တို့တွင် အကြိမ်ကြိမ် ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ ချီးကြူးခဲ့သည် မဟုတ်လော့ဟု မေးရန်ရှိ၏။ ဤမေးချက်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ ဝန်ခံ၏။ မှန်ပါသည် သို့ရာတွင် ဤနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားဟောသည်မှာ ကုသိုလ်ကိုညွှန်ပြသည့် နေရာမဟုတ်ဘဲ၊ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရေး အတွက်သာ ဟောထားချက် ဖြစ်၍၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ရေးနှင့် မဆိုင်ပေ။ ကုသိုလ်ဟူသည် ဘုံဘဝ

တို့၌ တကျိုးပေးသော တရားဖြစ်၍၊ မဂ်ဖိုလ်ဟူသည် ဘုံဘဝ သံသရာပြတ် တရားဖြစ်သောကြောင့် သံသရာ ဘဝပြတ်လိ၍ တရားအားထုတ်သော သူတို့အတွက် ဖြစ်လေကုကား....ကုသိုလ် ကိစ္စနှင့် မဂ်ဖိုလ်ကိစ္စကို ရောနှော၍ မရပေ။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်နှင့် ဖွားဖက်တော် ဖြစ်သော ဆန္ဒသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ရဟန်းပြုပြီးနောက်၊ မြတ် စွာဘုရား၏ ဘုရားသက်တမ်းတလျှောက်လုံးတွင် တရားအလုပ် အားမထုတ်ဘဲ....

“အမှောက်ဗုဒ္ဓေါ၊ အမှောက်ဓမ္မော၊ အမှောက်သံဃောတိ အာဒိနာနယေန အာယသ္မတော ဆန္ဒဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟသိတံ ပီတိသောမနဿ အဓိပ္ပတံ၊ ဣဒဗ္ဗိဈာနာဒိ ပဋိလာဘာယအန္တရာယကရံဟောတိ”

(သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋကထာ- ၅၄)။

“အရှင်ဆန္ဒသည် ဘုရားကို ငါ့သခင်ဘုရား၊ ငါ့သခင်တရား၊ ငါ့သခင်၏တပည့်သံဃာ၊ ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့် ရတနာသုံး ပါးအပေါ်၌ တပ်မက်သော ပီတိသောမနဿ ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်မင်လျှင် အရှင်ဆန္ဒအား စွန့်မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်၍၊ တရားမရချေ” ဘုရား၌၊ တရား၌၊ သံဃာ၌ မတရားသဖြင့် လောဘတဏှာပါသော ချစ်ခင် နှစ်သက်ခြင်းမျိုး သည်လည်း မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ပင်ဖြစ်၍ အရှင်ဆန္ဒတရားမရ ခြင်းဖြစ်လေသည်။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူကာနီး၌ အရှင်မဟာကဿပအား “ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသောအခါ၊ သံဃာသည် ဆန္ဒရဟန်းအား ဗြဟ္မဒဏ်ထား၍ အသိအမှတ်မပြုရ” ဟု မှာကြားတော်မူခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့်နောက် ကိစ္စအားလုံးပြီးစီးလျှင်၊ အရှင်မဟာကဿပသည် သံဃာအား စည်းဝေးစေ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်မှာတော်မူချက်အရ “အားလုံးသော သံဃာသည် ဆန္ဒရဟန်းအား အာမိသသမ္ဘောဂ၊ ဓမ္မသမ္ဘောဂအားဖြင့် ဆက်ဆံ ပေါင်းသင်းခြင်းမပြုဘဲ၊ ဗြဟ္မဒဏ်အားဖြင့် ကြဉ်ထားကြရမည်” ဟု အမိန့် ပေးလေရာ၊ သံဃာသည် အညီအညွတ် ထိုအမိန့်ကို ခံယူခြင်းဖြင့် အရှင်ဆန္ဒအား ကြဉ်ဖယ်ထားကြသောအခါ၊ အရှင်ဆန္ဒသည် ထိုအမိန့်ကို အံတုရန် အားကိုးအားထား ဘုရားလည်း မရှိတော့ပြီဖြစ်၍၊ အားထားရာမဲ့ပြီးလျှင် “အားမတန်-မာန်လျှော့” ဟူဘိသို့သံဃာတော်များအား သွားရောက်ကန်တော့တောင်းပန်ပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရားများ တပည့်တော်ကို ဆုံးမကြပါ၊ တရားပြကြပါ” ဟု တောင်းပန်သဖြင့် သံဃာတော်များ ကျေနပ်ကာ တရားပြခဲ့သော်လည်း မာန်မကျမှုကြောင့် တရားမရခဲ့ပါပေ။

နောက်သတိရသည်ကား “ကောသလ္လိ” တွင်နေသော အရှင်အာနန္ဒာသည် ငါနှင့် ဖွားဖက်တော်ချင်းလည်းဖြစ်သည်။ တရားအရာတွင်လည်း ဘုရားက ချီးကျူးရသည်။ အပေါင်းအသင်း သီတင်းသုံးဖော်ချင်းလည်း ညွှာတာ ထောက်ထား တတ်သည်။ ငါနှင့် သင့်တော်သော တရား၊ အရှင် အာနန္ဒာထံမှာ သွား

တောင်းမည်” ဟု ကြံလျက်၊ ကောသမ္ဘိ သို့သွား၍ အရှင်အာနန္ဒာ အား အကျိုးအကြောင်းကို လျှောက်၍ တရားတောင်းရာ ... အရှင်အာနန္ဒာက နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်နှင့် တရားပြုလေရာတွင်မှ....အရှင်ဆန္ဒ ရဟန္တာဖြစ်ရလေသည် ထို့ကြောင့်....

“ပရိနိဗ္ဗာန ကာလေ ပညတ္တေန ပန ပြဟ္မဒဏ္ဍေန တဗ္ဗိတော တံပီတိသောမနဿံ ပဟာယ ဝိသေသံနိဗ္ဗတ္တေသိ၊ တသ္မာ အန္တရာယ ကရံယေဝ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ”
(သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ=၅၄)။

“အရှင်ဆန္ဒ တရားရသည်မှာ မြတ်စွာဘုရားသည် ပညတ်အပ်သော ပြဟ္မဒဏ္ဍဖြင့် ခြိမ်းခြောက် ခံနေရသော အရှင်ဆန္ဒသည် ထိုဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါး အပေါ်၌ ဖြစ်သော ၎င်း၏ ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း တဏှာလောဘကို ပယ်ဖျက်ဖြတ်တောက်၍ အားထုတ်ရာတွင်မှ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်ဆန္ဒသည် ၎င်း၌ဖြစ်သော ပီတိသောမနဿ ဟူသော (ကာမသုခလ္လိက) အစွန်းတရားသည် မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြု၏ဟူသော အချက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဤစကားကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်”

ဟု အဋ္ဌကထာ၌ပြုလေသည်။ ထိုနှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ‘လောဘသဟဂတာပီတိ၊ ရာဂသဟဂတာပီတိ’ ဟူ၍ အဋ္ဌကထာများပြရာ နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဆန္ဒရာဂ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

လောဘပင်ဖြစ်၍၊ သံသရာလုတ် ကိလေသာပြတ် တရားရှာသူ တိုင်း ကြည့်ရှောင်ပယ်ထား အပ်သော အစွန်းတဖက် ဖြစ်လေသည် ထိုဆန္ဒရာဂ ပီတိဟူသော လောဘသည်....

“လုဒ္ဓေါအတ္ထံ နဇာနာတိ၊ လုဒ္ဓေါဓမ္မံ နပဿတိ၊
အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံလောဘောသဟ တေနရံ”

“လောဘဟူသည် အကျိုးအကြောင်းကို မသိတတ်၊ လိုချင် နှစ်သက်မှု လောဘသည် တရားမှန်ကိုလည်းမမြင်တတ်၊ ထိုလိုချင် မှုဖြစ်လာလျှင် ဉာဏ်အလင်းရောင်မရဘဲ အမှိုက်မှောင်ကြီး ဖြစ် လေသည်၊ အကြင်လိုချင်မှု၊ နှစ်သက်မှု လောဘသည် ၎င်းကို လက်ခံထားသူအား သေအောင်ပင် သတ်တတ်၏”

လိုချင်မှု၊ နှစ်သက်စွဲလန်းမှု၊ သာယာမှုစသည်ဖြစ်သောအခါ ထိုသတ္တဝါ၌ အကျိုးအကြောင်း ဆင်ခြင်တတ်သော တရားမှန်မရှိ မသိတော့ပေ၊ ထိုလိုချင်မှုသည် အမှန်အမှားကိုလည်း မမြင်မသိ၊ အမှိုက်မှောင်အတိဖြစ်လျက် ၎င်းကိုလက်ခံသိမ်းပိုက်ထားသူအား သေသည်အထိ ဒုက္ခပေးလေသည်။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာနှင့် စပ်သော နေရာမျိုးတွင် နူးညံ့ သော လောဘဖြစ်သည့် ပီတိသောမနဿဟူသည် လောဘဟုပင်၊ မသိစေဘဲ ဒုက္ခပေးလေသည်၊ မဂ်ဖိုလ်အန္တရာယ်ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ကိုစားကာမှ သူသည် လောဘ ကိလေသာ ဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားဟောမှပင် သိရသည်ဖြစ်ရာ၊ သာမန်လူတို့အနေနှင့် ပီတိသောမနဿကို ကုသိုလ်နေရာတွင် ‘လောဘ’ဟု မြင်နိုင် လောက်အောင်ပင် သိမ်မွေ့လှပေရာ၊ မြင်နိုင်သိနိုင်ခဲ့စွ။

တရားအားထုတ်နေသော ယောဂီတို့၌ အရောင် အလင်း စသည်တွေ့၍ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ဟုစိတ်ဖြစ်လျှင် ၎င်းနှစ်သက်မှုသည် ဝိပဿနာဉာဏ်၏အညစ်အကြေးဖြစ်၍၊ ပယ်စွန့်ရမည်ပြောရာ၊ သဘောပေါက်လက်ခံသော်လည်း၊ ဝိပဿနာပိုင်းရောက်၍ ‘ဖြစ်မှုပျက်မှု’ သဘောကလေးများကို တရွရွတလှုပ်လှုပ်နှင့် ရှုခိုနေရသည်မှာ အလွန်ရှုကောင်းကြောင်း ပြောသောအခါ ‘၎င်းသည်လည်း နှစ်သက်သဘောကျမှု ပါလာသောကြောင့် ပီတိသော မနဿ(ကာမသုခလ္လိက)အစွန်းသို့ဝင်နေသဖြင့် ‘ဖြစ်ပျက်သာရမမြဲ ရှုရမည်’ဟု ဆိုသောအခါ၊ ကာမသုခလ္လိက ဖြစ်နေသည်ဆိုသည်ကို သဘောမကျတတ်ပေ၊ ‘တရားကို သဘောကျခြင်းသည်ကား အန္တရာယ်ပင်’။

“အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ ဘူရိပညေနဒေသိတံ၊
 တဉ္စာပိအဘိနန္ဒတိ၊ နေဝဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ”

(သဠာယတနသံယုတ်ပဟာနသုတ်-၄၀၈)။

“အဒုက္ခမသုခံ၊ သုခဒုက္ခ ချမ်းသာဆင်းရဲကို မရှုဘဲ ဖြစ်ပျက် သိနေရုံရှိသော ဥပေက္ခာကို သန္တံ၊ ငြိမ်သက်၏ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘူရိပညေန၊ မြေကြီးအထူနှင့် တူသော ပညာ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏၊ တဉ္စာပိ၊ ထို ဖြစ်ပျက်ကို သိရုံရှိရသော ဥပေက္ခာ ရှုချက်ကိုသော်လည်း အဘိနန္ဒတိ၊ ရှုကောင်းချက်ဖြင့် နှစ်သက်သေး၏၊ သော၊ ထိုဖြစ်ပျက်ကို နှစ်သက်စွာ ရှုနေသော ယောဂီသည်၊ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲသံသရာမှ နေဝပမုစ္စတိ၊ မလွတ်”

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

ဆင်းရဲသံသရာမှလွတ်မြောက်ရန်အတွက်အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာအလုပ်သည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာငါးပါး ပရမတ်တရားတို့ အပေါ်၌ ကိလေသာ မည်မျှလွတ်အောင် ရှုသွားရသည်ကို သတိ ပြုစရာပင်ဖြစ်သည်။ တနည်းနှစ်သက် သဘောကျမှု၊ မနှစ်သက် သဘောမကျမှုစသော အစွန့်မလွတ်သည့် သဘောမျှပါလာ သည်ကိုပင် ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ မဂ္ဂင်ဉာဏ်သည် ‘ဥပေက္ခာ သဘောမျှ လွဲ၍ လက်မခံပေ။ ဥပေက္ခာသဘောကို လက်ခံသည်ဆိုသော် လည်း၊ ဥပေက္ခာ၊ သဘောအားဖြင့် ရုပ်နာမ်တို့အား’ ‘ဖြစ်ပျက်’ ရှု နေရခြင်းပင်။

“ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ်” ဝိပဿနာ ရှုမှု ဟူသည် တရား ထိုင်မှု၊ စင်္ကြန်လျှောက်မှုစသော တခုခုသော ဣရိယာပုတ်ကို သတ်မှတ်ထား၍မဖြစ်ပေ။ မြတ်စွာဘုရား၏အလိုသော် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ၌ အကုသိုလ် ကိလေသာဝင်ပေါက်များကို ပိတ်ဆို့ ရသော သဘောပင်ဖြစ်၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ကိလေသာ ဝင်တတ်သော တံခါးပေါက် ၆ ပေါက်ရှိလေသည် ထိုတံခါးပေါက်တို့မှာ....

- ၁။ မျက်စိ တံခါးပေါက်၊
- ၂။ နား တံခါးပေါက်၊
- ၃။ နှာခေါင်း တံခါးပေါက်၊
- ၄။ လျှာ တံခါးပေါက်၊
- ၅။ ကိုယ် တံခါးပေါက်၊
- ၆။ စိတ် တံခါးပေါက်တို့ဖြစ်သည်။

- မျက်စိတံခါးပေါက်မှ + မြင် = ကောင်း-မကောင်း၊
- နားတံခါးပေါက်မှ + ကြား = ကောင်း-မကောင်း၊
- နှာခေါင်းတံခါးပေါက်မှ + နှံ = ကောင်း-မကောင်း၊
- လျှာတံခါးပေါက်မှ + စား = ကောင်း-မကောင်း၊
- ကိုယ်တံခါးပေါက်မှ + ထိ = ကောင်း-မကောင်း၊
- စိတ်တံခါးပေါက်မှ + သိ = ကောင်း-မကောင်း၊

ဤ၌ မြင်၊ ကြား၊ နှံ၊ စား၊ ထိ၊ သိ သည် ပရမတ်သဘောဖြစ်၍၊ ကောင်း-မကောင်း သတ်မှတ်ချက်သည် ပညတ် ကိလေသာတို့ ဖြစ်လေသည်။ ‘ကောင်း’ဟု သတ်မှတ်ရာတွင် ‘လောဘ’ ကိလေ သာဖြစ်၍ ‘မကောင်း’ဟု ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ‘ဒေါသ’ ဒေါ၊ မနဿ ကိလေသာဖြစ်လေသည်။ သို့အတွက်ဤခန္ဓာကိုယ်တွင် ကိလေသာ ဝင်တတ်သော တံခါးခြောက်ပေါက်ကို ကိလေသာဝင်ခွင့်ဖြစ်ခွင့် မရစေရန် ‘စက္ခုနာ သံဝရော သာဓု၊ သာဓုသော တေနသံဝရော’ စသော ဒေသနာတော်များဖြင့် ၎င်းတံခါးပေါက် ပိတ်ဆို့နည်း များကို ဟောကြားပေရာ... ယခုဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ်သည်လည်း မျက်စိစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ကိလေသာ ဖြစ်ခွင့်မရစေဘဲ ပိတ်ဆို့ နည်း၌ အကောင်းဆုံးဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ‘ဂဇင်္ဂလ’ နိဂုံး ‘သုဝေဠု’ တောအုပ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်၊ ပါရာသိဝိယပုဏ္ဏား ဆရာကြီး၏တပည့် ဥတ္တရလုလင်ကို အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အရိယ သာသ နာတွင် မျက်စိ အစရှိသော ဣန္ဒြေတို့ ပွားများရှုမှတ်ရပုံကို ဟော တော်မူခြင်းဖြစ်လေသည်။

ချစ်သား အာနန္ဒာ-ဤသာသနာ၌ ကိလေသာတို့ကို မဖြစ်စေမူ၍ ထိုကိလေသာတို့ကို ပယ်ဖျက်သတ်ဖြတ်လိုသော ယောဂီသည် မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်၏၊ ထိုအခါ နှစ်သက်ခြင်း၊ မနှစ်သက်ခြင်းတို့တွင် တမျိုးမျိုးဖြစ်တတ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ နှလုံးသွင်းရမည်ကား 'ဤယခု မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်ရာ၌ ငါ့အား နှစ်သက်မှု၊ သို့မဟုတ် မနှစ်သက်မှုဖြစ်လေပြီ၊ ထိုနှစ်သက်၊ မနှစ်သက်ဟူသော သဘောသည် အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်သော သဘောရှိ၏။ ကိလေသာဖြစ်၍လည်း ကြမ်းထန်း၏။ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အကျိုးတရား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုသဘောတို့သို့ မလိုက်ဘဲ ၎င်းတို့၏ သဘောတို့ကို သိနေရသော 'ဥပေက္ခာ'သည် ငြိမ်သက်၏၊ မြတ်၏၊ မကြမ်းထန်း၊ သို့အတွက် ငါသည် သိစရာရှိသည်ကိုသာ သိနေမည်' ဟု နှလုံးသွင်း၍ ကိလေသာတို့ကို လစ်လျူရှုသော ယောဂီအား နှစ်သက်၊ မနှစ်သက်စသော ကိလေသာတို့သည် ထိုခဏ၌ပင်ချုပ်၍ 'ဥပေက္ခာသည်' မျက်စိမှိတ်ရာမှ ဖွင့်သကဲ့သို့-ဖွင့်ရာမှမှိတ်သကဲ့သို့'သော အချိန်အတွင်း တည့်လာလေသည်။

'အာနန္ဒာ-ဤဟောပြုချက်သည် အရိယာတို့၏ အဆုံးအမသာသနာ၌ မျက်စိတံခါးပေါက်မှ ဝင်လာသော ကိလေသာတို့ကို ပိတ်ဆို့ ရှုမှတ်ခြင်း၌ အတုမရှိကောင်းသော ဣန္ဒြေပွားခြင်းပေတည်း' (နားဖြင့်အသံ၊ နှာခေါင်းဖြင့်အနံ့၊ လျှာဖြင့်စား၊ ကိုယ်ဖြင့်ထိ၊ စိတ်ဖြင့်သိတို့ကိုလည်း) ဤနည်းအတိုင်း ပါဠိတော်တွင် အပြည့်အစုံဟောထားသည်။ အကျယ်ကို၎င်းတွင်ကြည့်ပါ (ဤနေရာတွင် ကား သဘောကိုသာ ဝေဖန်ဖော်ပြပါအံ့။)

ဤ၌ တရားအားထုတ်သူသည်၊ မည်သည့် ကိလေသာ ဝင်ပေါက်ကမ္မ ဝင်ခွင့်မပေးခြင်း၊ မဝင်နိုင်စေရန် ပိုတ်ဆို့ခြင်းကို တရား အားထုတ်သည်ဟု ခေါ်ရပေရာ ထိုင်နေမှသာမဟုတ်၊ စကြိုန်သွားနေမှသာမဟုတ်၊ မျက်စိစသောတံခါးတို့မှကိလေသာ ဝင်ခွင့်ဖြစ်ခွင့်မပေးလျှင် အကောင်းဆုံးပင်၊ ယခုထိုင်ခြင်းဖြင့် ကာယဟူသောကိုယ်မှ ကိလေသာကို စောင့်ကြည့်သောအားဖြင့် (ကာယဝိညာဏ်)ကိုယ်သိဖြင့် သိရာ၌ ကိလေသာ မဝင်ပုံကား....

“ထိုင်လိုက်သောအခါ တိုက်တွေ့ မှတို့သည် ဖြစ်မြဲပင်၊ ထိုတွေ့လာသော ကိုယ်သိတွင် ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲတခုခုကို အကြောင်းပြု၍ (နှစ်သက်၊ မနှစ်သက်)တမျိုးမျိုး ဖြစ်လာသောအခါ၊ အထက်ပါ မျက်စိနှင့်အဆင်းတွေ့သကဲ့သို့ ၎င်းတို့သည် ကိလေသာ ဖြစ်၍ ကြမ်းထန်းသော သဘောစသည်ဖြစ်၏။ ထိုသဘောတို့ကို ဂရုမပြု လစ်လျူရှု၍ သိရမည့် တရားတို့ကိုသာ သိနေရသော ဥပေက္ခာမှသာလျှင်ကောင်းမွန်ပေသည်” ဟုစိတ်ပြောင်း၍ရှုလိုက်လျှင် ကိလေသာတို့သည် ဆက်လက်၍ ဖြစ်ခွင့်ဝင်ခွင့်မရတော့ပေ၊ အလိုလိုဥပေက္ခာဖြစ်လာလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် ဥပေက္ခာရှုနည်းကို တိုက်တွန်းညွှန်ပြရာ၌ ဒေသနာတော်၏ သဘောအရာ ရှုခြင်းသာ ဖြစ်ရာ နည်းသစ်နည်းဆန်းမဟုတ်ပေ၊ ဥပေက္ခာဟူသည် ဤသို့ ရှုမှတ်နေစဉ်၌ ‘ဝိပဿနုပေက္ခာ’ဟု ခေါ်သည်၊ ၎င်းသည် ကိလေသာ ဖြစ်သည့် ‘နှစ်သက်၊ မနှစ်သက်’ သဘောများကိုပယ်သတ်၍၊ ခွါ၍ ရှုရလေရာ၊ ဤဥပေက္ခာနည်းနှင့် မရှုဘဲ၊ ကိလေသာကွာမည် မ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

ဟုတ်ပေ၊ မဂ်ရမည်မဟုတ်ပေ၊ ဝိပဿနာရှုသော ယောဂီသည် အနည်းဆုံး အောက်တန်းမဂ်တခုခုကိုရရန် အားထုတ်လျက်ရှိရာ၊ မဂ်ဟူသည်မှာလည်း....

“ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတိတိ မဂ္ဂေါ”

ဝိဂြိုဟ်အရာ၊ ‘ကိလေသေ၊ ကိလေသာတို့ကို မာရေန္တော၊ ပယ် သတ်လျက် ဂစ္ဆတိ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂေါ၊ မဂ်မည်၏’ ဆိုရာ၌ မဂ်ဟူသည်ကိလေသာသတ်တတ်သော တဆူးဖြစ်၍၊ မိမိ၌ နှစ်သက်၊ မနှစ်သက်ဟူသည် သိမ်မွေ့သော အနုသယကိလေသာတို့ ဖြစ်ပေရကား၊ ထိုကိလေသာကို မသတ် လျှင် (၀၇)ဥပေက္ခာနည်းနှင့်မျှ မဆုံးမ၊ မသတ်ဖြတ်နိုင်လျှင် မည်သည့်မဂ်မျှရမည်မဟုတ်ပေ၊ ဤကား သဘာဝကျသောနည်း ဖြစ်၏၊ ထိုကိလေသာကို မဖြတ်မပယ်နိုင်သေးသမျှ မဂ်မရဟု ဆိုလျှင် ထိုသို့သော အနုသယကိလေသာမျိုးကို မည်သည့်နည်း နှင့်သတ်မည်နည်း။ ထို့ကြောင့်....

“တဒုဘယံ၊ ထိုနှစ်သက် မနှစ်သက်၊ ဝမ်းသာ ဝမ်းနည်း ကိလေသာ ၂မျိုးကို အဘိနိဝေဇ္ဇေတွာ၊ ကြည့်ဖယ်၍၊ ဝိဟရိတုကာ မော၊ ရှုကာနေလိုသော ယောဂီသည် ကိကရောတိ၊ အဘယ် ကဲ့သို့ရှုရမည်နည်းဆိုသော်ဣဌာနိဌေသု၊ ကောင်းသောနှစ်သက် စရာချမ်းသာအာရုံ၊ မကောင်းသော မနှစ်သက်စရာ ဆင်းရဲအာရုံ တို့၌၊ အာပါထဂတေသု၊ ဖြစ်ပေါ်လာ ထင်လာကဲ့သို့ရှိသော် နေဝသောမနုဿိကော၊ ဝမ်းမမြောက် မနှစ်သက်ပါလေနှင့်၊

နဒေါမနသိကော၊ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းမရှိလိုက်ပါနှင့် ဣတိ၊ ဤသို့ ရှုပါ” ဟူ၏။

(ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ ၂၅၁)

ရူပုံကား၊ မိမိ၏(စက္ခု-သောတ) မျက်စိ နားစသော တံခါး ပေါက်တခုခုတွင် အပြင်အာရုံ၊ အဆင်း၊ အသံစသည်တို့နှင့် တိုက် တွေ့ကဲ့သော်၊ ကောင်း-မကောင်း၊ နှစ်သက်-မနှစ်သက် တခုခု ဖြစ်လာမည်၊ ဝင်ရောက်လာမည်၊ သို့ဖြစ်လာလျှင် ယောဂီသည် ထိုဝင်လာ ဖြစ်လာသောကိလေသာတို့ကို အာရုံမပြု ဂရုမစိုက်ပါ တဲ၊ မိမိသိစရာ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်အာရုံကို သိနေကားမျှနှင့်ပင် ‘ဥပေက္ခာ’ ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ထိုဥပေက္ခာဟူသည် ရုပ်နာမ်တို့၏ ပင်ကို အရှိသဘောဖြစ်ပျက်ကို ၎င်း၏ပင်ကို အရှိအတိုင်း ‘ဖြစ် ပျက်’ ဟု အသိရောက်နေမှသာလျှင် ‘ဝိပဿနုပေက္ခာ’ ဖြစ်၍၊ ထို ပင်ကို ‘ဖြစ်ပျက်’ ကို မသိဘဲနေလျှင်ကား၊ (အဝိဇ္ဇာ) မောဟသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အဋ္ဌကထာတွင် မျက်စိနှင့် မြင်ရာ၌၎င်း၊ နားနှင့် အသံစသည် ဖြင့် တိုက်တွေ့ကြရာ၌၎င်း၊ ထိုတွေ့တိုင်းသိတိုင်းတို့တွင် နှစ်သက်ဖွယ် ရာဟုတွေ့လျှင် ‘ရဇ္ဇိတုံဝါ၊ နှစ်သက် စွဲငြိတပ်မက်မှုကိုလည်း အဒ တ္တာ၊ မပေးမူ၍-မဖြစ်စေမူ၍ မနှစ်သက်ဖွယ်တွေ့လာလျှင်လည်း ဒုဿိတုံဝါ၊ မနှစ်သက် မသက်သာမှုကိုလည်း အဒတ္တာ၊ မပေးမူ၍ မဖြစ်စေမူ၍ မေ့လျော့၍ မသိသည်ကိုလည်း မုယှိတုံဝါ၊ မေ့ လျော့ခြင်းကိုလည်း အဒတ္တာ၊ မပေးမူ၍ ပရိဂ္ဂဟေတ္တာ၊ မူလရုပ်နာမ် ပရမတ်ကိုသိမ်းဆည်း၍ ဝိပဿနံ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောမှန်ကိုရှုသိ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

နေရသော ဝိပဿနာကို မဇ္ဈိမဉာဏ်၊ လောဘ ဒေါသ ကိလေသာ အစွန်းလွတ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအလယ်လမ်း၌ ဌပေတိ၊ထား၏”

ဟူ၍ ညွှန်ပြ ထားသောကြောင့် ဘေးအစွန်း ကိလေသာ တဖက်တချက်မှလွတ်လျှင် အလယ်လမ်းကြောင်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ရုပ်နာမ်၏ သဘောသို့သာ ဝင်သွားမည်ကို ဖော်ပြထားပေ သည်။ ၎င်းပြင်=

“ဝိပဿနံ မဇ္ဈိမဉာဏ်ဌပေတိတိမဇ္ဈိမပဋိပဒါအားဖြင့် ရုပ်နာမ် တို့၏ သဘာဝကို ရှုသော အလယ်လမ်းကြောင်း၌ ဝိပဿနာကို ထား၍ဟူသည်ကား အနုက္ခမေန၊ အစဉ်အားဖြင့် ဝိပဿနပေက္ခာ ဝိပဿနာရှုရာ ဥပေက္ခာကို နိဗ္ဗတ္တေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍ တံ၊ ထိရုစိတ် ကို သင်္ခါရပေက္ခာ၊ ရှုဉာဏ်၏အဆုံးသင်္ခါရပေက္ခာသို့ ပါပေတွာ ရောက်စေ၍ ဌပေတိ၊ထား၏။

ဥပရိပဏ္ဏာသဒ္ဓိကာ-၄၅၅ တွင်ဆိုထားရာ၊ ဝိပဿနာယောဂီ သည် ဝိပဿနာရှုဉာဏ်၏ အထွဋ်အားဝိပ် သင်္ခါရပေက္ခာ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရကို လစ်လျူရှု စွန့်ပစ်သည်အထိ ရှုသွားရမည်ဖြစ် ရာ၊ ထို သင်္ခါရပေက္ခာ)ဉာဏ်သို့ ရောက်ရန် ဝိပဿနပေက္ခာ ဟူ သော ဥပေက္ခာရှုနည်းဖြင့်သာ ရောက်စေအပ်သည်ဖြစ်၍ ထိုထို လောဘ ဒေါသစသော နှစ်သက်၊ မနှစ်သက် သဘောတို့ကို ခွါပစ်၍ ရှုရသော ကိလေသာမကပ်သည့် လမ်းဖြစ်သော မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ ဥပေက္ခာဖြင့်သာလျှင် ရှုရမည်ဖြစ်လေသည်။

“ဥပေက္ခာရှုနည်းသည်အဆန်းမဟုတ်” ထိုသို့ဥပေက္ခာအား ဖြင့် ရှုခြင်းသည် ကိလေသာဖြစ်သော အစွန်း ၂ ဖက်ကို လွတ်

အောင် မဖြစ်အောင် ရှုသွားရခြင်းဖြစ်၍ မည်သည့် ဝိပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်နည်းမဆို၊ ကိလေသာ အစွန်းလွတ်အောင် မရှုနိုင်က၊ လိုအပ်သော ပန်းတိုင်သို့ရောက်မည်မဟုတ်ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ မည် သည့် သတိပဋ္ဌာန်နည်း အားထုတ်စေကာမူ၊ ရှုဉာဏ်သည် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါဥပေက္ခာမရှုဘဲ၊ ထိုရှုဉာဏ်မှန်ပြီဟုမဆိုရ၊ မဇ္ဈိမမကျလျှင် ဥပေက္ခာမဖြစ်လျှင်၊ ကမ၊ အတ္တအစွန်းတဖက်ဖက်၊ နှစ်သက်-မ နှစ်သက် အစွန်းတဖက်ဖက်သို့ ကပ်ရောက်နေမည်။ အစွန်းတဖက် ဖက်သို့ ကပ်ရောက်နေပါကလည်း မိမိတို့အလိုရှိသော မဂ်၏ဆန့် ကျင်ဖက်ဖြစ်သွားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဥပေက္ခာရှုပုံသည် အဆန်းမ ဟုတ်ပေ။ မိမိတို့ ရှုနေကျ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် အပေါ် တွင် ၎င်းရုပ်နာမ်၏ သဘာဝလမ်းကြောင်းအတိုင်းပင် ရှုရကြောင်းကို

“ရှုပါနံတွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမ ဝိရာဂနိ ရောဓံ ပုဗ္ဗေစေဝရူပံ ဧကရဟိတ သဗ္ဗေတေရူပါ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ-ဝိပရိဏာမ ဓမ္မာတိ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိဥပေက္ခာ၊ ယာဝေ ရူပါ ဥပေက္ခာ၊ ရူပံသာအတိဝတ္တတိ၊ တသ္မာ သာဥပေက္ခာ နေက္ခမ္မ သိတာတိ ဝုစ္စတိတံ”

(ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ်-၂၆၁)။

“မြင်အပ်သောအဆင်းစသည်တို့၏သာလျှင်မမြဲခြင်း၊ ဖောက် ပြန်ခြင်း၊ ကင်းခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း၊ စသည်ကိုသိ၍ ရှေးအခါ၌၎င်း၊ ယခုသိဆဲအခါ၌၎င်း ထိုအလုံးစုံသောအဆင်းစသည်တို့သည် မမြဲ ကုန်၊ ဆင်းရဲကုန်၊ အနှစ်သာရမရှိ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးသောသု

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဘောရိကြကုန်၏ဟု မဖေၤကံမပြန် မှန်ကန်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဉာဏ်ဖြင့်ကောင်းစွာရှုမြင်နေသောယောဂီအားဥပေက္ခာသဘော သည်ဖြစ်၏။ ဤသို့သဘောရှိသော ဥပေက္ခာသည် အဆင်းစသည် ကိုလွန်၍မဖြစ်၊ ထိုအဆင်းစသည်၌ တည်၍ သိနေသောဥပေက္ခာ သည် ထွက်မြောက်ရာကို မှီ၍ဖြစ်သော ဥပေက္ခာဟုဆိုအပ်၏”

ဤသို့ဟောတော်မူထားလေရာ မိမိတို့သည် ထိုဥပေက္ခာဖြစ် အောင် တပါးအခြားရှာကြံ၍ရှုရ၊ အားထုတ်ရသည်မဟုတ်ကုန်၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ ပင်ကိုယ်သဘောကို ယထာဘူတကျအောင် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါဖြစ်အောင် ရှုနိုင်ခြင်း၊ ကိလေသာ အစွန်းလွတ်အောင် ရှုနိုင်ခြင်းသည်သာလျှင် ပဓါနကိစ္စဖြစ်၍ ထိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကျ လာသည်နှင့် ဥပေက္ခာသည် အလိုလို ဖြစ်လေသည်။

(အာရဒ္ဒဝိပဿက)ဝိပဿနာ ရှုအားသန်သော ယောဂီသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၌ဖြစ်ပေါ်နေသော ပရမတ်ဖြစ်သည့် သဘောတရား တို့ကို ရှုဉာဏ်မှန်မှန်နှင့် ရှုနေရာဝယ် ‘ဝိပဿနုပေက္ခာ’ဖြစ်၍ အစဉ် အတိုင်း ဆက်လက်၍ သိသင့်သည်တို့ကို မှန်မှန်ဆက်သိသွားပါက ‘သင်္ခါရုပေက္ခာ’သဘောသို့ ရောက်ကြောင်းကို...

“အာရဒ္ဒဝိပဿကဿ ဝိပဿနာဉာဏေန လက္ခဏတ္တယေ ဒိဋ္ဌေ သင်္ခါရုနံ အနိစ္စဘာဝါဒိ ဝိစိနနေမဇ္ဈိမတ္တတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အယံဝိပဿနုပေက္ခာနာမ၊ လက္ခဏတ္တယဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ အာဒိတ္တောဝိယတယော ဘဝေသင်္ခါရဂ္ဂဟဏေ မဇ္ဈိမတ္တတာ အယံသင်္ခါရုပေက္ခာနာမ၊ ဣတိဝိပဿနုပေက္ခာ ယ သိဒ္ဓါယ သင်္ခါရုပေက္ခာပိ သိဒ္ဓါဝဟောတိ”

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋကထာ-၁၅၇)(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋကထာ-၁၇၅)။

“ဝိပဿနာရှုအားသန်သော ယောဂီအား ရုပ်နာမ်ပရမတ်ကို မှန်မှန်မြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ထိုသင်္ခါရတို့၏ မမြဲသော၊ ဆင်းရဲသော၊ အနှစ်မဲ့သော သဘောတို့ကို မြင်သောအခါ၌ ထိုဖြစ်ပျက်သင်္ခါရတို့၏ မမြဲခြင်းစသော သဘောတို့ကို တွေ့မြင် စိစစ်ပြီး ‘ဤသင်္ခါရတို့သည် ဤသဘောမျှပင်တကား’ ဟု ရှုမြင် သော ဉာဏ်သည်၊ ဝိပဿနပေက္ခာဖြစ်သည်။ ထိုသို့မမြဲခြင်း၊ ဖြစ် ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းစသည်ကို ဉာဏ်ဖြင့်မြင်သော ယောဂီအား ထိုသ ဘောတို့ကို မြင်သဖြင့် ‘ဤသင်္ခါရတို့သည် ဤကဲ့သို့ သဘော မျိုးရှိလေသောကြောင့် ဤရုပ်နာမ် သင်္ခါရ ဖြစ်လျက်ရှိသော ဘုံသုံးပါးသည် မီးတောက်ကြီးကဲ့သို့ ပူလောင် ဆင်းရဲလှပေ၏’ စသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့၌ ဉာဏ်ဖြင့် ရှုကြည့်သိမ်းဆည်း လျက် သံဝေဂဉာဏ်ဖြင့် ထိုဖြစ်ပျက်လျက်ရှိသော ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့ကို တရားသဘောအတိုင်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျစွာ မျှတ အောင် ရှု၍ လွတ်အောင်နှလုံးသွင်းနိုင်မှုသည်၊ သင်္ခါရပေက္ခာ ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရတို့ကို ကိလေသာ မကပ် အောင် ရှုနိုင်ခြင်းသည် ‘ဝိပဿနပေက္ခာ’ ဖြစ်၍ ထိုရှုချက် ဝိပဿနပေက္ခာ မှန်သွားလျှင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို အပြစ်မြင်ရာမှ ဘုံသုံးပါးလုံး ရှိ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရဖြစ်ပျက်မှုသည် မီးကြီးမီးတောက် အသွင် ထင်မြင် စွန့်ခွာသည့် သင်္ခါရပေက္ခာ ကိစ္စပြီးပါသည်။ တနည်း မဂ်ရောက်နိုင်သည်ကို ပြခြင်းဖြစ်ပေသည်” ဟု....

အဋ္ဌကထာတို့က ဆိုထားပေရာ၊ ဝိပဿနာ ရှုဉာဏ်သည် မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန်နည်းနှင့်ရှုရ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရအပေါ်၌

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိင်္ခီရန်

၎င်းတို့၏ လက္ခဏာသဘောကို ‘ဖြစ်ပျက်’သဘော မြင်နိုင်လျှင် ‘ဝိပဿနပေက္ခာ’ဖြစ်သည်။ ထိုရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကိုဖြစ်ပျက်မြင်ပြီးနောက်၊ ၎င်းတို့ကိုမြင်သဖြင့် ဘုံသုံးပါးလုံး၌ ဖြစ်ရှိနေကြသော ပရမတ္ထရုပ်နာမ်တို့သည်လည်း အလို့မရှိအပ်သော အလွန်ပူလောင်သည့် မီးကြီးမီးတောက်အသွင် ထင်မြင်လျက် မရချင် မလိုချင်၍ စွန့်ပစ်လိုသည့် သဘောမျိုး သံဝေဂဉာဏ်ထင်လျက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို စွန့်လွှတ်ရာတွင် သံသရာလွှတ်တရားဖြစ်၍ ခန္ဓာသံသရာမှ လွတ်မြောက်နိုင်ပေသည်။

မိမိတို့၏ ဝိပဿနာဉာဏ် ရှုချက်သည် အဘယ်သို့ လျှင်ဥပေက္ခာဖြစ်ပါမည်နည်းဟု တွေးတော၍ ပူပန်နေစရာမလိုပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ စာဖြင့် ဆွေးနွေးသော ယောဂီတဦးအတွက် ရည်ညွှန်းပါသည် (မဇ္ဈိမပဋိပဒါရှင်းချက်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၅ တွင် ‘ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ’ ရှုသော ဗာဟိယ၏ ရှုနည်းကို အလွန်သဘောကျပ’၍၊ ၎င်းဥပေက္ခာသည် ဝိပဿနာရှုရာ၌ မည်ကဲ့သို့ ရှုရမည်ကို မေတ္တာရပ်ခံ တောင်းပန်ချက်အရ) ညွှန်ပြရသော် ထိုဗာဟိယအကြောင်း ဥပေက္ခာရှုပုံကို ထိုစာအုပ်ထဲတွင် ပါပါသည်။ မိမိအနေနှင့် ဥပေက္ခာသိရန်မှာ....

“အဒုက္ခမသုခန္တိဒုက္ခာ ဘာဝေန အဒုက္ခံ၊ သုခါ ဘာဝေန အသုခံ၊ ဧတေနေတ္ထ ဒုက္ခသုခ ပဋိပက္ခဘူတံ တတိယဝေဒနံ ဒီပေတိ၊ နဒုက္ခသုခါ ဘာဝမတ္တံ တတိယဝေဒနာနာမ အဒုက္ခမသုခါ ဥပေက္ခာတိပိ ဝုစ္စတိ”

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋကထာ-၁၇၉)။

“အဒုက္ခမသုခဟူသော ဥပေက္ခာသည်၊ ဆင်းရဲမဖြစ်သောကြောင့် အဒုက္ခ ချမ်းသာ မဖြစ်သောကြောင့် အသုခ၊ ဤ ဥပေက္ခာနေရာ၌၊ ထိုဆင်းရဲမဟုတ်ခြင်း၊ ချမ်းသာမဟုတ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲချမ်းသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သုံးခုမြောက် တတိယဝေဒနာဖြစ်၏။ ဆင်းရဲချမ်းသာ မဖြစ်ကာမျှကားမဟုတ်၊ တတိယဝေဒနာဆိုသည်ကား၊ ဆင်းရဲမဟုတ်၊ ချမ်းသာမဟုတ်သော ပရမတ်တို့ကိုသိရုံသာ ခံစားသောဥပေက္ခာကိုပင် ခေါ်ဆိုခြင်းပေတည်း”

ဤ၌ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအား ‘သတိ’ဖြင့် ရှုသိနေသောအခါ ဆင်းရဲကို တွေ့နေချိန်တွင် ‘ဒုက္ခဝေဒနာ’ဖြစ်၍ ချမ်းသာဟု တွေ့နေချိန်တွင် ‘သုခဝေဒနာ’ဖြစ်နေပေသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဉာဏ် ဝင်လာသော ‘ပညာ’ဖြင့် သိနေချိန်တွင် ထိုဆင်းရဲကိုလည်း ဆင်းရဲဟူ၍ မရှု၊ ချမ်းသာကိုလည်း ချမ်းသာဟူ၍ မရှုဘဲ အလယ်လမ်းကြောင်း မှန်မှန်ယထာဘူတ သဘာဝအားဖြင့် ဆင်းရဲလည်းဖြစ်ပျက်၊ ချမ်းသာလည်းဖြစ်ပျက်ဟု ရှုမိ သိမိသောအခါ ထိုဆင်းရဲ (ဒုက္ခဝေဒနာ)၊ ချမ်းသာ (သုခဝေဒနာ) တို့မှတစ်ပါးဖြစ်၍ တတိယမြောက် (ဥပေက္ခာဝေဒနာ) ဖြစ်လာလေသည်။ သို့အတွက် သုံးခုမြောက် ‘တတိယဝေဒနာ’ သဘောသည် ဆင်းရဲချမ်းသာ မဟုတ်သော ကိလေသာ မကပ်သည့် အလယ်လမ်းကြောင်း အကျင့်အသိဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာရှုသော ယောဂီသည် ဤဥပေက္ခာသို့ ရှုဉာဏ် မရောက်လျှင် မဖြစ်သော ကိစ္စဟု ဆိုအပ်သည်။

ဥပေက္ခာဟူသည် လောကတွင် အများလူတို့ ပြောကြား သုံးစွဲကြသကဲ့သို့ ‘အမှတ်မဲ့နေ့စွဲမျိုး’ မဟုတ်။ ကိလေသာဖြစ်တတ် သည့်တရားတို့ကို မဖြစ်စေရန်တတ်ကွဲ နှစ်သက် မနှစ်သက်စသော ချမ်းသာဆင်းရဲ ကိလေသာတို့ကို ဖြစ်ခွင့်မပေးဘဲ အသိဉာဏ် သည် ရုပ်နာမ်ပရမတ်ပေါ်သို့တင်၍ ထိုပရမတ်၏သဘောတရား တို့ကို ၎င်းတို့၏ သဘောတရားအတိုင်း သိနေမှုကို ‘ဥပေက္ခာရူ သည်’ ဟု ခေါ်ရလေသည်။

“ဒုက္ခတာ ၃ မျိုး” မဇ္ဈိမပဋိပဒါနည်းနှင့် ဥပေက္ခာရူပုံကို ဖော်ပြရာ၌ ရုပ်နာမ်အရှုခံနှင့်ပတ်သက်၍ ဆင်းရဲဖြစ်ပုံသုံးမျိုးကို ဆွေးနွေးထားကြစေသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ‘ဒုက္ခတာ ၃ မျိုး’ ဟု မှတ်စေလိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာအလုပ်ကို မိမိတို့ သဘောအရသာ အဟုတ်ထင်ပြီး ဒေသနာတော်ကို မညီဘဲ ဇုတ် ပြောနေသူများလည်း ရှိပေရာ၊ ကျွန်ုပ်တို့မှာ မည်သူ၏တရားဟူ၍ မှု သဘောမထားဘဲ၊ တရားဟူသည် ‘ယထာဓမ္မ၊ ယထာသဘာဝ’ ဖြစ်က ဘုရားသာသနာအတွင်းမို့ ဘုရား၏ တရားတော်ချည်းဟု သဘောထားရသည်။ အချို့တို့မှာ ဘုရား၏တရားဟုပင် အမည် မတပ်လိုဘဲ၊ မိမိတို့အနေနှင့် သာသနာစင်ပြိုင်လုပ်လာသည် များ ကိုလည်း ဝမ်းနည်းစွာ တွေ့ရသည်။

၎င်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော် တပုဒ်ကို မှုတည် လျက်၊ မိမိတို့လိုရာဖက်သို့ ဆွဲ၍ရအောင် လိုရာပုဒ်တို့ကို ဖြည့်စွက်

လျက်၎င်း၊ ထုတ်နှုတ်၍၎င်း၊ တဦးတည်း ထ၍ထ၍ ငြင်းလေသည်။ အော်လေသည်။ ဤသာသနာတွင်းရှိ ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိတို့လည်း ဆိတ်ဆိတ်နေ၍ လစ်လျူရှုကြလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့လည်း ငြင်းခုန်ရမှုမျိုးကို မလိုလားပေ။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာအလုပ်တွင် အလုပ်မှန်ကန်မှုသာ ဂရုစိုက်ရမည့်အစား၊ ငြင်းခုန် စကားများနေမှု၊ အသံကျယ်လောင်စွာ အော်နေမှုသည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ ကြီးပွား တိုးတက်သော လက္ခဏာများမဟုတ်ပေ။ တရားသဘော ယထာဘူတ ကျမှုသာ အရေးကြီးလေသည်။ ဒုက္ခတာ ၃ မျိုးမှာ....

“တိဿော ဒုက္ခတာ ဒုက္ခ ဒုက္ခတာ၊ သင်္ခါရဒုက္ခတာ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာ၊ တတ္တလောကော ဩဓေသော ကဒါစိ ကရဟစိဒုက္ခ ဒုက္ခတာယမုစ္စတိ၊ တထာဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ။ တံကိဿဟေတုဟောန္တိ လောကေ အပ္ပမါဓဒိဿယုကာပိ၊ သင်္ခါရဒုက္ခတာပန လောကော အနုပါဒိဿေသာယ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာမုစ္စတိ၊ တသ္မာ သင်္ခါရဒုက္ခတာ ဒုက္ခလောကဿာတိကတွာ ဒုက္ခမဿမဟုပ္ပယန္တိ”

(နေတ္တိပါဠိတော်—၁၂)။

(ဤဒုက္ခတာ ၃ မျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ အချို့ အငြင်းအခုန် စကားပြောနေကြသည့်အတွက် တတ်နိုင်သမျှ ပြည့်စုံအောင် ရှာဖွေ၍ရေးသားဖော်ပြပေအံ့။ သာသနာ လုပ်ငန်းတွင် သဘာဝကျသော ညွှန်ပြချက် အဆုံးအဖြတ်များကိုတွေ့၍မှ မိမိတို့အယူကိုမစွန့်ပါက၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်ဘုရားသော်မှတတ်နိုင်ရာ။)

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

“တိဿောဒုက္ခတာ၊ ဒုက္ခတာ သုံးမျိုးတို့သည် ဒုက္ခ ဒုက္ခတာ၊ ဒုက္ခဒုက္ခဘာသည်၎င်း၊ သင်္ခါရဒုက္ခတာ၊ သင်္ခါရဒုက္ခတာသည်၎င်း၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာသည်၎င်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ တိဿော၊ သုံးမျိုးတို့တည်း”

“တတ္ထ၊ ထိုသုံးမျိုးသော ဒုက္ခတာတို့တွင် လောကော၊ လူ့အပေါင်းသည် သြဓသော၊ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ကဒါစိ(အတ္တုပက္ကမ၊ မိမိလုံ့လဖြင့်)ရံခါ၊ ကရဟစိ(ပရူပက္ကမ၊ သူတပါးလုံ့လဖြင့်)ရံခါ၊ ဒုက္ခဒုက္ခတာယ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်းမှ မုစ္စတိ၊ လွတ်မြောက်နိုင်၏”

ဒုက္ခသစ္စာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင် နောက်ဆက် ဒုက္ခ ဖြစ်သော ခေါင်းကိုက်၊ ဗိုက်နာစသော အနာရောဂါမျိုးစုံ လောကဒုက္ခ အဖုံဖုံအားဖြင့် နှိပ်စက်တတ်သောအနာမျိုး၊ ရောဂါမျိုးတို့သည် ဒုက္ခဟူသော ဆင်းရဲ ခန္ဓာကိုယ်အပေါ်တွင် အပိုထပ်ဆင့် ဒုက္ခဖြစ်သော ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သော အပိုဒုက္ခတခုသည် ‘ဒုက္ခဒုက္ခတာ’ မည်၏။ ထိုဒုက္ခဒုက္ခတာမျိုးကို မိမိ၏ လုံ့လပယောဂ အပြုအပြင်ဖြင့်၎င်း၊ သူတပါးတို့၏ ဆေးဝါး မန္တယား အပြုအပြင် အစီအရင်ဖြင့်၎င်း၊ မိမိတွေ့ကြုံ ခံစားနေရသော ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းစသည်မှ လွတ်မြောက်နိုင်သေး၏ဟု ဆိုလိုသည်။

“တတာ၊ ထိုဒုက္ခဒုက္ခတာကဲ့သို့အတူ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ၊ အိုခြင်း သေခြင်း အစရှိသော အပြောင်းအလဲ ဆင်းရဲဘေးမှ မုစ္စတိ၊ လွတ်မြောက်နိုင်၏”

ဒုက္ခဒုက္ခတာ ဟုဆိုအပ်သော ရောဂါ အနာစသည်တို့ကို မိမိ၏လုံ့လပယောဂ အပြုအပြင်ဖြင့်၎င်း၊ သူတပါးတို့၏ ဆေးဝါးမန္တယား အစီအရင်ဖြင့်၎င်း၊ အနာရောဂါ ပျောက်နိုင်သေးသကဲ့သို့ အိုခြင်း၊ သေခြင်းစသော ဝိပရိကာမဒုက္ခ မျိုးကိုလည်း မိမိ၏ကျန်းမာရေးလိုက်စားသဖြင့်၎င်း၊ သူတပါးတို့၏ အသက်ရှည်စွာ အနာကင်းကြောင်းဆေးဝါးကောင်းကို မှီဝဲရသဖြင့်၎င်း အမြဲအစဉ်မဟုတ်စေကာမူ၊ ယာယီအားဖြင့် လွတ်အောင် တားနိုင်သေး၏ဟု ဆိုလိုသည်။

“တံကိဿဟေတု၊ ဘယ်အကြောင်းကြောင့် လွတ်မြောက်နိုင်ပါသနည်းဟူမူ၊ ယသ္မာ၊ အကြံကြောင့် လောကေ၊ လောက၌ အပ္ပါဗါဓော၊ အနာရောဂါကင်းအောင် ကုနိုင်ခြင်းတို့သည်လည်း ဟောန္တိ၊ ရှိသည်ဖြစ်ကုန်၏၊ ဒိဿာယုကာပိ၊ အသက်တာရှည်တည်နေရခြင်းတို့သည်လည်း ဟောန္တိ၊ ရှိသည်ဖြစ်ကုန်၏ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့် မူစတိ၊ လွတ်နိုင်၏”

အ ဘယ် ကြောင့် ဒုက္ခဒုက္ခတာ၊ ဝိပရိကာမဒုက္ခတာမှ သတ္တဝါတို့ လွတ်နိုင်ကြပါသနည်းဟူမူ၊ လောကတွင် အနာရောဂါဖြစ်လာပါက၊ ထိုအနာရောဂါအား လျော်သော ဆေးဝါးခါတ်စာတို့သည်ရှိကုန်၏၊ ထိုဆေးဝါးခါတ်စာ စသည် တို့သည် အမြဲတစေ မဟုတ်စေကာမူ၊ တဖြည်းဖြည်း သက်သာပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်လေသည်။ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းစသော ဝိပရိကာမဒုက္ခမျိုးကိုလည်း အသက်ရှည်စေတတ်သောဆေးဝါးအိုခြင်းကို တားဆီးစေတတ်သောဆေးဝါးတို့သည်၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိင်္ခီရန်

ကြီးတို့တွင် ခဲ့စိပ်ကဲ့သို့ခြင်း ဆိုင်ရာတို့၌ အလွန် တိုးတက် နေရကား၊ အိုခြင်း သေခြင်းကိုလည်း အမြဲမအိုရန်၊ အမြဲမသေရန် မတတ်နိုင်စေကာမူ၊ ယာယီအားဖြင့် ခပ်ကြာကြာပင် တားဆီးနိုင်ပေရကား လွတ်မြောက်နိုင်ကြသေး၏ဟု ဆိုလိုသည်။

“သင်္ခါရဒုက္ခတာ ပန၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ အစဉ်မပြတ် ဆက်စပ် ဖြစ်ပျက်နေသော သင်္ခါရဒုက္ခသည်ကား လောကော၊ လူ့အပေါင်းသည် အနုပါဒိသေသာယနိဗ္ဗာနခါတုယာ၊ ခန္ဓာမကြွင်းအပ်၊ နိဗ္ဗာနခါတ်ဖြင့် မုစ္စတိ၊ လွတ်မြောက်နိုင်တော့၏၊ တဿှ၊ ထိုသို့ သင်္ခါရလောကမှ လေးကံ၌ ရံခါမှ မလွတ်သောကြောင့်၊ သင်္ခါရဒုက္ခတာ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဥပါဒိ၊ ဋီ၊ ဘင် အားဖြင့် အစဉ်မပြတ် ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ပျက်နေသော ဒုက္ခသည် လောကဿ၊ လူ့အပေါင်း၏၊ ဒုက္ခံ ဆင်းရဲပင်မြစ် အမှန်ပင်ဖြစ်သတည်း၊ ဣတိ မနသိကဘှာ၊ ဤသို့နုလုံးပြု၍ ဒုက္ခံ၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဥပါဒိ၊ ဋီ၊ ဘင် အားဖြင့် အစဉ်မပြတ် ဆက်စပ်ဖြစ်ပျက်နေသော ဒုက္ခသည် အဿ လောကဿ ထိုလူ့အပေါင်း၏၊ မဟဗ္ဘယံ၊ ဘေးကြီးစင်စစ်အမှန်ပင်ဖြစ်သတည်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိဿဇ္ဇေသိ၊ အဇိတ လုလင်၏ အမေးကို ဖြေတော်မူပြီ”

ရုပ်နာမ်တို့၏ မရပ်မနား ဒလစပ် ဖြစ်ပျက်နေသော သင်္ခါရဒုက္ခတာသည်ကား၊ ရုပ်နာမ်လက်ရှိ ရယူထားသော သုတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ခန္ဓာရိနိဗ္ဗာန်စံမှပင် ထိုသင်္ခါရဒုက္ခမှလွတ်မည်ဖြစ်သည်၊ ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာ ရိနိဗ္ဗာန် မစံရသေးသမျှသော ဤရုပ်နာမ်သည် သင်္ခါရဒုက္ခဖြင့် ဖြစ်ပျက်လျက်

အနှိပ်စက်ခံရဦးမည်သာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသုံးမျိုးသော ဒုက္ခတာတို့တွင် ဤသင်္ခါရဒုက္ခသည်သာ ရံခါမျှလွတ်ခွင့်၊ သက်သာခွင့်မရလေသောကြောင့် အကြီးဆုံးသော ဆင်းရဲပင်ရင်း ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ‘အဇိတမာဏဝ’၏ အမေးကို မြတ်စွာဘုရား ဖြေတော်မူရာ၌ ‘ဒုက္ခမဿမဟဗ္ဘယံ’ ဆင်းရဲတို့တွင် အကြီးဆုံးဟု ဟောတော်မူပေရာ၊ ခန္ဓာကိုယ်မှာ အမြဲရှိ၍ အမြဲ ရှုရမည့် ဒုက္ခသည် ဤသင်္ခါရ ဒုက္ခသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေပြီ။

ဇာချို.က ‘ဒုက္ခ-ဒုက္ခ’ကို ဝိပဿနာရှုရမည်ဟု ပေ၍ ငြင်းသည် ‘ဒုက္ခဝေဒနာကိုခွါ၍ ရှုပုံများဟု’ ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော အပိုင်းကို ဤစာအုပ်တွင် တွေ့နိုင်၏။ ထိုသို့တို့၏ မျက်စိမှိတ်ငြင်းမှုသည် ဘုရားနှင့် အရိယာသံဃာများကို ငြင်းမိက ဒုက္ခဖြစ်မည်၊ အနာရောဂါတခုခုကို ဝိပဿနာနည်းဖြင့် အဘယ်သို့ ရှုနိုင်အံ့နည်း၊ ထိုအနာရောဂါဒုက္ခဖြစ်နေသော ပရမတ် ရုပ်နာမ်အပေါ်မှာသာ ရှုရမည်ဖြစ်၍ ထိုရောဂါဝေဒနာ ဒုက္ခဒုက္ခတာကို ခွါပြီးမှ ရှုနိုင်တော့သည်။ ထိုရောဂါအနာဟူသည် ပညတ် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာရှုရန် အာရုံလုံးဝ မဟုတ်ပေ။

ဇာချို.လည်း ‘ဝိပရိဏာမဒုက္ခ’ကို ဝိပဿနာရှုကြသည် အိုခြင်းသေခြင်း မှာ ပညတ် ဖြစ်၍ ‘ဇရာဓမ္မောမှိဇရံအနုတိတောတိ အဘိဏ္ဍံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ’ ဟူသော အဘိဏ္ဍာသုတ်နှင့် ဆင်ခြင်သည်ကလွဲ၍ ဝိပဿနာရှုရန် မဖြစ်ပေ။ ဝိပဿနာ၏ အာရုံလည်း မဟုတ်၊ သံဝေဂဖြစ်ရန် ဘုရားဟောခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းအပြင် အနာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ရောဂါဟူသော ဒုက္ခဒုက္ခတာနှင့် အိုခြင်းသေခြင်း ဝိပရိကာမ ဒုက္ခတစ်ခုတည်းလောက၌ သိပ္ပံပညာထွန်းကားနေသော ဤခေတ်ဝယ် အမျိုးမျိုးသော ဆေးအစွမ်းကောင်းတို့ဖြင့် ခွဲစိပ် ကုသကာ ချက်ခြင်းအိုခြင်းနာခြင်း သေခြင်းမှပင် တားဆီးနိုင် သေးရကား၊ အနာရောဂါပျောက်ငြိမ်းကဲ့သော်၊ အိုခြင်း သေခြင်း ခေတ္တ လွတ်ကဲ့သော် မည်သည်ကို ဝိပဿနာရှုမည်နည်း၊ ရှေးအခါ ကလည်း ဝိဇ္ဇာမယဆေးတို့ဖြင့် နုပျိုစေရန် အသက်ရှည်စေရန် စွမ်းနိုင်ကြောင်းကို....

“သက္ကတေဝ ဇရာယပရိကမ္မံကာတုံ၊ န ပန သက္ကတေ မရဏဿ ပဋိကမ္မံကာတုံ အညတြေဝ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ဣဒ္ဓိဝိသယာ”

(နေတ္တိပါဠိတော်-၂၁)။

(ယုတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ-၈၄)။

အိုခြင်းကို တားဆီးခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏၊ သေခြင်းကိုကား တားဆီးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်၊ သို့ရာတွင် ဣဒ္ဓိတန်ခိုး အမျိုးမျိုးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား အမြဲမဟုတ်စေကာမူ၊ အတော်ကြာအောင်ပင် တားနိုင်၏၊ ဝိပဿနာရှုရာတွင် အရင်းခံဖြစ်သော ပရမတ် ရုပ် နာမ်တို့၏ အမှန်ရှိနေသော သဘောကို အမှန်သိအောင် ဉာဏ်ဖြင့် ရှုသိရခြင်းဖြစ်ရာ၊ အမှန်မရှိသော အခိုက်အတန့်ပညတ်ဒုက္ခမျိုးကို အမြဲရှိပရမတ်အနေနှင့် ရှု၍မရပေ။

“ဒုက္ခတာ ၃ မျိုး၏သဘော”

“ဒုက္ခဒုက္ခတာ တိ ဒုက္ခဘူတာဒုက္ခတာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာယေ တံနာမံ”

“ဒုက္ခဒုက္ခတာ ဟူသည် ဆင်းရဲဖြစ်၍ ဖြစ်သော ဒုက္ခတည်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော အမည်ဖြစ်၏”

“သင်္ခါရဒုက္ခတာတိ သင်္ခါရ ဘာဝေန ဒုက္ခတာ၊ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာယေတံနာမံ၊ သာဟိသင်္ခါရတ္တာ ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂပိဋိတာ တဗ္ဗာ အည ဒုက္ခသဘာဝဝိရဟ တော သင်္ခါရ ဒုက္ခာတိဝုတ္တာ”

“သင်္ခါရဒုက္ခတာဟူသည် ဖြစ်ပျက်ရုပ်နာမ်တို့၏ စာဘောကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲတည်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟူသော အမည်ဖြစ်၏။ ထိုသင်္ခါရဒုက္ခသည် အကြောင်းတရား တို့သည် ပြုပြင်စီရင်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့သည် မပြတ်မလပ် နှိပ်စက်အပ်သောကြောင့်၎င်း၊ တပါးတခြားသော ဒုက္ခဝေဒနာစသည်တို့မှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်းသင်္ခါရ ဒုက္ခတာဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏”

“ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာတိ ဝိပရိဏာမေ ဒုက္ခတာ၊ သုခဝေဒနာယေတံနာမံ၊ သုခသဟိ ဝိပရိဏာမဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒတိ၊ တသ္မာသုခံ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခတာတိဝုတ္တာ”

“ဝိပရိဏာမဒုက္ခဟူသည် ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော ဆင်းရဲတည်း၊ သုခဝေဒနာ၏အမည်ဖြစ်၏။ ချမ်းသာဟု ဆိုသော်လည်း ဖောက်ပြန် လာသောအခါ ဆင်းရဲဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏”

“အပိစ္ဆယေတော ဒုက္ခဝေဒနံ သုခဝေဒနဉ္စ သဗ္ဗေပိ တေ ဘူမကာ ဓမ္မာ သဗ္ဗေသင်္ခါရဒုက္ခာ’တိဝေဒနတောသင်္ခါရ ဒုက္ခတာ တိဝေဒနိတဗ္ဗာ”

“စင်စစ်သော်ကား၊ ဆင်းရဲခံစားခြင်း(ဒုက္ခဝေဒနာ) ချမ်းသာခံစားခြင်း(သုခဝေဒနာ)တို့ကို ဖယ်ထား၍ အလုံးစုံ ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော ရုပ်တရား-နာမ်တရား အားလုံးတို့သည် ‘သဗ္ဗေသင်္ခါရဒုက္ခာ’ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော် မူသောကြောင့် သင်္ခါရဒုက္ခဟူ၍သာ မှတ်ရမည်။

(ဤကား ပါထိကဝဂ္ဂဋကထာ-၁၇၄ ၌လာသော စကားရပ်တည်း)ဖေပြုလိုက်သော အဋ္ဌကထာစကား အဓိပ္ပာယ်ကို လိုရင်းချုပ်၍ဆိုရသော်....

‘ဒုက္ခဒုက္ခတာ’ဟူသည်-ဆင်းရဲကိုခံစားသော (ဒုက္ခဝေဒနာ) သဘောဖြစ်၍-

‘ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာ’သည်-ချမ်းသာကို ခံစားသော (သုခဝေဒနာ)သဘောဖြစ်ပြီးလျှင်....

‘သင်္ခါရဒုက္ခတာကား- ဆင်းရဲချမ်းသာ မဟုတ်သည်ကိုခံစားသော (ဥပေက္ခာဝေဒနာ)သဘောဖြစ်ရကား၊ ဤမဇ္ဈိမပဋိပဒါ ရှုချက်တို့ကို ပြုခဲ့ရာတွင် သင်္ခါရဒုက္ခကိုသာ ဥပေက္ခာနည်းဖြင့် ရှုပုံများကို ဖေပြုထားသဖြင့် ရှင်းနေပေသည်။

‘ဝေဒနာ’ဟူသော ခံစားမှုသည် ဝေဒနာစေတသိုက်၊ နာမ်တရားသက်သက်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထသဘာဝဖြစ်လေသည်။ ထိုပရမတ္ထသဘာဝကို ချမ်းသာ-ဆင်းရဲ ပညတ် တွဲလာသဖြင့် သာလျှင် ‘သုခဝေဒနာ-ဒုက္ခဝေဒနာ’ဟုဖြစ်၍ (ဒုက္ခဒုက္ခတာ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာ)ဖြစ်လာရကား....ပညတ်တွဲထားသော တရားကို မည်သို့

မျှ ဝိပဿနာမဂ္ဂရပေ၊ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်တွင် ‘ချမ်းသာခံစားခိုက် ချမ်းသာခံစား၏၊ ဆင်းရဲခံစားခိုက်ဆင်းရဲခံစား၏’ ဟု သိဆဲရုဆဲတွင် သတိပဋ္ဌာန်သာဖြစ်၍၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ မဖြစ်သေးပုံကို အစပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ပြန်၍ လေ့လာကြည့်နိုင်သည်။ ဘာဝနာပိုင်း၊ ဝိပဿနာပိုင်း ရောက်သောအခါတွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုထို ချမ်းသာဆင်းရဲ ဟူသည့် ပညတ်တို့ကို မတွဲတော့ဘဲ ပရမတ်သက်သက်ကိုသာပြု၍....

‘ဝေဒနာသု၊ ခံစားသောသဘောတို့၌၊ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿိဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း သဘောတို့ကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝိဟုရတိ၊ နေ၏၊ စသည်ဖြင့် သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်တွင် အတိအလင်း ဟောတော် မူထားပေရာ ‘ချမ်းသာ-ဆင်းရဲ’ ဟူသည် ပညတ်ဖြစ်၍၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူသော ပရမတ်တို့၏ သဘာဝ ရှုရာတွင် လက္ခဏာမဝင်ရကား၊ လက္ခဏာဝင်သော ပရမတ်ခံစားမှုသက်သက်ကိုသာလျှင် ဖြစ်ပျက် ဝိပဿနာရှုကြောင်း ဟောတော်မူထားပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အထက်ကပြခဲ့သည့် ‘ပါထိကဝဂ္ဂဌကထာ’အတိုင်း....

“ဒုက္ခဒုက္ခတာ ဟူသည် ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အမည်ဖြစ်၍ ပညတ်အာရုံဖြစ်ရကား ဝိပဿနာမဂ္ဂရ”

“ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာဟူသည် သုခဝေဒနာ၏အမည်ဖြစ်၍ ပညတ်အာရုံဖြစ်ရကား ဝိပဿနာမဂ္ဂရ”

“သင်္ခါရဒုက္ခတာသည်ကား ဥပေက္ခာဝေဒနာ၏အမည် ဖြစ်၍ ပရမတ်အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာ ရှုရသည်”

ထို့ကြောင့်--

“သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါပညာယပဿတိ၊
 အထနိဗ္ဗိန္ဒတိဒုက္ခေ သေမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ”
 သဗ္ဗေသင်္ခါရာဒုက္ခာတိ၊
 သဗ္ဗေဓမ္မာအနတ္တာတိ၊

(ဓမ္မပဒပါဠိတော်-၅၃)။

“အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရ တရားတို့သည်၊
 ထိုထိုဖြစ်ရာနေရာ၌သာလျှင် ချုပ်ပျောက် ပျက်စီး ကြလေသော
 ကြောင့် မမြဲပါတကားဟူ၍ အကြင်ယောဂီအား၊ အကြင်အခါ၌
 ဝိပဿနာပညာဖြင့် ရှုမြင်၏။ ထိုသို့ရှုမြင်ခြင်းကြောင့် ရုပ်နာမ်ဒုက္ခ
 အပေါ်၌ နှစ်သက်မှု ဖြစ်မလာတော့ဘဲ ငြိမ်းငွေ့ လာတော့၏။
 ဤသို့ ရုပ်ဒုက္ခ-နာမ်ဒုက္ခကို ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို မြင်ခြင်းကြောင့်
 ငြိမ်းငွေ့ ဆန့်ကျင် မပျော် ရှင်နိုင်ခြင်းသည်၊ ကိလေသာစင်ကြယ်
 သော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်း လမ်းကောင်း (မဂ်)မည်၏”

ဝိပဿနာရှုရမည့်တရားသည် ရုပ်နာမ်ဖြစ်၍ ‘ရုပ်သင်္ခါရ-နာမ်
 သင်္ခါရ’ ဟု ပြောနေကြ၊ သိနေကြပါလျက်၊ ဝိပဿနာရှုရာတွင်
 ထိုသင်္ခါရကိုလွှတ်၍ ဒုက္ခဒုက္ခတာ ဟူသောသည်၊ ‘ဝိပရိဏာမ
 ဒုက္ခတာ’ ဟူသော ပညတ်ကို အခိုင်အမာပြု၍ ရှုနေကြသည်ကား
 အံ့ဩဘွယ်ကောင်းလှ၏။ ပရမတ္ထ သဘာဝမည်သည် ဤသို့
 သော ပညတ်သိမျိုး ပညတ်မြင်မျိုးနှင့် တွေ့သိရန် ခဲယဉ်းလှသည်
 ‘သိမ်မွေ့ နူးညံ့ စွာသော သားမြီးဖျားကို အလည်တည့်တည့်မှ
 ကဲ့အောင် ပစ်ခွဲနိုင်သော ပညာမျိုး-ဉာဏ်မျိုးလိုကြောင်း ဟော
 တော်မှုချက်ရှိပေသည်။ ဉာဏ်မပါသော တုံးတိုက်သဘောမျိုးနှင့်
 ပရမတ်တို့၏ သင်္ခါရသဘောတို့ကို လုံးဝမသိနိုင်ပေ။

‘ဝိပဿနာအလုပ်သည် ဉာဏ်အလုပ် ဖြစ်ကြောင်း’ ကျွန်ုပ်တို့ အထပ်ထပ်ဆိုခဲ့ပြီ။ ပရမတ်ကို ဉာဏ်အားသန်ပါမှ သိရသော တရားဖြစ်ရာ၊ သူသို့ငါသိ ‘ခေါင်းကိုက်၊ ဗိုက်နာ’ စသော ဒုက္ခမျိုးကို သိနေသော အသိမျိုးနှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ကား အလှမ်းကွာလှ၏။ သံသရာတလျှောက်လုံးထွင် ဤအသိမျိုးဖြင့် ကျင်လည် ခဲ့ရပေ၎င်း များလှလေပြီ။ သို့အတွက် သူသို့ငါသိ ဒုက္ခတာမျိုးကား ဝိပဿနာနယ်ပယ်တွင် လုံးဝ ရှုရမည့် အာရုံမဟုတ်ပေ။ ဉာဏ်သိရမည့် ပရမတ်တို့၏ သဘာဝသင်္ခါရ သဘောကိုသာ ‘ခန္ဓာသံသရာ’ ကိုဖြစ်ပျက်နှင့် ဖန်တီးနေသည် သံသရာခွဲတရား (ဒုက္ခသစ္စာ) ဆင်းရဲအမွန်ပါတကားဟု သိစေရန် သင်္ခါရဒုက္ခကိုသာ ဝိပဿနာ ရှုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

“ဒုက္ခဝေဒနာရှာသူများ”

အချို့က ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှာ၍ ရှုကြသောသူတို့လည်း ရှိပေသေးသည်။ ခန္ဓာကိုယ်မှတရားရှာရာ၌ ‘ဒုက္ခဝေဒနာတွေ့မှတရားတွေ့သည်’ အယူရှိပြီး ထိုဒုက္ခဝေဒနာတခုခု တွေ့ရန် ဖြစ်လာစေရန် အားထုတ်ပြုလုပ်၍သော်၎င်း၊ ကြာကြာထိုင်၍၊ ကြာကြာရပ်၍သော်၎င်း၊ တနည်းနည်းဖြင့် ရှာတတ်ကြပေရာ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မဇ္ဈိမပဋိပဒါနှင့်လုံးဝ ဆန့်ကျင်လေသည်။ ဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည်၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ကာလ နာမ်ရုပ်စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်ကပင်ခန္ဓာငါးပါးသည် သူ့ ကိစ္စသူ့ဆောင်ရွက်၍ကြီးပွားလာရ၏ ရှုပက္ခန္ဓာသည် ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲလျက်၊ ဝေဒနာကွန်ဓာသည်ခံစားလျက်၊ သညာကွန်ဓာသည်မှတ်လျက် သင်္ခါရကွန်ဓာသည်ပြုပြင်လျက်၊ ဝိညာ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

ဏက္ခန္ဓာသည်သိလျက် ဆောင်ရွက်နေကြ၏ ကန့်ကွက်၍မရ၊ တားဆီး၍ မရချုပ်ချယ်၍ မရသော ‘ပဉ္စက္ခန္ဓာအနတ္တ’ တို့သာဖြစ်၍၊ ဣရိယာပုထ်ကြီးလေးမျိုးတို့ဖြင့်၎င်း၊ ဧကူးခြင်း-ဆန့်ခြင်းစသော ဣရိယာပုထ်ငယ်များစွာတို့ဖြင့်၎င်း ပြုပြင်နေ၏။ ထိုပြုပြင်ချက်တို့ကို သတိနှင့်ဂရုစိုက်၍ဉာဏ်ပညာနှင့်မှန်ကန်စွာ သိရုံ သိနေမှုသည်သာ ဝိပဿနာအလုပ်ဖြစ်ပေရာ၊ ထိုထိုဣရိယာပုထ်ကြီးပုထ်ငယ်တို့၏ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မှုတို့ကို မိမိက ညဏ်နှင့်သိနေရုံမဟုတ်ဘဲ၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ အနတ္တသဘော ဆောင်ရွက်ချက်တို့ကို အတ္တအနေနှင့် ချုပ်ချယ်သည့် သဘောရောက်အောင် ဣရိယာပုထ်တို့ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခွင့် မပေးဘဲ၊ မလှမယုက် ကြာကြာထိုင်နေခြင်း၊ ကြာမြင့်စွာရပ်နေစေခြင်းသည် (ဒုက္ခဒုက္ခတာ) နှစ်ရုပ်နာမ် ဒုက္ခအဓပေါတင် အပိုဒုက္ခတာ တိုးတက် ခံစားရသည်ကလွဲ၍ အကျိုးကျေးဇူးမရှိပေ၊ တနည်း မိမိကိုယ်ကို စိတ်ကို ဒုက္ခဒေါမနဿ (အတ္တကိလမထ) အစွန်းထဲသို့ ဆွဲသွင်းသည်ကလွဲ၍ အခြားမရှိပေ၊ မိမိတို့လိုအပ်သော ဒုက္ခဝေဒနာကားထွေ၏၊ တရားမဟုတ်ကြောင်းကို....

“တတ္ထ ဟတ္ထပါဒေ အတ္ထိစိရံ သမိဉ္ဇေတွာ ပသာရေတွာ
 ဧဝံ ဣတဿ ခဏေခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
 စိတ္တံကေဂ္ဂံ နလဘတိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိပတတိ၊ ဝိသေသံ
 နာဓိဂစ္ဆတိ” (အဘိဓမ္မာဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ-၃၄၂)။
 (သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ - ၁၇၆)။
 (မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ - ၂၆၈)။
 (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တဋ္ဌကထာ - ၂၂၈)။

“တတ္ထ၊ ထိုသတိပဋ္ဌာန်အလုပ် အားထုတ်ရာ၌ ဟတ္ထပါဒေ၊ လက်ခြေတို့ကို အတိစိရံ၊ အလွန်ကြာမြင့်စွာ သမိဇ္ဇေတွာဇေဝဝါ ကွေးထားသောအတိုင်းသာလျှင်၎င်း၊ ပသာရေတွာဇေဝဝါ၊ ဆန့် ထားသော အတိုင်းသာလျှင်၎င်း၊ ဌိတဿ၊ တည်ရှိသော အား ထုတ်ဆဲယောဂီအား၊ ခဏေခဏေ၊ ခဏတိုင်းခဏတိုင်း (ဝါ)တ ချိန်ထက်တချိန် ဝေဒနာ၊ အခံခက်သော ဆင်းရဲခံစားမှုတို့သည် ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ စိတ္တံ၊ ယောဂီ၏ ရှုစိတ်သည် ကေဂ္ဂံ၊ ငြိမ် သက်ခြင်းကို နုလဘတံ၊ မရ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ မိမိရှုအပ်သောကမ္မဋ္ဌာန်း မှ ပရိပတတံ၊ လည်ကျ၏၊ ဝိသေသံ၊ မဂ်ဖိုလ်တရားအထူးကို နာဓိ ဂစ္ဆတံ၊ မရ၊” အဋ္ဌကထာများတွင် တညီတညွတ်တည်းပြုထား၏။ လက်တွေ့တွင်လည်း ငြင်းနိုင်စရာမရှိပေ။ သို့ရာတွင် မိမိတို့ကိုးကွယ် အုပ်စုအနေနှင့်အတည်ပြုပြုစာန်း၍လူကြိုက်များအောင်ပြုလုပ်နေ ကြသူတို့အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏သာသနာတော်အနေနှင့်ကား၊ ဘာသာတပါးတို့အထက်အမြင်သေးလောက်အောင် အရုပ်ဆိုးလှ ၏၊ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်ရ၏။ သိမ်မွေ့နက်နဲလှသော ‘သဏှ သုခုမ’တရား၊ ပညာရှိတို့၏ ဉာဏ်၌သာလျှင် သက်ဝင်ရမည့်တရား မျိုးကိုသာ မြတ်စွာဘုရားသည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျကျ၊ ကြမ်းထန်း သော ကိလေသာအစွန်းလွတ်သည့် တရားကို ပြင်းထန်သောဒုက္ခ၊ ဒေါမနသကိလေသာများ ဖြစ်ပွားနေပါက ‘နိယျာနိက’ ဝဋ်မှ ထွက်ရာ သာသနာသည် ‘အနိယျာနိက’ ဝဋ်ဆင်းရဲ ကိလေသာ ဖြစ်နေသော သာသနာဟုဘာသာခြားတို့ ယူဆကဝမ်းနည်းဖွယ် ပင်ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့်မိမိ၌ ဤတရား အားထုတ်သောအား ဖြင့် လောဘစသော ကိလေသာ ဖြစ်-မဖြစ် ရိုးသားစွာ စိစစ်ပါ။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

အကယ်၍ စိတ်တွင် ညစ်နွမ်းမှု ကိလေသာတခုခုဖြစ်နေက၊ ဤအလုပ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏တရားမဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏တရားမှာ ကိလေသာသတ်တရားဖြစ်သည်ကို မိမိ ရိုးသားစွာ ယုံကြည်လျှင် မိမိအကျိုးငှါ မြတ်စွာဘုရား၏ စစ်မှန်သော တရားကိုသာ ရှာဖွေအားထုတ်ကြပါကုန်။

“ဘဒ္ဒေကရတ္တိသုတ်အဆို” ဝိပဿနာအလုပ်ဟူသည် ဝတ္ထုအာရုံတို့ တိုက်ဆုံဆဲတွင် ဖြစ်ခိုက်- ပေါ်ခိုက်သော ရုပ်နာမ်တို့၏ အမှန်သဘာဝကို အမှန်သိရန်သာ နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်ရသော အလုပ်ဖြစ်ရာ၊ ဖြစ်ဆဲ သိဆဲအာရုံကို သိရုံ သိဘို့ မကျိုးစားဘဲ၊ ဒုက္ခဝေဒနာတခုခုပေါ်လာမှုကို စောင့်၍ ရှုခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဖန်တီးပြုလုပ်၍ ရှုခြင်း စသည်တို့ကား ပစ္စုပ္ပန်ကျရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ ပစ္စုပ္ပန်မကျလျှင်လည်း ‘ဒိဋ္ဌပစ္စုပ္ပန်’ ဝိပဿနာမဟုတ်ပေ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း....

“အတိတံနာန္တာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကခေအနာဂတံ၊
ယဒတိတံပဟိနံတံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စအနာဂတံ၊
ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စယောဓမ္မံ၊ တတ္ထတတ္ထဝိပဿတိ၊
အသံဟိရံအသံကပ္ပံ၊ တံဝိဒ္ဓါမနုဗြူဟယေ၊
အဇ္ဇေဝကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကျောဇညာမရဏံသုဝေ၊

နဟိနောသင်္ဂရံတေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ၊
ဧဝံဝိဟာရိ အာတာပိ၊ အဟောရတ္တမတဒ္ဓိတံ၊
တံဝေ 'ဘဒ္ဒေကရတ္ထော'တိ၊ သန္တောအာစိက္ခတေမုနိ”

(ဥပရိပဏ္ဍာသပါဠိတော်၊ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်-၂၂၆)။

“လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ခန္ဓာသို့လည်း အစဉ်မလိုက်ရာ၊ အ
နာဂတ်ခန္ဓာကိုလည်း မတောင့်တရာ၊ အတိတ်ခန္ဓာတို့သည် ချုပ်
ကြ၊ ပျက်ကြကုန်ပြီးပြီ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာသည်လည်း မဖြစ်မရောက်
သေးပေ”

လက်ရှိ ဖြစ်ဆဲသည်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော အကြင်သဘောတရား
ကို ထိုထိုဖြစ်ဆဲ တိုက်တွေ့ဆဲခဏ၌သာလျှင် တွေ့ကာမျှ- သိကာမျှ
ဝိပဿနာရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ရာဂ၊ ဒေါသ စသော
ကိလေသာတို့၏ တွန့်တိုခြင်း၊ နှောက်ယှက်ဖျက်ဆီးခြင်းမရှိသော
ထိုဝိပဿနာရှုမှုကို အဖန်ဖန်ပွားများရာ၏။

ပြုဖွယ် လုပ်ဖွယ် အားထုတ်ဖွယ် မှန်သမျှကို ယခုပစ္စုပ္ပန်လက်ရှိ
ဒေသ၌သာလျှင် ပြုလုပ်အားထုတ်အပ်၏၊ နက်ဖြန်မှသေမည်ဟူ၍
ဒေသယ်သုသိနိုင်မည်နည်း၊ များစွာသော အနာရောဂါ စစ်သည်
အခြံအရံဖြစ်သော ထိုသေမင်းနှင့် ငါတို့မှာ အချိန်းအချက်
အဆက်အသွယ်သည် မရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့ အတိတ် အနာဂတ်ကို ဖယ်ခွာ၍ လက်ငင်း ပစ္စုပ္ပန်
သိမှုကိုသာ အားကိုးတခု လက်ကိုင်ပြု၍ ဒိဋ္ဌမစ္စက္ခအားဖြင့်
ဖြစ်ဆဲတိုက်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကိုသာ မပျင်းမရိသတိမပြတ်နေညဉ့်မလပ်
အောင် အားထုတ်တတ်သော ထိုယောဂီအား စင်စစ် 'ကောင်း

သောညဉ့်တညဉ့်ရှိသောယောဂီ’ဟူ၍ ကိလေသာအပူဘေးမှငြိမ်း
 အေးတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောကြားတော်မူ၏”
 လွန်ပြီး ချုပ်ပြီးသော ဖေါက်ပြန်ဖြစ်ပျက် သဘောတရားတို့
 သည်၊ လွန်ကုန် ချုပ်ကုန်ပြီးလေသောကြောင့် ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်သည်
 ရှု၍မရပေ၊ မဖြစ်သေး-မရောက်သေးသော ဖေါက်ပြန်ဖြစ်ပျက်
 သဘောတရားတို့လည်း ဖြစ်ပင် ဖြစ်မလာ သေးသည့်အတွက်
 ၎င်းကိုလည်း ရှု၍မရပေ၊ လက်ငင်းတိုက်တွေ့ဆဲဖြစ်သော ဖေါက်
 ပြန်ဖြစ်ပျက်ကိုမှ သာလျှင် တွေ့ဆဲတွင် သိရသည် ဖြစ်သော
 ကြောင့်....

“ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌၊ ပညာယ၊ ဝိပဿနာ ပညာဖြင့်
 ပဿတိ၊ မြင်၏”

“အထ၊ ထိုသို့ ဝိပနာပညာဖြင့် မြင်ဆဲဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊
 ဒုက္ခေ၊ ဖေါက်ပြန်ဖြစ်ပျက် ဆင်းရဲနက်ကို နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီး
 ငွေ့၏”

(ဤ‘သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာ’ဟူသော ဂါထာ၌ ဝိပဿနာရူပုံ
 ကိုပြရာတွင် ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာဖြင့် ‘ပဿတိ’မြင်၏၊ မြင်ဆဲ၊ မြင်
 ခိုက်၊ မြင်နေတုန်း ပစ္စုပ္ပန်ကို ဟောသောအာချာတ် ‘တိ-ဝိဘတ်’
 ဖြစ်သည် ‘ပဿိ’ မြင်ပြီးပြီဟုအတိတ်ကိုလည်းမဟော ‘ပဿိဿတိ’
 မြင်လတ္တံ့၊ မြင်လိမ့်မည်ဟု အနာဂတ်ကိုလည်းမဟော၊ ‘ပဿတိ’
 မြင်ပြီ၊ မြင်၏၊ မြင်ဆဲ၊ မြင်ခိုက်၊ မြင်ကံ့မျှ၊ မြင်နေတုန်းဟု
 အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ သို့မြင်ဆဲ၊ သိဆဲဖြစ်သောကြောင့် ဖေါက်ပြန်
 ဖြစ်ပျက် ဆင်းရဲနက်သည့် ရုပ်နာမ်ကို ‘နိဗ္ဗိန္ဒတိ’ ငြီးငွေ့၏ဟု

ပစ္စုပ္ပန် 'တိဝိဘတ်' ပင်ပြုရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲကို မြင် သိရသောကြောင့် 'နိဗ္ဗိန္ဒိယတိ' ငြီးငွေ့ပြီးပြီဟု အတိတ်ကိုလည်း မဟော၊ 'နိဗ္ဗိန္ဒိယတိ' ငြီးငွေ့လတ္တံ့ဟူသော အနာဂတ်ကိုလည်း မဟော၊ 'နိဗ္ဗိန္ဒိယတိ' ငြီးငွေ့၏ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာလျှင် ဟောသော ကြောင့် ဝိပဿနာရှုရာတွင် (ပစ္စုပ္ပန်နှင့်ညွှန်ပြသည်ကို ပစ္စုပ္ပန်ရှုနိုင် မှု၊ ရှုတတ်မှု အရေးကြီးပေသည်)။

အတိအကြဆိုရမူ—ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်းဟူသည် ကိလေ သာကို ဖျက်ဆီးချေမှုန်းခြင်းအလုပ်ဖြစ်ရာ၊ ဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင် ကိလေသာ ဖြစ်တတ်၊ ဝင်တတ်သော တံခါးခြောက်ပေါက်မှ အာရုံခြောက်ပါးနှင့် ကပ်၍ ကိလေသာ ဖြစ်တတ်၊ ဝင်တတ်လေ သောကြောင့် ထိုဝင်လာသော ကိလေသာတို့ကို စောင့်၍ သတ် နိုင်ရန် 'သဠာယတနသံယုတ်တွင် သုတ်ပေါင်းများစွာ' ခန္ဓာကိုယ် တွင် ကိလေသာသတ်ရန် 'ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်တွင် သုတ်ပေါင်းများ စွာ' ဟောထားလေသည်။ ထိုဝင်ပေါက် ခြောက်ခု (မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက်၊ နံခိုက်၊ စားခိုက်၊ တွေ့ထိခိုက်၊ သိခိုက်) တွင် မြင်ဆဲ၌ လက်ငင်းသတ်၊ ကြားဆဲတွင် လက်ငင်းသတ် စသောအားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကျကျသာ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ကိလေသာမဝင်အောင်၊ သေ အောင် သတ်ရခြင်းဖြစ်လေရာ မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ 'ဝေဒနာအ ပေါ်ကို စောင့်၍ ရှာဖွေသတ်ရသည်မဟုတ်ကြောင်း'ကို သတိပြု ရာသည်။

“ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယောဓမ္မံ၊ တတ္ထတတ္ထဝိပဿတိ”
 ဟု ဟောတော်မူရာ၌.... အဋ္ဌကထာတွင်....

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

“တတ္ထတတ္ထေဝစနံ အနိစ္စာ နုပဿနာဒီဟိ သတ္တဟိ အနုပဿနာဟိ ယောဂိပဿတိ”

ဟု ဖွင့်ဆိုထားရာ၊ ထိုထိုအာရုံဝတ္ထုတိုက်ဆုံဆဲအခါတွင် ထိုသဘောတရားတို့၏ ၎င်းတို့၏လမ်းစဉ်အတိုင်း ‘မမြဲသောသဘော၊ ဆင်းရဲသောသဘော၊ အစိုးမရသောသဘော၊ ငြီးငွေ့ဖွယ်ရာ သဘော၊ ကင်းရာသဘော၊ ချုပ်ရာသဘော၊ လွတ်ငြိမ်းရာသဘော’ ဟူသည့် ‘အနုပဿနာ’ ရချက်နှင့်ညီလျော်စွာ ဉာဏ်နှင့် ထင်မြင်အောင် ပစ္စုပ္ပန်ကျကျရှုရမည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူထားသည်။ ယင်းသို့ ကိလေသာဝင်ခိုက်တွင် ဒိဋ္ဌလက်ငင်း ရှုနိုင်ပါမူ၊ ဣဂ၊ ဒေါသ စသော ကိလေသာတို့သည် ဝင်ရောက်၍ ဖိစီးနှိပ်စက်ခြင်း မပြုနိုင်ဘဲ တွန့်တိုဆုတ်နစ်၍ သွားမည့်အကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကိလေသာကို သတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီးလိုသော ယောဂီသည် ထိုဝိပဿနာ ကိလေသာဖျက် လက်နက်ကိုသာ ကိုင်ဆောင်ပွားများအားထုတ်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား တိုက်တွန်းထားပေသည်။

ထိုပစ္စုပ္ပန် အာရုံတိုက်ခိုက်၊ သိခိုက်ကိုဂရုမမူဘဲ ခန္ဓာကိုယ်မှသာ ဒုက္ခဖြစ်အောင်ရှာကြံ၍၊ အထိုင်ကြာမှုကြောင့် ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်း၊ လျောင်းခြင်း၊ ကြာမှုကြောင့်ရလာ၊ ပေါ်လာသော ဒုက္ခဒုက္ခတာကို စောင့်၍ ရှုခြင်းသည် ဒေသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်လှရကား၊ စိတ်သဘောရိုးဖြင့် သံသရာပြတ်လိုသူ နိဗ္ဗာန်ရလိုသူ ယောဂီတို့သည် သတိထား၍ ဝေဖန်အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။

“ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ” ထိုသို့အာရုံဝတ္ထု တိုက်တွေ့ဆဲ ၎င်းတို့၏ သဘောတရားကိုသာ ရှုသိနေရခြင်းဖြစ်ရာ ဝိပဿနာဟူသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောတရားမျှကိုသာ နှစ်သက်မှု၊ မနှစ်သက် မှုစသည်မပါသော ‘ဥပေက္ခာ’ သဘောဖြစ်ကြောင်း ရေးခဲ့ပြီ။ ကိလေသာသတ်သော ဝိပဿနာ အလုပ်မှန်လာပါက ‘ဥပေက္ခာ’ ချည်းသာဖြစ်လေသည်။ ဥပေက္ခာသဘောရောက်အောင် မရှုနိုင် အားမထုတ်နိုင်ပါက၊ ဝိပဿနာအစစ်မဖြစ်တော့ပေ။

ဝိပဿနာရှုရာတွင် ဥပေက္ခာသဘောဖြစ်ရန် ညွှန်ပြရေးသား ခဲ့ပြီ။ မာလုကျပုတ္တသုတ်အရလည်း ဖေါပြခဲ့ပြီ။ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ကိလေသာ ဝင်တတ်သည့် (ဒွါရ ၆ ပါး) တံခါး ၆ ပေါက် တွင် မျက်စိတံခါးပေါက်မှ ဝင်တတ်သည့် ကိလေသာကို မဝင်နိုင် အောင် ပိတ်ဆို့ရမည် (စက္ခုနာသံဝရောသာဓု) ရှုနိုင်လျှင် ထိုကိ လေသာသေအောင်၊ မဖြစ်အောင် သတ်နိုင်ရမည်။ နား၊ နှာခေါင်း လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် တို့လည်း ထိုနည်းအတူ၊ ရှေးဦးစွာ ဆုံးမရမည်။ (ဆန္ဒရာဂဝိနယ) နောက် ထိုကိလေသာသေအောင် ပယ်နိုင်အောင် မဖြစ်ပေါ်အောင် ရှုရမည် (ဆန္ဒရာဂပဟာန) ယင်းသို့ ကိလေသာ သတ်သည့် ဝိပဿနာသည် ထိုကိလေသာတို့ မဝင်နိုင်၊ ဒုက္ခမပေးနိုင် အောင် နိုင်နင်းမှ ထိုကိလေသာတို့ အဆင့်အဆင့် သေပြီး၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုကိလေသာတို့ကို အဘယ်ပုံကွာ အောင် သေအောင် မည်သည့်နည်းဖြင့် ရှုရမည်နည်းဆိုသော်... ထိုကိလေသာတို့ကို ဥပေက္ခာသဘောနှင့် မဖြစ်အောင် တားဆီး၍ နောက်တွင် အပြီးသေအောင် အားထုတ်သွားရလေသည်။ ထိုတွင်

မဇ္ဈိမညဏ်သိဘိရန်

ဒါရူစီရိယ ဟူသော 'ဗာဟိယ'အား 'ဟောသော ဥပေက္ခာရှုနည်း သည် သဘာဝအကျဆုံးဖြစ်လေသည်။

“ဒါရူစီရိယခေါ်ဗာဟိယ” ဥဒါန်းပါဠိတော်လာ ဒါရူစီရိယခေါ် ဗာဟိယသည် သုပ္ပါရကဆိပ်ကမ်း၌ (ကယ်ပမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ့နောက်ပိုင်းတွင် တရား အားထုတ်ဖက် ဖြစ်သော) အနာဂါမ်ဗြဟ္မာလာ၍ ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်း အကြောင်းနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးရာ သာဝတ္ထိပြည်ကိုပါ ညွှန်ပြလျက်၊ ညတွင်းချင်းအသွားခိုင်းသောကြောင့် ယူဇနာ ၁၂၀ ဝေးသောအရပ်သို့ မအိပ်မနေ၊ မရပ်မထိုင် လာခဲ့ရာ၊ သာဝတ္ထိပြည်သို့ရောက်၊ ဆွမ်းခံကြံနေသော ဘုရားကိုရှာ၍ မြို့တွင်း လမ်းတခုတွင် တွေ့လေသောအခါ—

“စိရသံ ဝတ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဒိဋ္ဌော”တိ ဟဋ္ဌကုဋ္ဌော ပဉ္စဝဏ္ဏံ ဝယပီတိယာနိရန္တရံ ဖူဋ္ဌသရီရော”

(ဥဒါနုဋ္ဌကထာ-၇၈)။

မြတ်စွာဘုရားကို အလွန်ကြာမြင့်မှ ဖူးရပေပြီဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ငါးမျိုးသော ပီတိတို့လျှမ်းဖြာ၍ '၎င်း၏ကိုယ်သည် အဆက်မပြတ် ပီတိတို့ဖြန်းပက်လျက်' (ဟူသော အဋ္ဌကထာ ပြသည်ကို မှတ်သားထားပါ)။

“မြတ်စွာဘုရား... သံသရာအကျိုးချမ်းသာရန် မြှော်ကိုးလျက် တပည့်တော်အား တရားဟောတော်မူပါ” ဟု တောင်းပန်ရာတွင် မြတ်စွာဘုရားက....

“ဗါဟိယ-ငါ ဆွမ်းခံဝင်နေဆဲဖြစ်သည်။ တရားဟောချိန် မဟုတ်” ဟု ပယ်လိုက်လေသည်။ ဗါဟိယလည်း မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုသဒ္ဓါနှင့်ပီတိဖြာ၍ ဖူးနေဆဲ နောက်တဖန် သတိရပြန်၍ မြတ်စွာဘုရားနောက် အမှီလိုက်ပြီးလျှင်....

“မြတ်စွာဘုရား-တပည့်တော်ကို တရားဟောတော်မူပါ” ဟု ဒုတိယအကြိမ် လျှောက်ပြန်ရာ.... မြတ်စွာဘုရားသည် ဗါဟိယ၏ အကြောင်းကို ဆင်ခြင်လျက်....

“ဗါဟိယ-ငါ ဆွမ်းခံ ဝင်နေဆဲဖြစ်သည်” ဟုပင် မိန့်ဆို၍ ဒုတိယအကြိမ် ပယ်ပြန်ရာ.... ဗါဟိယလည်း-

“အန္တိမဘဝိကတ္တာပန ဥပနိဿယ သမတ္တိယာ ဧ စောဒိယ မာနော”

“ရဟန္တာဖြစ်ရမည့် နောက်ဆုံး ဘဝရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ရှေးကဆည်းပူးခဲ့သော အကြောင်း အထောက်အပံ့တို့ ပြည့်စုံခြင်းသည် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းလေရကား.... ဗါဟိယသည်....

“မြတ်စွာဘုရား-သံသရာ တလျှောက်လုံးတွင် သတ္တဝါတိုင်း အစာအာဟာရရှာဖွေခဲ့ကြပါသည်။ ဤသို့ ရှာဖွေစားသောက်ကြလျက် သေခဲ့ကြရပါသည်။ အစာအာဟာရသည် အရေးမကြီးပါ မြတ်စွာဘုရား၏အသက်သည်၎င်း၊ တပည့်တော်၏ အသက်သည်၎င်း၊ သေမည့်အချိန်ကို မသိနိုင်ပါ၍၊ ယခုမသေမီ တရားဟောတော်မူပါ” ဟု သံဝေဂဉာဏ်ဖြင့်လျှောက် သောအခါ၊ မြတ်စွာဘုရားက- သို့ဖြစ်လျှင် ဗါဟိယ....

“ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ သုတေသုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊
 မုတေမုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ဝိညာတေဝိညာတမတ္တံ
 ဘဝိဿတိ၊ ဝေဠိတေ ဗါဟိယ သိက္ခိတဗ္ဗံ”
 (ဥဒါနပါဠိတော် ၈၅)။

“ဗါဟိယ-မြင်သည်ရှိသော် မြင်ကာမ္မ၊ ကြားသည်ရှိသော်
 ကြားကာမ္မ၊ နံသည်၊ စားသည်၊ ထိတွေ့သည်ရှိသော် ထိတွေ့ကာမ္မ၊
 သိသည်ရှိသော် သိကာမ္မဟု ဤသို့ကျင့်ပါ၊ ယင်းကဲ့သို့မြင်လျှင်
 မြင်ရုံ၊ ကြားလျှင်ကြားရုံ၊ ထိတွေ့လျှင် ထိတွေ့ရုံ၊ သိလျှင်သိရုံ
 (ဥပေက္ခာသဘောနှင့်) သင်္ခါရုနှင့်လျှင် သင့်အား နှစ်သက်မှု-မနှစ်
 သက်မှု၊ တေဝေမူစသော ကိလေသာတို့မဖြစ်လတ္တံ့၊ ထိုအခါ
 သင်သည် ထိုမြင်အပ်၊ ကြားအပ်သော အာရုံတို့ အပေါ်၌ ရာဂ
 စသော ကိလေသာတို့ဖြင့် မတည်လတ္တံ့၊ ထိုသို့ ရာဂ၊ ဒေါသ၊
 မောဟ ဟူသောကိလေသာတို့ မတည်သော သင့်အား ဤပစ္စုပ္ပန်
 ဘဝ၌၎င်း၊ တမလွန်ဘဝ၌၎င်း၊ ယခုဘဝ နောင်ဘဝ နှစ်ပါးစု
 ဘဝ၌၎င်း မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဗါဟိယ-ဤသည်ပင်လျှင် သင့်အား
 ဆင်းရဲအဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း” ဟု ဟောတော်မူလေရာ
 တရားတော်၏ အစဉ်သို့ ဉာဏ်လိုက်၍ သိလာသော ဗါဟိယသည်
 တရားဆုံးလျှင် ဉာဏ်ဆုံးသဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ
 သည်။

“စိစစ်ဝေဖန်ရန်” အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယူဆသည်မှာ ‘ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌ
 မတ္တံ’ စသည်ဖြင့် ဟောသောတရားသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တ
 လက်ထက်တော်လုံးတွင် ‘ဗါဟိယခေါ်ဒါရုစီရိယနှင့် မာလုကျ

ပုတ္တ ၂ ဦးသာ တရားရသော သုတ်ဖြစ်၍ အခြားသူများအတွက် မဟုတ်ဟု ယူဆကြရာ၊ တရား၏သဘောကို မကြည့်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်အ နေနှင့်သာ ကြည့်သော ယူဆချက်ဖြစ်၍ မမှန်ပေ။ တရား၏သဘော ကိုကြည့်လျှင် “ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ” အရ မြင်သောအခါ မြင်ခိုက်၊ ကြား သောအခါ ကြားခိုက်၊ နံသောအခါ နံခိုက်၊ စားသောအခါ စား ခိုက်၊ တွေ့ထိုသောအခါ တွေ့ထိုခိုက်၊ သိသောအခါ သိခိုက် ရှုရ သောနည်းဖြစ်ရာ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကျရန် ညွှန်ပြသော တရားဖြစ်၍....

“အတိတံနာန္တာဂမေယျ၊ နပုဋ္ဌိကခေ အနာဂတံ၊
 ယဒတိတံပဟိနံတံ၊ အပုတ္တဉ္စ အနာဂတံ၊
 ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စယောဓမ္မံ၊ တတ္တတတ္တဝိပဿတိ၊
 အသံဟိရံအသံကပ္ပံ၊ တံဝိဒ္ဓါ မနုဗြူဟယေ”

ဟူသော ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ် (ရေးခဲ ပြီး) ကို သတိထား၍ ကောင်းလေသည်။ ‘ဗါဟိယနှင့်မာလုကျ ပုတ္တတို့ကို ပစ္စုပ္ပန်ကျအောင် ရှုစေ၍ တရားရသည်ဟု ဆိုပါလျှင် အခြားသော တရားရသူတို့မှာ အတိတ်ကိုသော်၎င်း၊ အနာဂတ် ကိုသော်၎င်း ရှု၍ တရားရကြပါသလော’ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ သာ သနာတလျှောက်လုံးတွင် ပစ္စုပ္ပန်ရှုတရားချည်းတည်း။

ဤ၌ ဗါဟိယအား ဒွါရ ၆ ပါး ကိလေသာဝင်ပေါက်များ တွင် ကိလေသာဝင်မလာစေရန် မြင်လျှင်မြင်ခိုက်မြင်ကာမျှ၊ မြင်ရုံ သာထားက (စက္ခုနာသံဝရောသာဓု) ကိလေသာဆက်၍ မဖြစ်နိုင် ကြောင်း၊ ကြားရာ၊ နံရာ၊ စားရာ၊ တွေ့ထိရာတို့၌လည်း ကြားရုံ၊

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

နံရုံ၊ စားရုံ၊ တွေ့ထိရုံ၊ သိရုံမျှသာ ထားနိုင်လျှင် ထိုကိလေသာတို့ ပြတ်၍ ‘သေဝန္တောဒုက္ခဿ’ဆင်းရဲဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်အထိ ညွှန်ပြ ထားသည်။ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော အာယတနနှင့် ပတ်သက်လာ လျှင် ‘သဠာယတနသံယုတ်’တကျမ်းလုံးသည် ဤနည်းမျိုးချည်း သာတည်း(ရူပါရုံ)အဆင်းကို(စက္ခုဝိညာဏ်)မြင်သိ သိရာ၌....

ယထာအာပါထဂတေ ရူပေ စက္ခုဝိညာဏံ နရဇ္ဇတိ
နဒုဿတိ၊နမုယုတိ၊ ဧဝံရာဂါဒိဝိရဟေန စက္ခုဝိညာဏ
မတ္တမေဝ မေဇာနံ ဘဝိဿတိ၊ စက္ခုဝိညာဏပ္ပမာဏေ
နေဝဇဝနံ ဌပေဿာမိတိ”

(ဥဒါနုဋ္ဌကထာ-၈၁)။

“စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် အဆင်းကို အားရုံ၌ ထင်လာသောအခါ မြင်သိစိတ်သည် ထိုအဆင်း၌ ရာဂအားဖြင့် မတပ်မက်၊ ဒေါသ အားဖြင့်မပြစ်မှား၊ မောဟအားဖြင့် မတွေ့ဝေဘဲ မြင်သိ၊ မြင် ကာမတ္တသာလျှင်ထား၏၊ မြင်သိ၊ သိသည့်အတိုင်းသာလျှင် ထား ၏”။

ဤနေရာ၌ အာရုံ ၆ ပါးရှုသောတရားတိုင်းတွင် ဤစည်းမျဉ်း ကို မည်သည့် ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်မှကျော်လွန်၍မရပေ၊ မြင်ခိုက် တွင် မြင်ရုံနှင့်မရပ်ဘဲ ရှေ့ဆက်သွားကာ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တို့သို့ရောက်၍ ‘ကာမသုခလ္လိကာ၊ အတ္တကိုလမထ’ အစွန်း ၂ ဖက် တွင် တဖက်ဖက်သို့ ဝင်ချေတော့မည်၊ ထိုအခါတွင် မြတ်စွာ ဘုရား၏ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်မှ သေဖီသွားမည်ဖြစ်လေ့သည်။

ယခုဘဝ ဘုရားနှင့်တွေ့နေဆဲ အချိန်ပိုင်းလောက်သာ အသက် ရှင်နေသေးသည့် ဗါဟိယအား မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအချိန်မှ နောက် ဗါဟိယ၏အသက်ပိုင်း မရှိတော့သည်ကို သိတော်မူပြီး ဖြစ်၍ အစွန်း ၂ ဖက်သို့ အရောက်မခံဘဲ၊ အချိန်ရသလောက် အစွန်းကို ပယ်နိုင်စိမ့်သောငှာ၊ ခေတ္တမျှ တရားမဟောသေးဘဲ....

“ဤဗါဟိယသည် ငါဘုရားကို မြင်သည်မှစ၍ ၎င်း၏တကိုယ် လုံးသည် နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်းပီတိတွေ ဖူးလျက်ရှိသည်၊ ဤပီတိလှိုင်း တံပိုးရိုက်၍ နှစ်သက်နေချိန်တွင် (ကာမသုခလ္လိက) အစွန်းထဲဝင်ရောက်နေသဖြင့် ငါဘုရား တရားဟောသော်လည်း တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိမည်မဟုတ်ချေ” သို့ကြောင့်....

“ယာဝ ပန မဇ္ဈတ္ထုပေက္ခာ သဏ္ဍာတိ၊ တာဝတိဋ္ဌတု”

“အကြင်မျှလောက် နှစ်သက်မှု (ကာမသုခလ္လိက) အစွန်း လွတ်၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဥပေက္ခာဖြစ်စေဦး၊ ထိုအစွန်းလွတ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါဥပေက္ခာ ရှုနိုင်သည့်တိုင်အောင် ဆိုင်းဦးမည်” ဟု သတိပြု၍ ‘တရားမဟော’ ဟု ပဌမငြင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ နောက်တကြိမ်လည်း—

“ဝိသယောဇနသတံ မဂ္ဂံ အာဂတတ္တာ ဒုရထောပိဿ ကာယေ ဗလဝါ၊ သောပိတာဝ ပဋိပုဿန္တတု”

“ယူဇနာ ၁၂၀ ရှိသော ခရီးကြမ်းကို လာခဲ့ရသည်ဖြစ်၍ ဗါဟိယ၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် အလွန်ပင်ပန်းလျက်ရှိသည်၊ ထိုပင်ပန်း ချက်လည်း ငြိမ်းစေဦး၊ ဟူသော ‘အတ္တကိုလှမထ’ မှ လွတ်အောင်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

စောင့်သော အနေဖြင့်အားဖြင့် သတိပြု၍ ဒုတိယအကြိမ် တရားဟောရန် ငြင်းပယ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဗဟိဟိယလည်း မြတ်စွာဘုရား၌ တက်ကြွသော မိတိသောမနဿလည်း လျော့ကျလာစဉ်....ပင်ပန်းမှုကြောင့် မသက်မသာရှိသောကိယ်သည်လည်း သက်သာလာဆဲ။ သံဝေဂဉာဏ်နှင့် တတိယအကြိမ်တရားတောင်းပန်သောအခါမှ ဗဟိဟိယ၏ဣန္ဒြေလည်း ရင့်ကျက်သဖြင့် သေမည့်ဘေးကို မြင်တတ်သဖြင့် ညဏ်ရင့်လာသောအချိန်တွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ ‘ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ’ စသော ဒေသနာတော်ကိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါဉာဏပေက္ခာကျကျဟောတော်မူသည်။

မည်သည့် တရားဒေသနာကိုမဆို မြတ်စွာဘုရားသည် အဓိကဦးတည်၍ ဟောရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏အလို (အဇ္ဈာသယ)ကိုကြည့်၍၊ နည်းပရိယာယ်သာ ပြောင်းသွားမည်။ သဘောကားအတူတူပင် ဖြစ်သည်။

ဤဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တ စသော ဒေသနာတော်ကို ဗဟိဟိယနှင့်မာလုကျပုတ္တံ ၂ ဦးကိုသာ ဟောသည်ဟုဆိုရာ၌ ဗဟိဟိယကို ဟောပုံနှင့် မာလုကျပုတ္တံကို ဟောပုံနည်းပရိယာယ် မတူဘဲ ကွဲပြားပုံကို လေ့လာကြည့်ပါ....ဗဟိဟိယကိုဟောရာ၌....

“ဗဟိဟိယ-မြင်သည်ရှိသော် မြင်ကာမူ၊ ကြားသည်ရှိသော် ကြားကာမူ၊ တွေ့ထိသည်ရှိသော် တွေ့ထိကာမူ၊ သိသည်ရှိသော် သိကာမူ၊ သင်ရှုနိုင်လျှင်။လ။သင်သည် ဆင်းရဲဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရလတ္တံ့” ဟုဟောတော်မူသည်။

ထိုတရားကိုပင် မာလုကျပုတ္တံကို ဟောရာ၌....

“မာလုကျပုတ္တံ-သင်သည် မမြင်ရဖူးကုန်သော မြင်ဆဲလည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ မြင်ဘို့ပင် စိတ်မကူး ရသေးကုန်သော အဆင်း (ရူပါရုံ)တခုခုတွင် သင်သည် စွဲမက်မှု၊ နှစ်သက်မှု၊ သာယာမှုတို့ ရှိပါမည်လော”

“မဖြစ်ပါအရှင်ဘုရား”

(အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အသိ)

မာလုကျပုတ္တံ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်သည် မြင်ဆဲ မြင်ခိုက်သော အဆင်းတခုခုတွင် ကိုယ်ထိလက်ရောက် မြင်သောအခိုက်၊ ပဋ္ဌမ သင်မမြင်ဖူးသော အဆင်း၌စွဲမက်မှု၊ နှစ်သက်မှု၊ သာယာမှုတို့ မဖြစ်သကဲ့သို့ ယခုမြင်ဆဲတွင်လည်း မဖြစ်အောင် (ဥပေက္ခာသဘော)နှင့်ရှုနိုင်ငြားအံ့။လ။ သင်သည် ဆင်းရဲဆုံးရာနိဗ္ဗာန်ကို ရလတ္တံ့” ဟုဟောတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်မှာ ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါ၏ စရိုက်၊ ဣန္ဒြေ စသည်တို့အတွက်သာ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်းများစွာ ဟောရသော်လည်း အနှစ်သာရသဘောကား ရာဂငြိမ်းကြောင်း ဒေါသငြိမ်းကြောင်း၊ မောဟငြိမ်းကြောင်းသာဖြစ်သည်။

“ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟဖြစ်လျှင်ဘုရားတရားမဟုတ်” ဤ‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ’ ဒေသနာတော်၌ လိုရင်းကိုထုတ်ကြည့်လျှင် မြင်ရာကြား ရာစသော ကိလေသာဝင်ပေါက်တို့တွင် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကိလေသာတို့ မဝင်နိုင်အောင်၊ မဖြစ်အောင်၊ သေအောင်၊ သတ် သော သဘောသာတွေ့ရသည်။ မည်သည့်တရားလုပ်ငန်းတွင် ရာဂ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

ဒေါသ၊ မောဟ ဖြစ်စေသနည်း၊ မည်သည့် သံသရာလွတ် တရား တခုမျှ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟဖြစ်အောင် အားပေးသော တရား များ မဟုတ်ချေ။

(သုခသောမနဿ) ချမ်းသာ ဝမ်းသာ ခြင်းသည် ‘ကာမ သုခလ္လ’က’ရာဂဖြစ်၍ (ဒုက္ခဒေါမနဿ) ဆင်းရဲဝမ်းနည်းခြင်း သည် ‘အတ္တကိလမထ’ ဒေါသ၊ မောဟဖြစ်ရကား၊ ဘုရားသာသ နာ ဘုရား၏ တရားမဟုတ် ‘နသေဝိတဗ္ဗာ’ မမှီဝဲအပ်ကုန်ဟု ဗုဒ္ဓ ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ပယ်ခိုင်းသည်၊ အကြောင်းမူ ရာဂ၊ ဒေါ သ၊ မောဟသတ်တရားနှင့် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟဖြစ်သော တရား သည် ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့်ဖြစ်၏။

သို့အတွက် အစွန်းတရား ၂ ပါးသည် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မော ဟတို့ဖြစ်သောကြောင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကြောင်း ဖော်ပြရာ၌၊ ကျွန်ုပ်တို့အထပ်ထပ်အခါခါ ဆိုနေရခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ မည်သည့် တရားမျှ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟဖြစ်အောင် အားပေးသော တရား များမဟုတ်ကုန်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်တွင်လည်း ခန္ဓာငါးပါးနှင့် ပတ် သက်၍ ဖေ ကိပ်ပြန်မှု (ရုပ်) ၌ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟငြိမ်းရန် ခံစား မှု၌၊ မှတ်မှု၌၊ ပြုပြင်မှု၌၊ သိမှု၌၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟငြိမ်းရန်သာ အဓိကအားဖြင့် ဟောတော်မူထားရကား၊ ရာဂ၊ ဒေါသ မကပ်နိုင် သော ထိုထိုခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့အပေါ်၌ ပရမတ်သဘော မြင်မှု သိမှု ကိစ္စပြီးနိုင်သောကြောင့် မည်သူ့ကို ဟောသော မည်သည့်တရားကား ငါတို့နှင့်မဆိုင်ဟု မမှတ်မယူရာ။

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ဘုရားဟောရာ၌လည်း မိမိတို့ ဉာဏ်နှင့် သိမှီသလို ရှုနိုင် သိနိုင်ရန်အတွက် ‘ကာယနည်း၊ ဝေဒနာနည်း၊

စိတ္တနည်း၊ ဓမ္မနည်း၊ ခွဲခြား ဟောသော်လည်း ပရမတ်ပိုင်းသို့ ရောက်လာ သောအခါ အားလုံးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်၊ သဘာဝဖြစ်ပျက်သို့သာ ရောက်ကြလေသည်။ ထိုသဘာဝ ဖြစ်ပျက်သို့ရောက်အောင်မရှုနိုင်၊ မသိနိုင်က ‘မည်သည့်သတိပဋ္ဌာန် အားထုတ်သူမှ မဂ်မရနိုင်’ အကြောင်းကား ထိုပရမတ် ဖြစ်ပျက် မမြင်က ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကိလေသာ မသတ်နိုင်သော ကြောင့်တည်း၊ ၎င်းပြင် အထင်အရှားဆုံး တရားတပုဒ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ် ရည်ညွှန်းချက်မပါသော ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဣန္ဒြိယဘူဝ နာသုတ်ဖြစ်သည်။

“ကိလေသာကိုဥပေက္ခာသာသတ်သည်”

“ချစ်သား အာနန္ဒာ—ဤငါတုရား အဆုံးအမ သာသနာ၌ ကိလေသာကို ခွါလို့ ဖျက်လိုသော ယောဂီသည် မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်၏၊ ထိုအခါ နှစ်သက်မှု၊ မနှစ်သက်မှု တခုခု ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ ဤကဲ့သို့ သတိပြု၍ နှလုံးသွင်းရမည်” ဤယခု မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်သဖြင့် ငါ့အား နှစ်သက်မှု၊ သို့မဟုတ် မနှစ်သက်မှုဖြစ်ပြီ၊ ထိုနှစ်သက်၊ မနှစ်သက်မှုဟူသော သဘောသည် အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်သော သဘောရှိ၏။ ကိလေသာ ဖြစ်၍လည်း ကြမ်းထန်း၏၊ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အကျိုးတရား ‘ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်’ မျိုးဖြစ်၏၊ ထိုသဘော တို့သို့မလိုက်ဘဲ၊ ၎င်းတို့ကိုသိနေရသော ‘ဥပေက္ခာ’ သည် ငြိမ်သက်၏၊ မြတ်၏၊ မကြမ်းတန်း၊ သို့အတွက် ၎င်းသည် သိစရာရှိသည်ကို

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

သာ သိနေမည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ကိလေသာတို့ကို လစ်လျူရှုသော ယောဂီအား နှစ်သက်မှု၊ မနှစ်သက်မှုစသော ကိလေသာတို့သည် ထိုခဏ၌ပင် ချုပ်၍ ဥပေက္ခာသည် မျက်စိမှိတ်ရာမှ ဖွင့်သကဲ့သို့— ဖွင့်ရာမှမှိတ်သကဲ့သို့ သော အချိန်အတွင်း တည်လာလေသည်။

“အာနန္ဒာ- ဤဟောပြုချက်သည် အရိယာတို့၏ အဆုံးအမ သာသနာ၌ မျက်စိဟူသော တံခါးပေါက်မှ ဝင်လာသော ကိလေ သာတို့ကို ပိတ်ဆို့ ရှုမှတ်ခြင်း၌ အတုမရှိ ကောင်းသော ဣန္ဒြေ ပွားခြင်းပေတည်း” ဟုဟောတော်မူသည်။

မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်ရာ၌ ထိုမြင်သိ သဘာဝကို သိရုံ ရှုရ သည်ကား- ကိလေသာ မဖြစ်အောင်၊ မဝင်အောင် ရှုရသော ကြောင့် ‘ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ’ သဘောပင်ဖြစ်၏။ မည်သို့ပင်မြင်စေ၊ ကိလေသာသတ်တရားသည် ကိလေသာ မဖြစ်ရန်အရေးကြီးပေ သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ရှုသော ဓမ္မာနုပဿနာ သည်လည်း ရုပ်ဓမ္မ နာမ်ဓမ္မ တို့၏ သဘောတရား ပရမတ်သတ်သတ်ကို ရှုရာ၌ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ကာယနှင့် ဖေါဋ္ဌဗ္ဗတို့က တွေ့မှုအခိုက်တွင် ဖေါက်ပြန်မှု သဘော တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို သိရုံ ရှုရသောကြောင့် ‘မုတေမုတမတ္တံ’၊ ‘ဝိညာတေဝိညာတမတ္တံ’ အရ ဖြစ်လေသည်။ ဤဣန္ဒြိယဘာဝနာ သုတ် အလိုအားဖြင့်လည်း ‘ကာယေန ဖေါဋ္ဌဗ္ဗံ ဖိုသံတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ’ စသော အရလည်းဖြစ်သည်။ လိုရင်းမှာ ဝိပဿနာ အလုပ် ဟူသည် မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ ဆန္ဒရာဂ မဖြစ်အောင် ခွါ၍၊ နောက် တွင် ‘ဥပေက္ခာသဘောနှင့် ရှုရသည်ချည်း’ ဖြစ်သည်။

“ဣတိ ဝိပဿနုပေက္ခာယ သိဒ္ဓါယ သင်္ခါရုပေက္ခာပိ သိဒ္ဓါဝဟောတိ”

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋကထာ-၁၅၇)။

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋကထာ-၁၇၅)။

“ဤသို့သင်္ခါရရုပ်နာမ်တို့ကို ၎င်းတို့၏ မမြဲသောသဘော၊ ဆင်းရဲသောသဘော၊ ငါမဟုတ်သော သဘောတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရသော ယောဂီ၌ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော ကိလေ သာတို့ကို လစ်လျူရှုသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် ဥပေက္ခာသည် ဖြစ် လာ၏။ ၎င်းသည် ဝိပဿနုပေက္ခာဖြစ်၍၊ ယင်းဝိပဿနုပေက္ခာ ဟူသောဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အကန် ရှုသွားနိုင်လျှင် ဖြစ်ပျက်မျှသာ ဖြစ်သော သဘောတရား သင်္ခါရကိုပင်လျှင် လစ်လျူရှု ပယ်ခွါ မည့် ‘သင်္ခါရုပေက္ခာ’ သည် ကိစ္စပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ပေ သည်။

“အနုက္ကမေန ဝိပဿနုပက္ခံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တံသင်္ခါရုပေက္ခံ၊ ပါပေတွာဌပေတိ”

(ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ-၄၄၀)။

“ဝိပဿနာရှုသော ယောဂီ၌ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဟုတ်မှန်သော လက္ခဏာအချက်တို့ကို သိမြင်ရသဖြင့် တွယ်တာကပ်ငြိမှု စသော ကိလေသာတို့ကို သဘာဝအားဖြင့် လစ်လျူရှု စွန့်ခွါမြဲ၊ သို့ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ရှုသိသွားရာ ဝိပဿနာရှုဉာဏ်အဆုံး သင်္ခါရုပေက္ခာ ဉာဏ်သည် ထိုဖြစ်ပျက်သဘောမျှကိုပင် လစ်လျူရှု စွန့်ခွါ၍၊ ဖြစ် ပျက်အဆုံးဟူသော မဂ်သို့ ရောက်အောင် ပို့ခြင်းသည်လည်း

‘ဥပေက္ခာ’ပင်ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ စုံစွာ ပြထားသဖြင့် ဝိပဿနာအလုပ်နှင့် ဥပေက္ခာကိစ္စကို သိနိုင်လေ့ သည်။

ထိုသဘောမျိုးချည်း ဟောထားပါသော်လည်း ‘ဗဟိယ၊ မာလုက္ခပုတ္တ’တို့ကို ဥပေက္ခာတိုက်ရိုက် ဟောထားသည်မျှကိုသာ ကြည့်၍ ‘ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၂ ပါးထည်း ရဟန္တာ ဖြစ်သောတရား’ ဟု မှတ်ယူမှုကား၊ ကျဉ်းမြောင်းလှသည်။ ‘ထို ၂ ပါးသည် ဥပေက္ခာ ရှု၍ ရဟန္တာဖြစ်သည်’ ဆိုလျှင် ‘မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ခေတ်အတွင်းရှိ အရိယာပေါင်းများစွာသည် ဥပေက္ခာလွတ်၍ မည်သည့်တရားမျိုးအား ထုတ်ခဲ့သနည်း’ ဟု မေးခဲ့သော် အဖြေခက် ပေလိမ့်မည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဥပေက္ခာ မပါခဲ့သော် သင်္ခါရကိုပင် လစ်လျူရှု၍ မရသဖြင့် သင်္ခါရရုပ်နာမ် မချုပ်က မည်သူမျှ မဂ်မရနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဉာဏ်သို့ ပင်ရောက်မည် မဟုတ်ချေ။

ဥပေက္ခာဖြစ်ပုံကား- ပဋိမကိလေသာကို ဥပေက္ခာပြုသော ‘ဝိပဿနုပေက္ခာ’ဖြစ်အောင် ဖြစ်ပျက်ရှုရသည်။ ထိုသင်္ခါရ ရုပ် နာမ်၌ ဖြစ်ပျက်မြင်နေချိန်တွင် ‘ဝိပဿနုပေက္ခာ’ဖြစ်၍ အစဉ် အတိုင်း ရှုသွားက ထိုဖြစ်ပျက်သင်္ခါရကို လစ်လျူရှုသော ‘သင်္ခါရု ပေက္ခာ’ ဉာဏ်သည် ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရကို လစ်လျူပြု စွန့်ပစ်လျက် ‘အပဝတ္တံ နိဗ္ဗာနံ’ ဟူသော ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရတို့ မဖြစ်ရာ၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ထိုဥပေက္ခာဉာဏ်က ပို့ဆောင်လေသဖြင့် သောတာပန် အရိယာမှအစ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ရဟန္တာဖြစ်အောင် ဥပေက္ခာမပါ

လျှင်' လုံးဝမဖြစ်သဖြင့် 'ဥပေက္ခာဝိပဿနာရှုနည်း' မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
 ကို ယထာဘူတကျအောင် လေ့လာသင့်လေသည်။ ဝိပဿနာ
 ရှုအားသန်သော (အာရဒ္ဓဝိပဿက) ပုဂ္ဂိုလ်၌ နိဗ္ဗာန်ဉာဏ်မှ
 အထက်(ဗလဝိပဿနာ)ရောက်လာလျှင် ဥပေက္ခာ သဘောကို
 များစွာ သဘောပေါက်လာမည်ဖြစ်၍ အလုပ်သဘောနှင့်လည်း
 စမ်းသပ်အားထုတ်ကြည့်ကြစေလိုပါသည်။

“မဂ်မရသူငြင်းခုံနိဗ္ဗာန်” မြတ်စွာ ဘုရား၏ တကြောင်း
 တည်းသော အရိယာဖြစ်ကြောင်း၊ သစ္စာသိကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်
 ရကြောင်းဖြစ်ပါလျက်၊ ငြင်းခုံနိဗ္ဗာန်ကားများခြင်းသည် မိမိတို့၌
 အရိယာမဂ် မရသေးကြောင်း ထင်ရှား ပြခြင်းသာဖြစ်သည်။
 သတိပဋ္ဌာန်သည် ကောယနမဂ် တကြောင်းတည်းသာ လမ်းသာ
 ဖြစ်သည်။ သတိပဋ္ဌာန်လေးမျိုး၊ ၂၁ ပါးသော အခြင်းအရာ
 အားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်သည် မည်မျှ သရုပ်သကန် များစေကာမူ၊
 ပညတ်တုံသော အစဉ်သာ ၂၁ မျိုး ပြားသော်လည်း ပရမတ်
 သဘောတရား ရောက်လာလျှင် တမျိုးတည်းသာဖြစ်၍၊ သစ္စာ
 တမျိုးတည်းသာ ထိုးထွင်းသိလျက်၊ လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်
 တခုတည်းသို့သာလျှင် ရကြ၊ ရောက်ကြသည်သာတည်း။

ပညာပိုင်း၊ ဝိပဿနာပိုင်း၊ ဘာဝနာပိုင်းသို့ ရောက်လာလျှင်
 ပရမတ်သဘောတရားချည်းဖြစ်၍ ငြင်းခုံနိဗ္ဗာန် လုံးဝမရှိတော့
 ချေ။ လောကုတ္တရာမဂ်သို့ ရောက်လျှင်ကား အထူး ပြောစရာ မရှိ
 ဖြစ်သည်။

“လောကုတ္တရာမဂ္ဂံ ပတုာ ဝိဝါဒေါ နာမသပ္ပယော
ဝူပသမ္ပတိံ၊ နတ္ထိအဓိဂတမဂ္ဂါနံ ဝိဝါဒေါ”

(ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ-၂၅)။

“လောကုတ္တရာမဂ်သို့ ရောက်လျှင် အလုံးစုံငြင်းခုန်ခြင်းသည်
မရှိတော့ချေ၊ ငြင်းခုန်နေကြခြင်းမှာ မဂ်ကို မရသော သူတို့၏
ကိစ္စသာဖြစ်သည်”

ဝိပဿနာအလုပ်၊ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် အားထုတ်ကြခြင်းမှာ
မိမိ၊ မိမိတို့၏ ဒုက္ခသံသရာမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် မိမိကိစ္စ
မိမိဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်ကို သတိမမေ့အပ်ပေ၊ ခြတ်စွာ
ဘုရားသည် သတ္တဝါအထွေထွေအတွက် ‘အနေကပရိယာယ ဓမ္မ’
များကို မိမိတို့ဉာဏ်ဖြင့် အားလုံးခြုံမိသိဘိ အလွန်ခဲယဉ်းလေသည်၊
သတိပဋ္ဌာန် အောက်အခြေခံတွင် သတ္တဝါအလိုက် မည်သို့တည်
ခဲ့စေကာမူ၊ ပရမတ်ဉာဏ်သို့ရောက်လာလျှင် တမျိုးတည်း သဘာဝ
သစ္စာတခုတည်းဖြစ်၍သာ မဂ်လမ်းကြောင်း တခုတည်းသို့ ဝင်ရ
ရောက်ရလေသည်။ ငြင်းခုန်စကားများနေခြင်းသည်၊ မိမိတို့မှာ
ပရမတ်ဉာဏ်သို့ပင် မရောက်သေးကြောင်း ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည့်
အပြင်၊ မိမိဉာဏ်မှမိသော တရားကို ငြင်းခုန်မိသဖြင့် ထိုတရားကို
ဟောသော ဗုဒ္ဓဘုရားကိုလည်း စွပ်စွဲရာကျလေသည်။

“ကို သုကောပမသုတ်” တခုသော အချိန်အခါတွင် ရဟန်း
တပါးသည် အခြားသော ရဟန်းတပါး၏ထံသို့ ကပ်၍.... ‘အရှင်
ဘုရား - အဘယ်မျှလောက်ဉာဏ်ဖြင့် သိလျှင်၊ မြင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်
အား စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာ တရားရပါမည်လဲ’ ဟု မေး
သောအခါ ထိုရဟန်းက....

“ငါ့ရှင်-အာယတန ၆ ပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိလျှင် စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာ တရားရပါသည်” ဟု ဖြေလေသည်။ ထိုမေးသော ရဟန်းသည် ဤဖြေချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့် အခြားသော တရားရပြီးဖြစ်သည့် ရဟန်းတပါးထံသို့ ကပ်၍....

“အရှင်ဘုရား- အဘယ်မျှလောက် ဉာဏ်ဖြင့် သိလျှင်၊ မြင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာတရားရပါမည်လဲ’ ဟု မေးပြန်ရာ၊ ထိုအမေးခံရသော ရဟန်းက....

“ငါ့ရှင် - အစွဲအလန်းကြောင့်ဖြစ်သော (ခန္ဓာငါးပါး) အစုအပုံငါးခုတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိလျှင် စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာ တရားကို ရပါသည်’ ဟု ဖြေလေသည်။ မေးသော ရဟန်းသည် ဤဖြေချက်ကိုလည်း မကျေနပ်သဖြင့် အခြားသော တရားရပြီးဖြစ်သည့် ရဟန်းတပါးထံသို့ ကပ်လျက်....

“အရှင်ဘုရား- အဘယ်မျှလောက် ဉာဏ်ဖြင့် သိလျှင်၊ မြင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာတရား ရပါမည်လဲ’ ဟု မေးလေလျှင် ထိုအမေးခံရသော ရဟန်းက....

“ငါ့ရှင်- မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို သိလျှင်၊ မြင်လျှင် စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာတရားကို ရပါသည်’ ဟု ဖြေလေသည်။ မေးသော ရဟန်းသည် ဤမျှဖြင့် မကျေနပ်သေးကား အခြား တပါးသော ရဟန်းအထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင်....

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

“အရှင်ဘုရား- အဘယ်မျှလောက်ဉာဏ်ဖြင့် သိလျှင်၊ မြင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား စင်ကြယ်သော လောကုတ္တရာ တရားရပါမည်လဲ” ဟု မေးသောအခါ၊ ထိုအမေးခံရသော ရဟန်းက....

“ငါ့ရှင်- ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသော တရား အားလုံးသည် ချုပ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောရှိ၏ဟု သိလျှင်၊ မြင်လျှင် စင်ကြယ် သော လောကုတ္တရာ တရားကို ရပါသည်” ဟု ဖြေလေသောအခါ ထိုရဟန်းသည် အမျိုးမျိုးသော ဖြေချက်တို့ကို မကျေနပ်၍ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက် လျှောက်ထားသောအခါ ‘ပေါက် ပင်ဥပမာ’ ဖြစ်သော ‘ကိ’ သုကောပမသုတ်’ ကို ဟော တော် မူသည်။

ပေါက်ပင်သည် အခါကာလကိုလိုက်၍ ‘မီးလောင်ငုတ်ကဲ့သို့’ မြင်ရသော သူလည်းရှိသည်၊ ပွင့်သောအခါတွင် ‘သားတစ်ကဲ့သို့’ နီနီရဲရဲ မြင်ရသူလည်းရှိသည်၊ သီးသောအခါတွင် ‘ကုက္ကိုပင် ကဲ့သို့’ အသီးတဲရဲနှင့် မြင်ရသူလည်းရှိသည်၊ အပွင့်အသီး ကြေ ပြီးရှက်နုရှက်ရင့်တို့ဖြင့် ပြည့်သောအခါတွင် ‘ပညောင်ပင်ကဲ့သို့’ အရှက်စိပ်လျက် အရိပ်ကောင်းသည်ကို မြင်ရသူလည်းရှိသည်။ စင်စစ် ထိုမြင်ချက်အားလုံးသည် ပေါက်ပင်အမှန်ကို မြင်ခြင်း ဖြစ်၍- အနှစ်သာရကား တမျိုးတည်း၊ တခုတည်းသာလျှင် ဖြစ် ၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

(သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် = ၃၆၉) ၊

“သဘောတရားကိုစစ်ရန်” ဤသုတ်၌ တရား အားထုတ်လို သဖြင့် တရားရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မေးလျှောက်သော

ရဟန်းသည်-၄ ပါးကိုမေးရာ၌၊ ၄ မျိုး အဖြေတခုတည်းရသည်ကို မကျေနပ်ပေ။ ဘုရားတရားတော်သည် တပါးတည်းသာ ဖြစ်ရမည် ဟု သူ့သိထားသည်။ သူ့ စိတ်တွင် တပါးတည်းဖြစ်လျက် ငြင်းခုံ နေသည်-မကျေနပ်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်ရသနည်းဟု မတင်မကျရှိလေသည်။

တရားတမျိုးစီ အားထုတ်၍ တရားရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦး တို့ကမူ အချင်းချင်း မငြင်းခုံကြချေ။ စတင်၍ အကွက်ချစဉ်က မိမိတို့သဘောပေါက်နားလည်သည့် တရားကို တမျိုးစီအားထုတ် ခဲ့ကြသော်လည်း တရားသဘောကား အတူတူ၊ တခုတည်းသာ ဖြစ်သည်ကို သိနိုင်သည်။ ပဌမ အမေးခံရသော ရဟန်းကဖြေ သည်မှာ....

“ဆန္ဒဗ္ဗသယံ ဝယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ” ဖြစ်၏။

“အာယတန ၆ ပါးတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို အမှန်အတိုင်း ဉာဏ် ဖြင့်သိ၏”

ဒုတိယ ရဟန်း အဖြေကား-

“ပဉ္စန္ဒ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ” ဖြစ်၏။

“အစွဲအလန်းကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ဖြစ်ပျက်ကို အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့်သိ၏။

တတိယ ရဟန်း၏ အဖြေကား-

“စတုန္ဒ မဟာဘူတာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ” ဖြစ်၏။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

“ဓါတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့် သိ၏”

စတုတ္ထ ရဟန်း၏အဖြေကား—

“ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗတံ နိရောဓဓမ္မန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ” ဖြစ်၏။

“ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော တရား အားလုံးသည် ပျက်ခြင်း သဘောရှိ၏ဟု အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့်သိ၏”ဟု အသီးသီး ဖြေ ဆိုကြရာ၊ မတူပုံ တူပုံကို ခွဲခြားလိုက်လျှင်...

မတူပုံ		တူပုံ
‘အာယတန ၆ ပါး’	—	ဖြစ်ပျက်။
‘ခန္ဓာ ၅ ပါး’	...	ဖြစ်ပျက်။
‘ဓါတ်ကြီး ၄ ပါး’	...	ဖြစ်ပျက်။
‘သင်္ခါရအားလုံး’	ဖြစ်ပျက်။

အစတည်၍ ရှုရာတွင် ပညတ်အာရုံ မလွတ်သေးဘဲ နေသည့် အတွက် မတူကွဲပြားပေသည်။ ပရမတ်အာရုံအစစ် ရောက်လာ လျှင်ကား—ဖြစ်တတ်ပျက်တတ်သော သဘောတရားသဒ္ဓါ ရှိသည့် အတိုင်း ရှုဉာဏ်သည်၊ ထိုဖြစ်ပျက်ကိုသာလျှင် ပရမတ်သဘော အရ မြင်တော့သည်။ မည်သည့် သတိပဋ္ဌာန်မျိုးနှင့် အခြေ တည်လာသည်ဖြစ်စေ၊ သဘောတရားကို ဉာဏ်ဝင်လာသော အခါ၊ ဖြစ်မှုပျက်မှု သဘောတရားကလွဲ၍ ရှုစရာမရှိတော့ချေ။ ထိုသဘောအသိသို့ ဉာဏ်ရောက်ပြီး၊ ရောက်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်

အမြင်အသိတမျိုးတည်းသာရှိတော့ရကား၊ ငြင်းခုံစရာလုံးဝမရှိ
 တော့ပေ။ အောက်ခြေကိုသာကြည့်လျှင် ‘အာယတန ၆ ပါး’
 ရှုနေသူက ‘ခန္ဓာငါးပါး’ ရှုသူကို ငြင်းမည်၊ မှားသည်ဟုဆိုကောင်း
 ဆိုမည်။ အပြန်အလှန် ငြင်းကြခုန်ကြသူတို့မှာ အောက်ခြေတွင်
 ငြင်းနေသူတို့ဖြစ်၍၊ မိမိတို့သည် မငြင်းမခုန်ရသော ပရမတ် စင်
 စစ်သို့ မရောက်သေးပါတကားဟု သတိပြုရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ငြင်း
 ခုန်ကြသည်ကား၊ တရာ ကမမှား၊ ထိုမိမိငြင်းနေသော တရား၏
 သဘောကို မိမိသဘောပေါက် နားလည်မှု မရှိခြင်းကြောင့် ဟူ
 သော စကားအတိုင်းအမှန်ဖြစ်နေလေသည်။ မိမိတို့၏ နားမလည်
 မှုဟူ၍ သိရန် အထူးအရေးကြီးပေသည်။

“သစ္စာသိဦးတည်ရန်” ကျွန်ုပ်တို့သည် သံသရာဝဋ်မှ လွတ်
 မြောက်လိုသဖြင့် တရားအလုပ်ကို အားထုတ် ကြခြင်းဖြစ်ရာ၊
 သတိပဋ္ဌာန်အမျိုးမျိုးကို မိမိတို့ နားလည် သဘောပေါက်သလို
 ဒေသနာတော်ညွှန်းချက်အရ အားထုတ်သမျှသည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်
 ဟူသော သံသရာလွတ်လောကုတ္တရာ တရားရမှုအတွက်ချည်းသာ
 ဖြစ်လေသည်။ ဤမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟူသည် တရားအားထုတ်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရအပ်သော (ဆုလာဒ်) အကျိုးတရားဖြစ်ရာ လုပ်ငန်း
 အတွက် အရေးကြီးသောကိစ္စမဟုတ်ပေ။ လုပ်ငန်း မှန်လာလျှင်
 မလဲ့မသွေ ရရှိမည့် အကျိုးတရားဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ထိုမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရရန်အတွက် လုပ်ငန်း၏ အရေးအကြီးဆုံး
 ကိစ္စမှာ ‘သစ္စာသိရန်’ ကိစ္စသည် လုပ်ငန်း၏ အရေးအကြီးဆုံး သိရ
 မည့်ကိစ္စဖြစ်သည်။ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် မဂ္ဂင်အလုပ် ဟူသမျှသည်

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

သစ္စာသိမှုကို ဦးတည်သွားရ၏။ သစ္စာဟူသည် အားထုတ်သော ယောဂီ၏ ဉာဏ်ထိုးထွင်းသိမှုဖြစ်သည်။ သိရမည့် သစ္စာမသိက သံသရာမှ မည်သူမဆို ထွက်ခွင့် မရကြောင်းကို ‘မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ် ပါဠိတော်’ အရ ဖြင့်၎င်း၊ ‘မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ကောဠိဂါမ သုတ်’ အရ အားဖြင့်၎င်း ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော် မူထား၏။ ၎င်းပြင်....

“သစ္စဝိနိမုတ္တာဟိ ဘဂဝတော ဒေသနာနတ္ထိ”
(နေတ္ထိဋ္ဌကထာ-၅၆)။

“မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ဟူသည် သစ္စာ လွတ်တရား မရှိ” ဟူ၍၎င်း....

“ဘဂဝတော ဝစနံ ကေဂါထာ မတ္တမ္ပိ သစ္စဝိမုတ္တံ နတ္ထိ”
(နေတ္ထိဋ္ဌကထာ-၈၁)။

“မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်သည် ဂါထာ တပုဒ်စာမျှ သော်လည်း သစ္စာလွတ်သည်မရှိဟူ၍၎င်း....

“စာတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ ကထေန္တောပိ စတုသစ္စံ ဝိမုတ္တံ နာမနကထေသိ”
(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ-၂၉၄)။

“၄ ပါဒမျှရှိသော ဂါထာကို ဟောသော်လည်း သစ္စာ၄ပါး လွတ်၍မဟော” ဟူ၍၎င်း....

“သစ္စဝိမုတ္တဿ နိယျာနဿ အဘာဝတော”
(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ-၁၉၇)။

၁၅၆

ဆရာဦးကြည်

“သစ္စာလွတ်လျှင် ဝဋ်မှထွက်ခြင်း မဖြစ်သောကြောင့်” ဟု
ရှုရင်း....

“နဟိ စတုသစ္စံ ကမ္မဋ္ဌာန ကထာယ ဝိနာသာဝကာနံ
အရိယမဂ္ဂဓိဂမောအတ္ထိ”

(မဟာဝဂ္ဂဋီကာ-၂၇၂)၊
(မူလပဏ္ဏာသဋီကာ-၃၃၃)။

“သာဝကတို့အား သစ္စာလေးပါး ကမ္မဋ္ဌာနံ တရားမှတစ်ပါး
အရိယမဂ်ကို ရခြင်းမရှိ”

စသောအားဖြင့် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့အဆိုအရ
သံသရာဝဋ်မှ လွတ်လိုသူတို့သည် လွတ်လောက် ကျွတ်လောက်
ထွတ်မြောက်လောက်သော သစ္စဉာဏ် အခြေခံ၍ လုပ်ငန်းလုပ်
ချက် ကိစ္စဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံစွာ အားထုတ်လျှင် ကံတဉာဏ်အားဖြင့်
သစ္စာသိပြီး ကိစ္စငြိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

“ဒုက္ခသစ္စာသိစရာ” သစ္စာသိရမည်ဆိုသဖြင့် သစ္စာလေးပါး
စလုံး သိရမည်မဟုတ်ပေ။ သစ္စာ လေးပါးသည် သူ့ကိစ္စသူ
ရှိသည်။

“ဒုက္ခသစ္စာ” ဆိုသည်မှာ “ပိုင်းခြား၍ ပိုင်နိုင်စွာ သိရမည့်
အမှန်တရားဖြစ်သည်”

“သမုဒယသစ္စာ” ဆိုသည်မှာ “ပယ်ရမည့် အမှန်တရားဖြစ်
သည်”

“နိရောဓသစ္စာ” ဆိုသည်မှာ “မျက်မှောက်ပြုရမည့် အမှန်
တရားဖြစ်သည်”

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိင်္ခီရန်

“မဂ္ဂသစ္စာ” ဆိုသည်မှာ “ပွားများအားထုတ်ရမည့်အမှန် တရားဖြစ်သည်”

ရှေးဦးစွာ ‘ဒုက္ခသစ္စာ’ ၌ ‘ဒုက္ခ’ ဆိုသည်မှာ ‘ဆင်းရဲ’ ဖြစ်၍ ‘သစ္စာ’ ဟူသည်မှာ ‘အမှန်’ ဖြစ်သည်။ ၂ ပုဒ်ပေါင်းသော် ‘ဒုက္ခသစ္စာ’ ‘ဆင်းရဲအမှန်’ လောက၌ ဆင်းရဲပေါင်းစုံ မရေမတွက် နိုင်အောင် များလှချေ၏။ ၎င်းဒုက္ခပေါင်းစုံ ဆင်းရဲပုံကို အကုန် ဖော်ပြနေဖွယ် မလိုပါချေ။ ဆင်းရဲအားလုံး၏ အခြေခံသည် ‘ဇာတိ’ ဟူသော (ရုပ်နာမ်) အဖြစ်ရခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်သာ အရင်းခံဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်သည်လည်း နောက်ဆုံး အကျဉ်း ချုပ်အားဖြင့် အစွဲအလန်း၏ အာရုံဖြစ်သော ဤခန္ဓာငါးပါး ရခြင်း၊ ဖြစ်ရခြင်းသည် ဆင်းရဲအမှန် ဖြစ်၏ဟု ဟောတော်မူ သည်။

နိဒါနဝဂ္ဂသမ္မသသုတ်တွင် “ချစ်သားတို့—သင်တို့သည် အိုခြင်း သေခြင်းတရားတို့၏ သဘောကို အတိုင်းကျကျ သုံးသပ်ခဲ့သော် ‘ဇာတိ’ အဖြစ်ရခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို တွေ့ရှိရပေသိမ့်မည်” ဖြစ် ပေါ်ခြင်းကြောင့် အိုရ၊ သေရသည်။ အိုခြင်းသေခြင်းသည် အရင်း ခံမဟုတ်။ ‘ဖြစ်ခြင်း’ သာလျှင် အရင်းခံဖြစ်သည်။ မအိုလိုမသေလို လျှင် ဖြစ်ခြင်း ‘ဇာတိ’ ကိုသာ မဖြစ်အောင်၊ ချုပ်အောင် နည်း လမ်းရှာရချေမည်။

ဖြစ်ခြင်းသည် သေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သည် အဖြစ်ကိုရှာ သောသူသည်၊ ဆင်းရဲကိုရှာသည်မည်၏။ ဇာတိအဖြစ်ကို၊ မရဏ သေပျောက်ခြင်းဖြင့် နိဂုံးချုပ်သည် ‘ဇာတိဒုက္ခာ’ ဖြစ်ရခြင်း၏

ဆင်းရဲကို မသိသောသူသည်၊ အဖြစ်ကိုပင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရှာဖွေသည်။ ရလဒ်လျှင် ဆင်းရဲကလွဲ၍ အခြား တာမယမရခဲ့ပေ။ ဤရုပ်နာမ်ခန္ဓာငါးပါးရခြင်းသည် ဆင်းရဲအမှန် (ဒုက္ခသစ္စာ) ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ဒုက္ခသစ္စာကို သိလိုသောသူသည် ဤခန္ဓာငါးပါးကို သိရမည်ဖြစ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးဟူသည် အကျဉ်းချုပ် အလုပ်သဘောအားဖြင့် ရုပ်နာမ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ(ရုပ်)‘ဖေၤကံပြန်သဘော’ (နာမ်)‘သိသဘော’။

(ရုပ်နာမ်)ကိုသိရမည်ဆိုရာ၌ ‘ဖေၤကံပြန်သဘော - သိသဘော’ ကို သိရမည်ဖြစ်၏။

‘ဖေၤကံပြန်သဘော’သည် ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိ၍၊ ‘သိသဘော’ လည်း ခန္ဓာမှာပင်ရှိသည်။

‘သိရမည်’ဆိုသည်ကား အဘယ်နည်း၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါနည်းအရ သိရမည့် မဂ္ဂင်ဉာဏ်တည်း’

ပေါင်း၍ဆိုရမူ၊ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ ‘ဖေၤကံပြန်သဘောနှင့် သိသဘော’သာ ရှိသည်ကို ဉာဏ်နှင့် မြင်အောင် ကြည့်နိုင်ဖို့လိုသည်။

ဖေၤကံပြန်သဘောဟူသည် ခန္ဓာကိုယ်တွင် နည်းအမျိုးမျိုး၊ ပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့် ဖေၤကံပြန်နေသည်၊ ပြောင်းလဲနေသည်၊ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံဖြစ်နေသည်၊ ဤသည်ကို ပညတ်အမြင်ဖြင့် ကြည့်လျှင် ထုံသည်၊ ကျင်သည်၊ ပူသည်၊ အေးသည်၊ ညောင်းသည်၊ ကိုက်သည် စသည်ဖြင့်မှတ်မည်။ ပရမတ်ဟူသော အမှန်ကား ထုံသည် ကျင်သည်မဟုတ်၊ ‘ဖေၤကံပြန်နေသည်၊ ပြောင်းလဲနေသည်’ဟု

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

အမှန်ကို မြင်တတ်လျှင် ပရမတ်သဘောကို မြင်ပြီဟု မှတ်ရာ၏။ ထိုသဘောတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်၌ မရပ်မနား အမြဲမပြတ် ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်နေသည့် သဘောတို့ဖြစ်၍၊ ထိုသဘောကိုပင်လျှင် ဉာဏ်အမြင်၌ အလွန်လည်း ဆင်းရဲသည်။ အမှန်လည်းဖြစ်နေသည့် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဉာဏ်နှင့်မြင်တိုင်း ချမ်းသာဟူ၍ရှာမရ၊ သက်သက် ဆင်းရဲအမှန်ဖြစ်နေသည်။

ထိုဆင်းရဲတို့သည် ဣရိယာပုထ်ကြောင့်၎င်း၊ တစုံတရာသော အကြောင်းကြောင့်၎င်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အပေါ်မှာ အခံခက်သော ဒုက္ခဒုက္ခတာချိုးမဟုတ်ချေ၊ ကျင့်နာခံခက် နှိပ်စက်သည်ကိုခံစားသော ဝေဒနာ နာမ်သိမျိုးလည်းမဟုတ်။ ထိုဖောက်ပြန်တတ်သော သဘော(ရုပ်)ကို၎င်း၊ ခံစားသော ဝေဒနာ(နာမ်)ကို၎င်း ထိုရုပ်နာမ် ၂ မျိုးစလုံးကို သိနေသော ဉာဏ်သည် ထိုနာမ်သိတို့မှ တပါးတခြားသာဖြစ်သည်။ ဉာဏ်ဟူသည် ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်တတ်သော ဖောက်ပြန်သဘော(ရုပ်)သိသဘော(နာမ်)တို့ကို ၎င်းသဘောတရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်နေရ၊ သိနေရသဖြင့် အပြစ်မြင်ကာ မပျော်မေ့ တော့ဘဲ စွန့်လွှတ်ချင်လောက်အောင်ငြီးငွေ့နေသော သဘောနှင့် ထပ်ကာထပ်ကာ သိပေးနေရသော သဘော ဖြစ်၏။

အရှုခံ၊ အကြည့်ခံ၊ အသိခံနေသော ရုပ်နာမ်သည် ‘သူ့ဟာသူပင် ဆင်းရဲနေသည်’ ထိုဆင်းရဲဟူသည် ‘ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောနှင့် သိုတတ်သောသဘော’ တို့သာဖြစ်၍၊ ထိုဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက်နေခြင်း(ဘူတ)ကိုပင် ၎င်းအတိုင်း(ဘူတတော)ဉာဏ်က သိ

နေရခြင်းသည် 'ဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက်သည် ဆင်းရဲတာအမှန်' ဟု သိသော ဉာဏ်သည် ကိစ္စဉာဏ်ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ဖောက်ပြန် ဖြစ်ပျက်သဘောကိုသာ အစဉ်တစိုက်ဆက်သိ၊ ထပ်ကာထပ်ကာသိခြင်းသည်၊ ထိုသို့နေရသဖြင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၏ အဖြစ်မှန် အမှန်ဆုံးကို သိနေရသဖြင့် ထိုဆင်းရဲရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိနေသည်။ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိနေသည်။ တကယ်ပင် ဆင်းရဲဖါကလားဟု သေသေချာချာ သိနေခြင်းသည် 'ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား သိခြင်း' ဖြစ်၍ သီရမည့်တရားကို မိမိတာဝန်အရ သိခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသည်လျှင် အမှန်တရား သစ္စာလေးပါး၌၊ မဂ္ဂသစ္စာ (မဇ္ဈိမပဋိပဒါ) ဖြင့် တာဝန်အရ၊ အရှုခံသည့်ရုပ်နာမ်ကို ၎င်း၏ (ဒုက္ခသစ္စာ) ဆင်းရဲသဘောအမှန်ကို သိနေရာ၌ မိမိ ဝတ္တရားအရ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ဘို့၊ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဘို့ကား မိမိအလုပ်မဟုတ်ပါ။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုရန်ကား၊ တဏှာဟူသော သမုဒယသစ္စာကို ကုန်အောင်ပယ်နိုင်မှသာ ဖြစ်ရကား။ နိရောဓသစ္စာ (နိဗ္ဗာန်) ကို မျက်မှောက်ပြုလိုသူသည် နိဗ္ဗာန်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၊ သမုဒယသစ္စာ (တဏှာ) ကုန်မှဖြစ်ရာ၊ ထို (တဏှာ) သမုဒယကို ပယ်နိုင်ရန် ဒုက္ခသစ္စာမြင်ဘို့ မဂ္ဂသစ္စာ အလုပ်အားထုတ်ရသည်။

မဂ္ဂသစ္စာဘာဝနာဖြင့် ရုပ်နာမ် ဒုက္ခသစ္စာကိုသာ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်မြင်နိုင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒုက္ခသစ္စာ (ရုပ်နာမ်) ခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ မဂ္ဂသစ္စာ (မဇ္ဈိမပဋိပဒါ) ဖြင့် သိအောင်မြင်အောင် သိနေရှုနေရခြင်းသည် သာလျှင် ယောဂီအလုပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်...

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

“ယော၊ အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ပဿတိ၊ မြင်၏။ သော၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာကို မြင်သိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုက္ခသမုဒယမ္ပံ၊ ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာ ကိုလည်း၊ ပဿတိ၊ မြင်သည်မည်၏။ ဒုက္ခနိရောဓမ္ပံ၊ ဒုက္ခနိရောဓသစ္စာကိုလည်း၊ ပဿတိ၊ မြင်သည်မည်၏။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒမ္ပံ၊ မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း၊ ပဿတိ၊ မြင်သည်မည်၏”

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်-၃၈၂)။

တရားအားထုတ်သော ယောဂီသည်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ်အတိုင်း မဂ္ဂသစ္စာ ဘာဝနာဖြင့် ရုပ်နာမ်ကိုကြည့်၏ ‘ဆင်းရဲအမှန် ဤရုပ်နာမ်’ ဟု သိ၏။ ထပ်ကာထပ်ကာ သိခြင်းသည် ထိုဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲအမှန် ခန္ဓာကိုယ်ကို တွယ်တာငြိကင်စွဲလန်းမှု ဖြတ်နေခြင်း ဖြစ်၍၊ ထိုတွယ်တာမှု ပြတ်သွားသည်နှင့် (ရာဂက္ခယောနိဗ္ဗာန်) အရ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်တော့သည်။

သို့အတိုက် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပိုင်းပိုင် ခြားခြား သိမှု ဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ သစ္စာလေးပါးသည် သူ့ကိုစွဲသူ ဆောင်လျက် နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက် ပြုသွားပေရာ တပြိုင်နက်သာ ဖြစ်ကြောင်းကို....

“ဒုက္ခသမုဒယမ္ပံ သောပဿတိတိ အာဒိကေ ပဋိဝေဓဝသေန ဝုတ္တံ၊ ဣမသ္မိံ ဟိသုတ္တေ ကေပဋိဝေဓောဝ ကထိတော” (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တဋ္ဌကထာ-၃၃၀)။

“တသ္မိံ ခဏစတ္တာရိ သစ္စာနိ ကေပဋိဝေဓေနော ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ ကောဘိသမယေန အဘိသမေတိ”

(မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ-၇၆ နှင့်၊ ဣတိဝုတ္တကဋ္ဌကထာစသည်များ)

‘သိစရာဖြစ်သော ‘ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်-ဒုက္ခသစ္စာ’ တခုကို မဂ္ဂ သစ္စာ ဘာဝနာဉာဏ်ဖြင့် မှန်မှန်သိနေသည်နှင့် ကျန်သစ္စာ ၂ ပါး တပြိုင်နက် ကိစ္စပြီးကြောင်းကို အဋ္ဌကထာများစွာ ဖော်ပြကြ သည်၊ ၎င်းပြင် ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ကြီးကလည်း....

“သစ္စာလေးချက်၊ တပြိုင်နက်၊ မဂ်၏ကိစ္စသာ” ဟု စပ်ဆို တော်မူသည်။

စင်စစ် ဤသဘောတို့ကို စာညွှန်းနှင့်သာ ပြောနေရသဖြင့် ‘စာသဘော’ လောက်သာဟု မယူမိကြစေလိုပေ၊ အလုပ်မှန်လာ လျှင်(ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ) စသော အညွှန်းတို့နှင့် ကိုက်ညီ ကြောင်း၊ အညွှန်းတို့မှာ အလုပ်သဘောမှ လာကြောင်း ကြိုတင်သိ ထားက အထူးကောင်းပေသည်၊ ထိုနောက်တွင်လည်း ...

“ဒုက္ခေ ဒိဋ္ဌေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိတိ အာမန္တာ”

(ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်)။

“ဒုက္ခေ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ဒိဋ္ဌေ၊ မြင်အပ်သည်၊ သတိ၊ ရှိသော်၊ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော သစ္စာနိ၊ သစ္စာတို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာနိ၊ မြင် အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်သလော၊ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့ သောအမေးသည်၊ သတိ၊ ရှိသော်၊ အာမန္တာ၊ မှန်၏ ဒုက္ခသစ္စာ ကိုသိလျှင်သစ္စာလေးပါးကို အားလုံးပင် သိပါ၏”

ကျွန်ုပ်တို့ ခန္ဓာကိုယ်တွင် သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့ကို (မဇ္ဈိမပဋိပဒါ) လမ်းစဉ်အရ၊ မဂ္ဂသစ္စာ ဘာဝနာအလုပ်ကို အား ထုတ်နေရသည်မှာ ‘ဒုက္ခသစ္စာသိဘို့ချည်းသာ’ ဖြစ်သည်၊ ထိုဒုက္ခ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

သစ္စာ (ဆင်းရဲအမှန်) ကို သိပါမူ၊ သမုဒယသစ္စာ ပယ်မည်ဆိုသည် မှာ၊ လူက၊ ပါးစပ်က၊ ပယ်နေ၍ ရသည်မဟုတ်၊ (ဥဒါန်းပါဠိတော် ဗါဟိယသုတ်၊ သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်၊ မာလုကျပုတ္တသုတ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ ဣန္ဒြိယဘဝနာသုတ်) ဖော်ပြခဲ့ပြီး သော သုတ်တို့တွင် သက်ဆိုင်ရာ အဋ္ဌကထာတို့၏ ညွှန်ပြချက်အရ၊ ပရမတ်ဖေါက်ပြန်မှု (ရုပ်) သိမှု (နာမ်) တို့ကို ၎င်းတို့၏ အမှန်သဘာဝကိုသာ မြင်သိနေရသော ယောဂီသည် ထိုပရမတ်သဘာဝတို့အပေါ်၌ ‘နရဇ္ဇတို့၊ မဋြိကပ်၊ နဒုဿတိ၊ မပြစ်မှား၊ နမုယုတိ၊ မတော့ဝေ’ ဤသည်ပင်လျှင် (ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ) ကိလေသာတို့ဖြင့် မရှုမမြင်၊ မစွဲမလန်းရကား၊ ထိုစွဲလန်းမှု၊ တွယ်တာနှစ်သက်မှု၊ ဆန္ဒရာဂ၊ လောဘ၊ တဏှာ၊ သမုဒယသစ္စာ တို့ တဖြည်းဖြည်း ခေါင်းပါးလျက်... ဤခန္ဓာ၏ ဆင်းရဲသဘော၊ သံသရာဘဝလုံး၏ ဆင်းရဲအမှန် ဖြစ်ပုံတို့ကို ကြာလေသိလေ သိသည်နှင့်အမျှ တွယ်တာမှု သမုဒယသည်လည်း ကြာလေပြတ်လေ ပြတ်လေသည်၊ သမုဒယတဏှာ ကွာတိုင်း ပြတ်တိုင်း နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်သည် ကြာလေနိုးလေဖြစ်ရကား-

“သိရမည့် ဒုက္ခသစ္စာကို၊ မဂ္ဂသစ္စာဘာဝနာဖြင့် မှန်မှန် သိပေးပါ”... ဤကား ယောဂီတာဝန်၊ ပယ်ရမည့် သမုဒယသစ္စာနှင့် မျက်မှောက်ပြုရမည့် နိရောဓသစ္စာကား... တရားတာဝန်။

သို့အတွက်၊ မိမိတာဝန် ဒုက္ခသစ္စာသိဘိအတွက်သာ မဂ္ဂသစ္စာ အလုပ်မှန်မှန် လိုအပ်လေသည်။ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာသည်

အလုပ်သစ္စာမဟုတ်သောကြောင့်၊ အလုပ်အားထုတ်သောယောဂီ
တို့အတွက် နှလုံးမသွင်းရ၊ စိတ်မဝင်စားအပ်ပေ။ အလုပ်သဘော
မှန်လာလျှင် အလုပ်မှန်မှရမည့် နိဗ္ဗာန်သည် မိမိအတွက် ပြေးမ
လွတ်နိုင် ၊ အလုပ်သဘောနှင့် တွေ့နိုင်သည့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည်မှာ
လည်း....

“နိဗ္ဗာန်” နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ‘ဝါနဒတာ နိက္ခန္တိနိဗ္ဗာန်နံ’ လို့
ချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ဖြစ်ချင်မှု၊ တွယ်တာမှု၊ စွဲလန်းမှု၊ သာယာမှုစသော
အပူအလောင် မျိုးခုံတို့ငြိမ်း၍၊ ထိုအပူအလောင်တို့ကို အပူ
အလောင်မှန်းသိ၍၊ မပူချင်၊ မလောင်ချင်သဖြင့် ငြိမ်းအောင်၊
ကင်းအောင်၊ ပြတ်အောင်၊ ချုပ်အောင်၊ ကင်းကြောင်း၊ ပြတ်
ကြောင်း၊ ငြိမ်းကြောင်း၊ ချုပ်ကြောင်း အလုပ်ကို အားထုတ်လုပ်
ကိုင်သောသူအတွက် တဆား နည်းလမ်းမှန်အောင် အားထုတ်
သဖြင့်၊ ကင်းသွား၊ ပြတ်သွား၊ ငြိမ်းသွား၊ ချုပ်သွားခြင်း နောက်
ထပ်တဖန် ပြန်၍ မပူရတော့ခြင်းကို ‘အပူငြိမ်းသည်’ ‘လို့ချင်ရချင်မှု
ချုပ်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ရသည်’ ဟု ဆိုရသည်။

နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ ဆုတောင်းသောသူတို့ တဏှာဖြင့် လို့ချင်
တောင့်တနေသော ‘ရွှေပြည်ကြီး’ ကား ဟုတ်-မဟုတ် အလုပ် သ
ဘောနှင့် တိုင်းထွာကြည့်တတ်ဖို့လိုသည်။ နိဗ္ဗာန်သည်....

“ယောခေါအာဝုသော ဣဂက္ခယော၊ ဒေါသက္ခယော၊
မောဟက္ခယော၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာန်”
(သဠာယတန ဇမ္ဗုခါဒကသံယုတ်ပါဠိတော်-၄၄၇)။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

“နိဗ္ဗာန်သည် ရာဂကုန်ရာ၊ ဒေါသကုန်ရာ၊ မောဟကုန်ရာကို ထိုအပူအလောင်တို့ ကုန်သွား၊ ငြိမ်းသွားခြင်းကို နိဗ္ဗာန်” ဟု ဟောတော်မူသည်။

“သိရမည့် သစ္စာလေးပါး သိအောင် တရားအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ရအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုဖော်ပြရာ၌” ...

“ဘန္တေ နာဂသေန သဗ္ဗေဝလဘန္တိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ၊ န ခေါ မဟာရာဇ၊ သဗ္ဗေဝ လဘန္တိ နိဗ္ဗာနံ၊ အပိ ခေါ မဟာရာဇ ယော သမ္မာပဋိပန္နော အဘိညေယျေ ဓမ္မေ အဘိဇာနာဘိ၊ ပရိညေယျေ ဓမ္မေ ပရိဇာနာဘိ၊ ဟောတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ပဇာတိ၊ ဘာဝေတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ဘာဝေတိ၊ သစ္စိကာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ သစ္စိကရေတိ၊ သောလဘတိ နိဗ္ဗာနံ”

(မိလိန္ဒပဥပါဠိတော်-၇၁)။

“အရှင်ဘုရား - နာဂသေန၊ အလုံ့စုံသော လူတို့သည် နိဗ္ဗာန် ကို အလိုရှိတိုင်း ရကြကုန်ပါသလော” ဟု မေးလျှောက်သောအခါ၊ အရှင် နာဂသေနက၊ “မင်းကြီး - အလုံ့စုံ သော လူတို့သည် နိဗ္ဗာန် ကို မိမိတို့ အလိုရှိသည့်အတိုင်း မရနိုင်ကြကုန်၊ မင်းကြီး - အမှန် စင်စစ်မှာကား၊ အကြင်သူသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်၊ အကျင့်မြတ်ဖြင့် ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ သိအပ်သော ‘ရုပ်နာမ်’ ဒုက္ခ သစ္စာတရားတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မိမိအမှန်သိ၏၊ ပိုင်းခြား၍ သိအပ် သောတရားတို့ကို၊ ပိုင်းခြားလျက် သိ၏၊ ပယ်အပ်သော သမုဒယ သစ္စာတရားတို့ကို ပယ်စွန့်၏၊ ပွားများအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာတရား တို့ကို ပွားများ၏၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နိရောဓသစ္စာတရား

တို့ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ ထိုသူသည်သာ နိဗ္ဗာန်ကိုရ၏”ဟု ဖြေ
လေသည်။

တရားအလုပ် အားထုတ်သဖြင့် ‘ဆင်းရဲအမှန်’ ဒုက္ခသစ္စာ ဉာဏ်
မြင်လာသော ယောဂီဦး(ကောပဋိဝေဓ) သဘောနှင့် ရာဂ, ဒေါသ,
မောဟ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရ၏ ရာဂ, ဒေါသ, မော
ဟကုန်သော နိဗ္ဗာန်ကို ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတို့ ကင်းအောင်
ကုန်အောင်၊ ချုပ်အောင်၊ ငြိမ်းအောင်ကား အားမထုတ်မူ၍ ထို
ကိလေသာချုပ်သည့် နိဗ္ဗာန်ကို အလိုအလျောက် မည်ထင်၍
ဆုတောင်းရုံနှင့်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား၊ မည်သည့်ဘဝတွင်မှ၊
မည်သည့် နိဗ္ဗာန်မှ ရမည်မဟုတ်ချေ။

“နိဗ္ဗာန်တိ ကိလေသာနံ နိဗ္ဗာပနတော ကိလေသက္ခယာတိ
အတ္ထော”

(ဇေရဂါထာအဋ္ဌကထာ-၉၀)

“နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ ပူပန်စေတတ်၊ နှိပ်စက်တတ်သော ကိလေ
သာတို့၏ ကုန်ခြင်း၊ မရှိခြင်းကို ခေါ်သည်”

ကိလေသာဟူသော အညစ်အကြေး၊ လောဘ, ဒေါသ, မော
ဟ မြှေးထူ အကြင်သို့သော သူတို့ လိုချင်မှုဆန္ဒနှင့် တောင့်တကြ
သည်မှာ ကိလေသာ ငြိမ်းသည့် နိဗ္ဗာန်နှင့် ဆန့်ကျင်လှသည်။
ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိလျှင် ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ စသောကိလေသာ
တို့ပြတ်လျှင် ရပြီဟူ၍မှတ်ပါ။ ထိုပြတ်ကြောင်း အလုပ်ကား၊ ရာဂ,
ဒေါသ, မောဟပယ်သတ်သည့်သတိပဋ္ဌာန်ကို မဂ္ဂင်ဉာဏ်ဖြင့် မဇ္ဈိမ
ပဋိပဒါလမ်းစဉ်ကျကျ အားထုတ်ပါက မုချရမည်သာတည်း။

“ရဟန္တာနှင့်အပ္ပိစ္ဆဂုဏ်” ကျွန်ုပ်တို့ ဤစာ ရေးနေစဉ် အင်းစိန်မှ တရားဆွေးနွေးစာတစောင် ရောက်လာပါသည်။ ၎င်း၏ စာတွင် ‘ရဟန္တာဖြစ်ပြီ၊ နိဗ္ဗာန်ရပြီ’ ဟု ကြွေးကြော် နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ တို့ရှိပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တကယ်ပင် ရဟန္တာ ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီးဖြစ်ပါလျှင်၊ ဤကဲ့သို့ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြော်ငြာခြင်း၊ ဘေးတီးပေးခြင်းစသည်ဖြင့်၊ ဘုရား လက်ထက် ကလည်း ရှိပါသလား၊ ရှိ-မရှိ သိချင်ပါသည်။ ဟူ၍ဖြစ်၏။

ယခင်က သိဘူးသော ဓမ္မမိတ်ဆွေပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏စာအရ မို့သာဖေပြုရပါသည်။ အမှန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့လည်း ကြားနေ သိနေရပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်တွင် ဤသို့သတင်းကြီးအောင် ပြုသူ အရိယာများမရှိပါ။ အလိုနည်းခြင်းဟူသော မကျော်ကြား လိုသောသဘော၊ မထင်ရှားလိုသောသဘော၊ ပကာသနမလို သော သဘောကို၊ ‘အပ္ပိစ္ဆဂုဏ်’ ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအပ္ပိစ္ဆသည် ၄ မျိုးရှိသော်လည်း လိုအပ်သော ဗဂ်ဖိုလ်နှင့် ပတ်သက်၍ လျှို့ဝှက် - သိပ်သည်းမှုသည် (အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆ) ရသော တရား၌ အလို နည်းခြင်း-

“အပ္ပိစ္ဆတာ ဘိက္ခဝေ သဒ္ဓမ္မဿဌိတိယာ အသမ္မောသာယ အနန္တရဓာနာယသံဝတ္တတိ”

(ဧကဂုံတ္တရပါဠိတော် - ၁၈)။

“ချစ်သားတို့- အလိုနည်းခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သူတော် ကောင်းတရား၏ကြောမြင့်စွာ တည်ခြင်း၊ မပျက်စီးခြင်း၊ မကွယ် ပျောက်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏’ ဟု ဟောတော်မူသည်။

အလိုနည်းခြင်း၊ မပေါ်လွင်လိုခြင်း၊ ရသောတရား၌ကျစ်လစ်သိပ်သည်းခြင်းသည် သာသနာတော်၏ကြီးရှည်တည်ရာ၊ မပျက်စီးရာ၊ မကွယ်ပျောက်ရာ ဖြစ်သကဲ့သို့။ အလိုကြီးသော၊ ပေါ်လွင်လိုသော ထင်ရှားကျော်ကြားလိုသော သဘောထားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ‘မဟိစ္ဆတာ’ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုတရားကြောင့်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကြောင့်၊ သူတော်ကောင်း တရားတည်းဟူသော သာသနာသည် ကြာမြင့်စွာမတည်၊ ပျက်စီး၏။ ကွယ်ပျောက်မည်ဟု တဆက်တည်း ဟောတော်မူထားသည်။

“အနန္တရ ဓာနာယ သံဝတ္တတီတိ ဝစနတော ဗန အပ္ပိစ္ဆော သာသနံ စိရဋ္ဌိတိ ကံကရောတိနာမ”
(အင်္ဂုတ္တရဂ္ဂကထာ - ၃၇၅)။

“အပ္ပိစ္ဆ အလိုနည်း လျှို့ဝှက်သိပ်သည်းစွာ ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြသူတို့အတွက် သာသနာ မကွယ်မပျောက်ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသောကြောင့် အလိုနည်းခြင်း၊ မထင်ပေါ်လိုခြင်း၊ မကျော်ကြားလိုခြင်း စသော အပ္ပိစ္ဆဂုဏ်ရှိသူများသည်၊ ဤကဲ့သို့ ရိုးရိုးမတ်မတ် နေကာမျှနှင့်ပင် သာသနာမပျက်အောင် ကြာမြင့်စွာတည်အောင် နေသော သူတို့မည်ကုန်၏” ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာပြသည်။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာသုံးရပ်တွင် အရင်းခံဖြစ်သော ပရိယတ္တိသာသနာကိုပင် ပေါ်လွင် စေလိုသောသဘော၊ လာဘ်ရလိုသောသဘော၊ ငါစာတတ်လျှင် တပါးသူကို နှိမ်နင်းမည် ဟူသော ‘မဟိစ္ဆ’ တရားမျိုးဖြင့် မသင်အပ်ကြောင်း၊ စတုကအင်္ဂုတ္တိရိ

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘိရန်

တွင် ဟောထားချက်၊ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ‘အလဂဒ္ဒုပမသုတ်’ တွင် ‘မကောင်းသဖြင့် အဆိပ်ပြင်းသော မြွေကိုဖမ်းသည့်ဥပမာဖြင့် ဟောထားသည်လည်း တဖုံ’ မကောင်းသောစိတ်နှင့် ပေါ်လွင် လိုမှု ထင်ရှားလိုမှု၊ လာဘ်များလိုမှုစသော ကိလေသာ အလုပ် တို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် အသွန် စက်ဆုပ်တော်မူသဖြင့် အဋ္ဌ ကထာဆရာတို့ကလည်း.....

“တတ္ထယော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝေဝိဝရာဒီနိဝါ လဘိဿာမိ၊ စတုပရိသမဇ္ဈေဝါမံ ဇာနိဿန္တိတိ လာဘ သက္ကာရ ဟေတု ပရိယာပုဏာတိ၊ တဿသာ ပရိယတ္တိ အလဂဒ္ဒ ပရိယတ္တိနာမ၊ ဝေပရိယာ ပုဏတောဟိ ဗုဒ္ဓဝစနံ အပရိယာပုဏိတွာ နိဒ္ဒေဂ္ဂမနံ ဝရတရံ”

(မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ- ၁၃)။

“တတ္ထ၊ ထို ရိယတ်သင်နည်း သုံးမျိုးတို့တွင်၊ ယော၊ အကြင် သူသည်၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘုရားရှင်စကားတော်ဖြစ်သော ပရိယတ္တိကို ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ သင်ယူ၍၊ ဝေဝိ၊ ဤသို့ သင်ကြားနာယူခြင်းဖြင့်၊ ဒီဝ ရာဒီနိ သင်္ကန်းစသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို၊ လဘိဿာမိ၊ ရပေလိမ့် အံ၊ မှ၊ ငါ့ကို၊ စတုပရိသမဇ္ဈေဝါ၊ ပရိသတ် ၄ ပါး တို့၏ အလယ်၌မူလည်း၊ ဇာနိဿန္တိ၊ လူသိများ၍ကျော်ကြားထင်ရှားပေ လတ္တံ့၊ ဣတိ၊ ဤသို့သောစိတ်ထားဖြင့် လာဘသက္ကာရဟေတု၊ လာဘ်၊ လာဘ်အပူဇော်ခံလိုသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပရိယာ ပုဏာတိ၊ သင်ယူ၏၊ တဿ၊ ထိုစိတ်မျိုးရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာပရိ ယတ္တိ၊ ထိုအလိုဆိုးနှင့် သင်ယူမူသည်၊ အလဂဒ္ဒပရိယတ္တိနာမ၊

အလွန်အဆိပ်ထန်သော မြွေကို မကောင်းသဖြင့် ဖမ်းယူခြင်း ဥပမာရှိသော သင်ယူခြင်းမည်၏။ ဟိ၊ ထိုမကောင်းသော သင်ယူခြင်း၏အပြစ်ကိုပြဦးအံ့၊ ဝေံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ပရိယာပုဏတော၊ မြေဖမ်းသကဲ့သို့ မကောင်းသော စိတ်ထားနှင့် သင်ယူခြင်းထက်၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘုရားစကားတော်ပရိယတ်ကို၊ အပရိယာပုဏိတော၊ အလျှင်းပင် သင်ယူခြင်း၊ ပို့ချခြင်း၊ ကြည့်ရှုခြင်း မပြုပါဘဲ၊ နိဒ္ဒေါက္ကမနံ၊ အိပ်မောကျအောင် အိပ်၍နေခြင်းကံ၊ (၀၇) စားပြီးအိပ်၊ အိပ်ပြီးစားနေခြင်းသည် (၀၇)အိပ်၍နေသောသူက ဝရတရံ၊ အလွန်အကြူး အထူးအားဖြင့် မြတ်ပေသေး၏”

သာသနာ၏အခြေခံ ပရိယတ္တိကို သင်ခြင်း၌ပင်လျှင် ကောင်းသောစိတ်၊ လွတ်မြောက်လိုသောစိတ်နှင့်မဟုတ်ဘဲ၊ ထင်ရှားပေ၍ လွှင့် လာဘ်များချင်သော စိတ်ထားနှင့်သင်ခြင်းသည်၊ မသင်ဘဲ အိပ်မောကျကျ အိပ်နေခြင်းက အိပ်နေသောသူက အထူးသဖြင့် မြတ်သေး၏ဟု ဆိုထားပေရာ၊ အလွန်သတိထားဖို့ ကောင်းလှသည်။ ဤနေရာတွင် စားပြီးအိပ်နေခြင်းထက်၊ ဘုရားတရားတော်များကို သင်အံ့လေ့ကျက် ရွတ်အံ့နေခြင်းသည် ပို၍ မကောင်းပါလောဟု မေးဖွယ်ရာရှိသည်။ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စားပြီးအိပ်နေခြင်းသည်အိပ်နေသောသူအတွက်သာမကောင်း၊ သာသနာမပြန့်ပွား၊ သာသနာလည်း မပျက်ပေ၊ မကောင်းသောစိတ်ထားနှင့် သင်အံ့လေ့ကျက်ရွတ်အံ့နေခြင်းသည်၊ မိမိအတွက်လည်းမကောင်း သာသနာလည်း ပျက်စီးသဖြင့် အလွန် မကောင်းလွန်းသဖြင့် အဋ္ဌကထာဤမျှဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သီတို့ရန်

“ပရိယတ်သည်ကိလေသာမသတ်သေး” ဆိုရေးရှိ၍သာဆိုရသည် စင်စစ်မှာ စရိယတ်သင်နေဆဲပုဂ္ဂိုလ်သည် အလုပ်ခွင်သင်တန်းသို့ တက်နေခြင်းသာဖြစ်သည်။ အလုပ်ခွင်သို့ မဝင် ရသေးသဖြင့် မည်သည့် ကိလေသာမှ ထိထိရောက်ရောက် အလုပ်နှင့် မသတ်ရ သေးရကား၊ ပုထုဇ္ဇန်သဘာဝမို့ ကိလေသာစိတ်နှင့် သင်ခြင်း ကြားခြင်းလည်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်တတ်ပေသည်။

သို့ရာတွင်—အလုပ်ခွင်ဝင်သော လက်တွေ့အလုပ်လုပ်ပြီး ဖြစ် သော (ပဋိပတ်)ဝိပဿနာ သမားများ၏ ထိုကိလေသာသတ် အလုပ်တွင် ကိလေသာ ဖြစ်နေမှုတို့ကား ထို ထက်ဆိုးဝါးလှ၏။ ၎င်းပြင် တိုက်ပွဲဝင်ပြီးပြီ၊ ကိလေသာသတ်ပြီးပြီ ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏၊ လောဘကိလေသာ၊ ထင်ရှားလို့မူ၊ လာဘ်ရလို့မူ၊ သူတပါး အထင်ကြီးအောင် ကြော်ငြာမှုတို့သည်ကား၊ ကျင့်ဆဲကိလေသာ တိုက်ပွဲ ဝင်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်များထက်ပင် အလွန်အကြူး အထူးသဖြင့် ဆိုးဝါးလှလေသည်။

“မဟာဖုဿရေဝထေရ်” ရဟန်းများမှာ မိမိတို့တရားသဖြင့် အမှန်အကန် ရရှိထားသော တရားကိုပင် လူတို့အား မပြောရ၊ တန်ခိုးမပြုရ၊ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ချက်ရှိသည်။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် မိမိတို့ရရှိသော အရိယာဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ၏” ဟု မြို့မိဆရာတော်ဆိုသည်။

မဟာဖုဿရေဝထေရ်သည်၊ ဖြစ်ပျက်တရားကို အားထုတ်ရာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကြာမှ ရဟန္တာဖြစ်သည်။ ရဟန္တာဖြစ်သည့်ည၌ မထေရ်မြတ် စကြံနံ့သွားသောအခါ၊ စကြံနံ့စောင့်နတ်သားသည်

လက်ချောင်းတို့ဖြင့် မီးရောင်ကိုဖြစ်စေလျက်၊ ရပ်၍ မထေရ်ကို ပူဇော်၏။ ထိုအရောင်ကိုမြင်လျှင်၊ မနီးမဝေး တောကျောင်းတခု တွင်နေသော မဟာတိဿသည်၊ နံနက်အချိန်တွင် ရောက်လာ၍ ‘ညအချိန်က ငါ့ရှင်၏အထံမှ အရောင်အလင်းကိုမြင်ရ၏။ အဘယ် အရောင်နည်း’ဟု မေးသောအခါ၊ မဟာဖုဿရေဝထေရ်က၊ ‘အရောင်တို့မည်သည်၊ ဆီမီးရောင်လည်းဖြစ်တတ်၏။ ပတ္တမြားရောင် လည်းဖြစ်တတ်၏’ ဟုလှီးလှဲ ပြောဆိုရာ မဟာတိဿထေရ်က ‘အရှင်တို့သည် ဖုံးလွှမ်းကြကုန်၏’ဟု ဆိုလေသည်။

စိတ္တလတောင်နေ ရဟန္တာမထေရ်တပါး၏ ထံတွင် ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြုနေသော တောထွက် ရဟန်းကြီးတပါးသည် မထေရ်၏ သပိတ်၊ သင်္ကန်းတို့ကိုယူလျက် အတူသွားအတူနေ ဖြစ်ပါသော် လည်း ရဟန္တာမထေရ်သည် ၎င်း၏ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း တခါမျှ ပင် ပြောကြားဖို့မဆိုထားဘိ၊ အရိပ်နိမိတ်ပင်မပြုရကား၊ ‘အရှင် ဘုရား အရိယာတို့သည် ဘယ်လိုနေပါသလဲဘုရား’ဟု မေးသည် အထိ လျှို့ဝှက်ကြလေသည်။

“ခဏာသဝေဂါသမာနော၊ ခဏာသဝေဂါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’ တိ နုဇ္ဈတ္တိ၊ သေယျထာပိ မဇ္ဈန္တိကတ္ထေရော”
 (အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ-၅၀)။
 (မဟာနိဒ္ဒေသဋ္ဌကထာ-၂၀၆)။
 (မူလပဏ္ဍာသဋ္ဌကထာ-၄၅)။

“ခဏာသဝေဂါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမာနော၊ ဖြစ်ပါ လျက်၊ မှ၊ ၎င်းကို၊ ဇနော၊ လူအများသည်၊ ခဏာသဝေဂါတိ၊

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ ဇာနာတု၊ သိစေသတည်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့ နုဇ္ဈတိ၊ အလုံမရှိ၊ သေယျထာပုံ၊ ဥပမာအဘယ်သို့နည်း၊ ဟူမှုကာ၊ မဇ္ဈိန္ဒိကတ္ထေဇော၊ မဇ္ဈိန္ဒိက မထေရ် ကဲ့သို့တည်း” ဟု သက်သေ ထုလိုက်သည်။

“မဇ္ဈိန္ဒိကမထေရ်” ထိုမထေရ်သည် ရဟန္တာကြီးဖြစ်သည်။ မထေရ်၏ သပိတ်၊ သင်္ကန်းတို့သည် အဖိုးမတန် အလွန်ညံ့သော ခေါင်း ပါး သည့် တန်ဖိုးမရှိသော ပစ္စည်း များသာ ဖြစ်၏။ ထိုမထေရ်ကြီးသည်၊ သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ ကျောင်းအလှူပွဲ ကြီးတွင် အကြီးဆုံး သံဃထေရ်ဖြစ်၍၊ ကြွလာရာတွင် ကျောင်း အလှူပွဲကြီး ပွဲကောင်းဖြစ်၍ အဝတ်အစား သစ်လွင်တောက် ပြောင်သော အမတ်များ၊ သူဌေးစသောမျက်နှာကြီးပုဂ္ဂိုလ်များ ကတွေ့သောအခါ....အလှူပွဲကြီးသို့ ပင့်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်တော့ မဟုတ်၊ တောင်းရမ်းအလှူခံရန် လာသော အလှူခံမှတ်၍—

“ဘန္တေ ထောကံ ဗဟိဟေ ထ”

“အရှင်ဘုရား၊ ခဏအပြင်ဘက်သို့ ကြွပါ” ဟု သက်သက်သာ သာနှင့်ထုတ်လေရာ၊ မထေရ်သည် ‘ငါကားဤအလှူပွဲသို့ ပင့်ထား သဖြင့် ကြွလာသော ရဟန္တာတည်း’ ဟု မပြောမဆိုမူ၍ ‘ငါကဲ့သို့ သော ရဟန္တာမထေရ်ကို မင်းမှ မသိ မချီးမြှောက်လျှင် အခြား ဘယ်သူဘာပြုလိမ့်နည်း’ ဟုဆင်ခြင်လျက် မြေသို့ငုတ်လျှိုးပြီးလျှင် သံဃာတော်များ၏ သိုးသန့်နေရာ သံဃထေရ်၏ပလ္လင်သို့ ဝင်

ထိုင်လျက် ကပ်လှူအပ်သော ဆွမ်းကိုခံယူ၏' သို့မှပရိသတ်တို့
လည်းသံဃထေရ်သည် ရဟန္တာကြီးတည်းဟု သိကြကုန်၏။

x	x	x	x
x	x	x	x
x	x	x	x

“ယောပန သောတာပန္နာဒိသု အညတရော ဟုတုာ
သဗြဟ္မစာရိနမ္ပိ အတ္တနော သောတာပန္နာဒိဘာဝံ
ဇာနာပေတုံ နုဏ္ဏတိ၊ အယံအဓိဂမ အပ္ပိစ္ဆောနာမ”

(ဥဒါနဋ္ဌကထာ-၂၀၇)။

(မဟာနိဒ္ဒေသဋ္ဌကထာ-၂၈၆)။

(မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ-၄၇)။

(ကောဂုံတ္ထရဋ္ဌကထာ-၅၉)။

“သောတာပန်စသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်လျှင် မိမိ၏ သီတင်းသုံး
ဖေါများသော်မှ မိမိ၏ ရအပ်သော မဂ်အဆင့်အတန်း၊ လော
ကုတ္တရာ တရားကို ပြောကြားဖို့ အလိုမရှိကြောင်း၊ ဤသည်
လျှင် ‘အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆ’ မည်၏”

ဟု အဋ္ဌကထာပေါင်းများစွာ သတိပေးထားသည်ကိုလည်း
ဂရုမပြု အလေးမမူဘဲ၊ မိမိတို့၏ အဖွဲ့အစည်း အဆောက်အအုံ

မဇ္ဈိမညဏ်သိင်္ခီရန်

ကြီးထွားရန်(လာဘသက္ကာရ)ကို စုဆောင်း ပြုလုပ်နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များကား အဘယ်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟု သိနိုင်ရန်....

“အပ္ပိဆဿ ပုဂ္ဂလဿ အယံနဝလောကုတ္တရာဓမ္မော သမ္မဇတိ၊ နောမဟိစ္ဆဿ”

(ပဂါတိကဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ-၂၄၇)။

(အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ-၂၂၆)။

“မိမိ အားထုတ်အပ်သော တရား၌ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းလာဘ် လာဘ၌ဖြစ်စေ၊ ပေါ်လွင် ထင်ရှားအောင်မပြု၊ မထင်ပေါ်လို သော အပ္ပိဆပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါး ပြည့် စုံနိုင်သည် (မဂ်ဖိုလ်တရားပြည့်စုံ နိုင်သည်) အလိုကြီးသော၊ ထင် ရှားလိုသော၊ ပေါ်လွင်လိုသော သူတပါးတို့ အထင်ကြီးစေလို၍ ကြော်ငြာနေသော ‘မဟိစ္ဆ’ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား၊ လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်တရားများ မရနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်”။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သောတာပန်မျှသော အောက် တန်းအရိယာတို့ကိုပင်လျှင် တရားမှန် (ကြေးမုံ) အနေဖြင့် ‘ဓမ္မ ဒါသ’ကို ဟောထားခဲ့ပေသည်။

“အတ္တနာဝအတ္တာနံ ဗျာကရေယျ”

“ငါသည် အပါယ်လွတ်သော သောတာပန်ဖြစ်သည်ကိုပြော လိုလျှင် မိမိကိုယ်ကိုမိမိသာလျှင် ပြောကြားရမည်” ဟူသော သတ် မှတ်ချက်သည်၊ ဤလောကုတ္တရာ တရား၏ ‘မိမိအတွက်သာဟု’

သိစေလိုရင်းဖြစ်၍ 'ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ ' ဟူသော တရား
 ဂုဏ်တော်၌၊ 'မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာရှိသူသည်၊ အသီးသီး မိမိ၏
 တရားကို မိမိသာလျှင် ခံစားရ၏၊ ဟူသော အတိုင်း ဖြစ်သည်။
 ဤမဂ်ဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ လူသောအလှူမျိုးကိုပင် အရိယာတို့
 မခံမယူကြောင်း 'မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ-သဒ္ဓိကာရသုတ်' ကို ထုတ်ဆောင်
 သင့်သော်လည်း အလွန်ကျယ်ဝန်းလှပြီဖြစ်၍ မထုတ်ဆောင်
 တော့ပေ။

“သတိပြုစရာ” ကျွန်ုပ်တို့ မျက်မှောက်ခေတ်တွင်မူ ဤလို
 အရိယာကြော်ငြာမျိုး အများအပြား တွေ့ရှိလာရသည်။ မကြာ
 သေးသော တချိန်ကလည်း ဖလသမာပတ် ဝင်စားပြပုံများ သ
 တင်းစာများ၌ပင် တွေ့ရှိရ၏။ ယခုလည်း အရိယာ အတင်းလုပ်
 ပေးသောနေရာများ ၂ မဂ်မှတက်လျှင် ၃ မဂ် ကူးသောအခါ၊
 သားသွီးတွေနှင့် ဒုက္ခရောက်မည်စိုး၍ ဆရာက မတက်ပေးကြောင်း
 ထူးဆန်းထွေလာ ဖြစ်လာရသည်ကား၊ ကဿပသံယုတ် 'သဒ္ဓမ္မ
 ပဋိရူပကသုတ်' တွင် ဘုရားဟောထားသည့်အတိုင်း၊ သာသနာ
 ဆုတ်ယုတ်လာပြီဖြစ်၍ မဂ်တု ဖိုလ်တု တရားတုတွေ ပေါ်ပေါက်
 လာရလေပြီ။

ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်မရောက်မီ၊ တောင်လေးလုံးဆရာတော်၊ မင်း
 ကွန်းဆရာတော်၊ လယ်တီဆရာတော် စသောဆရာတော်ကြီးများ
 မှာ ရဟန္တာဟူ၍ ဆင်ပေါ်အောင် ပြုလုပ်သွားကြသည်။ ပစ္စည်း
 လာဘ်လာဘ စုံဆောင်းသွားကြသည်များကို လုံးဝ မတွေ့ရပေ။

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိဘို့ရန်

သို့ရာတွင် ရေးသားခဲ့သည့် ထိုဆရာတော်ကြီးတို့၏ အရည်အသွေး ကား၊ ရဟန္တာတရား၊ အရိယာ အသုံးအနှုန်းမျိုးသာ တွေ့နေရ သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ စံလွန်တော်မူမှု ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်သော ရဟန္တာအဖြစ် သိကြရလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ပစ္စက္ခကာလတွင်ကား၊ တရား အားမထုတ်မီက၊ ရဟန္တာ စိတ်ကူး ထားကြသည့်လားမသိ၊ မိမိ ကိုယ်တိုင်လည်း ကြော်ငြာ၊ အခြား လိုလားသူများကလည်း ဘေးတီးပေးသဖြင့် ရဟန္တာတွေ ပေါများနေရကား ‘နေဝင်ကာနီးမှ စပါးလှန်းသူ သည်+ခဏခဏမေ့ပေးမှ နေရာကျမည်’ဖြစ်ရကား၊ သာသနာ နောက်ပိုင်းလည်းဖြစ်၊ တရားတုတွေလည်းများ၊ ရဟန္တာတုတွေ လည်း ပေါများသောကာလတွင် တရားစစ်တရားမှန်ကို ရှာဖွေ နိုင်မှ၊ စိစစ်နိုင်မှ နေရာကျမည်၊ မိမိအတွက် လွတ်လမ်းတွေမည် ဖြစ်သောကြောင့် အင်းစိန်မှ ဓမ္မဓိတ်ဆွေအား ဘုရားရှင်လက် ထက်က ဤလို မရှိကဲ့ကြောင်း၊ ယခုအခါ ရဟန္တာဆိုတိုင်း၊ ကြော်ငြာကောင်းတိုင်း ယောင်၍ မလိုက်ပါဘဲ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ဆရာ ကောင်းကိုသာ ရှာဖွေဆည်းကပ်ပါမှ’ မိမိအတွက် လိုအပ်သော တရားရမည်ဖြစ်ကြောင်းတိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

“နိဂုံးချုပ်” ကျွန်ုပ်တို့သည် ‘အမှန်တရားရရန်’ ဟူသော မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အိပ်ဆောင် စာအုပ်ငယ် စာအုပ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ရာတွင် ထိုစာအုပ်ငယ်ကိုအကြောင်း ပြု၍၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်တို့ကို

ဆွေးနွေးရန် ဦးထွန်းလွင်ဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတဦးနှင့် ၎င်း၏တပည့် ကိုတင်ဝင်းဆိုသူ ၂ ယောက်တို့သည် ကျွန်ုပ်နေရာ အိမ်သို့ တန်း တန်းမတ်မတ် ရောက်လာကြလျက်၊ သိလိုသော အချက်ပေါင်း များစွာ မေးမြန်းဆွေးနွေးသည်မှ 'မဇ္ဈိမပဋိပဒါရှင်းချက်' စာအုပ် တခု ထပ်မံ ပေါ်လာရသည်။

ထိုစာအုပ် ထွက်လာ၍ တလကျော်အချိန်တွင်၊ စာနှင့်တမျိုး လူကိုယ်တိုင်တဖန် မေးမြန်းဆွေးနွေးကြသောအချက်တို့ကို တစ်စီ တယောက်စီ ရှင်းပေးမနေတော့ဘဲ၊ စာအုပ်တခု ပြုစုခြင်းဖြင့် ထိုအမေး အားလုံး အဖြေပေးပြီးဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ ဖြေကြားဆွေးနွေးရာ၌၊ မေးမြန်း ဆွေးနွေးကြသော အချက်မျိုးစုံကို မှတည်၍ အဖြေပေးရသောကြောင့် အချို့သော နေရာတို့တွင် ပုဂ္ဂိုလ်အနေအားဖြင့် မဟုတ်စေကာမူ၊ တရား သဘောအရာ၊ ထိခိုက်ကောင်း ထိခိုက်မည်ဖြစ်သည်ကို သဘိထားမိ သည်၊ ထိုအခါ မိမိအဖြေကို မိမိ ပြန်စစ်ကြည့်သောအခါ၊ ဓမ္မလမ်း ကြောင်းသို့သာ ဝင်နေပါ၍ ပုဂ္ဂလ-အတွက် ဓမ္မသည် လမ်းဖယ် ပေးရရိုး မရှိလေသောကြောင့် တွေ့ထိကောင်း တွေ့ထိုမည် ဖြစ် သည်။

×	×	×	×
×	×	×	×
×	×	×	×

မဇ္ဈိမဉာဏ်သိက္ခာရန်

မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မက္ခန္ဓာ၊ ဒေသနာတော်များသည် အလုပ်လုပ်လာပြီး၊ ပြီးမြောက်အောင်မြင်ပြီးသော ဘုရားက၊ လုပ်ငန်းလုပ်ကုန်ကို ပြန်ဟောထားခြင်းဖြစ်၍၊ ဇာအနေနှင့်ကြည့်လျှင် စာဖြစ်၍၊ အလုပ်အနေနှင့် လုပ်က အလုပ် ဖြစ်လေသောကြောင့် အလုပ်ကလေးသောစာ ဒေသနာဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ အကြောင်းမရှိ၊ မမှိတ်မသုံ၊ မသွေမဖီ ခံယူ ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ခံယူချက် အားထုတ်နေသောတရားကို ဓမ္မက္ခန္ဓာ မှတ်ကျောက်တွင် အတိုက်ခံသည့် သဘောနှင့် ကိုးကားထားသော ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၏ နိပါတ်များပါ ဖော်ပြထား၏။ ၎င်းတို့တွင် အကျယ်တဝင့် ရှာဖွေတိုက်ဆိုင်ကြည့်နိုင်ရန် ညွှန်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည် (သမားဂုဏ်ပြ) ဟူ၍ သဘောမထားပါရန် အထူးတောင်းပန်ပါသည်။

×	×	×	×
×	×	×	×
×	×	×	×

ကျွန်ုပ်တို့မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရား မူရင်း “ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန” သုတ်တော်အတိုင်း၊ သတိပဋ္ဌာန် အခြေခံကို မဂ္ဂင်ဉာဏ် မှန်ရန် မဇ္ဈိမပဋိပဒါသမ်းစဉ်-တိကျရန် စိစစ် သုတေသနလုပ်ငန်းဖြင့် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်ရာ၊ အခြေခံ ရုပ်နာမ် ပရမတ်မှန်ရေး၊ မဂ္ဂင်ဉာဏ်မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျရေးသည် အလွန်ပင် အရေးကြီးသည်။

အလျောက်၊ ယင်းမဇ္ဈိမပဋိပဒါကို ဓမ္မက္ခန္ဓာအရ၊ စိစစ်၍ညှိနှိုင်း
 ၍သာလျှင်၊ မိမိသည်လည်း အမှန်ကိုသိမြင်လျက်၊ အမှန်ကိုရှာဖွေ
 လိုသော ယောဂီ သူတော်စင်များ တို့အားလည်း အမှန်ကို၎င်း၊
 ကိုလေသာ အစွန်းအငြိမ်းသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျကျ ရှုမြင်
 နိုင်ပါစေရန်၎င်း စေတနာထား၍ ရေးသားရသည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤကောင်းမှုကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲစွာသော ခန္ဓာ
 ငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့ မဖြစ်ဝေးစွာ ချုပ်ငြိမ်းရပါစေ
 သား.....။

ဆရာဦးကြည်
 သစ္စာဒီပက-မူလဓမ္မာစရိယာ။

|| ဣဒံ ဗုဒ္ဓဗျူဟံ ဣဒံ ဣဒံ ||

★ ဣဒံ ဗုဒ္ဓဗျူဟံ - ဣဒံ ဣဒံ ★

၂၈

ဣဒံ ဣဒံ ဣဒံ ဣဒံ ဣဒံ ဣဒံ